URMELE
NU SE STERG

antologie

Urmele nu se șterg

Editura Tineretului

Colecţia Aventura

Bucureşti

1969

Theodor Constantin: Cadrilul sobolilor 4
Ştefan Berciu: Primul „caz” 13
Aurel Mihale: Trei coafuri de probă 20
Stelian Sârbu: Combinații „Voinea et comp.” 50
Mihu Neagu: Paradoxul unui mono 70
Radu Vaida: Dispariția Adinei 94
Ion Târlea: Misterioasa dispariție a „Colțatului” 98
Constantin Preda: După anchetă 115
Nichifon Pietriş: Zona Zoster 122

Dan Caragheorghe: Scrisoare ne trimisă 128

Povestiri şi nuvele inspirate din activitatea ofițerilor şi subofițerilor de miliție şi închinate lor.

Volum omagial dedicat ofițerilor şi subofițerilor de miliție, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la înființarea miliției.

Theodor Constantin

Cadrilul Sobolilor

Erau puse, cap la cap, trei mese. Cu excepția lui Firicel, toți ceilalți erau actori. Actori şi actrițe de la teatrul de estradă din oraşul X., veniți în turneu cu revista „Curcubeul melodiilor".

Firicel trona în capul mesei. De fapt, nu chiar acolo. Dar de locul acela nu-l despărțeau decât cele două scaune, din dreapta sa, ocupate de două tete din balet, cu părul ridicat în creştetul capului, ca două căpițe de fin de culoare argintiu-albastru. În stânga, era flancat de una din „şantezelc" trupei, care, cu toate că mai mult țipa decât cânta, stârnise ropote de aplauze. Şi fusese bisată, fiindcă puținătatea vocii era suplinită de un fizic deosebit de atrăgător.

Cu toate acestea, pe Firicel, pe frumosul Firicel nu-l interesau nici baletistele din dreapta sa şi nici „şanteza" din stânga. El nu avea ochi decât pentru actriță. Numai cu ea conversa şi, ca să se poată face auzit, era nevoit să vorbească tare. Eu, care mă aflam la o masă din apropiere, eram tare bucuros de acest lucru, fiindcă aveam posibilitatea să aud ce spune.

Firicel se purta cum nu se poate mai degajat. Prezența actorilor şi actrițelor nu-i crea niciun fel de com-plexe. Dimpotrivă, se comporta în aşa fel, încât ai fi jurat că, de când se ştia, numai în mediul actoricesc se vânturuse. Dar,

dacă o asemenea părere ar fi fost greşită, în schimbera foarte adevărat că nu pentru prima dată se găsea în compania unor slujitori şi slujitoare ai Thaliei.

Actrița, care polarizase întreg interesul lui Firicel, era o gâgâlice de femeie, şi ca orice femeie, dându-şi seama că acesta nu avea ochi decât pentru ca, se alinta în fel şi chip, aruncând din când în când câte o pri-vire triumfătoare vecinei sale de vizavi. Şi era suficient să vezi cu ce ochi se priveau, ca să-ți dai seama cât de puțin se simpatizau.

— Duduiță Margot, i se adresă Firicel, ați fost admirabilă, mai ales în cupletul acela cu ospătarii. Şi acuma mă dor palmele de cât am aplaudat.

— Serios, domnule?

— Pe onoarea mea, duduiță Margot! Nici Zizi Şerban, care-i, mă rog, as în meserie de cuplete, nu ar fi în stare să-l spună cu mai multă vervă.

— Foarte drăguț din partea dumitale, domnule... Scuză-mă, nu ți-am reținut numele.

— Firicel. Gigi Firicel.

— Foarte drăguț din partea dumitale, domnule Gigi.

— Pe onoarea mea, duduiță Margot, că nu e un compliment. Vă spune cineva care nu e chiar cu desă-vârşire străin de meserie. Am trecut şi eu – cu câțiva ani în urmă – pe la Institutul de teatru.

— Serios? întrebă Gâgâlicea, al cărei interes față de Firicel crescu în clipa când afla că admiratorul ei urmase Institutul. (Ea ajunsese actriță fără să treacă pe acolo).

— Mda! Bineînțeles, nu l-am terminat. În niciun caz din

lipsă de talent. Au fost alte motive. Făcu un gest vag cu mâna care voia să însemne că nu-i face de loc plăcere să-şi amintească de acele motive, pe urmă începu să declame:

„De pot să cred a somnului oglindă
Măgulitoare, visele mele
Vestesc o bucurie-a pro piață.
Uşor pe tron stă domnul meu, Amorul.
Mă-nalț-un duh necunoscut cu gânduri
Voioase astăzi. Se făcea că vine
iubita-mi şi eu mort eram. O, vis
Ciudat, ce face morții să gândească!
Sărutul ei îmi dete-atâta viață.
Că m-am sculat din morți, ca împărat.
O, inimă, ce dulce poate fi
Iubirea care-o ai, când umbra ei,
Chiar ea, e-aşa bogată-n desfătare!"

— Bravo!... Bravo!... Ai fost extraordinar!...

Actorii aplaudară. Unii – din convingere, alții – ca să-i facă plăcere lui Firicel.

— Ai recitat ca un maestru, tovarăşe Gigi! Ai foarte mult talent, îl lăuda Gâgâlicea, privindu-l galeş.

Firicel, ca şi când ar fi fost obişnuit cu aplauzele şi cu

laudele, nu se pierdu cu firea. Doar ochii îi luciră un pic mai mult ca de obicei.

— Ştiți din ce piesă v-am recitat?

Nu ştia nimeni.

— Probabil dintr-o piesă... clasică, îşi dădu cu părerea blonda din dreapta lui Firicel. Noi, cei de la estradă...

Firicel n-o lăsă să-şi termine fraza. De altfel, se pare că nici că nu avusese intenția să continue.

— Shakcspeare!... Romeo şi Julieta!... Actul cinci!... Scena întâi!...

Şi Firicel privi asistența, cu un aer triumfător, dar, în acelaşi timp, de superioritate.

Unul dintre actori ridică paharul:

— Să bem în cinstea lui Romeo! Noroc, Romeo!

Şi se aplecă peste masă să ciocnească paharul cu al lui Firicel. La fel făcu şi Gâgâlicea. Orchestra atacă un twist şi Firicel o invită la dans. Câteva perechi dintre localnici îi imitară. Dar cei mai mulți dintre aceia care ar fi vrut să danseze renunțară ca să-i vadă dansând pe artişti. Fiindcă, imediat după Firicel, şi ceilalți, colegele şi colegii Gâgâlicei, se grăbiră spre ringul de dans. Şi trebuie să recunosc, dansară frumos, fără să facă abuz de scălămbăieli. Aşa că, la sfârşit, printre cei care aplaudară – aplauzele fuseseră adresate aproape în exclusivitate artiştilor – am fost şi eu.

După dans, Firicel făcu ce făcu şi se aşeză în capul mesei. Chemă ospătarul şi ceru să aducă vin şi fripturi pentru toată lumea. De fapt, petrecerea adevărată abia acum începu. Foarte degajat, foarte glumeț, Firicel părea că

toată viața lui nu făcuse altceva decât să prezideze asemenea ospețe. Petrecerea ținu până aproape de ora de închidere a localului.

Când ospătarul se prezentă cu nota de plată, Firicel se grăbi să i-o ia din mână, adresându-se asistenței:

— Tovarăşe şi tovarăşi, vă rog să-mi faceți cinstea de a vă considera invitații mei la această scurtă şi modestă petrecere, ceru el ducând mâna la buzunarul unde ținea portofelul.

Actorii protestară, dar, până la urmă, în fața insistențelor lui Firicel, acceptară. Firicel numără ospătarului o mie două sute cincizeci de lei. Atâta costase „scurta şi modesta petrecere".

Salariul lunar al lui Firicel era de noua sute cincizeci de lei.

***

În ajun, mă chemase şeful, căpitanul Puşcariu.

— Uite de ce te-am chemat, Ştefaniule. Am fost sesizat ca la Fabrica de medicamente exista un cetățean care cheltuieşte, prin restaurante şi bodegi, în compania unor persoane mai mult sau mai puțin dubioase, sume de bani ce depăşesc cu mult salariul pe care îl câştiga muncind, adică nouă sute şi cincizeci de lei lunar. M-am gândit să te ocupi dumneata de cazul acesta. Pentru început, cred că e o misiune nu tocmai uşoară. Dar te vom ajuta şi noi ca să duci lucrurile la bun sfârşit.

— Vă mulțumesc pentru încredere, tovarăşe căpitan.

În realitate, nu eram chiar atât de mulțumit. Când ai

douăzeci şi unu de ani,când eşti ofițer de miliție, ieşit din şcoală de-abia de câteva luni, nu e chiar de mirare dacă ți se pare că o asemenea misiune nu este pe măsura posibilităților tale. La o asemenea vârstă, îți doreşti un „caz Complicat”, cu multe necunoscute pe care tu să-l elucidezi, preferabil cu ceva riscuri şi, eventual, cu un oarecare coeficient de spectaculozitate. Ce vreți? în ciuda faptului că, din cele învățate la şcoală, ştii că în munca unui ofițer de miliție, în condițiile vieții moderne, optzeci la sută din succes reprezintă transpirație – adică muncă migăloasă, de loc spectacu-lară, plicticoasă de multe ori – şi numai douăzeci la sută – poate nici atât! – inspirație, totuşi, cu greu rezişti ispitei de a visa un „caz complicat”, măcar cu vreo câteva peripeții pe care, elucidându-le, să-i laşi cu gura căscată pe ceilalți colegi, cu mai multă experiență, dacă e posibil chiar şi pe şeful tău direct.

Din aceste motive, trebuie s-o repet, nu eram chiar încântat de misiunea ce-mi lusese încredințată. Mi se părea că este sub posibilitățile mele.

„În definitiv, îmi spuneam, nici că se poate ceva mai simplu. Va trebui să verific, personal, dacă sesizarea corespunde realității”

Adică, mai întâi, trebuia să mă conving personal dacă, într-adevăr, Gheorghe Firicel cheltuieşte mai mult decât câştiga. (O treabă cum nici că se putea mai uşoară). Pe urmă, o verificare la locul său de muncă, pentru a descoperi pe ce cale necinstită îşi procură venituri suplimentare. (O sarcină de asemenea uşoara).

Parafrazând cuvintele lui Caesar, şi anticipând terminarea misiunii mele, mi-am zis: „Am cercetat, am găsit firul, mi-am îndeplinit misiunea”

În realitate, lucrurile nu aveau să se desfăşoare chiar aşa cum îmi închipuiam, cu toate că, după atingerea primului obiectiv, am avut motive să sper că optimismul meu nu fusese de loc exagerat. Fiindcă, într-adevăr, Gheorghe Firicel făcea cheltuieli ce depăşeau posibilităţile salo financiare. „Scurta şi modesta petrecere” din ajun, care îl costase o mie două sute cincizeci de lei, nu fusese decât unul din multele sale chiolhanuri. De altfel, informându-mă, am aflat că Firicel avea o adevărata slăbiciune pentru actori. De fiecare dată când echipe ale diferitelor teatre din ţară plecate în turneu poposeau în oraşul nostru, Firicel făcea ce făcea şi se insinua în anturajul actorilor şi actriţelor, cu care prilej cheltuia sume însemnate de bani. Dar nu numai cu asemenea prilejuri cheltuia bani mulţi.

Era clar. Firicel – Gigi, cum se recomanda singur, – întrucât nu poseda puterea de a prăsi banii, fura. Am luat autobuzul care mă laşa în faţa fabricii. Voiam să văd cum era privit Firicel de tovarăşii lui de muncă. Din capul locului trebuie. Să spun că nu se prea bucura de simpatii. Şi, nu se bucura de simpatic din diferite motive. De pilda, cei din secţia unde lucra el, deşi recunoşteau că era priceput şi conştiincios, nu-l simpatizau fiindcă îl simţeau că nu pune niciun fel de suflet în ceea ce face, că în afară de salariu nu-l interesa nimic din tot ceea ce privea fabrica. Se arăta amabil, prietenos cu toată lumea, dar oamenii aveau

sentimentul că, în sinea sa, Firicel face sforțări ca să se poarte aşa. Amabilitatea, amiciția sfârşeau la poarta fabricii. În oraş, nu se întâlnea cu nimeni din cei cu care lucra, cu niciunul dintre ei nu era prieten şi dincolo de poarta fabricii. Venea singur şi pleca singur.

Nu-l simpatizau nici fetele. În fabrică, lucrau multe femei. Dintre ele, majoritatea erau tinere. Şi, bine-înțeles, mai ales acestea nu se putea să nu-l remarce pe Firicel. La cei treizeci de ani ai săi, Firicel era ceea ce se cheamă un „bărbat bine". Şi era considerat aşa nu numai pentru că natura îl înzestrase cu un fizic plăcut, ci aproape în egală măsură şi fiindcă era un „tip elegant". Ce vreți! Aşa sunt femeile. Le place nu numai să fie ele bine îmbrăcate, dar în acelaşi timp sunt impresionate favorabil atunci când un bărbat este şi plăcut la vedere, şi elegant. Or, Firicel, în privința aceasta, bătea recordul. Nimeni nu venea la fabrică atât de bine îmbrăcat ca el, nici măcar inginerii sau cei din colectivul de conducere. Din acest motiv, nu e de mirare dacă, din multele fete plăcut impresionate de fizicul şi eleganța lui Firicel, – din care motiv îi dăduseră măgulitoarea poreclă de „frumosul Firicel" – câteva nu se mulțumiseră să-l admire numai de la distanță. Dar „frumosul Firicel" se pricepuse să se mențină într-o rezervă foarte strategică şi foarte politicoasă, din pricina căreia, până la urmă, pe rând, până şi cele mai îndrăznețe au fost nevoile să bată în retragere. Fu acesta moti-vul hotărâtor pentru care „frumosul Firicel" deveni „nesuferitul Gigi", „îngâmlatul Gigi, ba chiar „anormalul Gigi", insinuare –

trebuie s-o recunosc – de-a dreptul calomnioasă la adresa lui Firicel. Desigur, în Fabrică erau şi dintre aceia cărora Firicel nu le inspira nici simpatie, nici antipatie. În schimb, toată lumea se mira de unde are el atâția bani ca să se îmbrace, atît de elegant şi să frecventeze atât de des bodegile şi restau-rantele.

***

Acum cred că a venit timpul să vă vorbesc şi despre surpriza pe care am avut-o după ce am stat de vorba cu factorii de răspundere din fabrică. Închipuiți-vă, Firicel lucra la o secție unde nu avea posibilitatea să fure. Lucra la atelierul mecanic. Această informație mă cam derută. Că Firicel îşi procura venituri suplimen-tare în mod ilicit nu aveam nicio îndoială. Dar dacă nu de la locul său de muncă, atunci pe ce cale?

Mi-am răspuns tot printr-o întrebare:

„Dacă Firicel nu fură din fabrică – fiindcă nu are ce să fure de acolo – nu cumva face" parte din vreo bandă care operează în altă parte?"

A fost o ipoteză nu prea inspirată. După câteva verificări discrete la domiciliul său, m-am putut convinge că ipoteza trebuia abandonată. Cu excepția unor „prietene" care îl vizitau tot în zile diferite, nimeni nu mai venea să-l caute. Mi-am zis că, totuşi, pista nu trebuia părăsită definitiv. Dacă nu venea nimeni să-l caute acasă, nu era exclus să viziteze el pe careva. Pe urma, mai erau şi aceia cu care se întâlnea prin restaurante şi bodegi, în definitiv, cine erau aceştia?

Iată că se deschidea an faţa mea un câmp larg de investigaţii. De investigaţii destul de obositoare şi plicticoase. Aveam douăzeci şi unu de ani, ieşisem de câteva luni de pe băncile şcolii, şi al naibii mi-ar fi plăcut să-mi pot petrece timpul liber după pofta inimii. Ca să fiu sincer, prin expresia aceasta „după pofta inimii” înţelegeam un lucru foarte precis. Cu vreo săptămână în urmă, cunoscusem în staţia de autobuze o fată care – aveam s-o aflu mai târziu – locuia în acelaşi bloc cu mine. N-aş putea spune că mi s-a întâmplat ceea ce înţeleg francezii prin „coup de foudre”, dar, oricum, iată mi-a plăcut de la început. Am motive să cred că nici eu nu i-am displăcut. Şi am motive să cred, fiindcă ea era aceea care mă căuta mai des la telefon, ca era aceea care avea „iniţiativa”. Vreau să spun că ea era aceea care îmi propunea să mergem la spectacole sau pur şi simplu să ne plimbăm. Spre marele meu regret, de cele mai multe ori a trebuit s-o refuz din cauza secăturii de Firicel. Ore, chiar zile întregi de investigaţie în jurul acelora cu care se întâlnea. Pe urmă, câte nopţi pierdute! Ei, da! În timp ce Firicel închina paharele în vreun restaurant, eu trebuia să-l aştept prin apro-piere, ca să văd unde se duce după aceea, dacă eventual nu stabileşte vreo legătură. Şi eraţi nişte nopţi de toamnă de toată frumuseţea. Eu stăm şi îl aşteptam, gândindu-mă la Mioara, cu care mult mi-ar fi plăcut să mă plimb, de pildă, pe sub castanii de pe bulevadrul Libertăţii. În fiecare noapte, târziu, când mă întorceam acasă, obligatoriu trebuia să străbat bulevardul. Şi în liniştea atotcuprinzătoare a nopţii, frunzele castanilor bătrâni

foşneau trist, fiindcă începuseră să se îngălbenească şi, pesemne, presimțeau moartea apropiată.

Îmi părea rău că n-o pot vedea pe Mioara dar cazul începuse să mă intereseze. Acuma nu mi se mai părea că „şeful" ar fi trebuit să-mi ofere un altul mai complicat, mai pe măsura posibilităților mele, posibi-lități pe care, în treacăt spus, mi le supraapreciam. Cum se spune, începusem să mă încing. Iar în ziua când am depistat primele legături ale lui Firicel, cazul a început să mă pasioneze.

Desigur, sunteți curioşi să ştiți despre ce fel de legături este vorba. Izbutisem să descopăr că, la vreo trei–patru zile, Firicel vizita două cosmeticiene din oraş. O dată – pe una, altă dată – pe cealaltă. Fiind vorba de două femei, şi întrucât amândouă erau la o vârstă când mai puteau trezi pasiuni unuia ca Firicel, descoperirea nu-mi spunea mare lucru, mai ales că nu le vizita decât cel mult de două ori pe săptămâna. Totuşi, bănuiam că mă aflu pe pista cea bună. Patru fapte m-au făcut să nutresc această speranță. În primul rând, amândouă femeile aveau aceeaşi meserie: cosmeticiene. În al doilea, când Firicel se ducea să le viziteze, de fiecare dată lua măsuri să-şi verifice spatele, pentru a vedea dacă nu cumva este urmărit. În al treilea, nu se ducea niciodată la ele cu mâinile goale. De fiecare dată avea la el un pachețel, mereu cam de aceeaşi mărime. În fine, în al patrulea rând, totdeauna pleca de acolo cu mâna goală.

„Culant mai eşti, frumosule Firicel, l-am persiflat eu în gând, prima dată. Nu-ți vine să vizitezi o femeie, fără să nu-i

duci un mic cadou! Eu sunt, însă, curios de felul meu şi musai trebuie să aflu ce conțin pache-țelele pe care le dăruieşti prietenelor tale.”

***

Cosmeticienele aveau – să nu le fie de deochi! – clientelă bunicică. Zilnic, între douăzeci şi treizeci de cumpărătoare. În marca lor majoritate, veneau să-şi procure lanolină. Lanolină? vă veți întreba, poate. Da, lanolină, şi încă plătită cu un preț piperat: pentru douăzeci de grame de lanolină, clientele – ce sarcificii nu fac femeile când e vorba să-şi conserve tenul! – plăteau între cincizeci şi şaizeci de lei, după posibilități, mai precis în raport cu priceperea clientelor în a se tocmi.

După ce am stabilit acest lucru, foarte mirat, primul drum l-am făcut la cea mai apropiată parfumerie.

— Aveți lanolină?

— Lipseşte momentan.

Acelaşi răspuns l-am primit întrebând şi la o drogherie. Am înțeles. În perioada aceea, nu exista de cumpărat în oraş lanolină. Dar, de vreme ce nu exista în comerț, de unde şi-o procurau cele două cosme-ticiene? Interesându-mă la fabrica de medicamente, am aflat că acolo se foloseau cantități mari de lanolină pentru prepararea diferitelor unguente.

Va să zică, nu mă înşelasem!... în sfârşit, un prim atu!... Firicel, însă, lucra la o secție – cea mecanică – unde nu se folosea lanolină! Dar, dacă el furniza cosmeticienelor lanolină – trebuia să dovedesc acest lucru – atunci cum şi-o

procura? Răspunsul – ca ipoteză – nu era greu de găsit. Firicel era, probabil, în legătură cu cineva de la secția unde se folosea lanolina. Acela îi procura „marfa”. Firicel o scotea din fabrică şi o plasa cu preț bun cosmeticicnelor. Câştigul îl împărțeau între ei.

Convins că sunt pe drumul cel bun, am organizat supravegherea în fabrică a lui Firicel. Trecură câteva zile. Şi iată că mi se aduce la cunoştință că Firicel are legături – destul de abil mascate, dar totuşi legături – cu un oarecare Titi Lungescu de la sectorul V, unde se foloseşte multă lanolină. Continuând supravegherea, de acum înainte cu indicația „alertă mărită”, după vreo patru zile, Firicei şi cu Titi Lungescu sunt surprinşi discutând înapoia unei magazii. A fost o „şedință fulger”. Înainte de a se desparți, Titi Lungescu i-a dat lui Firicel un pachet. Acuma totul devenise clar. „Cazul” mi se părea ca şi terminat. Ca să spun drept, îmi părea chiar rău.

„De fapt – îmi spuneam – n-a fost un «caz» propriu-zis. O nimica toată, în stare s-o ducă la bun sfîrşit şi un profan într-ale meseriei.”

Din nou începu să-mi dea târcoale regretul că şeful nu-mi încredințase o misiune ceva mai complicată. E drept, ceva, ceva „transpirasem”. Dar cu aş fi preferat să fie un caz în care inspirația şi nu transpirația să aibă cuvântul hotărâtor.

M-am prezentat şefului şi, după ce i-am relatat pe scurt tot ceea ce întreprinsesem, am încheiat în felul acesta:

— ...Aşa că, tovarăşe căpitan, acum nu mai rămâne de

făcut decât să aşteptăm ora când schimbul lasă lucrul. Atunci, la controlul de la poarta, Firicel va fi prins cu pachetul la el. Am luat măsurile necesare.

Numai că mă cam pripeam, subapreciindu-l pe Firicel. Firicel a ieşit din fabrică fără să aibă asupra sa pachetul pe care i-l dăduse Titi Lungescu. Şi iată că, după acest prim eşec, cazul din nou începu să-mi placă. Lucrurile se complicau. Va să zică, acum trebuia descoperit nu numai acela care scotea afară din fabrică pachetele cu lanolină, dar trebuia depistat şi procedeul folosit ca ele să ajungă din nou în mâna lui Firicel.

De data aceasta, lucrurile merseră ceva mai greu. Trecu aproape o săptămână, fără ca supravegherea lui Firicel să ducă la vreun rezultat. Într-o zi, însă, sună telefonul din birou:

— Alo, miliția?

— Da, miliția! Ce doriți, tovarăşe?

— La telefon este tovarăşul Tomeseu de la fabrica de medicamente. Am a vă face o sesizare importantă, tovarăşe ofițer de miliție.

— Spuneți, tovarăşe.

— Tovarăşe ofițer, aici la fabrică, se întâmplă lucruri suspecte.

— Scuzați-mă că vă întrerup, tovarăşe Tomescu! De unde vorbiți?

— De la fabrică.

— N-ați putea să vă deplasați până aici la noi, să discutăm pe îndelete?

— Mai târziu vin, tovarăşe ofițer de miliție. Mă scuzați. Ce grad aveți?

— Locotenent.

— Tovarăşe locotenent, mai târziu vin. Dar acum e foarte, foarte urgent. Trebuie să acționați prompt, ca să-l puteți prinde pe Firicel – lucrează aici la noi la atelierul mecanic – cu corpul delict.

— Atunci, vă ascult, tovarăşe Tomescu.

***

Tomescu de la contabilitate – făcea şi el parte din categoria acelora care nu încetau o clipă să se mire de unde avea Firicel atâția bani – cu vreo jumătate de oră înainte îl surprinsese pe acesta stând de vorbă, într-un loc retras, cu unul dintre dispeceri, pe nume Iancu Fluieraş. Conversația dintre ei fu foarte scurtă. Înainte de despărți, Firicel îi dădu lui Fluieraş un pachet, pe dispecerul îl vâri în servietă. Aceasta se întâmplase cu jumătate de oră mai înainte, sau mai precis, câteva minute înainte ca schimbul să lase lucrul. Bănuind că la mijloc nu-i lucru curat, Tomescu îl urmări pe dispecer. Fluieraş ieşi pe poartă fără să fie controlat de portar, deoarece, prin funcția pe care o îndeplinea în fabrică, era scutit de control. La numai câteva minute, Firicel trecu pe la control şi, cum era de aşteptat, asupra lui portarul nu găsi nimic. La numai cincizeci de metri în afara incintei fabricii, Firicel îl ajunse din urmă pe Fluieraş. Din mers, fără se oprească, Fluieraş restitui lui Firicel pachetul pe care acesta i-l dăduse – acuma era clar, ca să-l scoată din fabrică – şi imediat după aceea se

despărțiră.

Cam acestea le-am aflat la telefon.

Trebuie să ştiți că sesizarea a fost făcută atât de prompt, încât am mai avut timp să trimit pe cineva să se urce în autobuzul cu care Firicel se întorcea de la fabrică în oraş. Şi aşa cum mă aşteptasem, cu pachetul subsuoară, Firicel s-a dus la una din cosmeticiene. Bineînțeles, o jumătate de oră mai târziu. Când a plecat de acolo, nu mai avea pachetul.

Lucrurile se clarificau. Firicel procura lanolină prin Titi Lungescu. Ca s-o scoată din fabrică, îl folosea pe Iancu Fluieraş, care, datorită funcției sale, nu era controlat la poartă. După ce hopul era trecut, Firicel reprimea marfa şi o plasa la una din cosmeticiene.

Da, lucrurile se clarificau. Dar, în acelaşi timp, se şi complicau. Şi se complicau fiindcă acuma trebuia organizată supravegherea lui Titi Lungescu şi a lui Iancu Fluieraş. De la început, am presupus că surprizele cele mai mari mi le va oferi Iancu Fluieraş. Şi, într-adevăr, nu m-am înşelat. Dar mai înainte de a vă informa cam despre ce fel de surprize este vorba, sunt ispitit să vi-l descriu puțin. Era un om ca la vreo patruzeci de ani. De statură mijlocie, cam spînatic, cu obrajii bucălați şi rumeni, cu nişte ochi pătrunzători şi neastâm-părați. Chelia se întindea, în părți, până la parietale şi înapoia capului, până aproape de ceafă.

În fabrică toată lumea îi spunea „tovarăşul Iancu”. Mulți nici nu-i cunoşteau numele de familie. Pentru ei, tovarăşul Iancu era tovarăşul fabricii. Mulți se temeau de el, dar chiar ceilalți umblau să-i câştige bună-voința. Să fi căutat cu

lumânarea în toată fabrica şi nu găseai un altul mai „principial” când era vorba de critică. Şi, mă rog, ce critică! Tovarăşul Iancu nu menaja pe nimeni. Cu barda dădea, nu altceva!... Vorbea cu atîta meşteşug, se pricepea să aducă asemenea argumente, încât cel luat în tărbacă spunea la sfârşit: „Bine că am scăpat atât de ieftin”. Să nu credeți ca, aşa cum se întâmpla de obicei, atunci când era vorba de auto-critică o lăsa mai moale. Îşi făcea o autocritică obiectivă, atât de obiectivă, încât mulți îl invidiau. E drept, autocritica, severă, nu se referea la nişte lipsuri foarte serioase. Dar nu fiindcă pe acestea le ocolea în mod deliberat. Adevărul este că lipsuri mai serioase nu prea se observau la el. Şi tovarăşul Iancu nu înțelegea să-şi pună cenuşă în cap numai de dragul autocriticii. Toată lumea era de acord că, din punct de vedere profe-sional, tovarăşul Iancu era mai priceput decât toți dispecerii fabricii. Cât priveşte celelalte obligații, cele sociale, de pildă, şi le îndeplinea conştiincios. Indiferent cine îi trasa o sarcină, o executa fără să se eschiveze şi fără să dea prilejul aceluia de la care o primise să-l critice pentru neîndeplinirea ei sau pentru îndeplinirea ei superficială, formală.

Pe scurt, tovarăşul Iancu izbutise să creeze în fabrică mitul că este un om de încredere, care nu precupe-țeşte munca şi care se identifica, pur şi simplu, cu interesele întreprinderii.

***

...Şi acuma despre surprize.

Pus sub supraveghere, am constatat că principialul

tovarăş Iancu este mai ticălos decât mi-l închipuisem. Iată, de pildă, una din surprizele la care nu mă aşteptasem. Atunci cînd era în tură de noapte, sub pretextul că vrea să controleze laboratoarele, lua toate cheile de la portar. Şi, într-adevăr, nu rămânea un singur labo-rator „necontrolat" de vigilentul tovarăş Iancu. Numai că, prin acest „control", tovarăşul Iancu urmărea un scop tare personal. Cu prilejul fiecărei inspecții nocturne prin laboratoare, tovarăşul Iancu îşi burduşea toate buzunarele cu diferite flacoane cu medicamente, dar numai din cele mai scumpe. Şi avea tovarăşul Iancu nişte buzunare mai încăpătoare decât ale popii Oşlobanu. Încăpeau în ele pe puțin patruzeci, cincizeci de flacoane cu medicamente.

Ei, dar aceasta n-a fost singura surpriză. Investigațiile în fabrică au dus la descoperirea şi a altora. Bună-oară, acelaşi tovarăş Iancu izbutise să scoată de la magazie cantități importante de alcool dublu rafinat şi de doc alb, sub pretextul că, atât alcoolul, cât şi docul fuseseră necesare procesului de producție. De ridicat le ridicase, dar să dea bon magazinerului, nici gând. Îl tot purta cu vorba pe bietul magaziner. Înşelat de pres-tigiul de care se bucura în fabrică tovarăşul Iancu, magazinerului o clipă nu i-a trecut prin minte că alcoolul şi docul luaseră o altă destinație decât producția.

Trebuie să ştiți că tovarăşul Iancu era un convins antialcoolic. Din cauza aceasta, am exclus din capul locului ipoteza că ridicase de la magazie – în numai doua luni – circa cincizeci de litri de alcool dublu rafinat, doar ca să

prepare, pentru uz personal, niscai băuturi speciale. De asemenea, nu am crezut nici că cei optzeci de metri de doc scos din magazie îi folosise ca să-şi confecţioneze costume de vară. Nu încăpea nicio îndoială că atât alcoolul, cât şi docul fuseseră vândute. Vândute, dar cui? Din nou investigaţii, verifi-cări, supravegheri în vederea stabilirii relaţiilor principialului dispecer.

Cunoştinţe avea dumnealui în oraş o mulţime. Mai multe chiar decât Firicel. Dar niciuna nu mi s-a părut a fi aceea – sau acela – care mă interesa. Trebuiau depistate absolut toate legăturile. Asta a durat vreo zece zile. Pe urmă, procedând prin eliminare, doua cunoştinţe m-au interesat în mod deosebit. Un felcer, pe nume Mitică Răureanu, şi o croitoreasă, cu numele de Vasilică Ionescu. Felcerul fusese salariat al fabricii cu vreo câţiva ani în urma, dar fusese concediat. Cât priveşte croitoreasa, ea nu lucrase la fabrica de medica-mente, dar, în schimb, era prietenă bună a felcerului, şi tovarăşul Iancu prin intermediul acestuia o cunoscuse.

Aproape nu mai este nevoie să precizez – aţi înţeles singuri – ca tovarăşul Iancu plasa medicamentele şi alcoolul felcerului, iar docul croitoresei Vasilică Ionescu. Pe de altă parte, lucra în complicitate şi cu Firicel, pe care îl ajuta să scoată din fabrică lanolina. Totul mi se părea acuma clar. În mod normal, puteam trece la reţinerea infractorilor. Dar informaţia că felcerul fusese salariat la fabrica de medicamente m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva acesta, în afară de tovarăşul Iancu, mai menţinea legături similare

şi cu alţi salariaţi din întreprindere. N-a trebuit să aştept mult timp ca să primesc răspuns la această întrebare. Şi răspunsul fu afirmativ.

Într-adevăr felcerul mai avea legături cu un inginer, care – ciudată coincidenţă – şi acesta era tot dispe-cer. Mai mult decât atât, aflaţi că şi acest dispecer, pe nume Dan Florescu, avea obiceiul ca, atunci când intra în tură de noapte, să ia de la poartă cheile laboratoarelor, ca să efectueze „controlul". Şi fiindcă vigilenţa lui era de aceeaşi natură ca a lui Iancu Fluieraş, de fiecare dată când revenea în biroul său, avea buzunarele burduşite cu flaconaşe şi cu medicamente.

Să nu vă mire similitudinea de procedee, fiindcă trebuie să ştiţi că, între timp, descoperisem că inginerul Florescu gravita în orbita lui Iancu Fluieraş. Dar am mai descoperit ceva: că în orbita principialului tovarăş Iancu, mai gravita încă un inginer, anume inginerul Bucur Săracu. Curios însă, în sarcina acestuia din urmă nu izbutisem să stabilesc nicio vină. Ce era de făcut? Să-l cred curat ca lacrima? Nu!... Convins că prover-bele sintetizează experienţa milenară a poporului, n-am disperat. Proverbul la care fac aluzie este acela care spune ca „cei ce se aseamănă se adună". Or, dacă inginerul Bucur Săracu apărea mereu în anturajul lui Fluieraş şi al lui Dan Florescu, însemna că nici el nu era basma curată, în ciuda faptului că încă nu izbutisem s-o dovedesc.

Asta până într-o zi. Era ora când schimbul de dimineaţă lăsa lucrul. Spre punctul de control, printre alţii, se îndreptă

şi „uşa de biserică”, inginerul Bucur Săracu, în mână ducea o damigeană.

— Noroc, nea Cristache.

Nea Cristache era portarul de serviciu.

— Să trăiți, tovarăşe inginer! Dar ce aveți în damigeana aceea?

— Vin, nea Cristache. Mi-a adus o damigenuță un cunoscut de la Uricani.

— Păi, să-l beți sănătos, tovarăşe inginer!

— Mulțumesc, nea Cristache!

Şi iată că inginerul Săracu izbuteşte să iasă pe poartă, fără ca portarul sa manifeste curiozitatea de a se convinge dacă damigeana conținea sau nu vin de Uricani.

Ca în damigeana nu era vin de Uricani, cred că ați înțeles fără să v-o mai spun eu; dar dacă v-aş lăsa să ghiciți ce conținea, sigur nu ați izbuti. Eu însumi am făcut fel de fel de presupuneri şi nu m-am dumirit nici atunci când l-am văzut pe inginer intrând cu damigeana într-o alimentară, iar apoi plecând de acolo cu mâi-nile goale. Am presupus că e alcool. Dar mă înşelam. Era ulei comestibil. Ulei comestibil!... Să înceapă să te doară capul, nu alta. Şi eu care fusesem nemulțumit că şeful îmi dăduse să rezolv un caz lipsit de impor-tanță.

Am pus mâna pe telefon şi l-am sunat pe un tovarăş de la fabrică:

— Tovarăşe Ştefănescu, vă rog să-mi spuneți dacă la sectorul III folosiți ulei comestibil.

— Desigur, tovarăşe. Folosim cantități importante,

fiindcă acolo se prepară diferite unguente. Dar de ce mă întrebați?

— Veți afla peste câteva zile.

Chiar peste câteva zile nu i-am putut satisface curiozitatea. Pentru că, peste câteva zile, inginerul Săracu din nou se prezentă la poartă, la ieşirea din schimb, cu o damigeana. De data asta, era alt portar. Dialogul fu identic. Cunoştința de la Uricani iarăşi îi adusese „o damigeana cu vin".

Ei, dar cunoştința din Uricani chiar prea des nu era prudent să-şi facă drumul până la Bucureşti. Portarii ar fi sfârşit prin a deveni bănuitori. Pe urmă, nici inginerul Săracu nu avea totdeauna posibilitatea să sustragă cantitați mari de ulei. Atunci cînd făcea rost de numai două sau trei kilograme, apela la serviciile prietenului sau, Iancu Fluieraş. Iancu Fluieraş avea o servietă încăpătoare. Două, trei sticle n-o burduşeau peste măsură, nici chiar atuncicând mai conținea pachetul cu lanolină al lui Firicel sau flacoanele cu medicamente sfeteri-site de el însuşi. Tovarăşul Iancu avea o calitate pe care nu i-o bănuiseră niciunul din salariații cinstiți ai fabricii. De fapt, două calități dintre cele mai vrednice de râvnit. Era şi săritor,când era vorba să-şi ajute prietenii cu năravuri asemănătoare, dar şi modest. Fiind săritor la nevoie, atunci când Firicel, Florescu sau Săracu apelau la servieta lui încăpătoare, nu-i refuza. Cea de-a doua calitate – modestia – şi-o dovedea atunci când pretindea plata pentru comisioanele făcute „prietenilor săi". Spuneți şi dumneavoastră! Ce altceva poate să însemne

decât modestie, dacă, pentru un kilogram de lanolină scos din fabrică, care costa două sute cincizeci de lei, pretindea doar cincisprezece până la douăzeci şi cinci de lei? Emoționantă această modestie şi nu e de mirare că „prietenii" tovarăşului Iancu, drept recunoştință, țineau mult la el. Atît de mult încât, spre pildă, Firicel, mai târziu, când avea să fie anchetat, mult timp avea să susțină sus şi tare ca niciodată nu a avut vreo legătură cu tovarăşul Iancu. (Desigur, până la urma, pus în fața dovezilor, n-a mai avut încotro şi a recunoscut).

***

În sfîrşit, sosise timpul ca toți infractorii să fie reținuți. Clarificarea era acuma totală: Titi Lungescu fura lanolină pentru Firicel. Firicel scotea din fabrică lanolina prin intermediul lui Iancu Fluieraş. Dar Titi Lungescu nu fură numai pentru Firicel. Fura şi pentru sine şi marfa ajungea afară din fabrică tot prin inter-mediul lui Iancu Fluieraş. La rândul său, Iancu Fluicraş fura pe contul său medicamente, alcool dublu r-a-finat şi doc, pe care le plasa felcerului Mitică Răureanu şi croitoresei Vasilică Ionescu. Inginerul şi dispe-cerul Dan Florescu fura şi el medicamente, pe care de asemenea le scotea din fabrică prin intermediul ace-luiaşi Iancu Fluieraş. În fine, Bucur Săracu, mai modest, din motive obiective – altceva nu avea ce sustrage – fura ulei comestibil, pe care îl scotea din fabrică, fie folosind trucul cu damigeana de vin adusă de un cunoscut de la Uricani, fie, atunci când era vorba de cantități mici, apelând la servieta pântecoasă a mărini-mosului Iancu Fluieraş.

Ce mai cadril! Dar – aşa cum v-am mai spus – sosise, în sfîrşit, vremea să punem capăt acestui cadril de soboli.

M-am prezentat şefului.

— Tovarăşe căpitan, acuma nu mai rămâne decât să trecem la reţinerea infractorilor.

— Va să zică, socoţi că i-ai depistat pe toţi complicii?

— Da, tovarăşe căpitan.

— Afara de medicamente, alcool, doc şi ulei comestibil, altceva n-au mai sustras?

— Altceva nimic.

— Am văzut că ai strâns un dosar întreg de declaraţii. Ce părere ai despre ele?

— Toţi aceia care au cumpărat fie lanolină, fie untdelemn sau alcool sunt oameni de bună-credinţă. N-au ştiut că ceea ce li s-a oferit spre cumpărare provenea din furt. Infractorii explicau cumpărătorilor că ele proveneau dintr-o aprovizionare proprie mai mare decât trebuinţele imediate şi că vindeau acuma plusul, pentru a putea face faţă unor cheltuieli neprevăzute.

— În cazul acesta, nu rămâne decât să treci la reţinerea infractorilor. Cu cine vei începe?

— Cu Firicel, tovarăşe căpitan. Cu frumosul Firicel.

Şi i-am expus şefului planul detaliat al acţiunii finale.

În discuţia de mai sus, făcusem o afirmaţie care avea să se dovedească chiar a doua zi inexactă. Anume, era inexact că stabilisem lista completă a tuturor „mărfurilor” sustrase de infractori. Despre una – din feri-cire, numai despre una – încă nu aveam cunoştinţă.

***

Iată cum stabilisem să aibă loc arestarea lui Firicel. Doi ofițeri trebuiau să-l supravegheze încă din fabri-că. În momentul când acesta avea să iasă pe poarta fabricii, trebuiau să se legitimeze şi să-l conducă la ser-viciul economic. Dar iată că, în timp ce lucrătorii noştri se aflau încă în întreprindere, aud din întâmplare doi salariați discutând între ei:

— Ei, ai cumpărat, şi tu ciocolată?

— Ciocolată? Despre ce fel de ciocolată e vorba?

— Asta-i bună! Cum ce fel de ciocolată? Ciocolată cu lapte şi vanilie.

Şi fiindcă celălalt făcea ochii mari, a nedumerire, întrebă:

— Sau poate n-ai aflat încă?

— Ce să aflu?

— Că Firicel are de vânzare nişte ciocolată. Vreo douăzeci de kilograme.

— Serios? Şi cu cât vinde kilogramul?

— Cu şaptezeci de lei. E mai ieftină ca aceea din comerț. Pe deasupra, e şi foarte bună. Eu am cumpărat un kilogram. Banii la leafă.

— Ei, în cazul acesta, am să cumpăr şi eu. Mă duc să-l caut.

Altă necunoscută. De unde avea Firicel ciocolata? Şi acuma, cum trebuia să procedăm? Să renunțăm la reținerea lui Firicel până limpezeam şi sursa ciocolatei?

Am cerut părerea şefului. Şeful mi-a spus să nu mă pripesc. Şi nu ne-am grăbit să-l reținem atunci când a ieşit

din schimb. Ne-am mărginit să-l urmărim de departe. Înainte de a ajunge la stația autobuzului, tovarăşul Iancu Fluieraş l-a ajuns din urmă şi, scoțând din servietă un pachet de vreo două kilograme, i l-a dat. După aceea s-au despărțit.

Când Firicel a ajuns în oraş, a făcut haltă la un laborator de cofetărie, conform obiceiului, nu fără ca, în prealabil, să verifice dacă este urmărit. Acum, sosise momentul. La numai două minute, am intrat după el în laborator. L-am găsit pe Firicel discutând prieteneşte cu Oprea Palade, responsabilul laboratorului. M-am legitimat şi i-am cerut să-mi arate ce conține pachetul.

— Poftim, cu mare plăcere! s-a oferit Firicel, străduindu-se să semene cât mai mult cu omul care nu are nimic de ascuns.

În pachet erau două kilograme de unt de cacao.

— ... Şi de unde ai dumneata untul de cacao?

— De la un cetățean.

— Cum se numeşte?

— Nu ştiu!... L-am cunoscut acum vreo două săptămîni, la o bodegă. Mi l-a oferit spre vânzarc şi cu l-am cumpărat, fiindcă mi s-a părut prețul ieftin. De atunci nu l-am mai văzut. Cred că nici nu este din oraş. (De fapt, avea s-o recunoască mai târziu, Titi Lungescu sustrăsese pentru Firicel, treptat, vreo treizeci de kilograme de unt de cacao, folosit ca materie prima în prepararea unor medicamente).

— Atunci pofteşte de mă urmează. Noi te vom ajuta să-ți aminteşti numele aceluia de la care ai cumpărat untul de

cacao.

Aşa cum se întîmplă de obicei cu marea majoritate a infractorilor, la început Firicel neagă totul, afişând o falsă indignare, foarte bine jucată. Dar până la urma, pus în faţa probelor, se dădu bătut.

După Firicel, am trecut la reţinerea lui Iancu Fluieraş, apoi a celorlalţi.

...Şi astfel, primul meu caz, deşi de loc spectaculos, m-a convins că, într-adevăr, în activitatea unui ofiţer de miliţie, în foarte multe împrejurări, „transpiraţia" are o contribuţie tot atât de mare ca şi inspiraţia.

Ştefan Berciu

Primul „Caz"

Copilăria şi adolescenţa mi-am petrecut-o în mahalaua – pe atunci – din preajma podului Lemaitre, unde, astăzi, se găsesc uzinele „Timpuri Noi".

Locuiam pe o stradă situată pe malul drept al cheiului Dâmboviţei, într-o curte cu două corpuri de case sărăcăcioase, în care stăteau oameni, mai mult sau mai puţin necăjiţi, dar toţi, absolut toţi, buni; spun asta, pentru ca fiecare avea ba un câine, ba o pisică şi de la ei am învăţat să fiu un om bun şi să iubesc animalele.

Întotdeauna am fost şi am rămas un exagerat în ceea ce priveşte manifestarea sentimentelor mele faţa de oameni şi, dacă ar trebui să vă mărturisesc ceva referitor la animale, ei bine, sentimentele mele îmbrăcau de multe ori aspecte vecine cu exaltarea. Aceste stări îngrijorau uneori pe părinţii

mei, dar pentru că n-am fost supus la un examen de psihiatrie, am rămas şi astăzi un îndrăgostit de animale şi... chiar de oameni.

Evident, „educaţia” m-a ajutat – cu timpul – să fiu mai reţinut în manifestările mele faţă de animale, dacă se întâmpla ca animalul să-mi iasă în cale în prezenţa unor oameni, dar altminteri...

Ei bine, închipuiţi-vă că mărturisirile astea vi le face un om care astăzi este în vârstă de patruzeci de ani. Iar jumătate din viaţa lui şi-a dăruit-o patriei, slujind în miliţie. Să ştiţi că sensibilitatea mea şi dragostea, pe care am avut-o şi pe care o păstrez faţă de animale, nu mi-a dăunat în activitatea pe care am desfăşurat-o atâţia ani, ba, aş putea spune... dimpotrivă.

Cred ca în orice meserie îţi trebuie un dram de sensibilitate; chiar şi la măturatul străzilor, consider că e nevoie să ai milă de caldarâmul pe care-l cureţi, pentru că mila îţi dă un surplus de grijă şi-atunci sfârşeşti treaba mult mai bine, şi-apoi, sensibilitatea te face să vibrezi stimulându-ţi imaginaţia, aprinzând dorinţi de mai bine, purtându-te chiar pe căi noi, pentru ca să poţi înfăptui ceea ce trebuie înfăptuit.

Mi-aduc aminte că ori de câte ori mahalaua copilăriei mele era năpădită de noroaie ori de zăpezi, zeci de oameni ieşeau cu hârleţe, lopeţi şi mături din nuiele, înşiruindu-se într-un chip ciudat de-a lungul şi de-a latul străzilor, de parcă erau „dispuşi în trăgători”, şi făceau şanţuri şi poteci. Iniţiativa o avea moş Mihala-che, un cizmar bătrân, tare

bătrân, care era şi un fel de administrator al celor două corpuri de case din curtea, în formă de han, în care locuiam pe atunci.

Câtă sensibilitate avea bătrânul. Câtă grijă pentru fiecare piatră, pentru fiecare ulucă de la gardurile curților!

Când simțea că se apropie viscolul, bătea la uşile celor aproape douăzeci de familii, spre a-i înştiința de „semnele" lui şi-i sfătuia:

— La noapte să nu lăsați animalele afară; vine vreme rea.

— Mulțumim, moş Mihalache... răspundeau gospodinele şi se grăbeau să-i asculte sfatul, chemând de grabă câinii şi pisicile în casă.

Şi eu îți mulțumesc, moş Mihalache, pentru grija pe care ai avut-o pentru Dik!

***

În anul 1949, lucram la o secție de miliție, care, pe atunci, purta numărul 7, şi funcționa într-o casă de pe Aleea Modrogan.

Miliția abia se înființase, şi, ca în orice început, dacă vrei ca treburile să meargă bine, trebuie să pui lucrurile într-o ordine desăvârşită. Cum însă, într-o astfel de instituție nu poți suspenda, nici măcar pentru o clipă, activitatea, spre a avea răgazul necesar punerii la punct a problemelor organizatorice, totul trebuia făcut din mers, iar asta necesita o muncă – pot spune fără falsă modestie – cel puțin îndoită, față de o activitate normală.

Nu-mi aduc aminte să fi venit acasă înainte de miezul nopții, nici în anul acela şi nici în mulți alții următori.

Venise toamna.

Ploile cădeau din abundență și prin luna noiembrie zăpada amenința să vină mai devreme ca în alți ani.

Întotdeauna când plouă torențial ori când viscolește, îmi place să mă plimb. E un soi de neliniște ames-tecată cu o bucurie nedefinită care mă cuprinde, mă răpune și mă scoate din bârlogul meu. Dacă lucrez, con-tinuarea activității îmi devine cu neputință. Neliniștea... da, da, ăsta cred că e sentimentul care mă cuprinde în astfel de stări, mă îmbrățișează și mă poartă oriunde, aiurea. Așa s-a întâmplat și în noaptea aceea de noiembrie, când aveam să-l întâlnesc pe Dik. Plecasem de la secție pe la orele două din noapte. Ploua torențial și, din pricina asta, mă hotărâi să merg pe jos până acasă.

N-am mai plecat, spre tramvaiul 5, care m-ar fi lăsat în piața Sf. Gheorghe, urmând ca de acolo să iau tramvaiul 1, până aproape de casă. Apucai spre șosea și continuai drumul printre copacii desfrunziți, bucu-rându-mă de fiecare rafală de vânt și ploaie și întristându-mă la vederea fiecărui copac despodobit.

Mergeam foarte încet, pentru ca să-mi prelungesc bucuria, ciudata mea bucurie, așa cum mâncam încet o prăjitură în anii sărăcăcioasei mele copilării, pentru ca să-mi prelungesc plăcerea mestecării unui lucru bun și dulce.

Nu știu cât să fi fost ceasul când ajunsesem la podul Mărășești. Atâta știu că, din starea în care mă aflam, m-a scos chelălăitul pițigăiat al unui cățel.

Trezit din gândurile și bucuria mea, m-am oprit.

O vreme, nu s-a mai auzit niciun zgomot.

Am apucat strâns balustrada cheiului şi am aşteptat cu încordare ca strigătul de ajutor să se repete. Voiam să ştiu din ce parte vine, unde anume se afla cățelul care mă chema în ajutorul lui. O! Nici n-aveam de gând să plec mai departe. Voiam să-i dau de veste asta, dar cum s-o fac. „Să fluier! mi-a trecut prin minte. Dar dacă se sperie, ori dacă stârnesc vreun alt câine, care ar putea să-i facă vreun rău? Să-l chem! am gândit, după aceea; dar cum?...” Simții nevoia să-mi aprind o țigară, însă chibriturile mi se udaseră. Privii în toate direcțiile să văd dacă trece cineva, dar nici țipenie de om.

Într-un târziu, scheunatul se repetă.

La început slab şi doar de două, trei ori; apoi, din ce în ce mai tare, mai des, mai disperat. Ploaia se înte-țise, iar vântul sufla năprasnic, astfel că direcția din care venea strigătul îmi devenea cu neputință de aflat.

Mă hotărâi să traversez şi să privesc prin curțile oamenilor. Zis şi făcut.

Înainte să înceapă prima casă de pe malul stâng al Dâmboviței, este un mic loc viran pe care nici nu aveam de gând să-l cercetez, dar, de-ndată ce trecui drumul, îmi atrase atenția ceva care se mişca, undeva lângă rădăcina unui copac bătrân. Scrutai întunericul, dar nu văzui decât un maldăr de frunze pe care apa căzută din abundență sclipea ici şi colo, la lumina palidă a unui bec agățat între doi stâlpi de telegraf. Fără să vreau, făcui câțiva paşi spre copac, dar cum cizmele mi se afundau din ce în ce mai mult

în noroiul maida-nului îmbibat cu apă, mă hotărâi să mă retrag. Deodată, maldărul de frunze se mişcă şi scheunatul disperat al celui care chema oamenii în ajutorul lui se făcu auzit. Nu mai încăpea nicio îndoială: acolo, acolo era. Mă apropiai, cu grijă să nu-l sperii, vorbindu-i cu glas scăzut, îmbiindu-l să iasă de sub frunzele ude. Părea că pricepuse, pentru că freamătul se intensifică. După câteva clipe, îmi dădui seama că vrea, dar nu poate. Mai făcui trei, patru paşi. La început, am vrut să scormonesc frunzişul cu vârful cizmei, apoi mi-a trecut prin minte că s-ar putea să-l lovesc. Mă aplecai şi scormonii cu mâinile, până când degetele îmi înghețaseră şi deodată simții un boț de blană udă, de carne caldă – încă – şi o inimă care bătea tare, tare de tot. Țineam în mână o viață; o viață care-mi strigase că vrea să trăiască şi n-o puteam lăsa.

Era un cățel care nu părea să îi avut mai mult de două, trei săptămâni. Îl ridicai în lumina becului, îl scuturai cu grijă de frunzele care se lipiseră de blana lui udă şi, apoi, cu o mănuşă, îl curățai de noroi.

A suportat cu răbdare toaleta şi, când mi-am desfăcut mantaua şi l-am adăpostit, a scos un suspin care voia să însemne: „Acum s-a terminat cu frigul, cu ploaia, cu vântul... Acuma are cine să-mi poarte de grijă; acuma, s-a terminat cu, toate relele din lume”. Şi nu se înşela; aşa avea să fie.

Bucuria de a merge prin ploaie se terminase. Mergeam aproape alergând. Nu mai eram singur. Aveam o răspundere. Cineva mă strigase şi eu i-am venit în ajutor.

Acuma, acel cineva tremura, tremura, în mantaua mea, cuibărit la pieptul meu, scâncind din când în când. Aşteptând să ajungă acolo unde e căldură şi mâncarc şi mângâiere şi o vorbă bună; într-o casă de om. Şi astea toate pentru ca animalele iubesc oamenii şi cred în ei; numai că oamenii îi decepționează, uneori. Păcat!

***

După câtva timp, am fost anunțat că urma să intru în şcoala de ofițeri şi singurul lucru care făcea ca bucuria să nu-mi fie deplină era faptul că trebuia să mă despart câtva timp de Dik.

Aşa îl botezasem.

Citisem în copilărie o poveste în care era vorba de un copil din India, sărac lipit pământului, fără părinți şi fără adăpost. Îl chema Dik, sau cel puțin aşa i se spunea. Avea doar cinci ani, dar muncea; lustruia pantofii şi cizmele celor avuți. Odată, un mare comandant de oaste şi-a sprijinit cizma pe suportul cutiuței lui Dik şi i-a spus pe un ton de comandă – aşa cum se obişnuise în decursul vieții sale: „Haide! Eşti gata?" Speriat de tonul, statura, hainele şi cizmele frumoase – cum nu maivăzuse până atunci – Dik a murdărit cu cremă panta-lonul marelui comandant. Atunci, slujitorul care-l însoțea pe bravul ofițer l-a biciuit pe Dik, iar comandantul a tăiat slujitorului mâna cu care lovise copilul, şi pe Dik l-a înfiat. (Scuzați analogia).

Dik nu dormea fără mine, nu mânca fără mine şi, pot spune, nici nu simțea că trăieşte când eu nu eram acasă.

Crescuse ca voinicul din poveste. Era un câine de „rasă":

pur sânge „CIOBĂNESC”!

Dik însemna pentru mine ceea ce însemnam şi eu pentru el. Şi asta nu e puțin. Când un animal ți se devotează într-atâta, e o mare problema pentru tine – om – să fii la înălțimea sentimentelor lui. Vreau să cred că am corespuns.

Când am plecat să urmez cursurile şcolii de ofițeri, despărțirea a fost îngrozitoare.

În noaptea care a precedat plecarea mea, Dik mi-a ținut un picior între labele lui din față. Atât de strâns, încât m-am trezit, de câteva ori, din somn. Mă strângea şi gemea. Cred ca el n-a dormit de loc în noaptea aia şi că a suportat despărțirea noastră mult mai greu decât mine.

În primele trei luni de şcoală, comandanții n-au fost prea darnici cu permisiile, dar nevoia te învață.

Un concurs fericit de împrejurări m-a împrietenit cu cel de la centrala telefonică şi astfel, aproape zilnic vorbeam cu mama, căpătând veşti despre Dik. Apoi, au venit „plantoanele” şi, în acest timp, intram în cancelaria comandantului de companie, care se afla alături de dormitorul meu. Acolo, era un telefon. Aş fi făcut planton în fiecare seară, indiferent de schimb, mai ales că, o dată, având ideea să-i cer mamei să pună receptorul la urechea lui Dik, când mi-a auzit glasul a lătrat şi a urlat atât de jalnic, încât, a doua zi, am făcut tot posibilul să capăt o permisie.

M-a simțit cu mult înainte să ajung acasă.

Când mă aflam la colțul străzii pe care locuiam, un zăngănit de geamuri m-a făcut să mă opresc din mers. Casa

era la stradă; mama era la bucătărie (bucătăria era în fundul curții), iar Dik singur în casă. Geamurile care zăngăniseră pe trotuar erau de la fereastra camerei mele. Imediat, urmă un salt prin fereastră şi, odată în stradă, Dik se năpusti spre mine. Era bine jupuit de resturile de geam rămase în canatul ferestrei. Mi-a sărit în piept şi cu greu i-am putut stăvili elanul. După ce s-a asigurat că avem acelaşi drum, a alergat spre casă, a sărit gardul – mai înalt de un metru şi jumătate – ca să-i vestească mamei marea lui bucurie.

Abia când şcoala s-a terminat şi eu am venit acasă, Dik a început să mănânce şi să doarmă normal. Şi eu de asemenea.

***

Dresajul lui Dik a durat câteva luni; dresaj, un fel de a zice. Era mai mult o joacă, dar şi o ambiție a mea să arăt lumii ce poate, ce ştie, cum pricepe totul, cum poți discuta cu el, aşa cum se discută cu un om, şi câte altele.

O! Să nu vă închipuiți că l-am dus la vreun curs ori la vreo şcoală specializată. De altfel, poate ştiți că, nicăieri în lume, nu se dresează câinii ciobăneşti, deşi, după părerea mea, sunt cei mai inteligenți şi mai uşor de dresat.

Totul – vreau să spun, dresajul – a început de la o joacă în timpul căreia mi-am dat seama că Dik avea un simț al mirosului foarte dezvoltat şi, mai ales, ştia să se folosească de el când mă căuta. O dată, aşa, într-o doară, i-am dat să miroasă paltonul unui prieten, care, imediat după ce se dezbrăcase, trecuse drumul să-şi viziteze nişte cunoscuți,

vecini cu mine. Dik mi-a urmat recomandarea şi, apoi, a luat urma prietenului, conducându-mă acolo unde se afla. Ei bine, vă închipuiți ce a însemnat descoperirea asta pentru mine. O adevărată revelație, o mare, o foarte mare revelație! Şi de-atunci, dresajul.

***

Seria din care făceam parte absolvise şcoala de ofițeri în vara anului 1950.

După absolvire, am primit – pe lângă gradul de locotenent şi uniformele de care eram tare mândru, – o permisie de zece zile.

Vară! Cald, cer senin, soare, vârsta de douăzeci şi unu de ani şi jumătate, sănătos – nu ca astăzi – şi Dik (pe care nu-l mai am). Într-un cuvânt, fe-ri-cit!

Mama făcuse ceva economii din leafa pe care o primisem în timpul şcolii şi, odată venit acasă, s-a grăbit să-mi facă o surpriză.

— Uite, ia banii ăştia, să-ți iei nişte sandale din alea scumpe, oricât de scumpe, şi ai grijă să-ți vină bine, să nu te strângă, etc., etc.

— Bine, i-am răspuns cu, nicio grijă.

Apoi, am luat lesa cusută de mâna lui moş Mihalache, l-am înhămat pe Dik şi pe-aci ți-e drumul. Nu şi fucând am ajuns în centru, aşa de repede mergeam. Cred ca nici nu mergeam, în adevăratul înțeles al cuvân-tului; alergam. Şi-apoi, nici nu-mi mai amintesc dacă cu îl duceam pe Dik ori el pe mine. Nu ne-am oprit decât într-un singur loc: acolo

unde-l găsisem pe Dik. Dar amândoi eram atâta de fericiți, încât ne-a fost foarte greu să ne mai amintim de noaptea aia friguroasă de noiembrie, acuma când soarele ne sufoca cu fierbințeala lui, de ploaia aia torențială, acuma când acrul era uscat de căldura lui Cuptor. L-am mângâiat pe Dik şi, puțin emoționat, i-am spus: „Mai ții minte locul ăsta? Aici te-a găsit marele comandant, când erai un biet copil părăsit”. Ce-o fi înțeles el din asta, nu ştiu; atâta-mi amintesc: a lătrat.

Apoi, ne-am reluat drumul către Piața Națiunii, continuând să alergăm de-a lungul cheiului, până la podul Şerban Vodă. De acolo, țin minte, am mers, cuminți, până la magazinul Bucureşti, unde văzusem eu nişte sandale grozave.

O aglomerație de nedescris. Orăşeni şi săteni de prin împrejurimile Bucureştiului forfoteau prin tonetele de la partere. Raionul de încălțăminte bărbătească se afla la etajul trei sau patru. Să fi luat liftul, nici vorbă. O luarăm pe scări şi, încet-încet, ajunserăm la primul etaj, tot aglomerație. Pornirăm mai departe, dar, între primul şi al doilea etaj, la un cot al scării, observ o cutie de felul acelora în care se ambalează încălțămintea, fără hârtie de ambalaj şi legată doar cu o sfoară. Pândesc o clipă când şirul clienților s-a mai rărit şi mă apropii de cutie. Mă aplec, o ridic, desfac capacul şi nu mică mi-a fost mirarea când am găsit înăuntru o pereche de bocanci murdari de noroi şi cu talpa desprinsă pe alocuri.

„Ciudat”! mi-am spus eu de-ndată, şi imaginația a

început să-mi lucreze febril. Vreun hoț, desigur, care, după ce o fi cerut vânzătorului o pereche de pantofi, s-a grăbit să-i încalțe, şi, ca să nu poarte cu el vreun indiciu, şi-a ascuns bocancii pe care-i purta în vreo cutie găsită la întâmplare, pe care, apoi, a abandonat-o. Asta trebuie să fie, mi-am întărit eu prima impresie şi, convins de propria mea logică, am scos un bocanc din cutia găsită, i l-am dat lui Dik să-l miroasă şi-apoi i-am ordonat: caută!

Grăbit, conştiincios şi, probabil, pătruns de tonul meu grav, Dik dădu iama printre cumpărătorii din magazin, mirosindu-i şi trăgându-mă energic spre ieşire.

Ajuns în stradă, câinele se opri, adulmecă pământul, ridică apoi nările în vânt şi, pe urmă, îşi coborî din nou nasul spre caldarâm. După câteva clipe, o luă ia dreapta, spre Piața Națiunii, mă purtă prin fosta piață de flori şi, de acolo, pe un gang foarte întortocheat; se aflau acolo câteva depozite ale unor magazine.

— Ce cauți acolo? auzii o voce de bas, tâmpă. Continuai să rămân aplecat, urmărind ezitarea lui Dik. N-auzi, frățioare! răsună din nou glasul celui care părea nedumerit de vizita mea şi a însoțitorului meu.

Ridicai privirea şi văzui un colos de om care stătea călare pe balustrada unui balcon de la primul etaj, ținind în mână un burlan, pe care, probabil, îl repara.

— Ba da, aud... răspunsei eu surâzând.

— Te-am întrebat ce cauți? insistă colosul.

— Aaa!... despre asta-i vorba? mă prefăcui eu că abia atunci pricep despre ce era vorba. Caut pe unul cu pantofi

noi. Eşti mulțumit?

— Eu sunt, râse el pentru că l-am văzut, dar dumneata se vede treaba că nu prea eşti mulțumit de vreme ce-i cauți şi n-ai dat încă de el. Şi continuă să râdă. Te-am încuiat, hai?

— Da. Recunoscui eu învins.

— Dar ciobanul ăla ce caută? Tot pe puştiul cu pantofii noi, sau vreun ciolan de ros? Şi se porni iar pe râs.

— El m-a condus până aici, ripostai pe un ton dur.

— Vai de mine! se schimonosi, ironic, colosul, o fi un polițist!

— Chiar aşa.

— Pai, nu-ți fac cu supărare, nenică, dar n-aveam de un' să ştiu că-i o treabă serioasă. Iacă, nu cred să fie o jumătate de ceas de când l-am văzut pe ăla de care mă-ntrebi.

— Chiar l-ai văzut?

— Vai de mine, se supără colosul. Cum mă vezi şi te văd. Uite, dacă vrei, îți spun şi cum arăta.

— Nu te supăra, dar te-am văzut pus pe glumă şi credeam...

— Nu. Nenica, gata, ce mai! Mi-am dat seama cu cine am de-a face. Te-am cumpărat: eşti de la miliție.

— Exact, recunoscui eu, surprins, şi asta păru să-i fi făcut mare plăcere. Vrei să-mi spui cum arăta puştiul?

— 'Năltuț, cam cât dumneata, slab şi cu părul galben.

— Blond, adică.

— Da... aşa cum zici.

— Dar de unde ştii că-i cel pe care-l caut?

— Păi, nu zici că are pantofi noi?

— Ba da.

— Atunci, ăla e. Ştii, mai ales că trebuie să pară şi suspect.

— Păi era suspect?

— Păi, cum de nu? Cu pantofi noi şi în salopeta plină de var şi moloz şi... mai ştiu eu ce? Şi să mă-ntrebe unde-i frizerul?

— Dar şi eu am văzut chiar la intrarea în gang că scrie „FRIZER”.

— Ehehcee... să fii dumneata sănătos de când s-a mutat de-aici. Nu prea avea clienţi. Acu’ s-a boierit, e cooperator... Să-l vezi ce îmbrăcat e! Te descoperi.

Dik începu să dea semne de nerăbdare şi tot mă îndemna să mergem. Îmi dădui scama că a regăsit urma, aşa că mulţumii colosului pentru informaţiile lui atât de preţioase şi plecai grăbit.

***

Să fi fost patru după amiază când Dik se opri la poarta unui mare şantier de construcţii pe calea Şerban Vodă, foarte aproape de capătul magistralei Nord-Sud de astăzi. Poarta era uşor întredeschisa. Dik o împinse cu capul lui bolovănos, atâta de tare, încât păru că va sări din balamale. Curtea şantierului se întindea pe o lungime de aproape două sute de metri. Câţiva muncitori trebăluiau la nişte cofraje pentru beton. Se vedea cât de colo că lucrul încetase mai de mult. Când ajunsei în dreptul lor, unul mai tânăr îmi strigă:

— Eşti băiatul meşterului? Şi fără, să-mi dea răgaz să-i răspund, adăugă: A zis să nu pleci, să-l aştepţi şi să dai câinele lui nea Toma, paznicul, ca lui i l-a promis.

Vroiam să-i răspund, dar n-apucai, pentru că un alt muncitor mai vârstnic, îmi strigă:

— Uite, băiete!. A şi sosit.

Întorsci capul. Spre mine venea un om între două vârste, cu mersul legănat ca cel al marinarilor, slab, cu obrajii supţi şi înnegriţi de soare, eu ochii negri şi seânteietori, care trădau o energie şi o inteligenţă deosebită.

— Da' voi nu mai plecaţi acasă? se adresă el celor câţiva muncitori. Ia să nu mai prind picior de om aici. V-am spus doar: sâmbăta, toată lumea lasă lucrul la ora două. Ce vă zgâiţi aşa la mine? Gata! Care la dormitor, care acasă, da' aici, nu.

După plecarea muncitorilor, îl salutai, nu fără oarecare emoţie – produsă de autoritatea lui asupra celorlalţi – şi îi spusei în câteva cuvinte cine eram şi ce căutam acolo.

— Bine, răspunse grav meşterul. Hai să vedem unde ne duce câinele.

La ordinul meu, Dik îşi reîncepu activitatea şi ne purtă către dormitorul cu numărul patru. Ezită câteva clipe şi, apoi, se ridică cu labele pe uşă. Izbi clanţa, uşa se deschise şi – abia mai putându-l stăpâni – mă trase spre camera 23.

— Ce facem? îl întrebai pe meşter.

— Intrăm, răspunse el pe un ton care nu prevestea nimic bun.

Apasă clanţa, de parcă voia să spargă uşa şi apoi

intraserăm în cameră. Aici se aflau patru paturi. Trei erau neocupate, iar de pe unul sări ca ars un tânăr care părea să nu îi împlinit încă şaptesprezece ani. Se vedea cât de colo că izbitura în uşă îl speriase.

— Ăştia-s ucenicii mei, spuse meşterul cu glas sugrumat. N-aş fi crezut că vreunul dintre ei să-mi facă aşa ruşine.

— Nu sunt sigur, încercai eu să-l domolesc şi poate că aş mai fi spus şi altceva dacă Dik nu s-ar fi repezit la dulapul cu haine, de unde trase un pantalon nou-nouț, atârnat pe un umăraş, care, din fericire, a cedat ime-diat şi, astfel, pantalonul n-a opus rezistență dinților lui.

— Anton! exclamă prăbuşit meşterul... Anton Amariei! mai spuse el şi oftă. Ca să vezi ce-i omul! Uite, hainele astea le-a cumpărat ieri, cu mine de mână... banii lui, munciți de el, dar economisiți la îndemnul meu. C-aşa îi învăț pe toți: jumătate trimiteți acasă, un sfert din ce câştigați să păstrați la C.E.C., şi restul, de buzunar. Este, mă? strigă el tânărului care sărise speriat de intrarea noastră, pe cât de neaşteptată, pe atât de ciudată.

— Da, meştere... bâigui ucenicul, şi mai speriat.

— Unde-i Anton? şi fără să-i aştepte răspunsul, îl mai întrebă o dată, şi mai răstit: N-auzi? Unde-i Anton?

— S-a dus... adică spunea că se duce... la frizer.

Tresărit. Aşadar, nu mai încăpea nicio îndoială. Asta era omul meu. Urma luată de Dik, informațiile colosului, chestia cu frizerul... Ce mai?! Aşadar, răbdare.

— Să-l aşteptăm, îi propusei eu meşterului.

— Să-l aşteptăm, acceptă el şi adăugă cu amărăciune: acuma, ce altceva mai putem face?

— Care e patul lui?

— Ala de lângă fereastră.

Mă dusei într-acolo şi privii absent furnicarul de oameni grăbiți spre rosturile lor. În timpul ăsta, mintea îmi lucra febril. Îl şi vedeam pe Anton Amarici holbându-se de spaimă în fața cutiei în care îşi abandonase bocancii murdari, după ce plecase cu pantofii cei noi pe care-i luase fără să-i plătească.

În timpul ăsta, m-am sprijinit de noptiera de lângă patul lui Anton şi, cine ştie cum mi-a alunecat mâna, că o zgomotul unei sticle sparte m-a făcut să privesc în jos. Răsturnasem o sticluță cu cerneală neagră, al cărei conținul se prelingea acum pe duşumeaua camerei. Fără să vreau, privii atent pe noptieră. Acolo, peste o gazetă împăturită în două, se afla o foaie de hârâie acoperită aproape în întregime cu un scris foarte ordonat. Meşterul veni lângă mine şi am îndoi citirăm:

„Dragă mămucă Mărie,

Află că mulțumesc matale şi mâinilor matale pentru cămeşile cele două, noi-noute şi albe, cum numai matale ştii a le face.

Le-am pus pi mine şi parcă-s a mele de când lumea, aşa bine ce-mi şed.

Deunăzi, am fost cu meşterul la o prăvălie din cele mari, unde mi-am luai haine negre, noi-noute, aşe cum a purtat tatu ca când te-o luat pi matale, de le-am văzut în poza cea mare

de când te-ai nuntit şi hainele-mi vin ca de când lumea.

Deseară-i bal, mămucă Mărie, şi noi, tăţi ortaşii meşterului, om merge la dans, numai că meşterul nu vre a ne lăsa şi după miezul nopţii, când ne-a spus că să ne adunăm afară şi ne-a duce dumnealui la dormitor. Zii şi mutali, n-or rîde fetele di noi, de ne-o videa aşa ca gâştele? Da' cu meşterul, ştii cum îi! Adică, ce-ţi spun eu toate aistea, că matali tăt 'mnealui îi dai dreptate. Iaca, să-ţi vorbesc de altele. Astăzi, către amiază, pe când veneam de la şcoală, la şantier, mi-am cumpărat tot de la prăvălia cea mare o pereche de pantofi de lac, fiindcă ieri meşterul nu m-a lăsat să-mi iau dintr-aşeia. Dar o să-i placă şi-mnealui, când i-a vide. Şi-s aşe di lum lăşitori, mămucă Mărie de-ţi ia ochii şi, când a fost de-am plecat din prăvălie, i-am scos din cutie pe şei noi, am vârât într-însa bocanşii şei murdari şi rupţi, şi am lăsat cutia pi scara şea albă din piatră scumpă. Poate i-o găsi unul mai năcăjit şi i-o pînjeli, că eu am plecat pi stradă încălţat cu cei noi de lac şi tătă lumea se uita la încălţările meii.

Să mă vezi deseară, la bal, mămucă Mărie, şi să nu-ţi vina să crezi.

Ţi lăs acum puţin, că trebuie să mă tund şi n-am cravată, dar nu mai am nici bani. Cravată o să iau de la Arghir, băiatul vadanei lui nenea Grigore, ca el are două şi nu se poartă decât una singură, deodată. Vin imediat, mămuca Mărie, şi ţi-oi vorbi şi despre cum a fost la bal..."

Aici scrisoarea se terminase.

Se terminase şi marea mea aventură şi truda inutilă a lui Dik.

Pusei scrisoarea pe noptieră şi mă aşezai pe pat. Meşterul făcu la fel. Nu îndrăzneam să ne privim, covârşiți de un sentiment de ruşine. Tăceam şi cu şi el.

Deodată, uşa se deschise şi-n prag apăru un baiețandru slăbuț, cârn, cu câțiva pistrui în jurul nasului, cu ochi albaştri, senini şi nedumeriți la vederea meşterului, a mea şi a lui Dik.

Ca să braveze, meşterul apucă cutia în care se aflau bocancii abandonați şi, fără să cuteze a-l privi, abia reuşi să-ngaime.

— Fii mai cu grijă, că nu aşa vă-nvăț eu. Ei! Vă lăsați lucrurile pe unde apucați şi puneți lumea pe drumuri să vi le-aducă acasă.

Anton se uită lung la meşter, dar, neîntâlnindu-i privirea, o căută pe a mea.

— Eu ți-am adus bocancii; mă gândcam că s-ar mai putea să-ți fie de folos... Sunt încă destul de buni.

— Tiii! exclamă el. Dar cum de-ați ştiut unde să mă aflați?

— Ei, nu te minuna aşa tare de asta. Uite, mai ştiu că n-ai cravată pentru deseară, şi pe dată îmi scosei cravata şi i-o oferii.

Câteva secunde, se uită nedumerit, când la cravată, când la mine.

— Multămesc! Parcă ați fi zâna şea bună, spuse el cu atâta candoare, de mai, mai că ai fi fost ispitit să-l crezi un înapoiat mintal. Dar cum am să v-o pot da înapoi?

— Găseşte-mă, aşa cum te-am găsit şi eu.

— De, aşa-i... murmură el încurcat, spre bucuria mea că măcar cu-atâta lucru l-am făcut praf. Apoi, adăugă: Apoi, dacă mi-ați lăsa câinele până la noapte, m-o purta el la dumneavoastră, tăt aşe cum v-a purtat pe dumneavoastră înspre mine.

Aurel Mihale

Trei coafuri de proba

Un buletin de analiza uitat

Dragnea plecase de acasă pe jos, să se sature în voie de aerul curat şi tare al dimineții. Uneori, se gândea dacă n-ar fi fost mai bine să fie agronom sau altceva, să fi avut o ocupație care să-i îngăduie s-alerge toată vremea pe câmp afară, în aer şi lumină. Simțea însă că, dacă i s-ar fi cerut într-adevăr asta, s-ar fi despărțit cu greu de munca de acum, căci o îndrăgise şi începuse să-i descopere o frumusețe tainică, nebănuită, plină de riscuri şi neprevăzut.

La miliție intră cu mâna la caschetă, răspunzând la salutul ofițerului de serviciu şi păstrând încă, în priviri şi pe față, lumina aceea viorie şi caldă a primelor zile de april. Înăuntru, în birou, deschise larg feres-trele, chemat parcă de şoapta vântului de afară şi întârzie un timp, cu gândurile duse şi cu ochii la liliacul de sub geam, cu coaja netedă umflată, trezit din amorțire, dar încă desfrunzit. Apoi se întoarse, scoase din buzu-nar un pachețel de hârție, cât o nucă de mic, îl puse pe masă şi dezbrăcă mantaua. Înainte să se aşeze, formă un număr de telefon şi chemă laboratorul de analize chimico-medicale.

Curând, în birou intră o fată în halat alb, micuță, dar zvehă, cu mişcări puțin repezite, de iepure, cu buza de sus puțin săltată, ca într-un surâs abia început, cu ochii mari şi liniştiți, negri, luminoşi, codați; tot negru îi era şi părul puțin ondulat şi lăsat mai mult pe o parte, pe dreapta.

— Să trăiți, tovarăşe căpitan! zvâcni ea, în joacă, şi cu inimile în buzunarele halatului.

Fata rămase cu ochii aceia mari şi adânci, de păcură, ațintiți asupra căpitanului care le ocolea privirea. Dragnea se simți o clipă stingherit, îşi trase mâinile de pe masă, grăbit, de parcă n-avea ce face cu ele, şi se apucă să desfacă pachețelul acela de hârtie. Rămase un timp cu privirile ațintite la conținutul pachețelului, de parcă atunci îl vedea pentru prima dată, tresări şi împinse hârtiuța până în fața fetei.

— Jeni, îmi trebuie analiza...

Surâsul fetei se risipi şi privirile i se adumbriră, de cum descoperi lucrurile din pachețel.

— Va să zică, e blondă, îngăimă ea şi ridică o şuviță de păr gălbui, răsucită ca o spirală ce atârna în aer, lipsită de elasticitate... Vreți, adică, să ştiți tot despre ea! adăugă răutăcioasă, şi cercetă mai departe nişte coji ca de piele, aflate în hârtiuța...

— Şi dacă m-aş supăra?! o înfrunta Dragnea.

Apoi zâmbi şi el, reținut, aproape neobservat şi cu buzele strânse, cu gropița din bărbie uşor întinsă. Ochii lui negri, rotunzi purtau încă lumina dimineții de afară şi fata simți că o mustrase în glumă... E ceva serios! o avertiză el.

— Desigur, cochetă fata... în cazul acesta trebuie neapărat să-i cunoşti compoziția epidermei şi a părului...

— Nu, asta nu e destul,. Vorbi căpitanul cu o seriozitate prefăcuta... Trebuie să-mi spui dacă mă şi iubeşte!

— Plecând de la şuvița asta?

— Da, încuviință el... de la şuvița asta!

— Da' ce, noi facem în laborator chiromanție?

— Să faceți clacă trebuie, glumi el, cu aceeaşi seriozitate.

Strânse din nou pachețelul şi-l întinse fetei:

— Analiza, te rog!

După plecarea fetei, Dragnea descuie sertarul şi scoase nişte hârtii pe care le cercetă liniştit, îndelung. Apoi îşi aprinse o țigară şi rămase gânditor cu privirile pe fereastră. Îşi adună însă repede gândurile şi se aplecă asupra unei hârtii, cu locul în mână.

Lucră astfel, întins, până aproape de prânz, când intră Jeni, grăbită, cu rezultatele analizei. Fata arăta acum destul de serioasă şi era vădit îngrijorată. Ochii ei erau cuprinşi de o uimire uşoară, neascunsă.

— E grav, spuse ea... părul a fost încălzit la o temperatură prea mare şi e mort... adică, ars... O greşeala a coafezei, diagnostica, hotărâtă.

— Dar pielea?

— Şi mai grav... e otrăvită... arsă treptat de un coroziv...

— Care?

— Asta e, că nu-l pot descoperi... capul a fost spălat de mai multe ori cu apă caldă şi n-a mai rămas nicio urmă...

— Bine, mulțumesc, spuse căpitanul şi opri buletinul de

analiză.

Fata mai aşteptă o clipă, dar, văzându-l că se şi aplecase asupra hârtiilor de pe masă, ieşi tăcută, cu privi-rile-i şăgalnice întoarse spre el.

Când termină şi închise mapa, Dragnea ridică telefonul:

— Alo, Ghiță... Nu e nicio infecție!... Nu, nici eczemă!... Da, poți să fii liniştit... E ars... Da, şi pielea... arsă la coafor!... Da! unde se coafează, frate?...

Aha! făcu, şi-şi notă adresa salonului de coafura...

— Auzi, spune-i Mariei să schimbe coafeza... Cheală?... Ha-haha!... Să ştii ca ai dreptate, reveni el, repede... ar fi putut rămâne şi cheală!

Dragnea trase apoi sertarul şi scotoci îndelung după o hârtie pe care o păstra acolo, în vederile lui, de multă vreme. Când o găsi, o cercetă un timp, îngândurat, şi formă apoi un număr de telefon: ceru celui de dincolo, cu vocea înceată, să vină până la el.

— Tovarăşe Leonte, îşi dezvălui el gândurde la apariția celui chemat... îți aminteşti de sesizarea miliției din Lupeni?

Locotenentul Constantin Leonte, înalt şi spătos, bine legat, cu fața roşcovană şi părul arămiu, se gândi o clipă şi răspunse convins:

— Da, îmi amintesc, tovarăşe căpitan...

— Pe scurt! spuse căpitanul şi-i făcu semn să se aşeze pe scaunul din fața biroului.

— Un cetățean. Începu Leonte, urmărindu-şi cu atenție firul gândurilor, a reclamat poşta că nu i-a transportat în condiții de siguranță un colet. El primise de undeva nişte

alimente, parcă nişte slănină, din care a mâncat şi s-a intoxicat... Analizele de laborator au confirmat că, într-adevăr, slănina căpătase un grad de toxicitate periculoasă pe drum, în timpul transportului, sau în magazia poştei. S-a descoperit apoi că în magazie coletul care fusese învelit doar în pânza a stat un timp alături de unul al unei coafeze din localitate... în acel colet fuseseră nişte sticluțe cu o soluție de păr, care se vărsase...

— Da, da, făcu Dragnea... Dar cazul cu „Sanepidul din Câmpina?

— Da, tovarăşe căpitan... La un control al „Sanepidului" într-un salon de coafură, s-a găsit o sticluță, care la analiză s-a dovedit c-ar fi avut în ea o substanță otrăvitoare... Controlul repetat al organelor medicale n-a dus însă la descoperirea unor asemenea substanțe printre materialele folosite de coafeze... Se crede că sticluța a fost lăsată de-o clientă.

— Să se urmărească activitatea salonului de coafură, hotărî Dragnea.

Căpitanul rămase apoi cu ochii în geamurile ferestrelor deschise, care străluceau diamantin în lumina soarelui.

Leonte înțelese că terminase cu el şi se ridică să plece; Dragnea îi făcu însă semn să se aşeze din nou şi iar începu să scotocească printre hârtiile din sertar.

— Astă-iarnă, urmă el, cercetând hârtiile, un copil s-a otrăvit cu sodă caustică... aşa spuneau părinții, dar...

— N-a fost sodă caustică, tovarăşe căpitan... Buletinul de analiză e la mine!

— A, tocmai buletinul îl căutam...

— Părinții au zis că e sodă, că asta aveau, adică, în casă... După buletin însă, a fost sublimat coroziv...

— Ce e tatăl copilului?

— Şofer.

— Dar maică-sa?

— Coafeză... la un salon al cooperativei „Igiena” de pe Ştefan cel Mare, aproape ele Obor...

— Adu-mi, te rog, buletinul... ceru Dragnea. Şi cercetează, între timp, toate cazurile de otrăvire din ultimul an.

După ce Leonte îi aduse buletinul de analiză al spitalului de urgență, unde fusese internat copilul, Drag-nea se apucă din nou de lucru. Din când în când însă, se oprea şi-şi arunca neliniştit privirile pe buletinul de analiză adus de laborantă.

Pe el îşi trecuse şi adresa salonului de coafură la care mergea de obicei soția prietenului său şi numărul buletinului de analiza de la spitalul de urgență. Se apucă din nou de lucru, dar în curând renunță şi închise iarăşi mapa. Ridică din nou receptorul, preocupat:

— Alo, Jeni?... Ce faci deseară?...

Simți cum vocea fetei tremură la telefon, surprinsă...

— Chiar nimic?... (Aveam ceva, îngăimă fata, dar nu fac nimica!)... Voiam, adică aveam o rugăminte...

Prima coafură de probă

În aceeaşi după-amiază, într-un salon de coafură de pe

strada Romană, intră grăbită o tânără, subțire şi zveltă, cu ochii mari şi negri, adânci, cu părul ca de abanos, lăsat mult pe umărul drept, în şuvițe groase, puțin ondulate. Cercetă dintr-o singură privire încăperea şi fața i se întunecă, văzând salonul plin de femei. Se apropie de cuier, ca să-şi lase pardesiul, dar se răzgândi şi dădu să plece. O coafeză din fund, pe care fata tânără o privise îngrijorată şi cu insistență, îşi părăsi clienta, o femeie subțire şi uscată, ca o scândură, căreia i clădise în cap o claie de ghemotoace, şi se repezi după ea.

— De ce plecați? o opri. Vă iau eu, imediat.

Fata mai întârzie o clipă, vădit preocupată.

— Dacă sunteți grăbită, vă fac o coafură la rece, şopti coafeza. Termin acum cu doamna, se răsuci ca spre clienta de pe scaun, şi urmați dumneavoastră...

Fata se lăsă convinsă, se întoarse, agăță pardesiul în cuier şi se aşeză pe un fotoliu, aproape de-o măsuță joasă pe care erau câteva reviste ilustrate, cu coperțile roase şi murdare. Luă o revistă şi începu s-o răsfo-iască, ceva mai liniştită, dar cu privirile întoarse mai mult spre coafeza care tot scormonea cu degetele-i subțiri în părul sârmos al clientei de pe scaun, grăbită, de parcă se juca. Curând, coafeza termină şi femeia se ridică mulțumită, cu față-i suptă radiind, şi apăsându-şi uşor cu palmele părul înfoiat de pe lângă tâmple şi urechi. Îşi scutură apoi capul, dar părul se reaşeză în aceeaşi clipă, inimos ondulat, ca nişte vălurele de lumină arămie.

— Vă place? se întoarse coafeza spre fata cu părul de

abanos.

— Da, mărturisi fata, şi zâmbi ca de obicei, cu buza de sus puțin săltată, ca într-un surâs fără sfârşit.

— La fel vă fac şi pe dumneavoastră, o asigură coafeza.

După plecarea celeilalte, fata se aşează pe scaunul din fața oglinzii, condusă de coafeză. Îşi luase cu ea o revistă de modă pe care o răsfoi mai departe tăcută şi urmărind din când în când, în oglindă, mişcările grăbite şi meticuloase, pline de tact ale coafezei.

— A, nu v-ați mai coafat de mult! spuse coafeza şi-şi înfundă degetele-i subțiri şi lungi, delicate, dar cu vârfurile vineții şi aspre, în părul negru şi des al fetei.

— Mă coafez mai rar, motivă fata, căci mi-e părul puțin ondulat şi nu prea am nevoie...

— Acum, abia peste şase luni mai veniți la mine...

După ce-i răscoli părul şi i-l pieptănă de câteva ori, coafeza îl împărți în şuvițe mai mici, potrivite pentru ondulat. Apoi scotoci în poşeta ei de stradă, mare şi albă, umflată, întoarsă spre perete, şi scoase un pachețel şi o sticluță. Şi chiar acolo, pe măsuță, sub ochii fetei care-o privea nemişcată prin oglindă, desfăcu pache-țelul. Erau nişte foi de metal alb, strălucitoare şi subțiri, rotunde, pe care fata le recunoscu dintr-o dată că erau capace de la sticlele de lapte. Din acelaşi pachețel, coafeza scoase şi nişte bucăți de sugativă, de aceeaşi mărime, tăiate meticulos după forma capacelor. Coafeza aşează pe fiecare capac câte o bucată de sugativă şi umezi apoi sugativa cu o soluție incoloră, pe care-o picura cu atenție din sticluță.

— Ce e asta? întrebă fata, arătând spre sticluță.

— Încălzitor, răspunse coafeza, înfăşurându-i câte o şuviță de păr pe capacele pe care le răsucea repede, în suluri mici, cu pricepere, strânse.

Fata îşi plecă privirile din nou pe revistă, dar nu scăpa din vedere niciuna din mişcările coafezei. După un timp, îşi simți capul dogorit, încins, de parcă-i luase părul foc.

— Câteva clipe numai, o rugă coafeza, când o văzu neliniştită...

Dogoarea aceea crescu însă treptat, stărui un timp ca o vâlvătaic şi-apoi se stinse tot aşa de repede, de parcă flăcăruia se îndepărta, grăbită. Coafeza îi pipăi ghemotoacele din păr, rămase o vreme cu mâna pe ele, până le simți că s-au răcit, şi spuse:

— E gata... o să iasă un permanent de toată frumusețea!

Şi, într-adevăr, după ce-i desfăcu ghemotoacele acelea de metal neted şi lucios, părul i se revărsă pe gât şi pe umeri, creț, ca de negresă.

— O să mă căutați şi data viitoare, spuse coafeza, măgulită şi aranjându-i încă părul învălurat.

— Sunt convinsă, recunoscu fata, silit, cu ochii încă în oglindă, la coafura care începuse să-i placă... Poate vrea să vină şi o colegă de-a mea – tresări ea... Când să-i spun să vină?

Coafeza cercetă sticluța rămasă pe cristalul măsuței şi spuse, gânditoare:

— Poimâine... mâine, în niciun caz...

Fata se ridică, arătându-se şi mai mulțumită, şi plăti,

desfăcându-şi cu greutate poşeta, pe care o ţintise până atunci pe genunchi, lângă ghemotoacele lăsate de coafeză pe măsuţă. Apoi, îmbrăcă pardesiul şi ieşi grăbită, cu coafura înaltă şi vaporoasă, clădită armonios, ca o umbrire strălucitoare, neagră. La colţul străzii, venind dinspre Piaţa Romană, îi ieşi înainte Dragnea, îmbrăcat civil şi cu pardesiul pe mână. Căpitanul rămase o clipă cu ochii la părul fetei, plin de încântare, surprins.

— La care ai fost? o întrebă.

— La blonda din colţ, răspunse fata...

— Aha, la Maricica, mormăi Dragnea.

Apoi îi privi din nou părul proaspăt înfoiat, strălucitor ca o lumină neagră îngheţată... L-ai tratat mai înainte, nu?!

— Desigur, îl linişti ea, pricepând că e vorba de păr... cu un anticorosiv!

Fata făcu câţiva paşi, ferindu-se din calea trecătorilor, şi deschise poşeta; scotoci înăuntru şi scoase mulţumită un ghemotoc din cele pe care coafeza îi înfăşurase şuviţele de păr.

— Uite, arătă ea, cu astea lucrează... Cred că e vorba de un reactiv care atacă metalul şi produce astfel foarte rapid căldură,

Dragnea cercetă ghemotocul acela de tablă şi sugativă, apropiindu-şi-l de ochi, căci se înserase, şi-l înfăşură, apoi, grijuliu, într-o hârtie. Când se răsuci spre fată şi-i văzu iar coafura aceea splendid făcută, zâmbi, cu ochii încărcaţi de o strălucire care creştea.

— Îţi mulţumesc, Jeni, spuse cu sinceritate.

Când dădu însă să-i apuce brațul, fata se opri, încurcată.

— Dacă vrem să aflam ceva, spuse ea, c-o uşoară tristețe, căci se gândea la seara pe care i-o rezervase Dragnea, trebuie să mergem la laborator... Trebuie să trec hârtia repede prin câțiva solvenți, explică ea, poate mai lasă nişte urme...

— Mi se pare că ai dreptate, recunoscu Dragnea... Îți rămân însă îndatorat cu una dintre cele mai plăcute seri...

A doua zi în zori, Maricica fu văzută intrând într-o curte cu grilaj de fier de pe strada Sachelarie. Purta pe sub pardesiul croit bogat şi larg, dintr-o stofa pufoasă, gălbuie, halatul alb de lucru, iar în mână, poşeta-i umflată, din plastic. Sună, aşteptă un timp, până când uşa se deschise înăuntru, şi intră. Întârzie destul de puțină vreme.. Când ieşi, cercetă strada într-o parte şi alta şi porni grăbită spre tramvai. La ora deschiderii, intra împreună cu celelalte coafeze în salonul de coafură de pe strada Romană, înviorată de acrul dimineții, liniştită...

O frumuseţe moartă

Ziua era din nou luminoasă şi călduță, cu cerul deschis şi azuriu, înalt, şi Dragnea privea de pe scaun, întunecat, jocul razelor din geam. Pe masă găsise buletinul de analiză lăsat de Jeni şi se întristase. Coafeza lucra într-adevăr cu o substanță otrăvitoare, aşa cum bănuiseră ei în ajun. Reactivul acesta nu era altceva decât o soluție destul de concentrată de clorură de mercur; sublimat coroziv, adică.

Soluția ataca rapid foițele de staniol, producea căldură şi părul rămânea ondulat, aşa cum fusese înfăşurat pe ghemotoace, dar ars, mort pentru totdeauna. În acelaşi timp, pielea capului suferea o otrăvire lentă, nesimțită la început; cu timpul însă, se usca şi se scorojea şi arăta de parcă era năpădită de o eczemă periculoasă, incurabilă. O otrăvire lentă sufereau desigur şi coafezele care lucrau cu substanța aceea, precum şi cei care le pregăteau pe ascuns soluția.

Dragnea ceruse laborantei să cerceteze şi celelalte buletine de la spitalul de urgență, de la poşta din Lupeni şi de la „Sanepidul" din Câmpina. Jeni îl asigură că era vorba de aceeaşi substanță puternic otrăvi-toare şi asta îl înfricoşa. Folosirea clorurii mercurice de către unele coafeze ajunsese să fie astfel, dintr-o dată, un pericol public. De cât timp foloseau coafezele acest procedeu şi cât era el de întins? De unde-şi procurau ele substanța aceea otrăvitoare şi cum ar fi posibil să oprească folosirea ei?... Dar coafezele nu-şi dădeau seama de pericol? De ce lucrau cu soluție de sublimat? Sau poate nu ştiau?!... Desigur că nu ştiau şi apoi era mult mai comod să lucreze cu o asemenea soluție: le lua de două-trei ori mai puțin timp şi coafura ieşea mai frumoasă, fără prea multă bătaie de cap!... Erau mulțumite mai ales clientele... E adevărat că le costa mai scump, dar un asemenea „coafat la rece" se făcea rapid, ținea de două-trei ori mai mult şi – dacă coafeza se pricepea – ieşea o minune de păr!... Abia după un timp aveau să-şi dea seama ca părul era tocat şi uscat, ars pe nesimțite, iar pielea

otrăvită...

— Cât e de periculoasă clorura asta? o întrebase pe Jeni.

— O! făcuse fata, speriată... O punguliță cât de mică, scăpată într-o fântână, poate otrăvi sute de oameni!

Dragnea se smulse gândurilor, se ridică şi trecu la fereastră. Avea senzația stupidă că neputând opri dintr-o dată procesul acesta al unei otrăviri lente – poate destul de întins, dar aproape total necunoscut – el însuşi se simțea încetul cu încetul otrăvit. Aerul dimineții îl învioră însă repede şi-i alungă aceste gânduri pustiitoare, puțin întemeiate. În spatele său uşa trosni şi-n încăpere intră locotenentul Leonte, îngândurat. Avea o hârtie în mâna.

— Cunoaştem de-acum drumurile coafezei... începu el şi povesti, în puține cuvinte, cum fusese văzută Maricică intrând în curtea de pe strada Sachelarie.

— Cine stă acolo?

— Unu', Tudor Cristea, răspunse locotenentul...

Apoi întinse căpitanului hârtia cu care venise, grăbit:

— Poftiți, aveți toate datele despre el!

Dragnea luă hârtia, trecu cu ea în mâna la birou şi se aşează.

Pensionar, murmură el, cu ochii pe hârtie... fost funcționar... casă proprie... singur cu soția...

Citi apoi tăcut, până la sfârşit, cu fața impasibilă, liniştit...

— Supravegheați-i casa! hotărî el şi întinse hârtia locotenentului.

Rămas singur, Dragnea căzu din nou pe gânduri. Ar fi

putut, desigur, ordona reținerea şi a frizeriței şi a lui Tudor Cristea; cum, de asemenea, ar fi putut ordona percheziție la toate saloanele de coafură, la coafezele care mai lucrau pe ascuns acasă, precum şi în provincie, la Lupeni şi la Câmpina. Se temea însă că lucrul acesta ar fi încă prematur: ar fi alarmat astfel o eventuală rețea de traficanți şi escroci, ceea ce le-ar fi îngreunat şi întârziat şi mai mult cercetările. Era convins că răbdarea şi supravegherea îndelungată vor da, în cazul acesta, rezultate mai bune şi poate neaşteptate.

Şi, într-adevăr, peste câteva zile, se întâmpla un fapt puțin obişnuit. Într-un tren care venea din Moldova şi ajungea spre dimineață în Bucureşti, fu reținută şi apoi predata postului de miliție din Gara de Nord o femeie beată. Femeia urcase de cu seară în tren şi toată noaptea gustase dintr-o sticlă de lichior, pe care-o tot scotea dintr-o servietă făcută din pătrățele mici de piele, cusute în felul unei table de şah. Spre ziuă, femeia se amețise destul de rău şi începuse să facă scandal, aşa încât călătorii – care voiau să-şi amăgească încă somnul – nu o mai putuseră suporta şi chemaseră conductorul.

Femeia avea fața umbrită ca de-o paloare vânăt-albăstruie, cu pete uşoare de roşeață, iar ochii ieşiți anormal din orbite, sticloşi şi bolbocați. După acte, o chema Țică Zotu şi era din Huşi; când se trezise, în zori, declarase că e coafeză şi că venise în Bucureşti după nişte cumpărături de articole de coafură şi parfu-merie. Starea ei trezise însă bănuiala milițienilor din gară, care fuseseră avertizați de

folosirea sublimatului de către unele coafeze şi de cercetările începute pentru descoperirea infractorilor. De aceea, după ce-i dădură drumul, Ţică Zotu fu urmărită în toată plimbarea ei prin Bucureşti; coafeza nu intră însă în niciun magazin de parfumerie; coborî din troleibuz în dreptul Căii Victoriei şi merse de-a dreptul la o agenţie „Pronosport", aproape de Casa de Economii. Întârzie înăuntru doar o jumătate de ceas, ieşi, fără servietă, şi intră la un bufet de pe o stradă apropiată, bufetul „Aricu". Aici, mânca şi bău pe îndelete, de una singură, iar pe la prânz se înapoie la gară, grăbită să nu întârzic. Urcă în trenul cu care trebuia să se întoarcă acasă şi rămase la geamul deschis, cu ochii pe peron. La început arătase destul de liniştită; pe măsură însă ce timpul trecea, devenise tot mai nerăbdătoare, până când, cu câteva minute înainte de plecarea trenului, ieşi din vagon, pe scară, şi cerceta înfrigurată peronul care se pustia. Atunci apăru pe peron, într-o fugă silită, un om în vârstă, care purta în mână servieta ei de piele. Şi chiar în clipa când ajunse în dreptul vagonului pe scara căruia stătea Ţică Zotu, trenul se puse în mişcare; abia atunci omul acela îi întinse grăbit şi prevăzător servieta cu pătrăţele ca de şah.

— Nu mai poate omul să aibă nicio încredere în tine! spuse mustrător bătrânul.

— Vai di mini, dom' Costică, se arătă femeia ofensată... Da' se, beau banii mătăli?!

În gara următoare, servieta femeii fu cercetată de miliţie. Pe lângă şapte-opt sticluţe cu diverse soluţii de păr, în

servietă se mai găseau cincisprezece pachețele de hârtie, mici, c-un praf mărunt şi alb necunoscut, căruia coafeza îi spuse încălzitor de păr. Țică Zotu nu putu da prea multe explicații şi de aceea fu adusă din nou la Bucureşti şi reținută...

***

Dragnea tresări din gânduri şi-şi întoarse privirile: spre uşă intrase locotenentul Leonte cu nişte sticluțe şi pachețele pe care le puse grijuliu pe masă. Căpitanul luă unul dintre pachețele şi-l trimise la laborator. Apoi, ascultă toată povestea coafezei din Huşi, spusă meticulos de Leonte, care cercetase cazul.

— Cred că ne-am grăbit, spuse Dragnea, la sfârşit... trebuia s-o lăsăm să ajungă acasă, să vedem ce face... Rețeaua lor e ca o plasă cu clopoței... dacă le-atingi de unul, sună toți deodată şi alarmează...

— Coafeza a fost reținută în tren, explică Leonte, şi celălalt, bătrânelul, n-are de unde să ştie asta...

— Ce face el?

— Pensionar, citi Leonte pe o hârtie... Acum lucrează la o agenție „Pronosport" de pe Calea Victoriei... înainte, a fost gestionar la cooperativa „Lilas" de pe Smârdan, care se ocupa cu producerea şi desfacerea unor produse chimice... Mai înainte, tot acolo, la magazinul „Lilas", în locul căruia a luat ființă cooperativa...

— Vedeți mai amănunțit ce e cu el, hotărî Dragnea...

Apoi atrase atenția celuilalt, cu un deget ridicat:

— Supravegheat... nimic mai mult!

Căpitanul Dragnea se răsuci grăbit spre telefon şi ridică receptorul:

— Jeni, sunt nerăbdător... se scuză el. Da, rămân la telefon... Precis? întrebă, cu ochii luminaţi de o lumină lăuntrică, ciudată... Da, nu ne-am înşelat! cugetă, pentru sine mai mult, şi lăsă receptorul în furcă... Clorură de mercur pură, comunică el lui Leonte... Iar soluţia are o concentraţie de patruzeci la mie... exact ca aceea folosită de coafeza de pe Romană!... Poate ca ăsta de la „Pronosport" e sursa... cum zici ca-l cheamă?

— Gavrilă Constantin...

— Supravegheaţi-l!

După plecarea locotenentului,. Căpitanul Dragnea ordonă să se ceară date suplimentare despre Ţică Zotu, la Huşi, despre coafeza de la Lupeni şi despre felul coafurilor care se fac la frizeria de la Câmpina, unde se cultiva, desigur, aceeaşi frumuseţe moartă...

Plasa are şi fire şi clopoţei

În zilele următoare, Gavrilă de la „Pronosport" îşi văzu mai departe de orele lui de serviciu, în care completa conştiincios buletinele, iar Tudor Cristea, de pe strada Sachelarie, nu ieşise decât în împrejurimi, după cumpărături mărunte: lapte, pâine, zarzavat. Dragnea şi ofiţerii însărcinaţi cu cercetarea acestui caz aproape că-şi pierduseră răbdarea, când, într-o dimineaţă, în curtea cu grilaj de fier a lui Tudor Cristea, intră un om cam ţigănos, de aproape patruzeci de ani, cu hainele mototolite şi ochii

cârpiți de nesomn, cu şapca de postav trasă uşor pe o sprânceană şi c-un sac de sportiv în mână. Sună la intrare de câteva ori şi, dacă văzu că nu răspunde nimeni ieşi în stradă cu ochii la ceas. Privi încă o dată casa, şi iarăşi ceasul, şi începu să se plimbe contrariat pe trotuar.

Era de neînțeles de ce nu-i deschisese soția lui Tudor Cristea. Şi mai neînțeleasă fu însă întâlnirea țigăno-sului cu Tudor Cristea. Pe trotuar; Cristea venea cu o plasă cu pâini, dar țigănosul trecu pe lângă el cu mâi-nile în buzunare, nepăsător şi cu sacul bălăbănindu-i-se pe lângă picior. După vreo zece minute însă, țigăno-sul intră din nou în curte, sună, şi chiar Cristea îi deschise uşa, prevăzător... Țigănosul intră şi ieşi destul de repede, tot cu sacul acela de sportiv pe mână, iar la capătul străzii, se urca în tramvaiul care ducea la gară.

— Ce facem, întrebă postul de miliție din gară, când țigănosul ajunse la tren... îl reținem?

— Nu, ordonă Dragnea... să plece cineva după el!

Țigănosul se urca în trenul de Brăila şi se aşeza liniştit pe o bancă, lângă geam, cu sacul de sportiv la picioare. Se vedea că era mulțumit, dar îi era somn şi fuma țigară după țigară, ca să rămână treaz. Câteodată, încremenea cu ochii obosiți şi umezi, apoşi, ațintiți, pe fereastră, la câmpia netedă şi largă înverzită a Bără-ganului. Când se sătura şi de privit, îşi întorcea ochii spre sacul de pe podea şi se adâncea în tăcerea aceea mocnită şi grea...

După plecarea țigănosului la Brăila, Dragnea primi pe neaşteptate o comunicare a miliției din Lupeni. Rely

Mărgean, coafeza al cărei colet stricase şunca celui care se intoxicase şi care reclamase poşta, primise un nou pachet. De data asta erau nişte cutii de „Nescafe” pentru care coafeza se arătase nespus de mulţumită şi pusese chiar în aceeaşi zi un mandat poştal de cinci sute de lei, pe numele Bahman Arion, Bucureşti, Poşta centralei, post-restant. Dragnea telefona la poştă; până atunci, nu mai sosise niciun mandat la post-restant.

— Anunțați-ne când vine după bani! îl rugă Dragnea pe şeful oficiului respectiv.

Aşteptase apoi până în a treia zi, când cel care plecase după țigănos la Brăila se întoarse chiar cu țigă-nosul şi cu încă un miliţian, care purta sacul acela de sportiv, plin cu sticluțe şi pachețele. Țigănosul, căruia la Brăila i se spunea „Baronul”, fusese prins chiar în momentul când vindea clorura de mercur cu linguriţa. De la gară, el se oprise mai întâi la un restaurant, unde mâncase bine şi băuse singur o sticlă de vin, aşteptând să se însereze. După aceea pornise să colinde saloanele de coafură din centrul oraşului, cu sacul acela de sportiv agățat de mână. Deschidea numai uşa, ca să fie văzut, şi se trăgea apoi la întuneric, de unde pândea bănuitor uşa frizeriei. La primul salon, ieşise o coafeză, nelinişţită şi-l căută grăbită în jur, până ce-l descoperi în întuneric, cu țigara în gură.

— Ei ai venit, Baroane? întrebă coafeza.

— Venit, mormăise țigănosul autoritar.

— Ai adus?

— Adus.

— Dă-mi şi mie cinci linguriţe...

— Îţi dau, dar. Nu mai pot cu opt... cu zece!

— Ei, făcu coafeza., iar l-ai scumpit!

— Găsesc din ce în ce mai greu, motivase Baronul.

Coafeza se scotocise în buzunar, scoase banii pe care-i avusese pregătiţi şi-i întinse supărată:

— Atunci, dă-mi numai patru...

Baronul luase banii, îi frunzărise atent, îi vârâse în buzunar şi desfăcuse sacul pe care-l ţinea la picioare. Din el, scoase o punguliţă şi măsurase coafezei patru linguriţe de praf alburiu, într-un borcănaş.

— Tot aşa? întrebase coafeza.

— Tot... o linguriţă la o litră de apă...

Baronul fusese reţinut la ultimul salon de coafură, căci era ora închiderii şi miliţianul se temuse că nu-l va mai putea prinde asupra faptului, sau că nu i-ar mai găsi în sac nici urma de sublimat. Erau de faţă şi două coafeze uneia i se măsurase praful; cealaltă plătise şi aştepta ca Baronul să scoată altă punguliţă, căci o terminase pe cea din care dăduse până atunci. Miliţianul se apropiase ca un civil obişnuit, ridicase hârtia pe care Baronul o aruncase mototolită pe caldarâm şi ceruse Baronului să se legitimeze. Baronul protestase şi încercase s-o şteargă, dar apăruse în curând un miliţian în uniformă, care-i apucase repede sacul.

— Potoleşte-te! îl ameninţase civilul.

Apoi îl dăduse în grija miliţianului, iar el invitase coafezele să-l urmeze. Primei îi luase nu numai legitimaţia,

ci şi borcănaşul în care pusese clorura de mercur cumpărată. În seara aceea fuseseră aduse la miliție şi celelalte coafeze, cărora Baronul le vânduse atunci clorură de mercur, şi încă şapte–opt, care cumpăraseră altă dată de la el soluție. Numele acestora au fost dezvăluite de cele care fuseseră prinse în seara aceea cu Baronul. Coafezele, înfricoşate, recunoscuscră totul de la început şi dăduseră declarații clare şi amănunțite cum le aprovizionase Baronul din când în când cu încălzitor şi foi de staniol. În sacul Baro-nului, pe lângă sticluțe şi pungulițe cu praf, găsiseră într-adevăr şi un pachet cu foi de staniol, tocate în bucăți cât o cutie de chibrit de mari.

Baronul încercase să facă scandal, obraznic şi agresiv, plin de „nevinovăție". Când fusese adus în fața coafezelor însă, se liniştise, dar nu recunoscuse nimic din cele ce făcuse în legătură cu răspândirea ilegală a clorurii de mercur. Nici măcar sacul pe care miliținanul i-l luase din mâna nu-l recunoscuse ca fiind al lui. Coafezele fuseseră lăsate să plece, avertizate că lucraseră până atunci cu otravă, fapt interzis de lege. Baronul fusese urcat din nou în tren şi adus la Bucureşti, împreuna cu sacul de sportiv, precum şi cu celelalte pachețele, sticluțe şi foi de staniol, găsite la el acasă sau predate de coafeze.

Fiind la miliție şi cu rețeaua coafezelor de la Brăila descoperită, căpitanul Dragnea amânase întâlnirea cu Baronul. De altfel, nici Tudor Cristea nu s-ar fi putut alarma aşa de repede, pentru că el credea că Baronul era de-acum la Brăila; numai peste două-trei săptămâni, intervalul la

care venea de obicei Baronul, ar fi putut să se alarmeze într-adevăr de dispariția acestuia. Dragnea era preocupat acum să prindă şi capătul celui de-al treilea fir, care trebuia să pornească de la mandatul care-l aştepta la Poşta Centrala pe Bahman. Dar Bahman nu dăduse încă pe acolo ca să încaseze, banii, şi asta îl neliniştea... „Poate a simțit ceva, gândea el despre Bahman, şi de frică a renunțat la bani!... Dar, dacă aceste trei fire sunt legate între ele, se înnoadă undeva şi, alarmându-se Bahman, au fost astfel alarmate şi rețeaua lui Gavrilă de la Pronosport, şi rețeaua lui Tudor Cristea de pe strada Sachelarie?!"

— Leonte, veniți încoace! spuse el la telefon.

Aşteptă apoi la fereastră până ce intrară cei câțiva ofițeri cu care desfăşura acțiunea. Afară, lumina pri-măverii se întărise şi soarele mângâia cu razele lui primele frunzulițe ale liliacului de sub geam. Frunzulițele erau rotunde şi mici, numai cât unghia de mari, galben-verzui, ceroase.

Dragnea se întoarse la birou şi făcu semn celorlalți să se aşeze.

— Acum avem ceva mai multe date şi putem să ne gândim la o acțiune ceva mai organizată în viitor, începu el gânditor... Pericolul acestei otrăviri lente începe să capete un caracter general şi nu mai putem aştepta prea mult... Dar nici nu ne putem grăbii... Dacă firele cunoscute de noi sunt cu adevărat legate, desfăşurarea activității lor le va forța să se întâlnească undeva...

A doua coafură de probă

Trecuseră alte doua zile, timp în care până şi Dragnea îşi pierduse răbdarea şi începuse să se gândească la reținerea lui Tudor Cristea şi a lui Constantin Gavrilă. Cu o seară înainte însă, coafeza de pe strada Romană alergase din nou pe strada Sachelarie, după încălzitor. Dar femeilor care-i ceruseră a doua zi să le coafeze „la rece" le spusese că nu mai are „soluție" şi abia peste câteva zile va face rost. Era un semn că Tudor Cristea rămăsese fără clorură de mercur şi că în zilele următoare trebuia să se aprovizioneze iar de la sursă; ziua care urmase trecuse însă fără ca el să mai iasă din curtea cu grilajul de fier. Şi iarăşi, seara, coafeza trecuse din nou pe la el şi primise pachețele cu sublimatul de care avea nevoie... „Ori vrea să pară că face rost cu greu de clorură mercurică, chibzui Dragnea, care aflase toate astea la timp, şi-şi asigură astfel dreptul de a câştiga mai mult, ori că n-a avut într-adevăr otrava şi a făcut rost între timp... Dar poate că nici coafeza nu venise cu bani destui şi a trimis-o acasă după bani!... Sau poate ca el însuşi avea clorură de mercur ascunsă şi s-a ferit să umble la ea în prezența coafezei?!"

... Oricare din aceste ipoteze era pe deplin posibila şi Dragnea ceru să se întărească supravegherea lui Cristea;

A doua zi însă, nu mai avu timp să se ocupe de el, pentru că apăru pe neaşteptate Bahman. Nu la poştă, unde era cu grijă aşteptat să-şi ridice mandatul, ci pe Bulevardul 6 Martie, într-un loc care-ar fi trebuit să le dea mai dinainte de gândit, de când aflaseră că Gavrilă fusese vânzător şi gestionar la magazinul de chimicale „Lilas" de pe Smârdan.

Descoperirea lui Bahman fusese uşurată de o nota a miliției din Câmpina. La informațiile cerute de Dragnea organelor de miliție de pe teritoriu, miliția din Câmpina comunicase că, chiar în dimineața aceea o coafeză – de la salonul în care „Sanepidul” găsise sticluța cu soluție de sublimat – plecase cu acceleratul de Bucureşti. Coafeza fusese recunoscută la coborârc în Gara de Nord, după coafura-i înaltă şi neagră legată aproape de frunte c-o bentiță albă, şi după pardesiul gălbui purtat pe mână. De acolo, luase troleibuzul care mergea în centrul oraşului şi coborâse pe Bulevardul 6 Martie, în dreptul grădinii Cişmigiu. Trecuse apoi strada şi urcase în pas uşor pe bulevard, până în dreptul unui mic pasaj de lângă cinematograful „Timpuri Noi”. Aici, fusese mai înainte magazinul de chimicale „Raftopol”. Coafeza trecu de mai multe ori în sus şi în jos, nerăbdătoare, până când în gura gangului apăru un om cu ochelari cu sticle groase, verzui, c-o pălărie gri cu borurile întoarse şi tivite cu panglică îngustă, cu hainele cam vechi – dar îngrijite şi curate – şi cu reverele late şi pantalonii largi, aşa cum se purta cu cincisprczece-douăzeci de ani în urmă; avea obrajii, care fuseseră odată rotunzi şi plini, stacojii, uşor lăsați, ca la hârciogi. Coafeza se luă după el, intră în gang şi ieşi apoi mulțumită şi controlându-şi poşeta, fară să dea niciun semn că s-ar fi ferit de cineva sau c-ar fi avut conştiința unui fapt interzis. Fu reținută înainte de a se urca în tren şi dusă la postul de miliție din gară. Declara totul din prima clipă, cu un exces de sinceritate care te dezarma.

— Ce să fie, încălzitor! răspunse ea, firesc, când fu întrebată de cele patru pachețele... Pun praful în apă şi cu soluția asta fac coafuri „la rece”...

— De unde le ai?

— De la domnul Bahmau!... Ei, făcu ea, admirativ, sunt materiale vechi, dinainte de război!... El lucra atunci la „Raftopol”, pe „Elisabeta”... Ştia c-o să aibă căutare şi zice că le-a păstrat... şi-acuma le vinde, aşa, mai pe sprânceană...

— Lucrezi bine cu soluția asta?

— Foarte bine... mă supără puțin la degete, dar clientele sunt mulțumite şi plătesc uşor un asemenea coafat...

Tot de la ea aflară cât dăduse pe un pachețel, de câte ori mai venise, câte coafuri făcea din soluția respectivă şi cât lua pentru fiecare coafură, precum şi adresa de acasă a lui Bahman.

Ziua următoare, Bahman veni în pasajul de pe Bulevardul 6 Martie, în fața fostului magazin „Raftopol”, cam la aceeaşi oră, către prânz. A treia zi făcu acelaşi drum, dar trecu şi pe la Poşta Centrala, să-şi încaseze mandatul trimis de la Lupeni. Funcționarul de serviciu îl legitimă şi-şi nota alături toate datele de pe buletin, în aceeaşi zi, căpitanul Dragnea avea pe birou, aproape completa, lista lui Bahman Arion. Şi el era pensionar, ca şi Gavrilă Constantin, şi făcea parte din acelaşi cerc al celor care ştiau să umble cu produsele chimice, pentru ca şi el fusese vânzător într-un asemenea magazin, şi anume la „Raftopol”, pe fostul Bulevard Elisa-beta. Cu câțiva ani în urmă, îşi cumpărase o

căsuță, ceea ce însemna că afacerea era destul de bănoasă pentru el.

— Poate am dat de sursă! bănui Dragnea.

Şi astfel, Bahman captă dintr-o dată atenția principală a organelor de miliție, care urmăreau mişcările speculanților de sublimat. Bănuiala asta fu întărită în aceeaşi zi de o sesizare a miliției din Corabia. Cer-cetările întreprinse în țară, printre coafori şi coafeza, începuseră să dea rezultate.

Cu o zi în urmă, o tânără cu capul înfăşurat într-un şal bogat, ca să-şi ascundă părul în neorânduială, bătuse în uşa „domnului Nicu" de la Corabia, un cunoscut coafor care lucra acasă, particular.

— Ce doriți? întrebase el, apărând în uşă în pantaloni şi într-un pulover subțire, larg, lejer.

— Să-mi faceți coafura, se rugase fata, lăsând să-i cadă şalul pe umeri, ca să i se vadă părul despletit...

— Regret, dar nu mai lucrez acasă...

— Domnu' Nicu, stăruise fata, soția dumitale m-a trimis... Am fost la salon, în oraş, şi mi-a spus că, dacă vreau un permanent frumos şi bun, să vin la dumneata...

— Poate că n-o să vă placă! zâmbisc domnu' Nicu, servil, şi-i făcuse loc să intre...

Coaforul era de aproape patruzeci de ani, înalt şi subțire, negricios, c-un început de chelie în dreptul tâmplelor şi cu ochii vii, de viezure. Făcuse semn fetei să se aşeze pe scaunul pe care îl avea pregătit, în dreptul ferestrei, şi îmbrăcase halatul. Îşi înfundase degetele în părul cânepiu, cu firul proaspăt şi viguros al fetei şi-l răvăşise de mai multe

ori, încântat:

— Vi-l fac „la rece”... sunt sigur c-o să vă placă şi-o să rămâneți clienta mea...

— Depinde, cochetă fata, întorcându-şi ochii mari şi albaştri spre el... Depinde, repetase... Ca să spun drept, coafura asta mi-o fac de probă... pentru ca să văd!

Domnu’ Nicu scotocise într-o servietă, pe care-o ținea la îndemâna pe-o măsuță, şi scosese nişte plăcuțe de metal alburiu, mari cât fața unei cutii de chibrituri, şi-o sticluță c-o soluție incoloră, pe fund. Pe aceste plăcuțe, răsucite împreună c-o sugativă îmbibată cu soluție din sticluță, începuse mai apoi să-i înfăşoare şuvițele de păr, bine pieptănate.

— Ce mă fac, că se termină soluția! spusese fata, vădit îngrijorată.

— N-aveți teamă, o asigurase domnu’ Nicu, autoritar.

Şi, într-adevăr, căutase din nou în servietă şi scosese o nouă sticluță, neîncepută. Apoi se apucase iar de lucru, dar în curând cineva bătuse în uşă şi el sărise la fereastră, descheindu-şi halatul, ca să se dezbrace. Ieşise apoi în vestibul, cu fața liniştită şi poftise noua clientă într-o cameră alăturată. Încă de când era la fereastră, fata îşi dăduse seama, după fața care i se luminase treptat, că domnu’ Nicu recunoscuse femeia de afară. Întors, el se apucase şi mai grăbit de lucru şi-n mai puțin de-o jumătate de ceas coafura fetei era terminată.

Când ieşise în stradă, fata îşi încrucişase drumul cu doi milițieni care intraseră apoi în curtea domnului Nicu.

Ofițerii îl surprinseseră astfel pe coafor cu „soluția de păr” desfăcută pe măsuță. Percheziționaseră şi casa, în liniște, cu toată împotrivirea domnului Nicu, căruia i se făcuse fața ca de var, şi mai găsiseră într-un dulap alte câteva sticluțe şi-un nou pachet cu plăcuțe de metal uşor şi alburiu.

La miliție, domnu’ Nicu recunoscuse că avea materialele de la „unul Bahman”, care lucrase înainte la „Raftopol” şi pe care-l cunoştea de atunci, căci de acolo îşi făcea toate cumpărăturile pentru frizerie.

— Aduceți-l încoace, cu tot ce-ați găsit la el! ceruse Dragnea la telefon.

Şi toată ziua aceea o pierduse mai mult la fereastră, în fața liliacului care se umpluse de frunze şi se apropiase şi mai mult de floare... „Asta e momentul!” îşi spunea, gândindu-se să rețină pe reprezentanții celor trei fire descoperite până atunci... „Poate ca e totuşi prea devreme!” revenea, şi rămânea cu privirile ațintite la liliacul de sub fereastră, cu ramurile ridicate până la el... „Bahman... ce e cu Bahinan?... El e sursa?”

După-amiaza, după ce sosise domnu’ Nicu de la Corabia, şi Jeni confirmase că şi în sticluțele lui se afla tot clorură de mercur, Dragnea ceru analiza plăcuțelor de metal. Jeni aduse singură buletinul; poate mai mult ca să-şi facă drum la el şi să-i spună, cu oarecare răutate, cu ochii aceia mari şi negri, codați, ascunşi ca de-o umbrire:

— Poate mai ai nevoie de-o coafură de probă, tovarăşe căpitan... Sunt gata!

— Iartă-mă, Jeni, se simți Dragnea, dintr-o dată,

vinovat... Uite, mergem diseară unde vrei tu...

Dar nici în seara aceea nu putură ieşi împreună, pentru că Dragnea fu reținut de-un telefon prin care era anunțat că Tudor Cristea, cu Constantin Gavrilă şi cu încă unul se întâlniseră în bufetul „Arieş" de pe strada 30 Decembrie...

„În sfârşit, răsuflă Dragnea uşurat... s-au întâlnit firele între ele!"... întrebă repede, nerăbdător:

— Dar cine este cel de-al treilea?

— Nu-l cunosc, i se răspunse...

Dragnea îl chemă repede pe Leonte şi-i ordonă să plece civil şi cu o maşină, la bufetul „Arieş"...

— Vezi dacă cel de-al treilea nu e Bahman! ceru el.

Peste un sfert de ceas, Leonte îi telefona dezamăgit că cel care era cu Tudor Cristea şi Constantin Gavrilă la masă nu era, în niciun caz, Bahman...

— Vezi de ei, îi ordonase Dragnea.

Dar locotenentul leonte nu mai apucă să-i vadă încă, o dată; cei trei dispăruseră – după spusele unuia din ospătari – prin spate, în timpul cât el fusese la telefon. Trecu pe la agenția „Pronosport" de pe Calea Victoriei şi-l găsi pe Gavrilă la tejghea, iar mai târziu, pe strada Sachelaric, de unde luă confirmarea că Tudor Cristea se întorsese acasă.

— Cine poate să fie cel care era cu ei? îl întrebă Dragnea supărat.

— Sursa, sau cel de-al patrulea fir, răspunse Leonte cu promptitudine, ceea ce însemna că se gândise până acum la asta.

— Cum arăta?

— Mai tânăr... smead şi cu mustăcioară... cam jerpelit îmbrăcat... c-o şapcă de postav în cap. O să vedeți, îndată... am dat clişeul la laborator...

Dragnea se aşează şi-i făcu semn şi lui Leonte să cerceteze buletinul de analiză adus de Jeni.

— A apărut un lucru nou, spuse el gânditor... plăcuțele de aluminiu... Trase sertarul, scoase câteva plăcuțe alburii, din acelea găsite la domnul Nicu de la Corabia, şi i le întinse... Jeni spune, urmă Dragnea, că astea trebuie să fie mai căutate decât staniolul... Țin mai mult şi au reacția mai puternică, degajă mai multă căldură... Materiale noi! Dragnea îi întinse o plăcuță pe fața căreia se distingea data fabricării. Aşa că nu mai poate fi vorba de materiale vechi, sustrase la naționalizare sau păstrate în locuri ascunse şi scoase tocmai acum, cu țârâita... Cred că şi clorura de mercur e sustrasă tot din producția curentă...

Leonte cercetă mai departe plăcuța aceea de aluminiu, întorcând-o când pe o parte, când pe alta, de parcă se aştepta să găsească scris pe ea drumul pe care-l parcursese de la fabrică până acolo, în birourile miliției. În clipa aceea, telefonul țării prelung şi Dragnea tresări, surprins, cu ochii la ceas. Întinse mâna repede şi ridică receptorul:

— Jeni, te rog să mă ierți, vorbi el vinovat... Nu, nici astă-seară nu pot... Regret... Intră singură şi-mi povesteşti şi mie filmul... Zău că regret!

Aşează apoi receptorul în furcă şi scoase o hârtie pe care trase patru liniuțe verticale, în dreptul cărora scrise pe rând: Tudor Cristea, Constantin Gavrilă, Arion Babman,

necunoscutul...

— O să dăm noi şi de necunoscut, spuse, convins... Ştim cel puțin că e legat de Gavrilă şi de Cristea...

Capetele de jos ale celor patru linii le încercui uşor cu o linie pe care o închise într-un oval prelung. În acest oval, trecu numele celor la care găsiseră până atunci fie „încălzitor”, fie „poleială”, fie aluminiu, fie sticluțe cu soluție de sublimat: coafeza de pe Romană, Țică Zotu, Baronul, coafeza de la Câmpina, frizerița din Lupeni, domnul Nicu...

„Coafori şi coafeze, oameni de legătură, misiți”, îşi urmă Dragnea gândurile.

Deasupra celor patru linii, locul rămase gol şi, în acest gol alb şi mut, ca o prăpastie căscată pe hârtie, Dragnea făcu un semn de întrebare mare, apăsat.

„Sursa... care e sursa?” se întrebă.

Locotenentul Leonte părăsise între timp plăcuțele de aluminiu şi-şi aplecă şi el obrazul roşcovan deasupra hârtici.

— Află, te rog, până mâine seară, îi ordonă Dragnea, sursele posibile!... Vezi ce întreprinderi, coope-rative şi ateliere fabrică sau lucrează cu clorură de mercur, staniol sau foițe de aluminiu!...

Trei fire care nu se întâlnesc

A doua zi, căpitanul Dragnea, pe baza probelor materiale pe care le deținea, obținu aprobarea şi ordonă percheziționarea locuințelor lui Cristea, Gavrilă şi Bahman, precum şi reținerea lor.

Dimineața, locotenentul Leonte şi cu încă un ofițer intrară în curtea cu grilajul de fier de pe strada Sachelarie. Le deschise chiar Tudor Cristea, care era pregătit să iasă în oraş şi avea o plasă în mână, ceea ce însemna că mergea ca de obicei la pâine. Ofițerii erau civili, aşa că nu-şi dădu seama de la început de pri-mejdie şi-i privi cercetător, dar cu bunăvoință, ca pe nişte viitori clienți. Când apăru şi nevastă-sa în vestibul, Leonte le spuse că sunt de la miliție; Tudor Cristea tresări ascuns; o paloare fugară îi albi pentru o clipă obrazul supt şi veşted. Rămase cu privirile la ofițeri, în aşteptare, prudent.

— Mă rog! mormăi el supus.

Intrară apoi cu toții în hol. Leonte îi făcu semn lui Tudor Cristea să se aşeze pe scaun, iar nevestei lui, care privea isperiată şi neputincioasă la Cristea, îi ceru să ajute însoțitorului său să facă percheziție. Tudor Cristea tresări din nou, surprins, dar tot atât de ascuns. Lumina ochitor săi începu să pâlpâie în adânc, înfio-rată, în timp ce mâinile şi pleoapele îi înghețară într-o nemişcare liniştită şi rece, lipsită de efort.

— Ați putea să-mi spuneți şi mie ce căutați? întrebă el după un timp.

— Îndată, îl asigură Leonte, fără să-l piardă din ochi.

La îndemnul celuilalt ofițer, femeia se apucă să scotocească într-un dulap, urmărită îndeaproape de privirile lui. Era încă vioaie şi plinuță, în ciuda părului alb şi a anilor pe care se vedea că-i purtase mai bine ca soțul sau. Fiorul acela de spaimă nu o părăsise şi, din când în când,

trăgea cu ochiul la Tudor Cristea întâr-ziind să aşeze lucrurile în dulap. Ieşi apoi, urmată de ofițer, şi trecură prin celelalte încăperi, ca la o jumătate de ceas; se întoarseră apoi pe neaşteptate. Femeia avea privirile şi mai înspăimântate, iar ofițerul, brațul plin de nişte sticluțe, nişte pachețele şi un sul mare şi greu de foiță argintie... „Staniolul", gândi Leonte, mulțumit poate mai mult decât de pachețelele cu clorură de mercur, despre care avea de-acum şi mărturia coafezei de pe Romană şi a Baronului... Sticluțele şi clorura de mercur fuseseră găsite într-un dulăpior din baie, iar staniolul, înfăşurat într-o pânză de sac, în cămară. După ce încheiară cuvenitul proces-verbal, Tudor Cristea fu condus la miliție, cu lucrurile găsite în casa sa purtate în plasa cu care se pregătise să plece după pâine...

În aceeaşi vreme, alți doi ofițeri alergaseră la Bahman acasă. Ieşise soția acestuia, care, în clipa când aflase ca sunt de la miliție, deveni dintr-o dată binevoitoare, şi-i îndemnă să intre. În hol, deschise o uşă care da într-un culoar, probabil spre bucătărie, şi strigă, afectată:

— Ary, tovarăşi de la miliție...

— Vă rog, o opri unul dintre ofițeri, cu fața măslinie şi mustăcioara retezată scurt.

Ofițerul trecu înaintea ei pe culoar şi-l găsi pe Bahman în bucătărie, sorbindu-şi liniştit cafeaua de dimi-neață. Era în papuci şi-n vestă, doar să-şi ia haina şi pantofii şi să plece... Ofițerul se uită la ceas şi socoti că era timpul, într-adevăr, ca Bahman să-şi facă plimbarea obişnuită prin fața

fostului magazin „Raftopol”.

— Numai o clipă, spuse Bahman, impasibil, cu ochii în ceaşcă. Apoi muşcă din felia de pâine unsă cu unt, sorbi din calea şi începu să mestece, clefăind cu o mobilitate a guşii şi obrajilor ca de hârciog, vioaie, nebănuită. În spatele sticlelor groase şi verzui ale ochelarilor însă, privirile îi tremurau, înceţoşate. Ofiţerul îşi miji ochii, surprins de liniştea lui Bahman, şi-l cercetă cu grijă, atent, îşi explică astfel că poate numai frica îi dăduse pe loc foamea aceea animalică, pe care Bahman nu şi-o putuse înfrâna... Sau, poate că mânca în continuare, cu atâta poftă, tocmai ca să nu fie deranjat şi să câştige timp de gândire?!

În clipa aceea, se auzi zgomotul apei trase după o altă uşă, la closet, şi măsliniul se răsuci spre cel de-al doilea ofiţer, care încremenise pe culoar cu ochii la el, căci nu înţelegea răbdarea pe care o arăta faţă de Bahman. Soţia infractorului crezuse că scăpase de sub observaţia ofiţerului de pe culoar şi intrase în closet cu o servietă în mâna. Ofiţerul însă o lăsase anume să ia servieta şi să dispară cu ea, pentru a o putea surprin-de cu lucrurile pe care voia să le ascundă. El deschise repede uşa şi smulse servieta din mâinile femeii, impulsiv şi rece. În vasul de porţelan, pe margini, descoperi două dâre de praf alb, nespălate încă de apă.

— Poftim afară! scrâşni ofiţerul şi o împinse pe femeie pe culoar.

— Vă rog! protestă Bahman, ridicându-se, şi se apropie de apucă umerii femeii, ocrotitor, pe deasupra.

Ofițerul cercetă supărat servieta şi apoi ceru femeii să adune într-o hârtie resturile de praf, pentru analiză.

— V-ați făcut vinovată de sustragerea unor probe materiale, o amenință el pe femeie... şi, văzând că guşa lui Bahman, dezumflată, începu să tremure, pricepu ca acesta ținea mult la femeie şi în clipa aceea era mai îngrijorat de soarta ei decât de a lui. De aceea, continuă să se adreseze femeii, cu glasul şi mai ridicat: O să dați socoteala pentru asta!... Se răsuci apoi spre Bahman şi-l întrebă, arătându-i praful adunat de soția lui:

— Ce este?

— Praf de curățat faianța, spuse Bahman, cu o şiretenie ascuțită de frică.

Cei doi ofițeri continuată apoi percheziția, dar nu găsiră decât un pachet de bancnote de câte o sută de lei, răsucit şi ascuns în globul de metal al lămpii electrice din dormitor. Măsliniul numără banii în fața lui Bahman şi a soției sale, iar cel de-al doilea ofițer trecu suma în procesul-verbal. La plecare, ieşiră prin dos şi astfel descoperiră lângă casă o magazioară de scânduri, în care familia Bahman îşi ținea lemnele şi cele trebuitoare pentru iarnă. Măsliniul ceru lui Bahman să descuie uşa şi intră de cercetă toate ungherele maga-ziei. Descoperi astfel, între lemne, o cutie de metal plată, ca de bomboane, plină cu pachețele ca cele găsite în gară la coafeza de la Câmpina. Desigur că astfel de pachețele avusese poate şi Bahman în servietă!... Tot între lemne, ofițerul găsi un pachet de hârtie în care era o rolă alb-strălucitoare, dintr-o bandă subțire de aluminiu...

„Poftim, îşi spuse ofițerul... e-acelaşi aluminiu găsit de miliția din Corabia, la domnul Nicu!...” Puseră apoi şi benzile de aluminiu, şi pachețelele cu praf în servietă, şi o luară după Bahman către maşina ce-i aşteptase până atunci în stradă.

La miliție, căpitanul Dragnea fusese între timp informat că Constantin Gavrilă plecase pe neaşteptate de la agenția „Pronosport” de pe Calea Victoriei, acasă... „A primit, desigur, un (telefon de la nevasta lui Tudor Cristea), socoti Dragnea... De aceea, nu mai aşteptă întoarcerea celorlalți ofițeri şi plecă chiar el, c-o altă echipă de milițieni, după Gavrilă Constantin.

Şi Gavrilă Constantin avea casă proprie, pe o străduță dosnică, înspre Dâmbovița, în care dădeai din strada Traian. Casa avea un singur etaj; acolo, sus, era apartamentul lui Gavrilă. Dragnea împărți grupul milițienilor în două: doi sunară la intrarea din față, iar el, cu încă unul, urcară scara de serviciu, pe unde fusese informat că intrase Gavrilă când se întorsese pe neaşteptate de la agenție. Aici, rămase la pândă în dreptul unei ferestre care dădea pe scară şi prin al cărei geam se vedea înăuntru, într-un oficiu din apartamentul lui Gavrilă. Când soneria zbârnâi în lată, Dragnea încercă uşa, dar era încuiată. În oficiu, apăru dintr-o cămăruță chiar Gavrilă, care se opri şi aşteptă cu simțurile încordate ca soneria să zbârnâie iar. Atunci deschise uşa altei camere şi întrebă din prag, tare şi limpede, agresiv:

— Cine e?

— Miliția! îi răspunse unul dintre ofițerii de dincolo.

— Imediat! strigă Gavrilă, stăpân pe sine.

Apoi se întoarse şi deschise repede o altă uşă, după care dispăru pentru o clipă. În curând, acolo se auzi apa clipocind în baie, iar Gavrilă ieşi şi luă din cămăruța din care ieşise la început două pungi, cu care se îndrepta grăbit spre baie.

— Imediat! strigă el din nou milițienilor din față care deveniseră nerăbdători şi sunaseră iar... Imediat!

Dragnea însă nu mai aşteptă: bătu cu degetul în geam şi ceru şi el să i se deschidă. Cu toată stăpânirea de sine, Gavrilă fusese într-adevăr surprins de apariția neaşteptată a căpitanului. Îşi capătă însă tot aşa de repede cumpătul dintru început şi strigă înfuriat, de dincolo de geam:

— Ce doreşti dumneata?

— Deschide! îl zori Dragnea, fără să-i mai lase timp să se dezmeticească.

Gavrilă deschise uşa, făcând loc mai întâi căpitanului să intre, iar apoi celuilalt ofițer, care-i luă repede pungile din brațe. Dragnea îi făcu semn să deschidă şi uşa din față, în care milițienii băteau de-acum nerăb-dători, şi intră în baie de opri apa. După aceea, cercetă pe îndelete fiecare încăpere. În cămăruța din care Gavrilă ieşise cu pungile, mai găsi într-un dulăpior trei sticle cu soluție apoasă de clorură de mercur, un pachet de benzi de staniol şi nişte sticluțe cu vopsea de păr. Când desfăcu pungile, recunoscu dintr-o dată clorura de mercur din ele.

— De ce-ai vrut s-o arunci? întrebă el.

— N-am vrut, negă Gavrilă, repezit.

— Atunci de ce-ai dat drumul la apă în baie?

— Să mă spăl...

— Şi de ce duceai pungile în baie?

— Nu le duceam acolo...

Până ce Dragnea întocmi procesul-verbal, Constantin Gavrilă rămase în picioare, mai la o parte, supra-vegheat îndeaproape de ceilalți milițieni. Avea fața rotundă şi ochii mici, cu sclipiri răutăcioase, viclene. Obrajii bucălați, încă plini şi albi, aveau în părțile de sus, aproape de ochi, nişte rotocoale roşii-albăstrii, ca de beţiv. De cum îl văzuse, Dragnea pricepuse că Gavrilă căzuse pradă unei otrăviri lente cu clorură de mercur, ceace însemna că el însuşi pregătea şi soluțiile şi vopselele de păr, pe care le specula apoi printre coafeze.

La plecare, Gavrilă Constantin se supuse, dar părea şi mai stăpân pe sine, şi-i avertiză că nu au niciun drept să-l rețină.

— Merg numai să lămuresc lucrurile, conveni el. Atât!

— Bine, încuviința Dragnea, care fierbea pe ascuns, neobservat... Asta urmărim şi noi!

Primele încercări nereuşite

În aceeaşi zi, Dragnea începu pregătirile pentru anchetarea celor trei – Cristea, Gavrilă şi Bahman – considerați a fi principalele fire de legătură ale aprovizionării coaforilor şi coafezelor care făceau „coafuri la rece”. Mai întâi le cercetă îndeaproape fişele, preocupările, împrejurările în

care fuseseră descoperiți ca infractori, probele materiale găsite asupra lor, declarațiile celor pe care-i aprovizionaseră cu „încălzitor” şi foițe de staniol sau aluminiu. Vinovăția de răspândire şi comercializarea clorurii de mercur, interzisă de mult de lege ca fiind periculoasă pentru sănătatea publică, era destul de evidentă; dovezile, suficiente; legăturile în jos, cu rețeaua coafezelor, limpezi şi oricând întărite de prezența şi mărturiile celor prinşi. Legăturile dintre ei însă nu puteau fi dovedite decât de fotografia care-i surprinse în bufetul „Arieş” şi din care, de altfel, Bahman lipsea, iar mustăciosul nu fusese identificat. Avea, desigur, un indiciu în buletinele de analiză a probelor trimise de Jeni; ele arătau că materialele găsite acasă la toți ceilalți trei erau aceleaşi; cum de asemenea erau aceleaşi şi cele găsite asupra coaforilor şi coafezelor care făceau „coafură la rece”...

„Lucrul acesta însă nu este suficient, gândi Dragnea... Ar fi putut să folosească aceleaşi materiale, de la aceeaşi sursa, fără să se cunoască între ei!”

Căpitanul Dragnea părăsi hârtiile ele pe birou, se ridică şi trecu la fereastră. Înserarea era călduță şi liniştită, cu adieri aromitoare, de verdeață. Frunzele liliacului de sub fereastră se împliniseră, iar în vârfurile lăstărişului apăruseră, alburii şi fragezi, mărunți, ciorchinii florilor nedesfăcute încă... „Poate că tocmai mustăciosul din fotografie face legătura între Cristea, Gavrilă şi Bahman, sau chiar între ei şi sursă?!... îmbrăcămintea lui de muncitor declasat poate să fie numai o mască, sau poate că chiar lucrează pe undeva, într-un loc lăturalnic, nebăgat în

seamă?!...

Cercetă tot vraful declarațiilor date de coafezele din Capitală, descoperite că lucrau cu clorură de mercur, dar niciuna nu pomenea de Iancu Nicolae... „O fi vreun nume fictiv, tresări Dragnea, şi poate chiar unul dintre cei reținuți îi folosea în unele cazuri... Cine să fie?... Cristea, Gavrilă, Bahman?... Atunci cine e mustăciosul din fotografie

Pe masă, țârii telefonul şi-n receptor, Dragnea recunoscu vocea afectată, puțin surprinsă a laborantei.

— Ce să fac cu sticla asta, tovarăşe căpitan? întrebă ea.

— Care sticlă?

— Una de şampanie, pe care mi-a adus-o cineva de la serviciul dumneavoastră!...

— A, făcu Dragnea, mă pregătisem să te invit din nou astă seară... dar pentru că iarăşi nu pot, ți-am trimis cel puțin sticla de şampanie!

— Mulțumesc, şampanie pot să-mi cumpăr şi cu...

— Am glumit, reveni Dragnea, grăbit, căci simțise supărarea fetei... Fii bună şi vezi dacă staniolul cu care este înfăşurată sticla este acelaşi cu pachetele trimise de noi la laborator... E clar?

— Este, răspunse fata, puțin dezamăgită.

— Totuşi, şampania poți s-o bei! o îndemnă Dragnea, din nou în glumă.

— Mulțumesc, mormăi fata... Şampania nu se bea singură!

Dragnea lăsă receptorul, c-o lumină de zâmbet pe buze şi în priviri şi cu gropița din bărbie, albind, destinsă. Apoi se

aplecă din nou asupra hârtiilor, alese dintre toate pe cele care-l priveau pe Tudor Cristea şi sună să fie adus acesta. Se hotărâse să înceapă cu el, deoarece spera să al le de la el date noi în legătură cu folosirea şi specularea clorurii de mercur, mai repede decât de la Bahman Arion şi Gavrilă Constantin. Viclenia de vulpe bătrână a lui Bahman şi agresivitatea de câine turbat a lui Gavrilă trebuiau surprinse şi date dintr-o dată peste cap. Şi Dragnea spera că, adunând date noi şi probe materiale cât mai multe despre vinovăția celor doi, îi va constrânge să-şi dezvăluie singuri fărădelegea...

Tudor Cristea intră supus, mai supus de cum era de obicei, însă încordat ca un arc, prevăzător. Arăta ca o sălbătăciune neputincioasă împăcată cu situația fără de ieşire a unei captivități îndelungate, dar care, închisă în cuşca ei, nu căuta decât să scape, neobservată, pe ascuns. Obrazul îi era supt şi veşted, mâinile lăsate pe genunchi; ochii umbriți, înfiorați de pâlpâirea aceea stranie din adânc, îi erau cuprinşi de-o linişte greoaie, de plumb. Era linişte aşteptării, a clipei în care neştiind ce-i va cere mai întâi anchetatorul, nu se hotărâse încă ce atitudine să ia.

Căpitanul Dragnea îi arătă pachețelele găsite la el acasă şi-l întrebă:

— Ce fel de praf e asta?

— Sublimat, spuse Cristea de-a dreptul, fără efort.

— Şi ce făceai cu el, la ce-ți trebuia?

— La nimic... îl țineam aşa. Pentru vreo nevoie...

— Ai mai dat cuiva?

— Nu.

— Ai vândut din el?

— Nu... cine să cumpere otrava?

— Dar de unde-l ai?

— De, la un grec... Era vecin cu mine... Când a plecat, a zis: „Teodore, am nişte sublimat, poate-ți trebuie ție vreodată... E bun pentru şobolani!”

— Da, făcu Dragnea prelung, uimit de dezinvoltura cu care vorbea Tudor Cristea... Şi, totuşi, ai mai dat cuiva, o dată! îl încercă Dragnea... Adu-ți aminte!

— Nimănui, scutură Cristea din cap, cu hotărâre.

Dragnea desfăcu sulul din foiță subțire de staniol, alb-strălucitoare, şi-l întrebă cu ochii mijiți de unde îl avea şi de când.

— Din timpul războiului, răspunse celălalt, cu privirile vinovate, ațintite în podea... în curte cu grecul, stătea un neamț, reprezentantul unei firme de jucării... Ea un Crăciun, mi-a dat şi mic foițe d-astea, să fac beteală la brad, să îmbrac cu „poleială” sticlele, nucile, jucăriile...

Căpitanul Dragnea ridică receptorul şi, după ce formă numărul lui Jeni, întrebă, cu ochii la infractor:

— Rezultatul analizei?... E la fel?... Mulțumesc!

Privirea rea, aceea din adâncul ochilor lui Tudor Cristea, tresări fugar, ascunsă.

— Şi cu soluțiile ce făceai? îl întrebă Dragnea, arătându-i sticluțele.

— Le pregătisem pentru şobolani.

— Dar le place?

— Nu ştiu... acum, încercam...

Dragnea ar fi vrut să-l întrebe şi despre Gavrilă şi Bahman, şi despre Baron şi Maricica, dar renunță, socotind că deocamdată e mai bine ca Tudor Cristea să nu afle că ei cunosc de acum legăturile lui. Sună, aşteptă milițianul şi făcu semn spre Cristea ca să-l ia.

Acesta se ridică surprins, speriat dintr-o dată de tăcerea căpitanului; avea obrajii albiți de paloare şi ochii încercați de pâlpâirea aceea ascunsă. Aşteptă o clipă întors spre căpitan şi sperând încă într-o revenire a lui. Dar indiferența totală a celuilalt îi risipi liniştea aşteptării aceleia pline de nesiguranță. Ieşi şi mai supus, de parcă se târa... Pe culoar însă, dădu ochii cu Gavrilă Constantin care apăruse pe neaşteptate în fund, adus şi el la interogatoriu şi simți dintr-o dată că puterile îl părăsesc definitiv şi că toată încercarea lui de a abate atenția anchetatorilor eşuase...

Gavrilă Constantin, pensionarul care lucrase la magazinul „Lilas” de pe Smârdan şi care mergea acum destul de des la agenția „Pronosport” de pe Calea Victoriei, era cu totul altfel de om şi ținu să arate asta el însuşi, de la început.

— Vă rog să-mi spuneți de ce am fost reținut? ceru căpitanului.

— Doar n-ați uitat aşa de repede! îl preveni Dragnea şi-i arătă pungile şi sticluțele găsite la el acasă... Vă aparțin!...

— Mic? sări Gavrilă... N-am avut niciodată aşa ceva!

Dragnea îi privi stupefiat fața umflată, cu umerii obrajilor aprinşi de rotocoalele roşii-albăstrii, ochii mici şi

rotunzi cu sclipiri răutăcioase, înghesuiți de carnea buhăita.

Gavrilă se uita pieziş şi agresiv, cerându-şi cu cutezanță, socoteală că se găsea aici. Dragnea simți însă repede că tăcerea sa îi dăduse o siguranță de care arestatul începuse să se teamă şi vorbi aspru, scrâşnit:

— De unde ai astea?

— Nu-mi aparțin, stărui Gavrilă.

— Atunci de ce-ai semnat procesul-verbol?

— Ce era să fac?... Să fac scandal?... Erați doar în casa mea şi nu voiam să mă ştie toată strada.

„Ăsta e înrăit de tot, îşi spuse Dragnea. E inutil să continui cu, el mai înainte de a avea şi alte probe... L-aş putea însă confrunta cu Țică Zotu, cu Tudor Cristea... Nu este încă momentul! hotărî mai apoi... Asta o pot face oricând!”...

Se ridică de la birou pe neaşteptate şi sună să vină miliționul să-l ia şi pe Gavrilă. Când îi făcu însă semn să plece, Gavrilă se împotrivi şi ceru din nou să i se spună pentru ce era reținut.

— Lasă că ştii dumneata! îl domoli Dragnea, autoritar.

Pe Bahman nu-l mai chemă; se făcuse târziu şi se simțea obosit, lipsit de putere ca să mai încerce şi cu el... „E clar că sunt înțeleşi să nege orice”, îşi spuse Dragnea, şi se întrebă dacă nu-i reținuse înainte de timp... Nu, aveau probe suficiente împotriva lor... Cei trei însă îşi dădeau seama de gravitatea infracțiunilor comise şi căutau să câştige timp, să scape dacă se poate, sau să dea celorlalți, de afară, posibilitatea să-şi ascundă faptele...

Dragnea îşi lăsa fruntea peste hârtii şi retrăi astfel ceas cu ceas tot filmul acţiunii acesteia ce trebuia să ducă la descoperirea completă a bandei care răspândea ilegal clorura de mercur... Plecaseră de la un „nevinovat” coafat la rece şi ajunseseră la depistarea unei întregi reţele de coafori şi coafeze care foloseau clandestin sublimatul... îi veni astfel în minte cazul coafezei al cărei copil se otrăvise cu soluţie de clorură mercurică şi scăpase cu gâtul şi esofagul arse, nenorocit pe toată viaţa... Căută în hârtii şi dădu de buletinul de analiză al spitalului care salvase copilul şi care atesta că otrava nu fusese sodă caustică, cum declaraseră părinţii, ci clorură de mercur... Sună şi ceru ca a doua zi să fie invitată la miliţie coafeza de la salonul de lângă Obor...

O trezire târzie, dar preţioasă

Dimineaţa, când Dragnea veni la serviciu, coafeza îl aştepta pe culoar, tăcută, puţin speriată.

— Cum se simte copilul? o întrebă Dragnea, de-a dreptul.

— Prost, recunoscu ea şi-şi plecă privirile, mâhnită şi încercată vizibil de remuşcări... Adică, reveni, se simte mai bine... da’ a rămas cu glasul gâjâit şi câteodată tot îl mai ustură în piept...

— Noi am cercetat cazul, vorbi Dragnea cu blândeţe şi urmărindu-i degetele care i se tot frângeau pe un batic ce-l frământa nelinişti tă pe genunchi... N-a fost sodă caustică, cum ai declarat, ci sublimat coroziv...

Femeia tresări şi-şi ascunse iar privirile, vinovată.

— Ştim, de asemenea, urmă Dragnea, ca de atunci ai renunțat să mai lucrezi cu sublimat şi asta ne-a bucurat...

— Soțul meu nu m-a mai lăsat, scânci femeia... A zis că asta ce-am pățit noi cu copilul a fost pedeapsa lui Dumnezeu!

Dragnea o lăsă să-şi şteargă ochii şi-i vorbi şi mai blând:

— Tovarăşă Zamfir, poate mai ții minte de la cine ai luat sublimatul...

Femeia tăcu încurcată şi speriată acum de-a binelea, uitându-se pierdută la căpitan.

— Ne-ai fi de mare ajutor, adăugă Dragnea.

— Cum să nu țin minte, îngăimă ca, şi se apucă să frământe iar baticul de pe genunchi... Păi, cât i-am blestemat cu după asta, ca de la doi am luat, nici Dumnczeu nu-i mai scapă... Mi-au spus că e „încălzitor”, căpăta ea curaj, că dacă ştiam că e otravă, nu mă băgăm... Prima dată, urmă ca, ceva mai liniştită, am luat de la unul „nea Costică”, pe care l-am întâlnit pe Smârdan, unde era odată magazinul „Lilas”...

— L-ai mai recunoaşte?

— Sigur, întări femeia.

— Şi a doua oară?

— A doua oară, de la un piețar, un neisprăvit care mă pândise când m-am întâlnit cu „nea Costică” şi mi-a spus că-mi dă mai ieftin dacă iau de la el...

Femeia se linişti cu totul şi încetă să-şi mai frământe degetele şi baticul pe genunchi...

— L-am găsit la un chioşc de răcoritoare, urmă ca, pe-o

străduță care dă în Piața Unirii, pe chei...

— Cum arăta?

— Ceva mai tânăr ca, „nea Costică”... cu mustăcioară, şi ochi de viezure, şireți...

Dragnea trase sertarul, scotoci între hârtii şi scoase fotografia celor trei, surprinşi la bufetul „Arieş”.

— Care e dintre ăştia? o întrebă.

— Asta! se lumină coafeza şi rămase cu degetul pe chipul celui din mijloc, al necunoscutului cu mustă-cioara şi şapcă jerpelită de postav.

— Altceva? o întrebă Dragnea apoi.

— Asta e tot, îl asigură femeia.

Dragnea se ridică mulțumindu-i şi-o conduse până la uşă. Apoi, se întoarse la fereastra care era deschisă ca de obicei şi trase adânc, în piept, acrul curat şi rece al dimineții... Mărturisirile coafezei îi dăduseră date noi; avea o probă în plus împotriva lui Constantin Gavrilă şi aflase, în sfârşit, şi de urma „necunoscutului”. Se întoarse la telefon, ridica receptorul şi ordonă să fie supravegheat chioşcul de răcoritoare de pe strada Halelor. Totodată, dădu semnalmentele lui Iancu Nicolae.

În aceeaşi zi spre scară, în fața chioşcului de răcoritoare, fu semnalată prezența unuia cu mustață şi cam modest îmbrăcat. Cetățeanul se plimbă într-o parte şi alta ca la o jumătate de ceas, apoi intră în îmbulzeala din piață şi urcă scările halei de carne, unde mai pierdu un timp, cercetând în fugă fețele cumpărătorilor. Se întoarse iarăşi la chioşcul de pe strada Halelor şi în momentul când dădu să plece, un

milițian îl invită la cea mai apropiată secție de miliție. Spre mâhnirea milițianului însă, care era convins că pusese mâna pe Iancu Nicolac, cetățeanul, legitimat, avea alt nume: Stanică Marin.

— Unde lucrezi? îl întrebă milițianul dezamăgit.

— La întreprinderea de şampanie „Zarea”.

— Pe cine căutai?

— Pe unul, Iancu Nicolae, care lucrează p-aici, prin piață...

Peste un sfert de oră, milițianul era cu Stanică Marin în biroul lui Dragnea. Cercetat îndeaproape, Stanică mărturisi că-l cunoştea pe Iancu Nicolae mai demult, de când fuseseră vecini, odată, pe Delea Nouă, şi că-l căutase pentru că avea să-i plătească o datorie mai veche cu care-l tot amâna de la un timp.

— Dar pentru ce-ți era dator? îl întrebă Dragnea.

— Pentru nişte bani pe care i-am dat cu împrumut...

— Mulți?

— Şase sute de lei...

— Şi când l-ai văzut ultima dată pe Iancu Nicolac?

— Acum vreo zece zile, spuse Stanica... Mă înțelesesem cu el ca în ziua aceea să-mi dea banii, că zicea că şi el are de luat din altă parte, dar m-am dus degeaba, că nu i-a dat nici lui...

Dragnea socoti că ziua de care vorbea Stanica nu era alta decât aceea în care Iancu Nicolae fusese văzut cu Cristea şi Gavrilă la bufetul „Arieş”... Rămase îngândurat, privind în neştire la Stanica, pentru că îl încerca o mâhnire

ascunsă, care-l îndurera... „Ce i-a trebuit lui să intre în afacerea asta?" se întreba, căci era clar că Stanica scosese staniolul de la întreprinderea „Zarea"... Stanica era acolo manipulator în sala de expediție: căra lăzile cu sticlele care aici se înfăşurau cu staniol şi hârtie, afară, la autocamioane. Părea un om modest şi tăcut, împovărat de greutăți şi griji.

— Şi astăzi nu te-a mai aşteptat Iancu Nicolae! spuse Dragnea într-un fel în care celălalt trebuia să înțeleagă că nici n-ar fi fost cu putință asta...

— Nu, ridică Stanica umerii.

— Dar poate că nu pentru bani îți era dator! îl fulgeră Dragnea cu privirile care-i deveniseră dintr-o dată tăioase.

— Pentru ce altceva? tresări Stanică, întunecându-se.

Dragnea se sculă de pe scaun liniştit, descuie un dulap verzui de metal şi aduse pe masă sulul alb-strălu-citor de foiță de staniol, pe care-l găsiseră la Cristea acasă..

— Poate pentru asta! murmură el, fără să-l slăbească pe Stanică din priviri.

Stanica Marin îşi întoarse fața de la el, copleşit de silă şi de ruşine, şi rămase nemişcat şi mut, cu bărbia în piept şi privirile în podea. Dragnea sună şi, până ce veni milițianul să-l ia pe Stanica, alese o coală de hârtie pe care o întinse autoritar acestuia.

— Scrie tot ce ştii, îi spuse... Pe urmă, poți să pleci... dar îți vezi liniştit de treabă şi nu-l mai cauți pe Iancu Nicolac, că-l cauți degeaba...

— Poate mă iertați, tovarăşe căpitan?! îndrăzni Stanica, c-o pâlpâire de speranță în priviri.

— Legea-i lege, îl avertiză Dragnea. Îți vei uşura însă mult situația, dac-o scrii întocmai cum a fost...

Stanica Constantin ieşi cu hârtia în mână şi privirile în podea, împovărat şi trist...

În aceeaşi seară, într-o cămăruță de pe Delea Nouă, din fundul unei curți alungite, mărginită pe dreapta de un şir de cămăruțe joase, cu uşile care dădeau direct afară, mărunte şi dese, fu găsit Iancu Nicolac. Era de felul lui cam țigănos la chip, ca şi Baronul care speculase clorură de mercur la Brăila; ba, încă, mai avea şi o mustață groasă şi scurtă, ca un ciucure de lână neagră sub nas. Cămăruța era destul de joasă, avea pereții subțiri, de paiantă, şi păru dintr-o dată plină, când, pe lângă Iancu Nicolac, nevastă-sa şi cei doi copii care se agățascră de poalele femeii, scâncind, păşi înăuntru şi milițianul. După ce-l legitimă şi se încredința că mustăciosul este într-adevăr Iancu Nicolae, milițianul îşi răsuci privirile prin încăpere, încruntat, şi-l întrebă, imprudent:

— Aicea stai?

— Numai iarna, zâmbi tuciuriul amar, încercat de-o zădărnicie a lucrurilor de care se lăsase dintr-o dată copleşit... Acuma, dacă s-a făcut timpul frumos, trebuie să ne mutăm în curțile de vară!

— Mă, se stropşi milițianul, îți mai arde de glumă?

— Zău că nu! îl asigură Iancu Nicolae, deznădăjduit.

Milițianul îl puse apoi să mute boarfele şi lucrurile, pe rând, în mijlocul încăperii. Înțelesese şi femeia că era vorba de o percheziție şi se răsuci spre mustăcios speriată:

— Ce-ai mai făcut, Culac?

— Am fluierat în biserică! o repezi tuciuriul.

Apoi, reveni, neputincios:

— V-am adus să crăpați, ce era să fac!...

— Fie-ți-vă milă de noi, tovarăşe miliţian, se milogi femeia, şi nu ne năpăstuiți!

— Spuneți-mi mie ce căutați, se întoarse lancu spre miliţian... că pierdem timpul degeaba!

— Tu ce crezi? îl încercă miliţianul.

— Eu ştiu?! făcu tuciuriul, şmecher... Nu pot ca să gâcesc!

— Ia gândeşte-te!

— Carne? întrebă el... Poftim! izbucni dezarmat şi trase de pe polița de deasupra uşii un pachet cu hârtie însângerată... Am luat-o din hală... mâine dimineață, mă duceam s-o dau!

Miliţianul cercetă carnea înfăşurată în pachetul acela murdar şi infect, dar nu se mulțumi numai cu asta.

— Altceva? întrebă el.

— Nimica... pe crucea mea, dacă mai este ceva de ciordit aicea!

— Dar pe unde-s materialele de coafură? îl luă miliţianul din scurt.

— Ei, să fii matale sănătos... Să mai fi avut pe-atâtea!... N-au mai vrut alde „nea Costică” să-mi dea, că zice că nu-s de încredere, că le stric afacerile şi-i dau de gol!

— Mergi cu noi, hotărî miliţianul, ceea ce însemna că afară, la uşă, mai era un tovarăş de-al său.

La miliție, Iancu Nicolae îi povesti lui Dragnea de-a fir-a-păr cum lua clorură de mercur de la Tudor Cristea, şi mai rar de la Gavrilă, şi cum o vindea în fața chioşcului din strada Halelor cui apuca. Nu ştia prea bine cui vânduse până atunci şi nici cât anume vânduse. Mărturisi că el îl dusese pe Stanica, odată, la Constantin Gavrilă şi, dacă acesta nu le-a plătit prea bine „staniolul", a doua oară l-a dus la Tudor Cristea. Întrebat care erau relațiile dintre cei doi, izbucni cu admirație şi invidie:

— Ei, „nea Costică" e baza... El e cu aprovizionarea...

— Da' de unde ia el încălzitorul?

— Dracu' ştie! E copoi bătrân, are legăturile lui, în sus!

— Dar de Bahman ai auzit?

— Niciodată...

— Da' de ce te-ai apucat dumneata de astea? îl cercetă Dragnea.

— Găsiți-mi dumneavoastră o slujbă, da' aşa, mai grasă şi mai bănoasă, şi nu mă mai apuc...

— O să-i găsim nevestei de-acuma, îl înfruntă Dragnea. Dumneata ți-ai ales-o singur!

Dragnea rămase apoi tăcut şi rece, gânditor; mustăciosul nu putea fi în niciun caz persoana căutată ele ei.

Iancu Nicolae ieşi apoi cu milițianul după el şi Dragnea se gândi să-l cheme din nou pe Gavrilă Constantin, de care erau legate cele mai multe fire; dar noile dovezi adunate împotriva acestuia erau acum atât de clare, încât amână această întrevedere pe a doua zi. Amâna, de asemenea, încă o dată, întâlnirea cu Bahman, pentru că voia mai întâi să

stea de vorbă cu soția lui, de la care spera să afle ceva mai mult.

Dragnea ascultă un timp liniştea de noapte a birourilor şi se ridică el însuşi obosit. Încercă să dea de Leonte la telefon, să-l întrebe despre cercetările lui către sursă, dar acesta plecase şi-i lăsase vorbă că dimi-neața ar vrea să se consulte neapărat... „Bine, pe mâine atunci!" îşi spuse Dragnea.

Îşi luă cascheta din cuier şi ieşi, dornic să simtă năvala acrului proaspăt şi răcoros. Afară era noapte, ca întotdeauna când – de la un timp încoace – ieşea de la birou. Coafurile astea „la rece" îi dăduseră mai mult de lucru, decât se gândise la început...

La un pas de sursă... şi-o vizită neaşteptată

A doua zi, când se întoarse la birou, Leonte îl aştepta cu o informare completă asupra întreprinderilor care fabricau sau foloseau materialele sustrase şi speculate de banda infractorilor printre coafori şi coafeze. Pe lângă pericolul atât de întins îndreptat împotriva sănătății publice, pe lângă folosirea ilegală a materialelor toxice şi asigurarea unor câştiguri ilicite, în fața lor se ridica acum problema descoperirii furturilor organi-zate din avutul obştesc. Era clar că la atâția ani de la naționalizare, nu mai putea fi vorba de folosirea unor materiale dosite atunci. De asemenea, era exclusă posibilitatea preparării sublimatului coroziv în afara unei producții organizate şi strict controlate ştiințific, datorită gradului său de toxicitate şi condițiilor

specifice de fabricație.

— În Bucureşti, infractorii nu pot avea decât o singură sursă, arătă locotenentul Leonte, pe deplin convins... întreprinderea „Steaua”.

— Ai fost acolo?

— Desigur. Este o întreprindere, care, pe lângă alte substanțe chimice, fabrică şi clorură de mercur.

— Cunoşti procesul de producție?

— În general, da...

— În care punct crezi că ar fi posibilă o sustragere?

— Bineînțeles, după ce procesul de fabricație s-a încheiat... Numai că, chiar în acest moment, şi în acelaşi loc, şi chiar de aceiaşi oameni, pentru motive bine justificate de tehnica securității, clorura de mercur se împacherează imediat în containere speciale... Folosirea ei trece apoi într-un sistem organizat de stat, unde sustragerea este aproape exclusă...

— Ştii cine lucrează în secția respectivă?...

— Puțină lume. Procesul chimic are loc în nişte cuptoare speciale, supravegheate de câțiva lucrători chimişti. Sustragerea ar putea avea loc numai în momentul deschiderii cuptoarelor şi al împachetării...

— Ştii cine anume face asta?

— Ştiu...

— Poate fi cineva suspectat?

— Deocamdată, nu...

— Dar antecedente sunt? S-a mai furat până acum?

— Se bănuieşte, numai...

— Care este temeiul acestor bănuieli?

— Acum doi ani, în 1961, în nişte cizme de protecţie, s-au găsit ascunse două pungi cu clorură de mercur. Era după ieşirea lucrătorilor din schimb şi nu s-a putut descoperi făptaşul... De observat – accentua Leonte – că la toţi cei reţinuţi de noi am găsit clorura numai în pungi sau punguliţe... N-am găsit însă nicăieri nicio cutie din cele în care clorura iese din fabrică... Anul trecut, în timpul unor discuţii foarte aprige pentru reducerea consumurilor specifice, s-au găsit de câteva ori diverse cantităţi de mercur lichid aruncate în clo-set... Cineva era interesat să păstreze nivelul ridicat al consumurilor specifice din acel moment...

— Tovarăşii de acolo bănuiesc pe cineva?

— Da... dar nu o pot dovedi cu nimic... Mai ales că cel care se bătea pentru menţinerea actualelor consumuri specifice avea un motiv foarte serios: asigurarea purităţii depline a clorurii de mercur...

— Ai fişa celui suspectat?

— Da... poftiţi.

— Supraveghcaţi-l! hotărî Dragnea, după ce cercetă cu atenţie nota întocmită de serviciul de cadre al întreprinderii „Steaua”... Studiază din nou tot procesul de producţie, îl sfătui el, în continuare, pe Leonte... Poate afli lucruri noi... Cercetează şi cum se face controlul la ieşirea din schimb... Cineva trebuie să scoată clorura de mercur afară...

Dragnea îşi aprinse apoi o ţigară şi-i ceru locotenentului Leonte să continue.

— Cu staniolul e clar, urmă Leonte... Au fost sustrase de

la întreprinderea „Zarea” cincizeci şi două de kilograme de către nefericitul ala de Stanică Marin... Staniolul l-a vândut apoi, prin Iancu Nicolae, lui Tudor Cristea şi lui Constantin Gavrilă... Aici a fost de vină şi întreprinderea, căci n-a existat o evidenţă precisă şi niciun control riguros asupra folosirii staniolului...

— S-au luat măsurile necesare?

— Acuma, da... Mai încurcată este însă situaţia cu benzile de aluminiu... Deşi totul este foarte simplu, nu avem până acuma niciun indiciu despre sustragerea lor... Cu ele lucrează o singură întreprindere: între-prinderea „Metalica”... Benzile au fost primite în ianuarie 1963... Materialele găsite la Bahman, la „domnu’ Nicu”, sau pe reţea sunt din acelaşi tot cu cele de la „Metalica"...

— Atunci, cum n-avem niciun indiciu? se supără Dragnea... Benzile sunt sustrase de cineva din fabrică şi vândure bandiţilor ăstora!

— Evident, întări Leonte... Dar asupra secţiei care lucrează cu benzi de aluminiu, după primele cerce-tări, e greu să te pronunţi. E o secţie fruntaşă, cu muncitori unul mai bun ca celălalt, c-o puternică organizaţie de partid... Poţi să spui aşa, dintr-o dată: „Hei, la voi în secţie se fură?!”

— Păi, dacă nu se fură, se supără iarăşi Dragnea, cine dracu scoate benzile din fabrică? Sfântul duh?

— Nu ştiu, ridică Leonte umerii... dar mi-e greu să spun că hoţu-i printre cei din secţie!

— Bine, încuviinţă Dragnea. Ocupă-te atunci mai în amănunt de sittiaţia de la „Steaua”... La „Metalica” o să

mergem amândoi...

După plecarea locotenentului Leonte, Dragnea rămase încă la birou până ce-şi termină ţigara. Începuseră să i se confirme bănuielile că materialele erau sustrase din avutul obştesc şi asta îl înfuria... Se ridica şi trecu cu paşi apăsaţi la fereastră, să se mai liniştească. Urma să înceapă cercetarea lui Bahman Arion şi trebuia să-şi recapete, nealterată, stăpânirea de sine. Curând însă, renunţa din nou să stea de vorba cu Bahman; simţise ca ştia prea puţine lucruri despre el şi se hotărî pe neaşteptate să-i facă o vizită acasă.

Ieşi cu cascheta în mâna. Sări într-o maşina şi-n mai puţin de cincisprezece minute era în uşa casei acestuia, apăsând pe butonul soneriei. Îi deschise Tina Bahman. Soţia lui Arion, tăcuă şi supusă, speriată. Când îl văzu, tresări. Încercată de-o înfiorare rece, şi rămase într-o aşteptare mută, neliniştită. Avea capul înfăşurat într-un ştergar gros, ca într-un turban, picioarele încălţate în ciorapi de bumbac şi-n nişte pantofi de iarna, trupul îngroşat de câteva pulovere închise până la gât, iar în cuier, gata pregătit, pardesiul.

Dragnea o privi o vreme uimit, surprins mai mult de felul cum era îmbrăcată decât de faţa ei, alb-vineţie, aproape descompusă de nesomn şi zbucium.

Femeia îşi desfăcu repede turbanul, îşi aruncă pe umeri şi gât un şal, intră în casă de-şi luă un geamantan şi dădu să se îmbrace, îngăimind:

— Sunt gata, tovarăşe căpitan...

Dragnea îşi dădu seama dintr-o dată de starea de surescitare şi de nelinişte în care trăise femeia după arestarea lui Bahman. Tina Bahman se simțea desigur vinovată de tăinuire şi de încercarea de distrugere a clorurii de mercur găsită asupra lui Bahman... „Dar poate că nu numai de asta, îşi spuse... Şi, deodată, îşi reaminti indicația colonelului-comandant, de a-şi concentra atenția asupra lui Boiangiu, la care, după arestarea lui Bahman, Tina transportase un ghiveci de flori. Cum ajunsese comandantul la concluzia asta?...

Când cercetase dosarul răsfoit de colonel, Dragnea găsise în declarația lui Bahman, subliniate, tocmai rândurile în care se căuta să se dovedească nevinovăția Tinei... De asemenea, în nota milițianului care supra-veghease casa lui Bahman, după arestarea lui, comandantul subliniase tot rândurile despre Tina, despre drumul ei, cu ghiveciul acela înflorat în brațe, acasă la Boiangiu... „Ce loc ocupă Boiangiu în bandă? se întrebă Dragnea... Oare Tina este aceea care-i făcea lui Bahman legătura cu el?... Posibil!... Dar de ce nici Tina nu s-a mai mişcat de atunci şi nici Boiangiu n-a oferit niciun semn de vinovăție?..."

Dragnea se smulse gândurilor şi trecu pe lângă Tina Bahman, în casă, în pas uşor, descoperindu-se. După ce-şi roti privirile prin încăpere, se aşează pe un scaun, cu cascheta pe genunchi. Femeia înlemnise în uşă, cu pardesiul în mâna şi geamantanaşul acela uşor, la picioare; ceva nedefinit şi tulbure, dar îngrozitor şi cumplit de temut se înălța şi se prăbuşea, în aceeaşi clipă, în gândurile şi

simțirea ei.

— Am venit să stau de vorbă cu dumneavoastră, doamnă Bahman, spuse Dragnea, cu glasul blând şi cu privirile deschise, ațintite asupra ei.

Femeia se fâstâci şi ieşi din încremenirea aceea, mutându-şi pardesiul când pe o mână, când pe alta, sau împingând cu piciorul la perete geamantanaşul ce-o împiedica să păşească. După ce reuşi să agațe iarăşi pardesiul, înaintă spre el, pierdută. Apoi, rămase în picioare, în aceeaşi aşteptare tulbure şi mută, nelinişitită. Era vădit neîncrezătoare în purtarea uluitoare a miliținanului, care venise nu s-o „ridicc" – cum se aşteptase – ci „să stea de vorbă cu ea"... Ştia, desigur, că nu de florile-mărului venise Dragnea la ea; dar, oricum, e altfel când începe aşa...

— Mă uit la dumneavoastră, începu Dragnea cu sinceritate, şi nu înțeleg ce v-a făcut să v-apucați de afacerea asta cu sublimatul... Casă aveți (Dragnea ştia că e cumpărată de câțiva ani, cu banii scoşi din specu-larea clorurii de mercur), pensia vă vine regulat, copiii nu vă supără... Puteați avea o bătrâneţc linişitită!

Femeii nu-i scăpă nuanța cuvântului „puteați"; asta însemna că acum nu mai „puteau" şi speranța care-i încercase atât de aproape inima i se spulberă dintr-o dată.

Dragnea îi sesiză schimbarea şi-o întrebă de-a dreptul:

— Spuneți-mi, de unde lua soțul dumneavoastră otrava aceea?

— Nu era otravă, încercă femeia să-l apere pe Bahman...

— Atunci, de ce-ați încercat s-o distrugeți?

Femeia tăcu o clipă, istovită parcă de gândurile ce-o frământau, dar încrânccnată încă, ascunsă.

— De unde să ştiu eu? reveni ca... De la Raftopol poate, încercă să abată, pe nesimțite, atenția căpi-tanului...

— Bine, de la el a luat-o mai demult, spuse Dragnea, într-un fel în care reieşea că ştiuse asta...

— Nu ştiu, mormăi femeia, înfiorată iar de teamă... De ce nu-l întrebați pe el?

Dragnea tăcu, îşi plecă privirile şi mormăi apoi, ca pentru sine:

— El se teme de ceilalți... şi nu ştie că toți aruncă vina numai asupra lui!

Femeia ciuli urechile, dar nu se lăsa prinsă de înțelesul cuvintelor căpitanului.

Dragnea termină, se ridică, potrivindu-şi cascheta şi mormăi iar, dezinteresat:

— Credeam că vreți să-l ajutați...

Femeia se ținu după el până la uşă, cu inima cât un purice de mică. Se vedea că se lupta cu ea însăşi, că un gând o îndemna să vorbească repede, deschis, dar altele, mai multe şi mai puternice, o împiedicau...

— Dacă o s-aveți ceva de spus, dați-ne un telefon! spuse Dragnea, şi-i întinse o hârtiuță pe care erau însemnate câteva cifre...

Căpitanul Dragnea simți că femeia ar fi vrut să-l întrebe ce e cu soțul ei, dar el ieşi anume grăbit, ca să nu-i lase timp să facă asta.

Până la miliție, se gândi numai la Tina Bahman; femeia se ştia într-adevăr vinovată dar se ferea să dezvăluie ceva. Ea se împăcase cu gândul că trebuia să fie reținută şi aşteptase pregătită de asta, numai să nu dezvăluie sub nicio formă legăturile lui Bahman...

La miliție, Dragnea intră nerăbdător şi ceru să-i fie adus de îndată Bahman.

Aşezându-se însă la birou, cu dosarul lui în față, îşi controlă încă o dată, cu asprime, gândurile şi-şi stăpâni cu hotărâre sentimentele, căci simțea că începuse să-i fie silă de afacerist.

Bahman intră cu paşi mărunți, încercat de teamă şi cu ochii puțin mijiți, cuprinşi de şiretenie, ascunşi după sticlele mari şi groase ale ochelarilor. Fața-i mare şi prelungă, altădată cărnoasă şi plină şi poate cu pielița alb-viorie, netedă, arăta acum ca o minge dezumflată, cu obrajii şi guşa lăsate uşor, ca la hârciogi. O paloare statornică, neobişnuită îi schimbase în aceste zile culoarea pielii...

„L-a măcinat frica!" gândi Dragnea şi-i făcu semn să se aşeze...

Bahman se aşează ca pe ouă, livid, doar pe-o margine de scaun, dar cu privirile nemişcate, lipite parcă de fața căpitanului... Ce n-ar fi dat el ca să cunoască în clipa aceea gândurile lui Dragnea! De acest lucru depindea în întregime situația sa şi se amăgea astfel cu ideea că, aflând gândurile celuilalt, cu o fulgerare de clipită mai devreme, şi-ar fi putut pregăti răspunsurile şi i-ar fi răsturnat raționamentul ce trebuia să ducă la stabilirea vinovăției lui.

Dragnea pierdu însă câteva clipe, într-o aşteptare ciudată; căuta în minte tonul cu care trebuia să vorbească, asemenea unui cântăreț, nota de început a cântecului.

— Ce cauți la noi, domnule Bahman? îl întreba el pe afacerist.

— Pe mine mă întrebați? zbârnâi ca o coardă glasul tremurat al celuilalt... Dacă dumneavoastră nu ştiți!...

— Ei, ştim noi, reveni Dragnea... dar nu prea înțelegem cum de ai ajuns dumneata în situația asta...

— Situația asta dumneavoastră ați creat-o...

— Doar nu ți-am ascuns noi clorura de mercur şi benzile de aluminiu în magazia de lemne!... Aşa ceva numai Gavrilă susține! scăpă Dragnea neobservat.

Bahman tresări însă ascuns, cu fața mângâiata de-o umbrire care trecu grăbită.

— Şi nici declarațiile celor cărora le-ai vândut clorura de mercur şi benzi de-aluminiu nu le-am scris noi, continuă Dragnea cu glasul dur, amenințător... Poftim! spuse el, răsfoind hârtiile din dosar... Mărgean Rely, din Lupeni... Dinu Viorica, din Câmpina... domnu' Nicu, din Corabia... Şi tot aşa, de la Ploieşti, Bacău, Huşi, Turnu Severin, Călăraşi...

Răspunsurile pe care şi le pregătise cu minuțiozitate Bahman în liniştea zilelor şi nopților de când fusese adus la miliție se dovediră dintr-o dată fără rost. Căpitanul nu-l mai întrebase ce şi cum, de când şi cu cine făcea afacerile cu chimicale interzise de lege, ca el să-şi pregătească pas cu pas argumente înşelătoare şi mincinoase... Nu! El îl întreba

mai mult şi dintr-o dată! De ce?... Ceea ce însemna că ştia ceva, sau poate ta... cât ştia căpitanul Dragnea?... Asta ar fi vrut să cunoască în clipa aceea Bahman...

— Nu cunosc asemenea nume! negă el.

— Poate cunoşti atunci pe Iancu Nicolae, pe Tudor Cristea, pe Gavrilă Constantin.

— Nu cunosc, scutură Bahman capul mare şi alb, dar încremeni cu ochii la căpitan, lipsit de putere, dezarmat.

— Soția dumitale spune că-i cunoşti!

Dragnea se aştepta ca Bahman să nege şi pretinsele informații ale soției sale; acesta însă îşi lăsă capul în palmă şi câteva minute tăcu nestingherit, copleşit de îngrijorare şi teamă.

— Sper că nu i s-a întâmplat nimic soției mele! îndrăzni Bahman, cu rugă... E aici?

Dragnea îşi aduse aminte din nou de sublinierile comandantului şi-l întrebă pe infractor de-a dreptul, grăbit:

— Vrei să-i vorbeşti?

Bahman înțelese că şi soția lui era adusă la miliție şi-şi lăsă iarăşi capul în jos.

— Poftim, îl îndemnă Dragnea, împingându-i telefonul în față... Dacă vrei, poți să-i dai un telefon... Am fost astăzi pe la dumneavoastră pe acasă şi am vorbit destul de mult cu ea! adăugă apoi, în trecere, şi parcă fără interes...

Bahman însă tresări şi-l privi neîncrezător şi rece; dar când îşi dădu seama că într-adevăr căpitanul ar fi putut să ştie de-acum totul de la Tina, încremeni şi-şi simți spinarea atinsă de un fior de gheața. Murmură apoi ceva neînțeles, îşi

trase iarăşi gulerul, căci simţea că are nevoie iar de aer, şi-şi lăsă capul în palme, înfrânt.

Dragnea îi întinse câteva foi de hârtie şi sună să fie scos de la el.

— Trebuie să scrii şi de la cine ai clorura de mercur! îl avertiză căpitanul.

— De la Raftopol, spuse Bahman...

— Ei, asta a fost odată, la început. Raftopol e mort de mult.

Bahman făcu câţiva paşi, cu privirile în podea, şi fu iarăşi oprit:

— Şi despre benzile de aluminiu sa scrii... de unde le ai.

„Apucaţi zala... imediat!”

Declaraţia lui Bahman, mai completă decât a tuturor celorlalţi la un loc, confirma că, într-adevăr, el şi Gavrilă Constantin erau cei care aprovizionaseră reţeaua coaforilor şi a coafezelor cu clorură de mercur şi benzi de staniol şi aluminiu. Dar nici Bahman nu dezvăluise legătura lor în sus, spre întreprinderile care produceau sau foloseau aceste materiale. Faptul acesta îl obligase pe Dragnea să îndrepte toată atenţia colec-tivului său asupra cercetărilor începute la „Steaua” şi la „Metalica”.

Locotenentul Leonte urmări mai pe îndelete procesul de producţie al clorurii de mercur, fază cu fază, şi ajunse din nou la concluzia că sustragerea acesteia nu era posibilă decât în momentul împachetării ei pentru expediţie. După ce era închisă în containerele în care se transporta şi se păstra,

furtul era aproape imposibil, fiecare cutie fiind sigilată şi numerotată. A luat câteva cutii chiar din lotul de expediție, le-a desfăcut şi le-a recântărit, dar n-a lipsit nici măcar un gram. A observat însă că din şarjele de clorură de mercur, pe care le dădeau de fiecare dată cuptoarele electrice în care avea loc reacția, mai rămânea o cantitate de praf care nu umplea întotdeauna ultima cutie. Leonte se gândi pe bună dreptate că numai în aceste cazuri putea fi sustrasă o oarecare cantitate de clorură de mercur. Şi asta cu atât mai mult cu cât aceste mici cantități scăpau de sub controlul riguros făcut întregului lot de cutii. Începu să urmărească, astfel, ce se întâmpla cu aceste mici cantități de la o zi la alta... Aşa putu vedea că praful din cutie era uneori într-o cantitate mai mică decât aceea lăsată în ajun; ceea ce dovedea că se sustrăgea, într-adevăr, clorură de mercur. Din cei câțiva lucrători chimişti, care făceau operația descărcării cuptoarelor şi împachetau sublimatul, Leonte bănuia pe unul, Bobescu, fost înainte de eliberare agent de poliție şi recalificat, cu cincisprezece ani în urmă, ca operator chimist... Tocmai el fusese cel care se opusese anul trecut reducerii consumurilor specifice de materiale!

Şi astfel, când Leonte fu înştiințat într-o zi că a dispărut ceva din clorură de mercur lăsată în ultima cutie, întări controlul de la poartă, la ieşirea din schimb. Dar nu se găsi nimic; nici asupra lui Bobescu, nici asupra altcuiva; clorură de mercur fusese, totuşi, scoasă din întreprindere, şi alte drumuri, în afară de cel către casă, Bobescu nu făcu în seara aceea.

Peste câteva zile însă, lui Leonte i se semnală din nou dispariția unei cantități de clorura de mercur. Leonte însuşi asistă la controlul de la poartă, urmărind îndeaproape toate mişcările celor care ieşeau, precum şi ale portarului. Observă astfel că portarul pipăia pieptul şi apoi corpul lucrătorilor, de la subsuori în jos, uitând întotdeauna să le controleze şi mâinile ridicate.

Leonte începu atunci să cerceteze cu privirea mai ales mâinile celor care treceau pe lângă portar. Când veni şi Bobescu la rând, unul înalt şi bine legat, cu fața puțin brăzdată şi ochii aprinşi, scânteietori, văzu că are mâneca puțin umflată, de parcă avea ceva înfăşurat pe mână, dar nu-l reținu; îl lăsă să treacă mai departe, în voie, nestingherit.

Seara însă, Bobescu Ion fu văzut intrând cu o servietă neagră în mână, îmbrăcat subțire şi elegant, într-un costum uşor de primăvară, gri-vinețiu, într-o curte de pe o străduță de pe lângă Calea Plevnci, în spatele Operei de Stat. Ieşi apoi destul de repede cu aceeaşi servietă în mână şi scrutând, în fugă, într-o parte şi alta, străduța aceea pustie, umbrită prea mult de cele două şiruri de castani. Casa în care intrase şi-şi deşertase servieta era însă de mult sub observație; acolo stătea Boiangiu Gheorghe, cel la care dusese soția lui Bahman ghiveciul.

A doua zi, Bobescu îşi văzu nestingherit de lucru şi nu se mai atinse de clorura rămasă în cutie. Dar nu trecură decât câteva zile şi cutia în care mai rămăsese praf de clorură mercurică se goli din nou; Bobescu fu acum controlat în

mod special la poartă şi reţinut. Pe mâinile lui fură găsite, înfăşurate până la umeri, două pungi lungi şi subţiri, din material plastic, pline cu clorura de mercur.

Bobescu fu anchetat apoi pe îndelete şi, după ore întregi de chinuitoare, dar răbdătoare întrebări, Drag-nea stabili cu ei, pas cu pas, cum sustrăgea clorura de mercur şi cum o vindea, apoi, lui Boiangiu Ghcorghe, cel care stătea pe lângă Calea Plevnei şi la care fusese cu câteva seri în urmă. După o socoteală sumară, în ultimii ani, Bobescu scosese din întreprindere aproape trei sute ele kilograme de clorura de mercur. După declaraţia lui, toată aceasta cantitate fusese vânduta lui Boiangiu Gheorghe, care la rândul său îi aproviziona pe Bahman şi pe Gavrilă; Bobescu susţinea că el nu cunoscuse pe nimeni altcineva în afară de Boiangiu.

„De fapt, aşa se şi explică de ce a putut el fura atâta timp nedescoperit!" îşi spuse Dragnea.

Totodată, acţiunea asta de sustragere a clorurii de mercur fusese bine chibzuită; Bobescu nu se lăcomise niciodată să ia mai mult de unul, două kilograme, adică atât cât îi încăpea lui pe mânccă; dar luase în mod regulat, ceea ce făcuse ca producţia să aibă un nivel aproape constant şi un consum specific de materiale invariabil. Erau şi perioade când nu putea scoate clorura de mercur din întreprindere, sau zile în care se teme să facă asta; Bobescu era obligat atunci să menţină cât de cât nivelul cantităţii produse şi de aceea arunca uneori mercur lichid sau chiar clorură praf la canal.

La fel de chibzuit era şi în legătură cu drumurile pe care

le făcea acasă la Boiangiu; nu se ducea de fiecare dată la el; strângea mai întâi în servieta aceea neagră cam patru-cinci kilograme şi abia după asta se repezea pe străduța cu castani de lângă Calea Plevnei. Drumul acesta îl făcea cam de două ori pe lună şi de fiecare dată primea câte o mie de lei. Boiangiu insista mereu să-i aducă mai des şi mai multă clorura de mercur, căci cererea celor care-o răspândcau printre coafeze era din ce în ce mai mare; Bobescu însă nu riscase niciodată până acum; el respecta cu strictețe regula sustragerii unor cantități mici şi aproape zilnice, fapt care-i asigura o securitate maximî. Aşa se explică de ce nimeni din întreprindere nu sesizase lipsa siste-matică a unor mici cantități de sublimat, şi poate că lucrul acesta nici n-ar fi fost descoperit aşa de curând, dacă organele de miliție n-ar fi dus cercetările legate de folosirea clorurii de mercur în coafură până la capăt. Cantitatea redusă a clorurii de mercur sustrase mărise însă valoarea ei şi asta făcuse ca Baronul s-o poată vinde la Brăila cu un leu gramul.

Căpitanul Dragnea îşi dădu seama că se găsesc într-un moment important al cercetărilor. Îl chemă şi pe Leonte de la „Metalica” unde căuta să descopere furtul benzilor de aluminiu, şi alergară amândoi la colonel.

Acesta îi ascultă cu liniştea ochilor săi sinilii şi blânzi, şi-i urmări stângaci, tăcut, prevăzător.

— Acum – tresări el după un timp, într-un mod neobişnuit de grăbit, şi strângând în acelaşi timp pumnul în aer, amenințător – Boiangiu reprezintă zala de care trebuie să apucați imediat... rapid şi cu hotărâre!... Descoperindu-l

pe el, prin surprindere, vom avea întreg lanțul în mâna... şi în jos, către rețeaua coafezelor care au folosit clorură de mercur, pentru că el îi aproviziona şi pe Bahman, şi pe Gavrilă... şi în sus, către sursele de aprovizionare... prin el putem afla mai repede şi cine aducea benzile de aluminiu de la întreprinderea „Metalica”!

Întors în birou, Dragnea ceru relații urgente despre Boiangiu. Află astfel, imediat după prânz, ca Boian-giu fusese mai înainte patron de frizerie renumit; împreuna cu soția sa, coafează de meserie, avuseseră un mare salon de coafură în Piața Kogălniceanu. După ce s-au înscris în cooperativă, el a lucrat într-o frizerie de pe bulevardul Schitu Măgureanu, iar soția sa, într-un salon de coafură de lângă Gara de Nord. În timpul liber însă, Boiangiu lucra acasă, în mod clandestin, „coafuri la rece”.

A treia coafură de probă

Dragnea socoti că era mai bine să-l surprindă şi pe el folosind materialele sustrase, pentru că Bahman şi Gavrilă – cei cărora el le vânduse clorura de mercur şi benzile de aluminiu – fiind reținuți, nu l-ar mai fi putut prinde cu aceste materiale decât destul de târziu, când şi-ar fi creat alte legături, sau poate niciodată, dacă el s-ar fi alarmat de arestarea lui Bobescu. Fu astfel nevoit să facă apel din nou la înțelegerea Jeniei şi puse mâna pe telefon...

— Jeni, începu el, vinovat... cum îți mai stă coafura?

— Rezistă încă, mormăi fata prudentă...

— Credeam că mai ai nevoie, o încercă Dragnea,

zâmbând. Mai este un singur coafor care ți-ar mai putea face o asemenea coafură... şi asta numai până astă-scară!

— Mulțumesc, se sperie fata. Nu mai am nevoie...

— Credeam că vrei totuşi să te mai coalezi o dată!

— A! izbucni ea supărată, căci înțelese în sfârşit insistența căpitanului... Vrei să-mi fac, desigur, o nouă „coafură de probă"?!... Vezi, urmă ea răutăcioasă, nu pricepeam de ce ți-ai adus tocmai acum aminte de mine!

— Jeni, strigă Dragnea în aparat... nu e numai asta!.. E ultima „probă?! o rugă el... O să fiu apoi mai liber, şi...

— Nu, îngăimă fata, mulțumesc.

Dragnea rămase cu receptorul în mână, încurcat; îi păru rău că fata se supărase şi-şi aminti de ochii ei mari şi negri, codați, care-l priveau atât de şăgalnic când intra cu buletinele de analiză.

Cercetările asupra lui Boiangiu nu sufereau însă nicio amânare şi începu să se gândească grăbit la o altă fată care l-ar putea ajuta. În clipa aceea însă, țârâi prelung telefonul şi ridică receptorul; recunoscu glasul laborantei şi fața i se lumină dintr-o dată de zâmbet.

— Am început să-mi tratez părul, spuse Jeni, bosumflată încă... Dă-mi adresa!

— Vin eu şi ți-o aduc, sări Dragnea recunoscător... Sunt îndată la tine!

Şi în aceeaşi zi, spre seară, Jeni urca visătoare pe strada umbrită de castani de lângă Calea Plevnci. Intră într-o curticică pavată cu cărămizi întinse pe lat şi sună la o uşă cu rama de metal şi geamurile galbene cu fața zgrunțuroasă.

Îi deschise chiar Boiangiu, grăsuț şi jovial, volubil, îndatorat. După felul cum se mişca, vioi şi îndemânatic, în ciuda celor aproape cincizeci de ani, arăta a fi un om întreprinzător şi sigur de sine, descurcăreț, nu ți-ai fi putut închipui că tocmai el ar învârti o afacere ca aceea cu clorură de mercur.

Fata îi spuse, sfioasă, c-ar fi vrut să-i facă el coafura, aşa cum a văzut ea la o colegă de-a ei, şi că are nevoie chiar în seara aceea, căci trebuia să se ducă neapărat undeva.

Boiangiu o măsură totuşi binevoitor şi, înțelegând că nu putea fi niciun pericol, o invită să intre.

— În câteva minute sunt al dumneavoastră, îi arătă el un scaun... îi aduse apoi pe masă câteva reviste de modă şi-o îndemnă: Alegeți-vă, vă rog, coafura care vă place...

Curând însă, soneria zbârnâi prelung şi Jeni se ridică de deschise uşa. Dragnea intră grăbit, urmat de un alt ofițer, care se opri în uşă. La semnul fetei, el pătrunse în camera de dincolo de peretele de sticlă. Boiangiu îi ieşi în intâmpinare la fel de volubil, fără să se sperie nicidecum că erau de la miliție.

— O clipă numai, se rugă el de Dragnea. Să termin cu doamna?

Pe scaun era o doamnă bondoacă şi grăsuță, cu ceafa şi umerii cărnoşi, cu o claie de par blond, decolorat, aproape argintiu, vălătucit pe capul rotund şi mic, umflat, şi cu rochia cu franjuri ca la perdele, trasă puțin de pe genunchi. Deoarece Dragnea îi şoptise numai coaforului că sunt de la miliție, doamna se alinta în oglindă, fără să-l bage prea mult

în seama pe noul venit.

— Rândul trecut, a zis dumnealui ca unele m-am făcut aşa frumoasă? chicoti ea... La coafeză, zic... că ştii, nu-i place să am de-a face mult cu bărbaţii!...

După ce o concluse pe grăsuţă până la uşă, coaforul se adresă fetei care-l aştepta tăcută pe scaun, cu un calm netulburat:

— Vă iau îndată, câteva clipe numai...

Pătrunse apoi în camera alăturată, unde Dragnea începuse să adune grijuliu sticluţele de pe măsuţă, şi se plecă supus:

— La dispoziţia dumneavoastră!

Căpitanul Dragnea îl potoli însă la fel de politicos, chemă ofiţerul de afară şi începură percheziţia. Dar, spre surprinderea lui, care ştia de acum de la Bobescu că fostul patron era depozitarul clorurii de mercur, în casa lui Boiangiu nu găsi nimic altceva decât sticluţele de pe măsuţă şi ghiveciul de pământ smălţuit şi înflorat cu galben şi cu verde, adus de Tina Bahman după arestarea soţului ei.

— Poate puteţi să-mi spuneţi ce căinaţi, se arata Boiangiu binevoitor.

— Ştii dumneata, îl avertiză Dragnea.

La miliţie, Boiangiu nu recunoscu nimic la început. Când fu confruntat însă cu Bobescu, se îngălbeni dintr-o dată, de parcă i se golise inima de sânge chiar în clipa aceea; dar îşi regăsi repede cumpătul şi negă c-ar fi primit vreodată clorură de mercur de la Bobescu, cum pretindea acesta că i-a dat.

Poziția lui potrivnică îl făcu pe Dragnea să-l confrunte cu Bahman şi Gavrilă... Bahman intră impasibil şi rece, liniştit, căci se învățase acum cu interogatoriile, dar tresări şi se frânse dintr-o dată când îl văzu pe Boiangiu.

— Îl cunoşti? îl luă Dragnea din scurt, repede şi cu tonul ridicat... Cine e dumnealui?

— Boiangiu Gheorghe, recunoscu Bahman, în sfârşit... El ne dădea clorură de mercur şi benzile de aluminiu...

Boiangiu încercă şi de data asta să nege tot, dar Dragnea nu-i lăsă timp prea mult şi, după Bahman, îl aduse şi pe Constantin Gavrilă.

— Cine e dumnealui? îl întrebă el la fel de aspru, repezit.

— Boiangiu Gheorghe, mormăi Gavrilă, înfrânt, înțelegând că totul fusese dezvăluit.

— De unde-l cunoaşteți?

— El ne dădea încălzitorul!

— Clorură de mercur, îl corecta Dragnea... De unde luai, domnule Boiangiu, clorură de mercur?

— Mi-o aducea domnu' Bobescu de la „Steaua"...

— Dar benzile de aluminiu cine le dădea?

Vică Pavelescu de la „Metalica", mărturisi coaforul.

Firele totuşi se întâlnesc...

Peste câteva clipe alți doi milățieni conduşi de locotenentul Leonte, plecară la Boiangiu acasă, să facă o noua percheziție, iar Dragnea cercetă în amănunțime cum se stabiliseră legăturile între Boiangiu şi ceilalți trei...

Până mai acum zece ani, Boiangiu cumpărase clorura de

mercur de la Bahman şi Gavrilă, pe când aceştia erau vânzători şi gestionari la „Lilas” şi „Raftopol”. După aceea, alți câțiva ani găsise clorura de mercur, tot cu ajutorul lor, de pe la foştii patroni ai magazinelor de chimicale, care dosiseră o parte de materiale înainte de naționalizare. Când şi Bahman, şi Gavrilă, şi foştii patroni terminaseră rezervele lor, Boiangiu rămăsese dintr-o dată fără clorură de mercur şi toată activitatea salonului său de coafură din Piața Kogălniceanu era din zi în zi periclitată. Atunci renunță în câteva luni la salon, intră în cooperativă ca meseriaş, dar nu renunță să caute o nouă sursă de aprovizionare cu clorură de mercur, ca să-şi asigure mai departe câştigul pe care i-l aducea salonul. Intră astfel în legătură cu Bobescu Ion de la întreprinderea chimică „Steaua”... Cum îl cunoştea dinainte, de când Bobescu era agent de poliție şi-l ajutase să scape de nişte lucrători cam guralivi, care erau mereu nemulțumiți şi-i spărseseră într-o noapte toate geamurile şi oglinzile salonului...

— Dar de benzi de aluminiu cum făceai rost?

— În 1956, începu Boiangiu, agitat şi morocănos, căci îşi pierduse calmul şi jovialitatea, am vândut jumătate din locul meu de casă lui Vică Pavelescu, maistru şi şef de secție la „Metalica”... Când şi-a făcut casa, Pavelescu şi-a căptuşit uşa de la intrare cu benzi de aluminiu, bătute frumos în ținte... aşa cum se băteau uşile, odată, cu fier forjat sau cu aramă... Am luat o bucățică de tablă de aluminiu şi-am încercat-o cu soluție de sublimat... Se încălzea mai bine ca staniolul!

Căpitanul Dragnea întrerupse interogatoriul acestuia şi plecă cu o maşină şi alți doi ofițeri la Vică Pavelescu acasă.

În curte, chiar lângă scara lui Boiangiu, dădu de Leonte şi de ceilalți milițieni, care cotrobăiau într-un dulap lipit de perete afară.

— Am găsit ascunzătoarea, îl lamuri Leonte, şi-şi îndreptă lanterna spre o groapă care se deschidea sub fundul detaşabil al dulapului... În groapa asta erau câteva roți de benzi de aluminiu şi un ghiveci mare de pământ, smălțuit, înflorat, la fel cu cel adus de Tina Bahman, plin cu pungi de clorură de mercur...

La miliție, Vică Pavelescu dezlegă şi misterul felului în care sustragea benzile de aluminiu din fabrică, fapt pentru care locotenentul Leonte se chinuise şi se îndârjise aproape două săptămâni. Pavelescu nu era şeful secției în care se foloseați benzile de aluminiu, ci al unei secții mecanice, alăturate. Când aduceau căruciorul încărcat cu benzi de la magazie, muncitorii opreau de obicei lângă uşa care despărțea cele două secții şi care era mai puțin umblată. În timpul pauzei de prânz, Vică Pavelescu deschidea uşa, lua câte o roată şi o ducea nevăzut la ei în birou. În zilele când le scotea din fabrică, rămânea cu treburi până scara târziu, când ascundea roțile în genții motocicletei cu care ieşea vâjâind pe poartă. Uneori, le scotea chiar ziua în amiaza mare, dar atunci lua la spate pe câte cineva din colectivul de conducere: pe contabilul-şef, pe directorul adjunct, pe inginerul-şef şi chiar pe responsabilul cu cadrele şi treceau pe lângă muncitorii care-şi aşteptau rândul, salutați cu

respect de portar.

— Dar cum îți explici că n-ai fost totuşi prins până acuma? îl încercă Dragnea înciudat.

— Cine s-ar fi gândit la asta? mărturisi Vică Pavelescu, cu ochi de copoi... Mă bucuram de prestigiu!

***

Seara, târziu, căpitanul Dragnea şi locotenentul Leonte se aflau din nou în biroul colonelului-comandant. Dosarul lăsat pe măsuța dintre ei era de data asta închis, cum, de asemenea, închis era şi dosarul din fața colonelului. Ofițerii fumau tăcuți şi mulțumiți din țigările servite de colonel, ascultându-i în acelaşi timp indicațiile pe care le dădea în vederea întocmirii concluziilor de învinuire. Colonelul se oprea câteodată gânditor şi trăgea din țigară prelung, ținând-o în felul lui, stângaci, cu degetele strânse şi drepte, întinse aproape lipite de buze. După ce socoti că spusese tot despre cele ce aveau de făcut ceilalți doi ca să încheie, definitiv cu cazul „coafurilor la rece", dezvoltă nişte idei mai generale pe linia prevenirii infracțiunilor de felul acesteia, a sustragerilor de bunuri din avutul obştesc.

La despărțire, când colonelul reveni la masă, să se aşeze, căci aproape totdeauna vorbea plimbându-se, locotenentul Leonte mai întârzie o clipă în picioare.

— Îmi permiteți, tovarăşe colonel? întrebă el.

— Poftim, îngădui colonelul atent...

— Aş vrea să vă întreb, continuă Leonte interesat, pe ce v-ați bazat când v-ați oprit asupra lui Boiangiu ca asupra unuia care ne ducea direct la sursă?!...

— Să-ți explice Dragnea! zâmbi colonelul stânjenit şi arătă cu creionul înspre căpitan... Reveni cu modestie: Pe declarația lui Bahman, care-şi apăra înfricoşat soția... pe legătura acestuia cu Boiangiu... Ai văzut ghiveciul cu sublimat găsit la Boiangiu? Nu era greu de ghicit... Aşa-i, tovarăşe Dragnea?

— Aşa e, tovarăşe colonel! confirmă căpitanul.

Apoi, salută şi se îndreptă spre uşă, cu gândul la întâlnirea cu Jeni din seara aceea...

Stelian Sârbu

Combinaţia „Voinea et Comp."

I

Îl primi maiorul Ichim, şeful de cadre, un bărbat mic de statura, cu părul rar şi alb, învăluindu-l cu o privire ce putea exprima şi curiozitate şi un fel de bunăvoință anticipată. Cu o politețe, care căpitanului Voinea i se păru puțin ironică, îl invită să ia loc pe scaun; şi Voinea luă loc.

Dintr-o privire cuprinse încăperea mică şi simplă, cu pereții albi, pe care soarele, ce pătrundea prin perdelele fine de tul, juca umbre subțiri şi petice de lumină; fişetul, de un verde oxidat, trona masiv şi mut într-un colț, iar lângă fereastră – un birou acoperit cu un cristal, pe care se odihneau câteva dosare cu coperți care fuseseră de un alb imaculat. Lui Voinea i se păru ca această încăpere completa într-un anume fel perso-nalitatea maiorului, părea o carte de vizită a acestuia.

După ce îl invitase să ia loc, maiorul Ichim se strânsese

parcă pe scaunul acela din spatele biroului şi părea şi mai mărunt decât era în realitate. Tăcea, cu ochii fixaţi pe un colţ al cristalului, şi Voinea se simţi puţin stingherit de această tăcere, deşi, la urma urmei, n-avea niciun motiv.

Ichim îşi ridică privirea din colţul cristalului şi îl fixă cu ochii săi albaştri, în care Voinea desluşi un licăr de mirare şi naivitate.

— Aveţi unde locui? îl întrebă simplu Ichim, ca şi cum ar fi continuat o conversaţie întreruptă.

Întrebarea îl surprinse pe căpitanul Voinea şi, cum nu era pregătit, bâigui un nu, pe care Ichim îl înţelese mai mult din mişcarea buzelor, decât îl auzi. Şi, cum lui Voinea i se păru că Ichim aşteaptă o explicaţie, continuă, cu acelaşi glas încet, ascunzând parcă o jenă, care lui Ichim i se păru nejustificată:

— E prima oară când vin în acest oraş, tovarăşe maior, n-am nici prieteni, nici cunoscuţi...

— Sunteţi căsătorit, tovarăşe căpitan?

Voinea încuviinţă din cap şi Ichim îşi mută iar privirea pe colţul cristalului. Spuse, după o pauză:

— O s-o rezolvăm cumva... Deocamdată, nu chiar aşa cum ar trebui... Nu stăm chiar pe roze cu locuinţele.

Voinea ridică uşor din umeri, într-un gest nedefinit, pe care Ichim nu putu să-l interpreteze decât ca pe un gest de resemnare sau, în alt caz, ca un gest de înţelegere în faţa unei situaţii fără echivoc.

Ichim se uită din nou la Voinea, de data aceasta mai insistent.

Înfipt parcă în scaun, Voinea făcea impresia că e mai masiv decât i se păruse lui Ichim la început. Fața arămie, fruntea uşor boltită, părul şaten, tuns scurt, în care licăreau fire albe, buzele nu prea cărnoase, strânse, bărbia mai mult pătrată decât rotundă trădau o încăpățînate pe care, foarte uşor, ai fi putut s-o iei drept răutate sau voluntarism anarhic. Şi lui Ichim i se păru ciudată această înfățişare a lui Voinea, care contrazicea comportarea timidă, liniştită şi glasul molatic, fără intonații.

— Ați fost repartizat la judiciar, spuse Ichim, rupând ideea discuției dinainte.

— Ştiu, tovarăşe maior, răspunse Voinea... Mi s-a spus să trec pe la dumneavoastră şi apoi să mă duc la tovarăşul căpitan Dumitru, şeful judiciarului.

Ichim descoperi, în sfârşit, în glasul căpitanului altceva decât timiditate şi, în sinea sa, îşi spuse că oamenii nu trebuie judecați după prima impresie pe care ți-o fac.

— Şi-acum să revenim la problemă, spuse Ichim, iar căpitanul îl privi contrariat: „Despre ce problemă e vorba? La care problemă să revenim?”

— La hotel nu puteți rămâne, răspunse Ichim întrebării pe care Voinea nu o rostise. Ar fi o soluție, clar... Uitați, tovarăşe căpitan, până rezolvăm cum trebuie, o să vă mutați la mine...

— Cum?! făcu Voinea, ca şi cum n-ar fi auzit bine.

— ... Eu stau împreună cu mama şi soția... E cam departe, dar e linişte... Avem trei camere... Casa e cam veche, dar e sănătoasă... încălzire cu lemne, dar nu-i nicio

nenorocire...

— Nici nu mă gândesc, tovarăşe maior, răspunse repede Voinea.

— Uite ce-i, se ridică Ichim, netezindu-şi părul rar... Uite ce-i, repetă el, mie să nu-mi umbli cu d-astea...

Voinea se ridicase şi el, maşinal, de pe scaun, şi rămase surprins de brusca metamorfoză a maiorului. Îl tutuise pe neaşteptate, ca pe un copil pe care-l certi. Şi ochii lui Ichim nu mai exprimau acea mirare şi naivitate, ci un început de supărare şi o hotărâre care nu admitea replică.

Voinea voi să spună ceva, dar renunță.

— Ne-am înțeles, spuse maiorul aşezându-se iar şi revenind la politețea aceea, pe care Voinea, la început, o considerase puțin ostentativă şi ironică. Vă prezentați şefului de la judiciar, iar la prânz, mergem împreună la hotel, luăm bagajele şi...

2

Locotenentul Necula se îmbolnăvi pe neaşteptate, tocmai... „când ar fi trebuit mai puțin", după cum spunea căpitanul Dumitru, şeful judiciarului.

— Tovarăşe căpitan Voinea, o să preluați cazul de la Necula, îi spuse Dumitru... Ştiu, ştiu, continuă el, părându-i-se că Voinea ar vrea să obiecteze cumva, e greu să continui treaba începută de altcineva, dar... asta-i situația. De altfel, o să te pun în curent cu toate problemele. Dacă cumva te... împotmoleşti, vii să ne consultăm...

Voinea n-avea de gând să facă nicio... obiecție, nu-i

stătea în fire aşa ceva; aşa că îl surprinsese neplăcut remarca lui Dumitru şi, mai ales, acel „împotmoleşti”. Avea impresia că Dumitru anticipa, după părerea lui Voinea nejustificat, felul cum se vor desfăşura lucrurile. O singură „circumstanță” îi acordă Voinea lui Dumitru: şeful judiciarului nu-l cunoştea bine; nu era decât o săptămână de când lucrau împreună; totuşi ar fi putut fi mai puțin anticipativ, în cazul de față.

Voinea strânsese buzele şi ochii i se îngustară, iar Dumitru îl întrebă.

— Ce, s-a întâmplat ceva? Cumva... nu-şi termină fraza, ci îl privi puțin nedumerit pe Voinea.

— Nu, nu s-a întâmplat nimic, tovarăşe căpitan, răspunse Voinea încercând să schițeze o umbră de surâs care să neutralizeze înfățişarea sa de acum câteva clipe...

Dumitru mormăi un bun, lungind pe u, iar Voinea înțelese că Dumitru voia, de fapt, să-i spună că poate să plece. Ceru permisiunea să părăsească biroul şi căpitanul Dumitru încuviință printr-un da grăbit...

***

... Infractorul, un omuleț pirpiriu, cu ochii negri, alunecoşi ca untdelemnul, îl luă repede.

— Bine că ați venit dumneavoastră, don’ şef, că era, pă libertatea mea, să fiu băgat şi pă bune şi pă rele.

— Lasă fleacurile, îi spuse Voinea, plictisit, fără să ridice glasul... Prin urmare, recunoşti nouă furturi... Zii mai departe... că n-am timp... Să nu mă faci să ți le spun cu, că pe urmă ne supărăm... E clar?

— E clar, don' şef... Puteți să spuneți dumneavoastră, da' nu mai ştiu nimica...

Voinea îşi aminti că şeful său îi atrăsese atenția, chiar de dimineață, că Nache, adică hoțul, mai era implicat (la asta duseseră cercetările lui Necula) în spargerea magazinului „Auto-Moto", ai cărui autori nu fuseseră încă identificați. Şi el, adică Voinea, urma să afle adevărul de la Nache.

Aşa că Voinea îl întrebă:

— Da' cu piesele de maşină, pe care le-ai vândut, cum e?

Nache îşi puse palma pe inimă:

— N-am vândut nicio piesă, don' şef... Ştiu unde vreți să m-aduceți... Şi don' şef Necula m-a întrebat... Ai milă de mine, don' şef, da' p-asta zău că n-am făcut-o eu... Asta-i sector de stat... avut obştesc... cunosc legea... mă topeşte rău... N-am luat un fir de la stat, don' şef... M-am ferit ca de foc... Ştiu ce-nseamnă să ai de-a face cu stătu!... N-am lucrat decât pă particulari...

— De ce nu vrei să fii om de treabă? îl întrebă Voinea, cu o blândețe care lui Nache i se păru rău prevestitoare.

— Don' şef, spuse Nache cu fruntea brobonită de sudoare, zău că sunt cinstit...

— Serios? făcu Voinea. Dacă eşti aşa cum zici, atunci de ce minți, măi Nache, ai? Şi pentru furturile pe care le-ai recunoscut a trebuit să-ți pună întâi probele în față... Este aşa sau nu?

Nache înghiți în sec şi îşi umezi buzele.

Voinea îi văzu degetele galbene de nicotină şi îşi spuse că hoțul era un fumător vicios. Îi întinse o țigară şi cutia cu

chibrituri. Urmări gesturile lacome cu care Nache îşi aprindea ţigara, îl lăsă să tragă câteva fumuri şi apoi îl întrebă:

— Hai, cum e cu furtul de la „Auto-Moto”?

Nache nu răspunse. Trăgea precipitat din ţigară, aspârând cu poftă fumul iute şi părea că se codeşte...

— Zii, Nache, că n-am timp...

— Cum să fie... aşa cum v-am spus...

Voinea înţelese că hoţul, dacă l-a luat pe nu în braţe, nu va mai mărturisi nimic. Dădu ordin ca Nache să fie trimis la arest, iar el se duse în biroul căpitanului Dumitru să-i raporteze situaţia...

Seara, când se înapoie acasă, pe masa din camera pe care Ichim i-o cedase, firesc, ca şi cum ar fi fost de la sine înţeles că acolo trebuia să locuiască şi nu în altă parte, Voinea găsi un plic nedesfăcut. Scrisul subţire de pe plic, cu literele rotunde, desenate parcă, îl recunoscu imediat şi, fără să-şi scoată pardesiul, îl apucă nerăbdător, sfâşiindu-i grăbit o margine din care scoase foile de hârtie. Începu să citească lacom, umezindu-şi buzele pe care le simţea uscate. Rândurile se înşirau unele după altele, cu aceleaşi litere subţiri, de parcă peniţa ar fi atins hârtia cu sfială. Citi până la capăt, apoi mâna ce ţinea scrisoarea îi căzu de-a lungul corpului; hârtia foşni subţire, strigându-l parcă pe nume, dar Voinea nu auzi nimic, şi parcă în cameră se făcu deodată întuneric, mobilele ascunzându-şi contururile sub o pânză ireală de umbre ce pătrunsese prin geamul deschis, trimisă anume de vântul primăvăratic ce îndoia perdelele

uşoare.

Pânza părelnică de umbre dispăru undeva, pe acolo pe unde intrase, chemată de noaptea cu stele puține.

Şi Voinea se aşează pe marginea patului. Reluă cititul de la cap, oprindu-se la fiecare frază, monologând în gând cu fiecare cuvânt, argumentând, justificându-se. Dar rândurile subțiri erau neînduplecate, îi răspun-deau tăios, cu lungi paranteze, întrerupându-i monologul, desființându-i argumentele, respingându-i justifi-cările, cu o încăpățânare violentă, pe care nimeni şi nimic n-ar fi putut s-o îmblânzească.

Renunță la această luptă tacită care-i macina liniştea şi, cu gesturi mecanice, îşi dezbrăca pardesiul.

...Auzi poarta trântita uşor, apoi paşi în curte şi îşi spuse că se înapoiase Ichim cu soția din oraş. Mai târziu, cineva ciocăni în uşa.

Răspunse.

— Am văzut lumină şi mi-am zis că nu te-ai culcat, îi spuse Ichim intrând în cameră.

— Da, nu m-am culcat încă, răspunse Voinea şi, pe neaşteptate, nici el nu-şi dădu seama cum izbucni, surprinzându-l pe Ichim:

— Tovarăşe maior, aş vrea să vă spun ceva!

Ichim se aşează pe scaun, măsurându-l curios cu privirea. „Te ascult, spunea întreaga înfățişare a lui Ichim, hai, dă-i drumul, băiete."

După prima explozie, Voinea rămase descumpănit. Nu ştia cum să înceapă. Poate că ar fi trebuit să se

stăpânească, să pară calm, să lase lucrurile să se sedimenteze, să se gândcască asupra lor. Dar acum nu mai putea da înapoi. Făcuse primul pas, şi Ichim aştepta să-l facă şi pe următorul. Lui Voinea îi trecu prin minte să spună altceva, dar... „inspirația" fugea de el şi, cu cât căuta s-o prindă, cu atât se îndepărta mai mult... La urma urmei, de ce să nu-i spună lui Ichim? După toate cele petrecute, Ichim era singurul om căruia ar fi putut să-i spună.

— E vorba de soția mea, începu Voinea nehotărât...

Involuntar, privirea lui Ichim caută pe masă, şi Voinea înțelese ce căuta maiorul. Îi arătă scrisoarea şi continuă:

— Am găsit plicul, vă mulțumesc...

— Este cumva bolnavă? întrebă, în slărşit, Ichim.

— Într-un fel, da, răspunse Voinea... De fapt, nu-i bolnavă...

— Nu înțeleg nimic, se ridică Ichim de pe scaun...

— Eu sunt de vină că nu înțelegeți... de fapt nici eu nu înțeleg... adică, înțeleg ceva...

Ichim se aşează din nou pe scaun.

— Dacă vrei să-mi ceri o părere şi crezi că te pot ajuta, atunci începe cu... începutul...

Voinea îi povesti, cu dese întreruperi, cu largi paranteze, în care-şi argumenta propriile gânduri, aştep-tând o încuviințare a maiorului Ichim. Maria, soția sa, îi scria că îşi menține hotărârea pe care o luase de a nu veni în oraşul în care Voinea fusese mutat. „O înțeleg, căuta Voinea s-o disculpe pe Maria, nu vrea să-şi părăsească oraşul, rudele, prietenii, dar şi ea trebuie să mă înțeleagă pe mine."

— Când i-ai spus că eşti mutat? îl întrebă Ichim.

— Chiar în ziua când mi s-a spus şi mie.

— Şi?!?...

— A zis că că nu părăseşte oraşul pentru nimic...

— Ai raportat şefului dumitale situaţia?

— Ce era să raportez, tovarăşe maior? Că nevastă-mea nu-i de acord?... Şi-apoi, m-am gândit că o să-i treacă...

— Foarte rău ai făcut, spuse Ichim. Prin urmare, v-aţi despărţit certaţi... Şi nici aici n-ai spus nimănui. Dacă nu veneam astă-seară să te găsesc sub primul moment al necazului pricinuit de scrisoare, ai fi continuat să ţii în dumneata totul...

— Poate, tovarăşe maior...

— Şi acum ce ai de gând să faci?

— Să-i scriu... Da', ce să-i scriu? O cunosc, e încăpăţânată...

— Adică, vrei să spui că are personalitate... Hm!

— Are şi personalitate, admise Voinea. Dacă încăpăţânarea şi personalitatea sunt sinonime...

Ichim nu dădu curs remarcii lui Voinea. Clătină numai din cap...

— Asta nu-i treabă... Apoi continuă, ridicând puţin glasul: în definitiv, principalul e că ţii la ea... Lasă, lasă, nu-ţi mai zburli sprâncenele, dacă ţi-ar fi indiferentă, nu te-ai zbuciuma atât...

Voinea voi să-i răspundă ceva, dar tăcu.

În cameră se lăsase tăcerea. O gâza, beată de primăvara timpurie, îşi încerca forţele într-un dans rotund în jurul

becului.

Şi lui Voinea i se păru că şi el se învârtea ameţitor într-un cerc din care nu se putea desprinde.

Iar afară, prin faţa ferestrelor, curgea noaptea începutului de primăvară, ca o apă imensă cu stele.

3

Cazul „A.M.”, cum era numit prescurtat cazul furtului de la magazinul „Auto-Moto”, era de o simplitate exasperantă. Nu în sensul că existau indicii precise cine comisese furtul prin spargere, ci pentru că nu rămă-seseră niciun fel de urme. Spărgătorii „lucraseră curat”; tăiaseră belciugul oblonului cu un cleşte puternic, şi apoi deschiseseră uşa cu chei potrivite. Nu devastaseră magazinul: furaseră piese scumpe, care să nu ocupe un volum mare. Valoarea furtului se ridica în jurul sumei de douăzeci de mii de lei. Nu se găsise decât o singură amprentă pe lacăt, străină de amprentele salariaţilor magazinului: fusese căutată la cartotecă, dar fără rezultat. Voinea răsfoise dosarul, citise materialele primelor constatări, declaraţiile, privise fotografiile, stătuse de vorbă cu ofiţerii care fuseseră la faţa locului, dar nu aflase nimic care să-i dea un fir de pornire a cercetărilor.

Căpitanul Dumitru nu voia să-l lase să orbecăic în necunoscut. Voinea intui că acesta voia să-l ajute. Dumitru îl chemă la el şi, împreună, întoarseră cazul pe toate feţele; îi sugeră ipoteze, întocmi cu el un cerc larg de bănuiţi, în care îl incluse şi pe Nache, mai ales că hoţul, la un nou

interogatoriu, se cam încurcase puțin...

„Păcatele mele, don' şef, îi spuse Nache lui Dumitru, cum era'să mă bag eu pe sector de stat?... Iar de vândut piese, poate mai demult... Adică ce zic eu mai demult, în viața mea n-am vândut d-astea..."

„Ascultă, Nache, nu umbla cu fleacuri, că nu-i bine... Pentru tine nu-i bine... Doar ne cunoaştem, ai mai fost pe-aici..."

Dumitru îşi pierduse vremea degeaba. Nache susținuse cu tărie că n-are niciun amestec în furtul de la „Auto-Moto".

Iar când Dumitru îi spusese lui Voinea ce-i declarase hoțul, Voinea începuse să se înfurie.

— Mare ticălos e Nache ăsta. Acum îl cunosc. E în stare s-o vândă şi pe maică-sa.

Voinea se liniştise. Dumitru tăcea, părând că se gândeşte la o sugestie măcar.

— Ar, merita, ticălosul ăsta...

— O să-i dea tribunalul ce merită, îl potoli Dumitru...

4

Nu-şi începu cercetările de la locul furtului. Dacă cumva cineva de la magazin era amestecat în „afacere"? se întrebă Voinea în primul moment.

Porni totuşi pe urmele lui Nache. Voia să epuizeze această ipoteza, mai întâi, mai ales că asupra acestuia planau bănuieli nu lipsite de temei.

După trei zile, află că în scara spargerii, Nache băuse în oraşul B., care se alia la cincizeci de kilometri de locul

furtului, cu o femeie, despre care se spunea că era concubina sa. Ospătarul care-i cunoştea şi pe Nache şi pe Emilia, femeia la care locuia hoțul când venea în oraş, îi spuse că în seara aceea Nache se cam dondănise cu însoțitoarca sa, care voise să plece din restaurant.

Astea se întâmplaseră pe la şapte seara. Pe la ora opt, Emilia se ridicase de la masă şi plecase, lăsându-l pe Nache singur. Nache o aşteptase să se întoarcă, dar femeia nu mai revenise. Înjurând de unul singur, Nache băuse pahar după pahar, până ce se îmbătase crunt şi începuse să plângă, izbindu-se cu pumnii în cap. Deabia îl putuseră scoate afară pe la ora douăsprezece noaptea.

Ospătarul îl văzuse agățându-se de gardul de vizavi şi începând să lălăiască un cântcc fără noimă. Emilia venise la restaurant a doua zi şi întrebase de Nache, apoi plecase repede...

Deci, Nache nu putea fi implicat în spargerea de la magazinul „Auto-Moto". Îi spuse acestea şi lui Necula, care se însănătoşise şi îşi reluasc cercetările. Necula, după ce îl ascultă atent, ridică din umeri, adică „dă-l naibii de hoț".

Căpitanul Dumitru îi spuse, însă, lui Voinea:

— Nache a fost văzut de cineva vânzând nişte delcouri... Din păcate, n-am putut da de urma cumpără-torului... Numai dacă omul care m-a informat nu s-o fi înşelat... S-ar putea şi asta...

— Dar în două locuri, în acelaşi timp, Nache nu putea să fie, spuse Voinea, şi Dumitru îi dădu dreptate, după care adăugă:

— Chiar dacă el n-a participat la spargere, nu-i exclus să-i cunoască pe spărgători şi să fi încercat să plaseze piesele furate.

După ce plecă din biroul lui Dumitru, căpitanul Voinea se întâlni cu Ichim care îl invită în biroul său.

— Cum merge? îl întrebă Ichim.

— Aşa şi aşa, răspunse cam fără chef Voinea.

Ichim ar fi voit să-l întrebe, de fapt, dacă-i scrisese sau nu soției, dar văzându-l posomorât, renunță. Şi intui că supărarea provocată de încurcătura cazului „A.M." era amplificată şi de situația lui familială. Ar fi vrut să-i întindă o mână de ajutor, dar îi era teamă să nu-l jignească, să nu-l răscolească mai rău. Dar de făcut trebuia să facă ceva.

Mai schimbă câteva cuvinte cu Voinea şi, după ce acesta părăsi biroul, plecă şi el la şeful regiunii, căruia îi povesti tot necazul căpitanului Voinea.

Iar peste două ore, se afla în tren, într-un compartiment de clasa întâia, şi răsfoia o carte, ca un călător mulțumit ce se îndreaptă spre casă.

***

Voinea stătu de vorbă cu responsabilul magazinului „Auto-Moto", îi ceru o nouă declarație, apoi stătu de vorbă şi cu ceilalți salariați, deşi avea sentimentul că de altundeva trebuia reluat firul.

Întors la regiune, se întâlni pe scări cu Necula, care-l prinsese de mână:

— Vin de la tribunal, tovarăşe căpitan... I-au dat patru ani lui Nache... La dumneavoastră cum merge?

Îl privi pe Necula în ochi. Îl lua cumva peste picior? Dar ochii lui Necula erau sinceri şi Voinea îşi spuse că prea făcea procese de intenție tuturor. Îi răspunse supărat:

— Prost, aşa merge...

— Tovarăşe căpitan, dacă firu' nu-i tot de la Nache, să nu-mi mai ziceți pe nume... N-am avut probe, că scoteam tot de la el... Şi ştia parcă, al dracului, că n-a suflat o vorbă... A mai trecut pe la noi acum doi ani...

Se despărți de Necula şi intră în biroul căpitanului Dumitru.

— Altă spargere; de data asta, alt oraş, în oraşul T., îi spuse Dumitru şi tot la un magazin „Auto-Moto"... Dar hoții n-au putut fura nimic, au fost surprinşi de paznic...

— Să stau de vorbă cu paznicul, poate că sunt aceiaşi infractori...

— Imposibil acum. Paznicul se află în spital. A fost lovit în cap şi nu şi-a revenit încă... Medicii spun că în două, trei zile, se va putea vorbi cu el...

Voinea îşi muşcă buza nervos.

— Mă duc la fața locului, tovarăşe căpitan.

— Ți-am şi făcut ordinul de serviciu, treci pe la secretară să-l iei, îi răspunse Dumitru întinzându-i mâna.

5

Se afla singur în compartiment. Trenul alerga nepăsător răsuflând regulat. Prin fața geamului, Voinea vedea câmpia cum se rotea, întinsă, cu verdele grâului de-o palmă, peste care părea că se lasă cerul primăvăratec.

Dintr-o dată, Voinea se simți trist şi singur. În stații unde oprea trenul, o larmă uşoară de glasuri îi risipea gândurile, dar, după ce trenul lăsă în urmă gara şi prin fața geamului începea să se rotească iar monoton câmpia, Voinea începea să fie stăpânit de aceeaşi stare apăsătoare. „Poate că între spargerea aceasta şi cea dinainte nu-i nicio legătură, şi merg pe o pistă falsă", căută el să iasă din starea apăsătoare. Şi, brusc, se înfurie, fără să-şi dea seama. Monologa în gând, cu aceeaşi furie: „În definitiv, nu-s Mafalda să le ghicesc..."

Coborî din tren, şi oraşul T. îl întâmpină cu larma uşoara a străzii din spatele gării. Voinea porni la întâmplare pe strada principală ce ducea de la gară spre centrul orăşelului. Raionul de miliție trebuia să se găsească pe undeva, pe-acolo. Întâlni un milițian în drum şi-l întrebă. Raionul se afla vizavi de sfatul popular.

Chiar de la intrare, îl întâmpină ordinea şi curățenia, în fața uşii, un grătar de metal şi, alături de el, un ştergător din iută, iar pe uşă, un afiş mare, care te izbea chiar cum puneai mâna pe clanță, invita la grijă pentru ordine şi curățenie. În sala de aşteptare, scaune înşirate de-a lungul pereților, o masă cu cristal, sub el formulare de cereri şi extrase din diferite instrucțiuni, iar pe masă, două călimări şi o jumătate de duzină de tocuri, lângă un tampon cu sugativă verde.

Voinea se legitimă ofițerului de serviciu, acesta dădu un telefon şi apoi făcu semn aghiotantului să-l însoțească la comandantul raionului.

Comandantul raionului, care lui Voinea i se păru neverosimil de tânăr pentru funcția pe care o avea, îl invită să ia loc, iar Voinea intră direct în subiect. Comandantul raionului îi explică cum se desfăşuraseră evenimentele şi înşiră pe birou un set de fotografii şi, alături de ele, puse belciugul care fusese tăiat tot cu un cleşte puternic. Întrebă de paznicul care surprinsese infractorii, şi comandantul raionului îi spuse că dăduse telefon la spital, chiar cu o jumătate de oră înainte de sosirea sa. Paznicul se afla în afară de orice pericol; a doua zi, se putea sta de vorbă cu el...

Voinea îşi trecu ziua la magazinul unde se încercase spargerea, şi în discutarea ipotezelor cu ofițerul de la raion care se ocupa de această cauză. Luă masa de prânz la restaurantul din centru, iar după-amiază se înapoie la miliție.

Seara, dormi la unicul hotel din orăşel, într-o cameră micuță şi fu trezit de câteva ori în cursul nopții de scârțâitul scărilor de lemn şi de uşile trântite cu putere.

Prost dispus, dimineața achită nota de plată şi se duse la raion. De acolo, împreună cu comandantul raionului, se deplasă la spital, unde se afla internat paznicul.

...Străbătură un coridor curat, conduşi de o soră care-i introduse în rezerva în care se afla paznicul, după care, discret, dispăru.

Paznicul se afla întins în pat, cu un pansament enorm în jurul capului, ca un turban. Voinea îi ghici, prin pătura ce-l acoperea, trupul voinic, bine proporțional, şi se întrebă cine

putuse să-l doboare pe acest bărbat şi, mai ales, cum...

— Şi-acu' mă doare capu' spuse el ca o scuză parcă, încercând să se ridice. Apoi, către comandantul raionului: Tovarăşe maior, n-aveţi o ţigară?

— De avut, am, dar să nu ne prindă sora, îi spuse maiorul.

— Aş, încerca să-l convingă paznicul, nu intră ca cât sunteţi dumneavoastră aici...

Maiorul îl privi pe Voinea şi, după ce aprinse o ţigară, i-o dădu paznicului. Acesta trase un fum, se înecă şi începu să tuşească.

— Ţi-am spus eu? zise maiorul, deşi nu-i spusese nimic.

— Trece, făcu paznicul, şi maiorul deschise puţin fereastra.

— Tovarăşul de la regiune, spuse mai târziu maiorul, ar vrea să ştie cum s-a întâmplat...

— Hm, făcu paznicul, fixându-l pe Voinea cu ochii obosiţi. Hm, făcu a doua oară, dacă pun mâna pe el, îl rup...

Paznicul începu să povestească proferând la fiecare frază ameninţări la adresa celui ce-l adusese în starea aceasta.

— După miezul nopţii, tocmai fumasem o ţigară, mi s-a părut ceva nelalocul lui şi m-am apropiat tiptil... şi ăştia de la lumină, se înfurie el, numai în faţa magazinului n-au bec, şi cu le-am spus, lua-i-ar dracu'... Am văzut unu' lângă oblon, aplecat, şi l-am somat... Până să se ridice, din spatele meu a ţipat o femeie: „Săriţi, mă omoară!" Am întors capu', nici io nu ştiu cum, şi ăla, Crâstosu' lui, m-a pocnit cu ceva în cap... M-am trezit aici...

Aceasta era toată declarația paznicului... Nu ştia nici cum arăta cel care-l lovise, nici dacă fusese unul singur sau mai mulți...

La plecare, paznicul îi mai ceru maiorului o țigară, iar maiorul îi lasă tot pachetul... Cum se petrecuseră lucrurile după doborârea paznicului, Voinea ştia de la comandantul raionului. Atras de țipetele femeii, un cetățean care se îndrepta spre casa dăduse de corpul rănitului şi, alarmat, anunțase spitalul... Voinea stătu de vorbă şi cu cetățeanul care descoperise paznicul rănit, dar acesta nu-i putu da nicio informație în plus. Auzise numai tropote de paşi, pe după colț, şi apoi, pârâitul unei motociclete...

6

Căpitanul Dumitru ascultă atent raportul lui Voinea şi, după ce termină, nu-i puse nicio întrebare.

— Cred că ar fi bine, tovarăşe căpitan, spuse Voinea, să continui investigațiile în oraşul B., unde se află Emilia, femeia la care venea din când în când Nache... Hoțul e amestecat în primul furt de la magazinul „Auto-Moto”... De altfel, e unicul fir pe care-l avem...

Căpitanul Dumitru fu de acord cu el şi-i spuse să-l ia şi pe Necula, să lucreze împreună.

— Am să lucrez cu Necula, – dar, deocamdată, ar fi bine ca el să rămână în oraş, să mai culeagă unele informații despre cei din cercul de bănuiți. Cum termină, aranjez cu cu el să ne întâlnim...

***

Voinea plecă singur şi ajunse în orăşelul B. după-amiază. Luă o cameră la hotel şi ieşi pe strada principală, pe care parcă întreg oraşul, chemat de primăvară, ieşise să se plimbe. Şi în mijlocul mulțimii, simți şi mai apăsător singurătatea. Strada nu era prea lungă. Oamenii se plimbau într-un du-te-vino amețitor: o sută cincizeci de paşi înainte, o sută cincizeci de paşi înapoi. Dacă l-ai fi întrebat pe oricare dintre ei de ce face asta, te-ar fi privit mirat şi n-ar fi ştiut ce să răspundă. Dar nimeni nu-i întrebase şi nici ei nu se întrebau. Când începu să se însereze, şirurile se subțiară, iar pe la nouă şi jumătate, strada era aproape pustie. Iar luminile becurilor, în loc să o anime, îi furară şi ultimele perechi ce porniră spre case. Voinea simți că îi era foame şi intră în restaurant. Ospătarul, care îl cunoştea şi pe Nache şi pe concubina acestuia, îl recunoscu pe Voinea cu care avusese o discuție cu o săptămână în urmă. Se grăbi să-i iasă înainte, dezlipindu-se de colțul imensului frigider-vitrină.

— Ați venit iar pe la noi, cu ce să vă servesc?

Voinea acceptă ce-i propuse ospătarul... Friptura nu era rea, iar vinul uşor acrişor avea un iz de butoi... Din obişnuință, plăti ospătarului înainte de a termina de mâncat:

— Avem şi dizeuză, îi spuse ospătarul cu un zâmbet profesional.

Dar Voinea nu-i răspunse. Şi orchestra atacă un tango languros, executat cu aproximație, pe care Voinea nu-l mai auzise de aproape trei ani.

Localul se umpluse. Plutea un fum subțire şi un zumzet de voci, din care nu puteai înțelege ceva.

Îl văzu pe ospătar oprindu-se lângă bar, unde o femeie tânără, blondă, surprinzător de drăguță, cu trăsă-turi regulate, îl întreba ceva. „Emilia, ca este", îşi spuse Voinea. Femeia îşi roti privirea prin local, pentru o frântură de secundă îi prinse şi privirea lui Voinea, apoi, alene, se îndreptă spre ieşire, după ce-i adresă câteva cuvinte ospătarului.

— Asta-i femeia lui Nache, Emilia, îi spuse ospătarul apropiindu-se de masa lui Voinea. Întreabă de el, dacă nu l-am văzut cumva...

Voinea dădu din mâna indiferent, adică: „Nu mă interesează", strivi țigara de scrumieră şi părăsi restaurantul. „Trebuie să intru în discuție cu ea, s-o cunosc... Poate aflu cumva ceva mai mult despre Nache", îşi spuse.

Emilia se afla înaintea lui, la vreo cincizeci de metri; mergea încet, ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva. Voinea îşi iți pasul şi, ajuns în dreptul ei, îşi potrivi mersul după al ei.

— Mi-a făcut impresia că aşteptați pe cineva, spuse el.

Femeia surâse. Voinea mai mult îi ghici surâsul decât îl văzu. Îl ghici după răspunsul ei:

— În orice caz, nu pe dumneavoastră...

Voinea desluşi în răspuns o invitație indirectă de a continua conversația, o espectativă care se voia decentă.

— Sunt singur în păcătosul ăsta de târg, în care lumea se culcă o dată cu găinile, continuă jovial Voinea.

— Nu văd care-i vina mea, spuse Emilia. Nu eu v-am

adus în oraş şi nici n-am gonit pe nimeni la culcare la ora asta.

Emilia avea o voce melodioasă, uşor voalată, cuvintele îi ieşeau de pe buzele-i rotunde, şi lui Voinea îi plăcu. Spuse fără nicio legătură:

— Dacă nu erai dumneata, poate că m-aş fi dus şi eu la culcare...

— Credeți că pot provoca insomnii? se întoarse Emilia spre el.

— Fără îndoială, răspunse Voinea, apucând-o de braț.

— Oho! se miră Emilia fără urmă de supărare, mergeți direct, ca la armată... Şi îşi retrase încet brațul.

— Poate că sunt militar, şarjă Voinea.

— Oho! făcu iar Emilia, asta n-o mai cred.

— Şi de ce nu?

— Sunteți prea romantic pentru asta... Primăvară, cer, stele... Prea mult pentru un militar...

— Dar n-am pomenit nimic nici de stele, nici de cer...

— Adevărat, dar sunt sigură că asta urma... Nu-i aşa?

— Mă dau bătut, râse Voinea... Să vă conduc, atunci...

— Pînă aici, spuse Emilia, oprindu-se. Mai departe nu se poate... S-ar putea să mă vadă tata...

„Cum mai minți, îşi spuse Voinea în gând, locuieşti singură..."

Şi cu glas tare:

— Ne mai vedem?

— De ce?

— Nu ştiu! Dar Voinea ştia de ce, trebuia să afle cât mai

multe despre Nache. Din ce în ce i se contura certitudinea că firul pornea de la Nache.

— Primăvara? rosti Emilia, şi Voinea, care se gândea la altceva, spuse:

— Nu ştiu, poate...

— Atunci, ne întâlnim peste o săptămână, spuse Emilia.

— Aoleu, se văită Voinea în glumă.

Convenită să se întâlnească a doua zi... În timp ce se îndrepta spre hotel, se gândea dacă procedase bine sau nu. Poate ca ar fi trebuit s-o urmărească numai... Copilării... Ce-ar fi rezolvat?

Trecu de hotel şi intră în părculeţul care împrejmuia un monument de piatră patinat. Se aşeză pe o bancă şi îşi aprinse o ţigară. Auzi paşi apăsaţi şi un bărbat se opri în faţa lui.

— Nu vă supărăţi, îmi daţi un foc?

Voinea se ridică întinzând necunoscutului ţigara. Acesta, se aplecă înainte, ca pentru a o aprinde, şi pumnul drept i se destinse ca un arc, lovindu-l năprasnic în bărbie, răsturnându-l peste bancă. Surprins de lovitură şi ameţit, Voinea se ridică greu şi, când se dezmetici, agresorul dispăruse înghiţit de întuneric.

...A doua zi de dimineaţă, când dădu cheia portarului, acesta îi înmână un plic. Rămase surprins. Cine putuse să-i scrie? Deschise, plicul şi găsi o foaie de hârtit pe care cineva mâzgălist cu litere de tipar câteva fraze: „*Asculta, meştere. Dacă ai venit aici să faci pe cocoşu' ai dat greş. Aseară ţi-am dat arvuna, a doua oară să ştii că-ţi las sânge. Am scăpat de*

pocitu' ăla de Nache, şi-ai venit tu? Topeşte-te până nu mă fac tigru... E clar?"

— Cine v-a dat plicul? întrebă Voinea pe portar.

— Un puşti, nu-l cunosc. L-a lăsat şi-a şters-o...

— Mulţumesc, îi spuse Voinea portarului şi ieşi.

Iar puţin mai târziu, îi telefonă locotenentului Necula şi-i spuse să vină urgent în oraşul B. Avea să-l aştepte în camera de la hotel. Locotenentul Necula îi răspunse că seara avea să vină la întâlnire. Poate c-ar fi fost bine ca Necula să se oprească o oră şi în oraşul T să vadă ce mai e nou în legătură cu încercarea aceea de spargere de la «Auto-Moto». Poate paznicul îşi mai reamintea ceva, îşi spuse Voinea. Dar faptul era consumat.

7

Lui Voinea i se păru o monstruozitate că Emilia era concubina lui Nache. Cochetă, fără a fi totuşi vul-gară. Emilia era opusul lui Nache. Nu-şi putea imagina cum îl acceptase Emilia pe hoţ ca amant, numai dacă nu cumva Nache o silise. Dar pentru asta, trebuise ca Nache să aibă atuuri serioase împotriva ei. Sau era posibil ca Emilia să fie amestecată în matrapazlâcurile hoţului. În cazul acesta... Dar Emilia nu ştia de arestarea lui Nache; cel puţin aşa reieşea din comportarea ei. De vreme ce întreba de Nache, nu ştia...

Voinea îşi pipăi bărbia. Îl mai durea puţin. Autorul scrisorii îl lovise, nu glumă... îl văzuse cu Emilia, în timp ce o conducea acasă; deci o pândise pe femeie. Un admirator al

Emiliei? Atunci, de ce nu intervenise când o acostase? Să nu-l fi văzut decât mai târziu?

Pentru ce, însă, agresorul nu procedase la fel, mai înainte, şi cu Nache? Ar fi fost uşor să-l snopească în bătaie pe pirpiriul de Nache, dar n-o făcuse. Poate că îi fusese teamă de acesta; nu de forța lui fizică, ci de altceva.

În orice caz era sigur că bătăuşul n-avea să-i dea pace şi că-l va pândi să-şi pună în aplicare amenințarea din bilet, dacă el s-ar mai fi întâlnit cu Emilia. Dar un alt gând îi veni lui Voinea: oare numai dragostea pentru Emilia, gelozia să fie mobilul atacului şi amenințărilor? Bătăuşul ştia cu cine avea de-a face în realitate, şi în acest din urmă caz, lucrurile trebuiau privite printr-o altă prizmă.

Locotenentul Necula îl găsi pe Voinea plimbându-se prin cameră şi i se păru că acesta vorbeşte de unul singur.

— Am camera zece, îi spuse Necula.

— Portarul? făcu Voinea oprindu-se în fața lui.

— Nu bănuieşte că am venit la dumneavoastră... Aş vrea însă să mă faceți să înțeleg de ce această conspirativitate...

— De ce? Ia loc pe scaun şi ascultă.

Şi căpitanul îl puse la curent pe locotenent cu toate întâmplărilc...

8

... Voinea ştia că Emilia n-avea să vină la întâlnirea pe care o aveau în scara aceea. Necula, care o urmărea pe Emilia, îl înştiințase că femeia îşi făcuse geamantanul în pripă. Voinea îi ordonă s-o urmărească oriunde s-ar duce.

Emilia părăsi oraşul iar Necula se urca în acelaşi tren cu ea. Ce o determinase pe Emilia să plccc în grabă? Era inexplicabil, mai ales că Emilia, carez lucra croitorie acasă, avea câteva comenzi pe care trebuia să le execute repede. Lăsase vorbă unei vecine să le comunice clientelor că-i plecată la doctor, la Bucureşti, şi că revine peste doua, trei zile.

La plecare, Emilia părea suferindă; avea ochii injectați, probabil de plâns şi nesomn, şi era galbenă la față.

Voinea se gândi să plece şi el la regiune, dar renunță. Trebuia să încerce să dea de urma agresorului care-i trimisese răvaşul acela de amenințare... De unde să pornească cercetările? N-avea niciun punct de plecare. Numai scrisoarea, dar aceasta nu-i folosea, deocamdată, la nimic. Trebuia să-l provoace pe agresor, să-l facă să iasă la lumină. Dar cum? Dacă acesta ştia că e ofițer de miliție, avea să fie prudent.

Îl intrigă însă un fapt pe Voinea. Nu prea înțelege încă rațiunea lui Nache; atunci când fusese întrebat de spargerea de la „Auto-Moto", de ce nu aruncase pe masă argumentul cel mai simplu şi mai verosimil, care l-ar fi scos din culpă, şi anume, că, în seara spargerii, se găsea la restaurantul din oraşul B., împreună cu Emilia? Pentru ce Nache nu spusese niciun cuvânt despre Emilia? Să fi fost un gest... cavaleresc al hoțului, intenția de a nu o amesteca pe Emilia în vreun fel? Gestul lui Nache părea nefiresc; îi era în joc situația şi ar fi putut spulbera toate bănuielile. Numai prin câteva cuvinte. Hoțul însă tăcuse, încăpățânat, iar la insisten-țele

lui Voinea, răspunsese că nu-şi amintea precis ce făcuse în noaptea aceea. Atât numai, susținea el cu tărie, că nu avea niciun amestec în spargere.

Gândindu-se la Nache, Voinea îşi aminti, fără vreo legătură aparentă, şi de discuția cu maiorul Ichim. Încet, încet, acesta se suprapunea pe celelalte gânduri, copleşindu-le, dominându-le, şi Voinea se pomeni plimbându-se prin camera hotelului, înnegurat, înverşunat împotriva lui însuşi, monologând în gând, căutân-du-şi argumente pentru a se dezvinovăți... Apoi, gândul unui eventual eşec în cauza aceasta îl împresură cu o stare de alarmă; iar anxietatea permanentă se accentua, devenea insuportabilă.

Prin fereastra întredeschisă, se strecura cerul noptatic al primăverii, aducând mirosuri tari de iarbă crudă, pe care Voinea, acum, era incapabil să le simtă...

Răsuci comutatorul, deschise uşa şi, fără să aibă un gând anume, coborî pe scările hotelului. Întinse absent cheia portarului, care, măsurându-l pe deasupra ochelarilor, îi spuse că avea un plic pentru el, lăsat la poartă de cineva pe care nu-l văzuse. Probabil că în timp ce lipsise „câteva secunde" de la ghişeu... Portarul surâse cu înțeles, înmânându-i plicul. Se gândea, desigur, la vreo aventură amoroasă a acestui tovarăş venit în delegație pe... „linie de A.D.A.S."... Surâsul portarului era un surâs complice, care-l agasa pe Voinea... Deschise plicul şi... acelaşi scris de tipar se lățea pe două foi de caiet dictando: „*Am devenit tigru! Unde ai momit femeia, copoiule? Dacă-n douăşpatru de ore*

nu vine, s-a zis cu tine. Te urmăresc şi-n mormânt: nu-mi scapi..."

Unde era Emilia? Asta ar fi vrut şi el să ştie... Ultimatumul din bilet ducea la concluzia că Emilia ple-case fără să spună ceva cuiva. Plecarea semăna mai mult cu o fugă. Se temea Emilia de cineva? De cine, şi de ce?... Sau biletul acesta şi fuga Emiliei făceau parte dintr-un plan chibzuit, care să-l inducă în eroare?... Portarul îşi lungise gîtul prin ferestruica ghişcului, clipind şiret din ochii miopi, care, prin lentilele oche-larilor, păreau neverosimil de mari. Voinea îi făcu cu ochiul, şi portarul îşi duse un deget la buze, adică: „E-n regulă, sunt mut; n-am văzut, nu ştiu nimic." Îi întinse o hârtie de cinci lei, iar portarul o mototoli şi o vârî repede în buzunar, cu un: „Să trăiți... în cinstea dumneavoastră, trag o duşcă."

Apoi, Voinea ieşi afară în aerul călduț, gândindu-se că ar fi avut mare nevoie de Necula, tocmai acum. Dar el îi ordonase locotenentului s-o urmărească pe Emilia, aşa că se mulțumi să constate numai lipsa lui Necula.

9

Pe la cinci dimineața, Voinea fu trezit de nişte bătăi uşoare în uşă.

— Cine-i? întrebă.

— Eu, Necula, auzi răspunsul şi recunoscu glasul locotenentului.

Îi dădu drumul în cameră şi Necula se lăsă să cadă pe scaun, cu un oftat

— Sunt frânt de oboseală, spuse. N-am dormit decât câteva ore, îmbrăcat.

— Şi Emilia unde-i? întrebă precipitat Voinea.

— Imediat vă raportez, numai să răsuflu puțin.

Începea să se lumineze afară. Difuze, zorile se lățeau în fața ferestrei; în cameră, plutea penumbra.

— Emilia n-a venit, începu Necula.

— Cum asta? se apropie de el Voinea.

— Totu-i în regulă, îl linişti Necula... Pe urmele ci, e unul din băieții noştri. Eu m-am înapoiat, gândindu-mă, că aveți nevoie de mine... N-aveți o țigară?

Voinea pipăi pachetul de pe noptieră şi îl întinse locotenentului. Scăpără un chibrit şi văzu ochii obosiți ai tânărului luminați de frântură de lumină.

— Emilia a fost la regiunea de miliție, la noi, spuse Necula suflând zgomotos fumul... De la gară, direct la regiune s-a dus, explică el, dând răspuns curiozității lui Voinea. A cerut să stea de vorbă cu şeful regiunii, dar tovarăşul colonel lipsea. Şi atunci, a primit-o tovarăşul căpitan Dumitru... Ştiind că sunt şi eu acolo, tovarăşul căpitan Dumitru mi-a ordonat să vin la dumneavoastră; pe Emilia, avea s-o urmărească altcineva.

— În fond, ce căuta Emilia la regiune?

— Vă raportez imediat, îi potoli nerăbdarea Necula, strivind țigara în scrumieră... Venise să întrebe de Nache...

— De Nache?

— Da, de el, tovarăşe căpitan... Era îngrijorată că nu dăduse niciun semn de viață de atâta timp.

— Uită-te, dom'le, făcu Voinea, ridicându-se de pe pat, îl iubeşte femeia pe pramatia de Nache...

— Bineînțeles, şi încă cum... E şi firesc, doar îi e frate. Am pierdut o mulțime de timp şi cu investigațiile până să allăm asta, spuse Necula, deşi ar fi trebuit s-o ştim mai dinainte... Dar se pare că Emilia nu prea ştia de ocupațiile lui Nache, reveni Necula la ideea care îl preocupa.

— Cine ştie, spuse Voinea neconvins.

— Da, tovarăşe căpitan... Pare curios, dar Emilia habar nu avea de ocupația actuală a fratelui ei... Nache îi spusese că e achizitor, sau aşa ceva... Dar tovarăşul căpitan Dumitru i-a tăiat-o scurt şi i-a spus adevărul despre Nache... Ce-a urmat după aia, v-am spus...

— Emilia, sora lui Nache... Cineva o să fie mustrat pentru că nu s-a ştiut de asta mai demult... Ne-ar fi ajutat să nu mai bâjbâim în presupuneri.

— Asta am spus şi cu tovarăşului căpitan Dumitru... M-a lămurit repede... Emilia şi Nache au venit în orăşel acum patru ani... Nache, după cum ştiți, tocmai ieşise atunci din puşcărie. Executase o condamnare de un an... De această condamnare ştia şi Emilia, dar nu şi de motivul condamnării. Nache îi spusese că fusese condamnat pentru neglijență în serviciu şi o determinase pe Emilia să ascundă că e fratele ei, „e mai bine aşa pentru tine", o asigurase el, şi Emilia acceptase... Cu atât mai mult, cu cât Nache nu are acelaşi nume de familie cu soră-sa.

Voinea mormăi ceva, înciudat, şi Necula profită de pauză pentru a-şi aprinde o altă țigară. Apoi, continuă:

— Explicabil de ce nu purtați același nume. Erau frați numai după mamă. Primul soț al mamei lui Nache a murit, iar femeia s-a recăsătorit când Nache avea trei ani... Apoi, a născut-o pe Emilia...

— Înțeleg toată povestea, spuse Voinea... Dar ce i-o fi venit Emiliei să se ducă la regiune? Cred că nu era prima dată când Nache absenta atât de mult... Nu cumva vrea să ne tragă pe sfoară?... O fi simțit că e urmărită şi s-a decis s-o ia înainte...

— Să se vâre singură în toată „afacerea”?

— Da’ de unde, spuse Voinea. Un om care vine la miliție, aşa cum a făcut Emilia, care-şi caută fratele condamnat, spunând că habar n-are de ce e arestat, când i se spune adevărul, poate să creeze confuzie în cercetări sau nu?... Poate, răspunse singur Voinea... Ce părere ai, îl apucă cu două degete de reverul hainei pe Necula, nu s-ar putea ca cineva, sau ceva, s-o fi determinat să se ducă la regiune?... Şi-apoi, nu uita de biletele de amenințare pe care le-am primit... căci am mai primit unul, aseară. E cumva vreo legătură între ele şi plecarea Emiliei? Ştie Emilia de ele? Dacă ştie, atunci cunoaşte şi pe autorul sau autorii biletelor...

— Ce conține al doilea bilet? întrebă Necula care-l urmărise atent.

— De data aceasta, mi se impută că eu am momit-o pe Emilia să plece din oraş.

Deodată, Voinea se opri şi căută îngrijorat în buzunarul hainelor aşezate pe spătarul unui scaun. Scoase biletele şi

apăsă pe comutatorul veiozei. Le citi, apoi le bătu cu palma.

— Ca să vezi, spuse şi-i întinse şi lui Necula cel de-al doi le bilet.

— Deşi, tot de tipar, literele se deosebesc de cele din primul bilet, spuse Necula.

— Asta-i una, răspunse Voinea... Biletele au fost scrise de două persoane... A doua e că ei ştiu că sunt de la miliție... Se vede treaba că cel care a scris al doilea bilet era surescitat, îi era teamă de ceva. Fapt cert este că, fără să vrea, s-a dat de gol că ştie cine sunt... (Citeşte... vezi? „Copoi”... Asta lămureşte totul... Dar cum dracu’ au aflat?

Se luminase de-a binelea. Necula îl văzu pe Voinea cu fruntea adunată cute şi pleoapele uşor îngustate...

— Altă ipoteză nu-i! îl auzi Necula vorbind ca pentru sine.

— Despre ce-i vorba? întrebă curios Necula...

— Uite ce trebuie făcut, spuse Voinea coborând Instinctiv glasul... Ascultă, apoi du-te repede. N-aş vrea să ştie cineva că ne-am întâlnit.

10

După-masă, începu să plouă mărunt şi orăşelul deveni cenuşiu. Se întunecă mai repede. Numai becurile de pe străzi se aprinseră, ca şi cu o zi înainte, la aceeaşi oră. Ploaia conteni vreo jumătate de oră, pe la zece, apoi se porni din nou, mai puternică, însoțită de un vânt în rafale.

Era trecut de douăsprezece, când Necula văzu că individul pe care îl urmărea porni cu bărbia în piept pe

trotuarul slab luminat. Individul călca rar, nu se grăbea. La un moment dat, se opri, căznindu-se să-şi aprindă o ţigară şi\Necula se lipi de zidul umed al unei clădiri. Iar când individul porni, pufăind din ţigara ascunsă în căuşul palmelor, Necula porni şi el. Îl văzu pe individ traversând şi cotind pe o străduţă slab luminată. O clipă îi zări silueta, în faţa sa, conturată de lumina becului de la stâlp, apoi individul dispăru. Necula traversă pe celălalt trotuar şi iuţi mersul. Zări individul strecurându-se într-o curticică. Era curtea în care se afla casa în care locuia Emilia. „Să fi sosit Emilia între timp?" Nu era posibil... Ar fi fost anunţat de cel care o urmărea, aşa cum stabilise la regiune. Se apropie de un colţ al gardului. Într-una din camere, se aprinse o clipă lumina, apoi se stinse. Dacă Emilia nu era acasă, însemna că individul avea cheia camerei. Deci, era un intim al Emiliei. Dar ce putea căuta în casa ei, fără ştirea acesteia? Lumina unei lanterne fulgeră printr-o crăpătură a storurilor pe care individul din casă le trăsese. Necula fu ispitit să intre în casă, să-l surprindă pe intrus şi să-l aresteze... Dar... Nu, nu rezolva cu asta nimic... Individul ar fi găsit o mie şi una de explicaţii. Bunăoară: „Ce vrei, domnule, de la mine? Emilia mi-e amantă, mi-a dat cheia şi o aşteptam!"

Individul întârzie aproape o oră, iar Necula aştepta muiat de ploaia rece... Îl văzu pe celălalt ieşind cu prudenţă şi pornind pe acelaşi drum pe care venise. Necula avu impresia că cineva îl urmăreşte. Făcu un pas lateral şi se întoarse brusc, cu mâna pe pistol.

— Eu sunt, auzi Necula o voce cunoscută.

— Dumneavoastră, tovarăşe căpitan?... îmi scapă omul, se grăbi Necula.

— Lasă-l, îi spuse Voinea... Pentru astă-seară e de ajuns.

— Dar... încercă Necula cu glas şoptit.

— N-are niciun rost să-l conducem acasă...

***

— Ce-o fi, totuşi, cu Emilia? întrebă Voinea mai târziu, când se afla în camera lui Necula.

— Cred că face demersuri să-şi vadă fratele, spuse Necula.

— Raportează-i tovarăşului căpitan Dumitru să-i înlesnească întrevederea cu Nache... Cine ştie, poate Nache „scapă” ceva...

— Mâine-dimineață, spuse maşinal Necula...

— Adică, azi-dimineață, râse încet Voinea. E aproape trei şi jumătate... Acum, la culcare, mâine avem de alergat, nu glumă...

11

După prânz, când Voinea se întâlni cu Necula, locotenentul îi spuse că vorbise cu căpitanul Dumitru, iar acesta-i comunicase că, seara, va sosi şi el în oraşul B. Ordonase ca Voinea să fie la nouă şi jumătate în biroul comandantului de raion.

Pe Voinea îl miră brusca hotărâre a căpitanului, dar îşi spuse că, fără îndoială, avea un motiv serios dacă proceda aşa.

— Şi cu tine are treabă? întrebă Voinea.

— Nu ştiu, nu mi-a ordonat nimic în această privință.

— Uite ce, spuse Voinea, nu vii! Dacă întreabă cumva de tine, îi raportez eu că nu puteai lăsa baltă treaba... Te ocupi de individ şi de cele ce am stabilit...

***

— Necula unde-i? întrebă căpitanul Dumitru, sau aşteaptă invitație specială?

— N-am ştiut că trebuie să vină, tovarăşe căpitan, raportă Voinea calm... mirându-se totodată de acest ton aspru al căpitanului. I-am ordonat să continue o urmărire şi să stabilească nişte amănunte...

— Mda, făcu Dumitru, şi Voinea se miră iar de surescitarea căpitanului Dumitru. Părea supărat, pe Voinea mai ales, şi acesta se întrebă cu ce oare greşise!...

— Permiteți să raportez, spuse Voinea cu un ton în care Dumitru îi ghici o reținere voită, o politețe exa-gerată. Locotenentului Necula nu i s-a ordonat să vină şi el.

— Cred că nu era nevoie de ordin special. Doar amândoi vă ocupați de cazul acesta şi aş fi vrut să stau de vorbă cu amândoi... Dar dacă nu-i, nu-i, făcu Dumitru, şi lui Voinea i se păru că s-a mai îmbunat. Care-i situația? întrebă Dumitru.

Voinea stătu puțin să-şi pună în ordine ideile şi începu să-i raporteze.

Dumitru îl ascultă până la capăt, apoi îi puse întrebări de detaliu, făcu unele observații („nu fără temei”, recunoscu în sinea sa Voinea), şi, în sfârşit, îl întrebă ce plan avea în continuare. Dumitru îl ascultă iar cu atenție şi, după ce îl

întrebă de ce aşa şi nu altfel, aduse modificări planului. Apoi, parcă fără nicio legătură, Dumitru îl întrebă:

— Tovarăşe Voinea, dumneata crezi că pe mine nu mă interesează necazurile subalternilor? Mă rog, sunt chestiunile dumitale familiale, te privesc direct; dar n-ai fi făcut rău dacă, de vreme ce tot te-ai hotărît să le mărturiseşti, mi le-ai fi spus şi mie... Voinea înțelese despre ce era vorba. Prin urmare, maiorul Ichim nu se putuse stăpâni şi-i spusese şi lui Dumitru. De ce făcuse Ichim asta? Cu ce drept? Şi, dintr-o dată, simți cum îl privea, dar nu desluşi în ochii lui nici măcar umbra unui reproş. Mai curând, o părere de rău. Apoi, Voinea uită de Dumitru şi de Ichim, şi glodurile lui, pe care reuşise să le uite, îl împresurară din nou. Lumina din plafon inunda biroul şi Dumitru se răsturnase pe un fotoliu, cu capul dat uşor pe spate, ca şi cum ar fi fost singur. Pe coridor se auziră paşi rari, apoi o uşă trântită. Şi şeful judiciarului începu din nou să vorbească. Voinea se concentra să-i urmărească firul raționamentului, că nu cumva Dumitru să-l surprindă cu gândul în altă parte. Dar încet, încet, cele spuse de Dumitru îl... prinseră, şi nu mai fu nevoie să se concentreze ca să-l asculte.

Căpitanul Dumitru dovedea un remarcabil simț al combinației şi o intuiție a anticipării care-l depăşea pe Voinea.

— Sfătuieşte-te şi cu Necula, spuse Dumitru în încheiere, şi comunică-i şi lui concluziile la care am ajuns împreună. Eu am să plec... Mîine-dimineață, trebuie să fiu

neapărat la regiune.

***

Voinea nu-i spuse nimic lui Necula despre supărarea de la început a căpitanului. Căută să pară vesel chiar, deşi discuţia cu Dumitru îl răscolise iarăşi. O apatie periculoasă îşi făcea loc în el, dar căuta s-o înlă-ture. „O să rezolv cazul, o să-l rezolv, lua-l-ar dracu', şi pe urmă..."! Şi pe urmă!... Şi pe urmă, avea să vadă el...

— Emilia a sosit azi la zece, îi spuse Necula. Am telefonat la regiune... L-a văzut pe Nache... A plâns, i-a făcut reproşuri, a lăcrimat şi Nache... Discuţia, în rest, banală. Nache a sfătuit-o să fie fată înţelegătoare, că totul o să fie bine şi, de câteva ori, i-a atras atenţia să aibă grijă de costumul lui cu picăţele... Asta a fost tot, tovarăşe căpitan.

— Dracu' ştie ce-o fi vrut să spună Nache cu costumul ăsta al lui, cu picăţele!... O fi având ceva în el, ceva la care ţine să nu se piardă... Şi cu Emilia asta... Nu se poate, e amestecată în toată afacerea, într-un fel sau altul... Vorba e cum punem mâna pe costum să vedem ce-i cu el?! Nu cumva acel ceva din costumul cu picăţele al lui Nache este tocmai ce-a căutat şi individul în noaptea aceea la Emilia?

— Asta mai lungeşte treaba, spuse Necula fără să-şi ascundă nemulţumirea... Avem toate datele... cunoaştem şi pe complicele spărgătorului... Amprenta lui corespunde cu cea găsită pe lacăt...

— Dar Nache, Nache n-a avut niciun amestec?

— Aşa se pare, n-are niciun amestec.

— Dar Emilia?

— Cred că nici ea, tovarăşe căpitan...

— Şi corpurile delicte unde sunt? nu-l slăbi Voinea cu întrebările.

— Sunt la complicele spărgătorului, Vasile Biolan, cel pe care l-am urmărit.

— Aşa se pare... nu suntem siguri... Stai, nu-mi răspunde. La urma urmei, sunt încă atâtea semne de întrebare la care trebuie să dam răspuns. În primul rând: cine a fost femeia care a strigat în noaptea când s-a încercat spargerea la magazinul „Auto-Moto" din oraşul T: „Săriți, mă omoară!" derutându-l pe paznic? A fost o simplă coincidență acest... ajutor, care i-a venit spărgătorului în ultimul moment, sau a făcut parte din... „piesă"? În al doilea rând, individul care a fost acasă la Emilia, în lipsa acesteia, n-o fi spărgătorul însuşi? De unde avea cheia de la intrare? Iar în al treilea rând: ce se găseşte oare în hainele acestea cu picățele ale lui Nache? Care-i rolul lor în toată afacerea?

Necula ridică din umeri, cu părere de rău. Şi Voinea ochi pe fața lui resemnare fortuită de raționamentele lui.

12

Plăti ospătarului.

— S-ar putea să fie ultima masă pe care mi-o serveşti, spuse.

— Plecați? îl întrebă acesta vîrând banii în buzunar fără să-i numere.

— Mâine, cel târziu poimâine, îi spuse Voinea.

— În cazul acesta, chiar că-i ultima, zâmbi ospătarul.

Mâine, am zi liberă. Aşa că vă doresc călătorie plăcută şi să trăiți...

— Apropo, îl reținu Voinea, a mai fost pe aici Emilia?...

— Pe aici n-a mai fost, dar am văzut-o acum vreo oră, începuse să se însereze. A trecut prin fața restau-rantului. Era singură, mergea spre parc... De câteva zile, n-o mai văzusem.

— Cine ştie pe unde s-o fi dus, spuse Voinea, e tânără, o fi având şi ea vreun prieten.

— Iote-te, dom'ne, făcu ospătarul. Dacă află nebunu' de Nache, o snopeşte cu bătaia...

Voinea se ridică de la masă, dădu bună seara şi ieşi din restaurant. Afară, noaptea îl înfăşură cu un vânt subțire şi rece, şi cu spice rare de ploaie. Se îndreptă spre hotel, trecu pe lângă el şi pătrunse pe prima stradă la dreapta, apoi, ocolind, ajunse în dreptul casei Emiliei, văzu lumină la una din ferestre şi intră în curte. Ciocăni în uşă, şi Emilia, care veni să-i deschidă, rămase uimită. Nu se aşteptase la această vizită. Nu fu în stare să protesteze, când Voinea intră înăuntru, nici când, neinvitat, luă loc pe un scaun. Când îşi reveni din uimire, îşi dădu seama că era greu să-l scoată din casă pe vizitator. Voinea îşi dezbrăcasc fulgarinul şi acum îşi netezea părul cu palma.

— Cum... cum îți permiți? izbucni ca, în sfârşit, cu vocea gâtuită încă de surpriză.

Dar Voinea îi zîmbi şi, drept orice răspuns, îi ceru voie să-i spună ceva. Fata deschise gura să-şi reia întrebările, dar Voinea n-o lăsă să vorbească.

— L-am cunoscut pe Nache, am ceva de discutat cu dumneavoastră, zise.

Emilia tresări şi Voinea o văzu cum înghite în sec.

— De aia... de aia te-ai ţinut după mine, îl tutui ca fără să-şi dea seama...

În loc de răspuns, Voinea rîse scurt, şi Emilia interpretă rîsul ca o aprobare a spuselor ei... îşi umezi buzele şi ridică glasul; spuse, în timp ce ochii începură să i se umezească:

— Ce mai vrei? Nu-i de ajuns că l-ai împins la rele şi l-ai nenorocit?

— N-am niciun amestec în nenorocirea lui Nache... Crede-mă...

Voinea puse în glas toată căldura de care era capabil.

— Crede-mă, continuă el, despre altceva e vorba...

— Nu... nu-nţeleg ce vrei... Eu...

— Lasă, ai să înţelegi imediat, şi, ridicându-se de pe scaun, o apăsă cu palma pe umăr. Ia loc, îi zise. Ţi-am spus că l-am cunoscut pe fratele dumitale, dar asta nu înseamnă că i-am fost asociat de... de „afaceri", găsi Voinea termenul.

— Nache... fratele meu? Emilia îl privi aiurită... De unde ştiţi... Nu... Nu-i adevărat...

— El mi-a spus asta, minţi Voinea senin. Dacă-i aşa sau nu, dumneata ştii mai bine.

Emilia izbucni în lacrimi:

— Sărmanul Nache... De ce, ele ce a făcut asta?... De ce a apucat-o pe drumu' ăsta?...

Voinea o lăsă să se liniştească.

— Nache are cumva un costum cu picăţele? Dacă are,

trebuie să-l văd neapărat.

O ridică uşor de braţ şi Emilia îl duse la şifonier. Îi arătă costumul cu picăţele, şi Voinea îl luă cu umeraş cu tot. Emilia îl privea, în timp ce Voinea pipăia hainele centimetru cu centimetru... Nimic... Numai în manşeta pantalonului simţi sub degete un sul de hârtic.

— Păcat, spuse el, apoi către Emilia: Nu te supăra, un pahar cu apă. Emilia ieşi pe săliţă şi Voinea auzi zdroncănind capacul de deasupra căldării. Rupse aţa ce ţinea manşeta lipită de stofă şi luă sulul de hârtic pe care-l vâri în buzunar. Când veni Emilia, îl găsi pe scaun. Voinea sorbi din paharul cu apă şi se ridică să plece.

— Pleci? îl întrebă ea, ca şi cum l-ar fi rugat să stea... Mi-e frică... nu ştiu de ce... dumneata ce-ai vrut?... Cine eşti'?...

— E târziu acum, îi spuse Voinea. Te asigur, însă, că nu sunt un om rău... Te sfătuiesc două lucruri: să nu deschizi uşa nimănui, indiferent cine ar fi, şi să nu spui nimănui că am fost pe-aici. Da?... Mâine seara, am să vin din nou... în camera aceea cine locuieşte?... E tot a dumitale?... în cazul ăsta, e bine... Noapte bună şi nu deschizi nimănui, orice-ar fi... Şi încă ceva, trage zăvorul la uşă... Să nu uiţi zăvorul...

După miezul nopţii, Emilia auzi ciocănituri în uşa, apoi o cheie în broască, smucituri de clanţă şi o voce care-i păru cunoscută:

— A încuiat-o cu zăvoru'... Emilia, deschide, n-auzi?

— N-o fi acasă, şopti cineva...

— Pe dracu, cine a pus zăvoru' atuncea, eu?

Dar cu toate insistențele, Emilia nu deschise. Se strânse sub plapumă şi îşi apăsă urechile cu palma, în timp ce lacrimi mari îi şiroiau pe obraji.

13

Emilia se trezi târziu cu o durere de cap insuportabilă, îi era teamă... Parcă ar fi visat: întâi vizita acelui om... costumul... sfaturile... apoi, bătăile în uşă... ce noroc că pusese zăvorul... Zăvorul... el îi spusese... Ştia ceva, prin urmare... De unde ştia că va veni cineva după plecarea lui?... Se ridică din pat pe la ora zece şi se apucă de lucru... îşi aminti vag că după-masă venea o clientă să-şi ridice rochia...

***

Sta în pat şi lucra. Dar gândul îi zbura aiurea. Se înțepă la un deget şi aproape nu simți... afară se întunecase de vreo două ore. Transperantul era ridicat. Aşa îi spusese... el. Frică nu-i era. I se păru de cîteva ori că cineva încercase clanța uşii de la săliță. Dar nu se mişca. Deşteptătorul mare de pe masă, un cadou vechi al lui Nache, ticăia nepăsător... Pe la zece, se auziră paşi în curte şi cineva ciocănind insistent, şi apoi, o voce:

— Deschide, miliția...

Sări din pat şi, îndreptându-se spre uşă, întrebă maşinal, deşi auzise bine.

— Cine-i?

— Miliția, deschide...

Miliția? Ce să caute?... Apoi, îşi aminti de el... Pe el

veneau să-l caute... Deschise, totuşi, şi...

— Ai înnebunit?... auzi un glas cunoscut şi înăuntru intrară doi bărbaţi pe care îi recunoscu.

— Am venit şi aseară. Am bătut de mă doare pumnul, spuse unul dintre ei.

— Ce vreţi la ora asta?

— Hai în casă şi te lămurim... E vorba de Nache... Ştiu c-a încurcat-o, dar mai are o şansă... Numai una. Asta depinde de tine...

Intrară în camera luminată şi unul dintre bărbaţi se repezi la storuri şi le trase iute.

— Ştim că ai fost la el... spuse unul din indivizi.

— De unde ştii?

— Dacă nici cu nu ştiu, nu mai ştie nimeni, se împăună omul cu intenţia vădită de a o ului chiar de la început... Ţi-a spus Nache de ceva, de un lucru...

— Nu mi-a spus.

— Vezi că minţi? rânji unul din indivizi.

— Vorbeşte-i frumos, Biolane, suntem oameni de lume, nu măgari.

Biolan mârâi ceva neinteligibil, iar celălalt îi spuse:

— Unde-şi ţinea Nache hârţoagele? Adică, hârtiilc, actele, se corectă el repede.

— Nu ştiu... Nu ştiu... Nache n-avea acte aşa multe... Umbla cu ele... prin buzunare...

— Totuşi, avea el un loc, nu se poate, insistă individul zâmbind prietenos... La urma urmei, pentru el o fac, din simpatie, nu pentru mine...

— Nu se poate, ți-a spus Nache; când ai stat de vorbă cu el, ți-a spus ceva.

— Nu... nu mi-a spus...

— Dacă nu deschizi pliscu', te plesnesc, nu se mai putu abține Biolan sărind amenințător de la locul lui.

— Las-o, mă, că ne spune ea, se apropie şi celălalt de pat, unde Emilia se înghemuise şi, apucând-o de mână, o smuci brutal.

— Fără gălăgie, că dai de dracu'... Ce ți-a spus Nache? şi o strânse mai tare de mână.

— Nimic... mai nimic, spuse Emilia muşcându-şi buzele de durere... Să am grijă... de hainele lui cu picățele...

— Şi? insistă individul.

— Atît... atât...

— Bine, hotărî el, dându-i drumul, unde-s hainele?

— Aici, îi conduse Emilia la şifonier.

Biolan smuci hainele de pe umeraş, apoi amândoi începură să caute cu febrilitate.

— Stai, Biolane, mi se pare c-am găsit, spuse individul, într-adevăr, descoperise în manşeta pantalonului un sul de hârtie. Desfăcu nervos manşeta, scoase hârtia, o despături şi...

Uşa camerei alăturate se dădu de perete. În cameră intrară Voinea şi Necula cu revolverele în poziție de tragere.

— Mîinile sus, şi fără gălăgie, spuse Voinea.

— Tovarăşe... cum, dumneavoastră aici?

— Fără tovarăşe, îl repezi Voinea. Apoi, dulceag:

— Ți-am spus aseară că e ultima masă pe care mi-o

serveşti, nu?

— E o neînțelegere, noi... încercă ospătarul, dar Voinea îl scrută amenințător.

— O să lămurim la miliție despre ce neînțelegere e vorba.

Emilia sta năucită într-un colț; nu ştia ce să facă. Şi pe drept cuvânt, pentru că nu pricepea mare lucru din tot ce se întâmpla...

14

La raion, Bebe Prisăcii, ospătarul, rămase stupefiat când dădu cu ochii de nevastă-sa.

— Cu ea... cu ea ce aveți?

— Mai nimic, spuse Voinea calm. Voiam să ne spună numai cine a atacat-o, în noaptea când a început să strige: „Săriți, mă omoară!"

— Degeaba faci pe revoltatul, Prisacule.

— Dar cum era să fac cu spargerea, păcatele melc, dacă în scara aceea i-am servit pe Nache şi pe Emilia?

— De unde ştii când s-a comis spargerea?

Bebe Prisăcii nu-şi pierdu cumpătul.

— Chiar de la dumneavoastră, răspunse el sigur. Nu m-ați întrebat de Nache, pe ce dată a chefuit? Acum, fac legătura...

Voinea îşi muşcă uşor buza de jos: „Asta aşa-i, am greşit, chiar cu ți-am dat argumentul pentru răspuns... E perspicace pungaşul... Prinde totul din zbor... Cine m-a pus să mă grăbesc?" se înverşună Voinea pe sine... îşi îngustă uşor pleoapele şi cu un glas care căuta să pară cât mai calm

şi firesc, spuse:

— Uite, Prisacule, tocmai asta te-a dat de gol... Tu mi-ai spus că Nache a chefuit în noaptea de 23 spre 24 ianuarie, adică în seara spargerii de la „Auto-Moto” din capitala regiunii. Dar se vede că ai... uitat noaptea... Am-să-ți reamintesc. Nache a chefuit în noaptea de 24 spre 25 ianuarie. În seara de 23–24 ianuarie ai fost liber... Cât despre Biolan, el sondase terenul cu câteva zile înainte... Şi apoi, încă o coincidență bizară: ai fost liber şi în noaptea de 28 spre 29 martie, când s-a încercat cealaltă spargere, în oraşul T., tot la un magazin „Auto-Moto”.

— Chiar dacă aşa este, asta nu mă poate face pe mine vinovat...

— Dar la Emilia ce-ați căutat tu şi cu Biolan?

— Ați văzut şi dumneavoastră... Nimic... Nache îmi spusese că are în costumul cu picățele un plic pentru mine de la un cunoscut. M-am dus să-l iau.

— Iar minți. Uite ce căutai, şi Voinea îi flutură pe dinainte foaia de hârtie pe care o găsise în manşeta pantalonului. Ascultă ce scrie: „Subsemnatul Prisacu Bebe, datorez lui Nache Croitoru suma de 5000 lei”. Asta o căutai, Prisacule. Chitanța pe care ai mestecat-o când te-am prins la Emilia; dar ai mestecat o copie făcută de noi... Acum spune de unde şi până unde datorai lui Nache aceşti 5000 de lei?

— Falsuri de hoț, spuse nu prea convins Prisacu.

— Nu cumva era partea ce i se cuvenea şi lui din spargere?... Nache, după câte ştiu, bluftă Voinea, n-a vrut

să vă ajute până nu i-ai dat aşa ceva la mâna. Îi era teamă să nu-i tragi clapa.

— Aiurelile lui Nache, vă rog să mă credeți...

— Şi amprenta de pe lacăt tot „aiureala” e? Şi raidul tău cu motocicleta, împreună cu nevastă-ta, în scara de 28 martie, când l-ai pocnit pe paznic, tot aiureală e? Le încurci aşa cum le-ai încurcai şi cu biletele alea pe care le-ai trimis împreună cu Biolan ca să mă speriați şi să plec... Ba, Vasile Biolan m-a şi atacat, ca să mă determine o dată să părăsesc acest oraş. Voia să mă convingă că viața îmi e în primejdie... De altfel, ştii de toate astea...

— Don’ şef, încercă Prisacu, dar Voinea i-o reteză aspru:

— Gata... Ridică-te; o să făcem o mică plimbare... Hai, mai repede... Hai, că e târziu, Prisacule, şi nu am timp de pierdut.

Pe fruntea lui Prisacu începură să lucească boabe de sudoare, buzele i se uscară şi din obraji i se duse sângele. Voinea citi în ochii ospătarului o teamă animalică şi recunoscu că-i făcea plăcere. Căuta să prelun-gească şi să accentueze starea aceasta a infractorului.

— De ce nu vreți să mă ascultați puțin, numai puțin...

Vocea lui Prisacu era plângărcață şi lui Voinea i se făcu scârbă de el.

— Potoleştc-te odată... Ridică-te şi hai să vedem ce ai acasă!...

Cu paşi târşîiți, Prisacu ieşi, urmat de Voinea.

În noaptea aceea se făcu percheziție şi acasă la Prisacu şi la Biolan, unde se găsiră o parte din piesele furate...

***

— ... Nu-i pot înțelege pe pungaşi, în ruptul capului, îi spuse Voinea lui Necula mai târziu, când se îndreptau spre hotel. Mint chiar când ştiu că ai toate atuurile în mână... Mă gândesc la Prisacu ăsta, nu-şi dădea seama că o să-i facem percheziție acasă?

Necula ridică din umeri şi drăcui straşnic. Iar Voinea nu-şi dădu seama împotriva cui se înfuriase Necula: împotriva pungaşilor, sau a ploii care începuse să cadă repede şi pieziş.

15

Se duse direct la regiune, evitând să-l întâlnească pe Ichim. Nu, nu l-ar mai fi putut privi în ochi ca până atunci, ci ar fi izbucnit, i-ar fi spus tot ce crede despre faptul că un... secret al lui acesta îl împrăştiase. I se părea netovărăşească purtarea lui Ichim. Voia să plece acasă, să-şi ia bagajele şi să se mute la hotel, oriunde...

Dumitru îl primi cu o voioşie care lui Voinea i se păru exagerată. În definitiv, cazul „A. M." nu fusese rezolvat numai de el. Fiecare avea partea de contribuție. Şi Voinea îşi dădea seama de asta.

— Până poimâine eşti liber, îi spuse Dumitru.

— Nu, nu-i nevoie, tovarăşe căpitan, nu sunt de loc obosit, dimpotrivă, eu...

— Iei maşina de serviciu, continuă Dumitru ca şi cum n-ar fi auzit cele spuse de Voinea. „Poate că-i bine aşa, se gândi Voinea. Am să-mi iau şi bagajul... Asta cam seamănă

a fugă... Dar nu-i nimic... Tovarăşul Ichim o să-mi înţeleagă supărarea, o să bănuiască... Şi dacă nu va bănui, am să-i spun eu..."

Coborî treptele câte două şi se sui în maşină. Bâzâitul monoton începu să-l legene şi pleoapele îi deveniră grele, începu să simtă oboseala... Maşina alerga prin oraşul incendiat de soarele primăverii târzii. Ajuns acasă, îl rugă pe şofer să aştepte o clipă şi el intră valvârtej în casa. Deschise uşa smucind de clanţă, grăbit să termine cât mai repede toată povestea asta, să pună punct unei explicaţii cu el însuşi pe care nu voia s-o mai continue. Dar se opri în prag nici bucuros, nici mirat, ci ţintuit locului de lucrul la care s-ar fi aşteptat cel mai puţin. Sprijinită cu palmele de masă, înaltă – aşa i se păru lui atunci, nefiresc de înaltă – Maria îl privea fără să zâmbească, fără să spună ceva, cu o curiozitate copilărească, mai degrabă. Simţea o picătură între genele negre ce se zbăteau precipitat ca aripile unui fluture orbit de lumină.

Apoi o simţi în braţe, tot fără să spună ceva, şi, când o depărtă uşor ca să-i privească faţa, crezu că zâmbe-tul ei stângaci însemna şi un cuvânt de iertare şi dezgheţul unei încremeniri de lungă aşteptare. Şi Voinea nu găsi nimic altceva să-i spună decât:

— Ai venit, în sfârşit, ai venit!

De afară se auzi claxonul maşinii de care Voinea uitase.

— Aşteaptă şoferul, spuse Voinea scuzându-se parcă, şi Maria ridică sprânccncle într-un început de supărare pe care Voinea nu-l observă.

— Mă întorc imediat, spuse el ieşind din cameră, şi Maria îi auzi paşii repezi pe holul mic. Apoi uşa de la intrare fu trântită ceva mai tare şi, peste câteva clipe, motorul ambalat al maşinii risipi liniştea străduței...

...Când Voinea se înapoic o găsi tot în picioare, tot sprijinită de masă cu mâinilc, ca în momentul când o reîntâlnise.

— Am crezut că te aşteaptă maşina, spuse ca, şi Voinea nu-şi putu da seama dacă este un reproş.

Apoi, gândul acelei... fugi din casa maiorului Ichim îi trecu o clipă prin minte şi fu îndemnat să-i mărturisească Mariei totul: zbuciumul lui din zilele când ea îi lipsea, scrisoarea pe care Maria i-o trimisese ca răspuns la chemarea lui, cât de mult îl mâhniseră rîndurile ei, acele rânduri de care nu avea să-şi mai amintească niciodată, ca şi cum ar fi fost aşternute pe hârtie de o mâna străină... Dar Voinea nu-i spuse nimic din aceste gânduri. N-ar fi avut niciun rost, mai ales acum. Şi, poate, niciodată n-avea să-i amintească de ele. Erau lucruri, pe care avea să se străduiască să le uite. Şi avea să le alunge ori de câte ori ele aveau să încerce să se apropie de el, de ei amândoi.

— Eşti tare ostenit, auzi Voinea glasul Mariei şi degetele ei îi mângâiară uşor mâna fierbinte.

Iar lui Voinea i se păru că degetele ei tremurau, iar glasul îl auzi încet, ca şi cum ar fi venit de departe, răzbătând ca-ntr-un vis... Nu-i răspunse decât într-un târziu...

— Azi sunt liber, toată ziua...

— Eşti obosit, repetă Maria.

— Da' de unde, se învioră Voinea. Dacă ai venit tu, mi-a dispărut şi oboseala, şi tot...

Şi Maria nu înțelese sau nu voia să înțeleagă ce însemna acel tot, pe care Voinea îl rostise puțin ciudat, aşa i se păru Mariei.

— Să despachetăm, să te aranjezi şi tu, spuse Voinea rotindu-şi ochii prin cameră... Dar nu văzu decât o valijoară, acea valijoară din plastic cu fermoar, pe care, după cum îşi amintea, o cumpărase cu un an de zile în urmă Maria, pentru el, o valijoară pe care n-o folosise însă niciodată.

— Unde sunt geamantanele? întrebă el, şi răspunse singur: Le-ai lăsat la gară... De ce nu mi-ai spus, o amenință Voinea cu degetul, aveam maşina... Dar nu-i nimic... Mergem împreună şi le luăm... Am să-ți arăt şi oraşul... Ai văzut ce bulevard frumos avem aici?... Şi parcul... Avem cinci cinematografe şi un teatru... Din când în când, vine şi câte un spectacol de operă... Maria, dar tu nu spui nimic... Şi eu vorbesc, vorbesc de simt că încep să amețesc... Să ne grăbim, avem atâtea de făcut azi şi eu îți înşir tot ce-mi trece prin minte...

— Nu, nu-i nevoie să mergem la gară, îi auzi Voinea glasul.

— Dar valizele tale... toate lucrurile...

Maria se apropie de el:

— Nu... nu ştiu... nu ştiu încă nimic...

Voinea îi privi ochii, ştia că ochii ei nu pot să mintă, orice ar fi spus buzele ei. Dar. Voinea nu putu să descifreze

nimic din privirea Mariei.

— Deocamdată... deocamdată, am venit... Mi-era tare dor de tine...

Voinea nu-i răspunse. Parcă toată bucuria ar fi fost gonită şi între ei ar fi coborât un gând pe care Voinea nu l-ar fi vrut niciodată...

— Eşti ostenit, îi spuse iar Maria... Uite, cutele astea de pe frunte cum ți s-au adâncit...

Brusc, o cuprinse o voioşie surprinzătoare:

— Te odihneşti... asta faci, continuă Maria cu un glas ce şi-l voia autoritar... Iar eu am să merg după târguieli... Nu, nu protesta... Am vorbit cu tovarăşa Ichim, merge cu mine... Hai, e bine aşa cum spun eu, doar azi trebuie să mai şi mâncăm, nu?

Perdeaua de la geam flutură şi lumina de primăvară juca prin cameră. Iar lui Voinea i se păru că o rază s-a oprit în părul Mariei.

Mihu Neagu

Paradoxul unui motto

Căpitanului Marin Lazăr

Căpitanul Frasin avea legătura cu postul de miliție Necşeşti; cel ce vorbea de la celălalt capăt al firului dădea explicații largi, probabil complete, întrucât Frasin nu intervenea cu nicio întrebare, rostea doar câte un „da” şi nota din când în când câte ceva pe o filă albă. La biroul de alături, locotenentul Dinu încerca să deducă, deşi nu avea

aproape niciun reper care să-i înlesnească această obişnuită şi tentantă operațiune logică, ce anume se raporta de la Necşeşti. Notase: „agentul veterinar s-a înapoiat acasă, investigațiile au fost de prisos”; peste această frază trăsese o linie, nu se putea să se comunice aşa ceva, dura de prea mult timp convorbirea, dacă omul se înapoiase, s-ar fi spus scurt „a venit” şi gata. Mai jos: „agentul veterinar a fost identificat la marginea unei păduri, într-o văgăună, cadavrul se află încă la locul unde a fost descoperit”; alături de această frază, o linie verticală şi un semn de întrebare. Apoi: „cadavrul agentului veterinar a fost găsit în heleşteu, scos de ape”; lângă linia verticală, două semne de întrebare: „agentul veterinar a fost ucis, e vorba de o crimă”; fraza aceasta o subliniase şi o încadrase şi de două liniuțe verticale. Când Frasin lăsă receptorul, Dinu mai sublihie o dată ultima frază pe care o scrisese şi-l privi cu ochi mari, întrebători pe căpitan.:

— E clar, spuse căpitanul, adunându-şi gândurile.

— A fost găsit? întrebă Dinu.

— Agentul veterinar...

— Cunoşti cazul?

— Nu, am auzit ca agentul veterinar de la Necşeşti este dispărut de trei zile, dumneavoastră mi-ați spus doar că e ceva, şi-acum, pentru că ați vorbit cu cei de la Necşeşti, am dedus...

— Ai dedus bine.

— Va să zică... prima variantă... îngână locotenentul.

— Care, ce variantă? întrebă precipitat Frasin.

— A fost găsit!

— Cine?

— Agentul.

— Da, şi?

— Asta era prima variantă, spuse el şi citi prima frază: „agentul veterinar s-a întors acasă, investigațiile au fost de prisos”.

— De unde-ai scos-o şi p-asta?

— V-am raportat: am dedus...

— De unde?

— Aşa, *variante*...

— E o *deducție* falsă...

— Falsă... Asta înseamnă, continuă Dinu, ridicându-se de la birou, că agentul veterinar n-a fost găsit.

— Cadavrul agentului, precizează căpitanul implicând răspunsul.

— Deci, varianta a doua, spuse locotenentul şi citi din nou: „agentul veterinar a fost identificat la marginea unei păduri, într-o văgăună; cadavrul se află...”

Locotenentul observă privirea indiferentă a căpitanului şi nu mai citi mai departe...

— Cadavrul se află?...

— „se află la locul unde a fost descoperit”, completă vioi locotenentul.

— Da, aprobă Frasin, sec.

— Deci, varianta a doua, conchise, pentru sine, locotenentul.

— Nu, spuse cu aceeaşi voce căpitanul.

— Ați spus *da* adineauri.

— Da, cadavrul se află la locul unde a fost descoperit. *La locul*, sublinie Frasin.

— *La locul*, repetă şi de data aceasta Dinu, intuind sensul rostirii căpitanului. Locul... Atunci, poate... Să raportez?...

— Raportează.

— A, nu.

— Zii, Dinule! Varianta a treia, probabil.

— Da.

— Ascult.

— Cadavrul agentului veterinar a fost găsit în heleşteu. Scos de ape.

— Nu!

— Nici asta?!

— Nici. Zi-o pe-a patra!

— De fapt, vă pot arăta şi notițele melc, primele trei le-am notat cu semne de întrebare şi doar pe-a patra am subliniat-o...

— Ascult.

— „Agentul veterinar a fost ucis, e vorba de o crimă", citi Dinu rar şi apăsat, cu convingere.

Căpitanul îl privi îngăduitor pe Dinu şi scăpă un zâmbet care însemna mai mult decât o negație.

— Nici asta? întrebă dezamăgit Dinu.

— Asta, da, dar nu mai e *variantă*... Din moment ce am admis, ca premiză, crima?

— A, da, conveni Dinu şi se aşeza din nou pe scaunul

său...

— Totuşi, adaugă Frasin, deducţiile tale nu sunt de reluat în seamă. Au în ele ceva ce ţin de meserie... Un criminalist nu e un bun meseriaş, dacă nu scapără o puzderie de asemenea traiectorii spre ipoteze... Zeci, sute chiar. Pentru el. În angrenajul judecăților sale. Ca să devină variante, e nevoie de câteva repere solide, ceea ce, în cazul de față, lipseşte.

— Ceva, ceva am avut eu... Nu s-a spus că ultima dată a fost văzut cu un cetățean cu undița?

— Da. Dar e puțin...

— Şi că are un lot personal cu cartofi la liziera pădurii?!

— Şi mai puțin...

— Dumneavoastră ce credeți? întrebă brusc locotenentul.

— Nimic... Deocamdată, sunt pentru varianta a patra, glumi căpitanul. Restul, vedem peste o oră... Să fii gata, plecăm.

— Merg şi eu?

— Mai încape-ndoială?! Azi *debutăm*, spuse căpitanul, făcând aluzie la o discuție anterioară, în care Dinu îşi mărturisise gândurile despre primul caz la rezolvarea căruia avea să participe.

Primul caz se ivise. Debutul. Locotenentul îşi privi ceasul: era ora zece şi treizeci şi cinci de minute.

***

Cu trei zile în urmă, adică pe 19 mai dimineața, soția agentului veterinar Vasile Stolnicu informase pe şeful

postului de miliție din Necşeşti, Ion Răuță, că soțul ei nu venise peste noapte acasă şi că-i era teama că nu cumva să se fi întâmplat ceva cu el...

— O fi rămas pe undeva, cu treburi, cine ştie...

— Nu, că el când pleacă cu treburi îmi spune, îl cunosc bine, doar avem atâția ani împreună.

— Poate o fi fost chemat la vreun caz pe la Cleşterei, la vreo naştere ceva...

— Nu, c-am trimis eu p-ăla micu' să-ntrebe l-alde Bretea, unde ştiam eu că are un vițel beteag şi mai fusese alaltăieri, şi zice că nu l-au văzut de loc.

— Pe la ce oră a plecat de-acasă?

— Spre scară... Trebuia să scoată nişte ceapă, c-a pus un răzor lângă cartofi...

— Şi crezi că s-ar fi putut întâmpla ceva?

— Doamne fereşte, ştiu eu?! Dacă n-a venit de-aseară acasă? Şi cum am auzit şi-mpuşcătura, toată noaptea am stat cu ochii deschişi...

— Împuşcătura a fost de la nişte vânători, mi-a spus chiar acum Bobe, nişte vânători de la Cățeni mergeau în sus şi i-a scăpat la unul un glonț după o cioară...

— Păi, seara?

— Nu era seară, era pe-nmurgite.

— Bine-ar fi, nu zic nu, dar Sile? Să nu vină el toată noaptea?!

— O mai fi-nnoptat şi el mai ştiu cu pe unde, că doar mai sunt ele şi-altele... glumise plutonierul.

— Trei să fie, nu una, numai să ştiu eu şi să fiu sigură.

— Ca să le iei la refec?

— Nu mă bag la aşa ceva, să vie el acasă şi să-l ştiu cu că e, asta vreau. Unde-a fost şi ce-a făcut, treaba lui. Mie mi-e teamă, şi nu ştiu de ce... ce vă spun, mi-e teamă şi vreau să faceți dumneavoastră ceva şi să aflați de el.

— Bine, am să văd eu ce fac. Dacă până la prânz nu vine, atunci mai vii să-mi spui...

Femeia plecase, Răuță îl aşteptase pe ajutorul său, sergentul-major Pascu, şi plecase la consiliul popular să discute cu preşedintele, Pandele Cimbru, mai ales că Sile şi preşedintele erau buni prieteni... În biroul preşedintelui, mai era şi Tudor Bobe, pădurarul, cu care Răuță discutase până-n ziuă...

— Veni la mine Patrița...

— Care? întrebase preşedintele.

— A lui Sile... Azi-noapte n-a venit acasă.

— Sile?

— Da, şi ea e-ngrijorată, zice că are nişte presimțiri, c-ar fi ceva cu el.

— O fi şi el, mă, pe cine ştie unde, spusese Bobe, privind mai mult spre preşedinte.

— Nu, nu, zisese preşedintele. Sile nu e din ăia, chiar dacă mai face el câte una, n-ajunge până acolo... La Cleşterei a întrebat? se întorsese preşedintele spre Răuță.

— A fost ăla micu', zice, la alde Bretea şi nu e.

— Ştiu că-l chemase Bretea să-i vadă de-un vițel... Da' nu e, zici?

— Aşa i-a spus, că nu l-a văzut.

— Ce-o fi cu el, domnule?! întrebase preşedintele cu vocea pierdută, negăsind nicio explicație faptului.

— Patrița zice că i-e teamă că nu cumva împuşcătura aia de-aseară...

— Nu e nimic cu aia, domnule, sărise Bobe, ce dracu', nu v-am spus eu de dimineață? Erau unii de prin Cuțeni, mi-a spus Vanghele, el i-a văzut, tocmai la ulmul Corniții, şi unul dintre ei a tras un foc dup-o cioară. „Stai aşa!" zice că le-a strigat. „O cioară, băi Vanghele, zice că i-a răspuns careva, ce, pentru o cioară faci acu' tapaj!? Ce-are a face împuşcătura cu Sile?! Tocmai la ulmul Corniții?

— Mă Bobe, ăla a tras în ciori?

— Da, domnule, dacă-ți spun!

— Păi aşa, seara? întrebase Răuță.

— Nu era seara, domnule, era pe-nmurgite.

— Eu nu ştiu, aseară am făcut circulație cu Pascu, n-am auzit.

— Era mai târziu, Bobe, zisese preşedintele.

— Nu, domnule, era pe-nmurgite, dacă era ceasul şapte jumate.

— Era mai târziu, parcă.

— Vă spun cu, era şapte şi jumătate, cel mult opt fără un sfert.

Preşedintele tăcuse câteva clipe, judecase ceva pentru el şi-apoi intrase din nou, cu aceeaşi voce ca la-nceput:

— Ce-o fi cu el, domnule?

— Eu zic să nu ne-nfierbântăm, ce dracu, suntem bărbați! zisese Bobe. Să vedem, poate-o fi la Cleşterei, sau

poate, cine ştie, o fi fost chemat în altă parte?

— Unde, mă? întrebase preşedintele.

— Ştiu eu?!

— Vezi?

— Păi de unde să ştiu eu? se dezvinovăţise Bobe.

— Eu zic că e cazul s-o luăm în serios, spusese preşedinţele, eu îl ştiu pe Sile ce fel de om este şi nu cred să fi făcut el vreuna de capul lui. N-ar fi bine să se ducă la Cleşterei tovarăşul Pascu, să vadă el care e situaţia? îl întrebase preşedintele pe Răuţă.

— Am să-l trimit... în plus, trebuie să vedem cu cine a mai fost el ieri după-masă. Patriţa zicea c-a plecat s-aducă nişte ceapă, c-au ei un răzor pe lângă cartofi.

— Şi asta să vedem. Eu m-am văzut cu el la prânz, zicea că n-are nimic, chiar că-l chemasem să vină spre seară să vedem ce facem cu recensământul şi spunea că nu, că vrea să se odihnească...

— Nu cumva o fi pe la spital, la Căldăraru? întrebase Bobe.

— Să-ntrebăm şi la spital, spusese preşedintele, sau, adăugase el, du-te tu până acolo, Bobe, şi vezi care e situaţia.

— Mă duc...

— Eu o să-l trimit pe Pascu la Cleşterei şi-am să-ncerc să aflu cu cine a rămas Sile ieri după-amiază şi să vedem ce spun oamenii.

— E bine, spusese preşedintele, am să mă ocup şi eu...

— Dacă credeţi că e cazul, hai să ne vedem spre prânz să

vedem care e situația, propusese Răuță.

— E bine, zisese preşedintele, şi-l întrebase pe Bobe: tu te-ntorci până la prânz?

— Sigur, cel târziu la douăsprezece sunt înapoi.

***

Sergentul-major Pascu plecase la Cleşterei, iar Răuță, deşi Bobe se dusese la Căldăraru, socotise că era bine să-i dea un telefon şi şefului de post de acolo şi să-l roage să-ncerce să afle şi el câte ceva despre Sile, discutând cu oamenii care-l cunoşteau şi care de multe ori îl chemau când aveau câte-un necaz cu vitele.

— A fost alaltăieri pe-aici, îi spusese, la telefon, şeful postului de la Căldăraru, a avut un caz – nu ştii? – cu viţelu-ăla sacrificat la *ceape*... A venit şi-a plecat.

— Dar ieri? Ieri după-masă, aseară?

— Nu ştiu...

— Din câte-mi aduc eu aminte, el venea mai des pe la contabilul de la siloz, poate-ar fi bine să-l întrebi...

— Şi dacă aflu ceva?

— Suni imediat... Ori la mine, ori la primărie...

— Bine, Răuță, s-a făcut...

Răuță se dusese apoi la Patrița, şi stătuse cu ea de vorbă. Femeia era tot nelinişti tă. Nu reuşise să afle nimic, doar că-l văzuseră oamenii pe drum, spre marginea comunii, cu Dură.

— Se ducea la undit, spusese Patrița.

— Dură?

— Da, era cu nişte undițe.

— Se avea bine cu el?

— Cine?

— Sile.

— N-aveau nimic...

— Ei nu prea erau prieteni...

— Nu erau!...

— S-au certat vreodată?

— Nu, cu cine să se certe, cu alde Dură? Sile nu s-a certat cu nimeni. De la discuția-aia cu-a lu' Surdu, n-a mai avut cu nimeni nimic, ştiți doar, că dumneavoastră i-ați făcut acte lu' Surdu, atunci când cu ăi doi viței...

— Ştiu, şi-amintise Răuță, aia e chestie veche... Şi când zice că l-au văzut cu Dură?

— După ce-a plecat de-acasă.

— L-ai întrebat pe Dură?

— Nu l-am întrebat, că e plecat la grădina...

— Nu ții minte dacă ieri l-a mai căutat cineva, dac-a mai întrebat cineva de el?

— Nimeni. A venit acasă la prânz, s-a culcat şi când s-a sculat, a plecat.

— Ştii precis că Dură e la grădină?

— Aşa mi-a spus nevastă-sa.

Răuță plecase după aceea la grădină, să-l caute pe Dură. Nu-l găsise. I se spusese că fusese de dimineață şi că se dusese la Cleşterei, după nişte sămânța...

***

La douăsprezece, erau toți: preşedintele, Răuță, Pascu şi Bobe... Nimeni nu adusese nicio veste. De la Cleşterei,

Pascu raportase că discutase cu mulți dintre oameni şi niciunul nu ştia nimic de Sile, nu-l văzuseră pe-acolo de câteva zile; erau toți mirați că se interesează miliția de el, fiindcă-l ştiau om aşezat şi respectuos. Bobe nu aflase de la spital decât că Sile trebuia să vină în dimineața aceea să rezolve ceva cu recensământul, discutase mai de mult cu directorul spitalului şi se înțeleseră să vină pe douăzeci. Preşedintele fusese pe la câțiva prieteni de-ai lui Sile – Ilie Nacu, Radu Bunea, Tudor Uioară – şi cu niciunul nu se văzuse Sile în după-amiaza sau seara zilei...

Stăteau toți, în jurul unei mese pe care preşedintele o avea în fața biroului, judecau, fiecare din ce auzise, cam cum ar putea să stea lucrurile... Era o amiază caldă, cu cer înalt şi clar, dinspre curtea primăriei răzbăteau arome palide de floare de salcâm, primenind liniştea...

— Ce-o fi cu el, domnule? întrebase dintr-o dată preşedintele... Bobe tresărise.

— Dacă până acum nu ştim nimic, înseamnă că e ceva... zisese Pascu.

— Da' cu Dură? întrebase Bobe, ridicând bărbia spre Răuță.

— Am trimis după el, spusese preşedintele.

— Poate c-ar fi bine să dăm un telefon şi la județ, spusese Răuță.

— Să alarmăm oamenii? îşi dăduse cu părerea Bobe.

— Să mai aşteptăm, spusese preşedintele.

— Vine precis Dură? întrebase Răuță.

— Am trimis după el, răspunsese preşedintele.

— Ar fi bine, pentru orice eventualitate, să raportăm, spusese Pascu.

— Faceți cum e mai bine, zisese Bobe, astea sunt chestiuni de-ale dumneavoastră, dar eu cred că e bine să nu alarmăm.

— Ce zici, tovarăşe Răuță? întrebase preşedintele.

— Să mai aşteptăm... Poate vine Dură. Dacă-ntr-un ceas nu vine, raportez, spusese Răuță.

Se făcuse iar linişte... Preşedintele se ridicase de la birou şi mersese la fereastră. O deschisese larg şi rămăsese acolo, privind peste frunzişul străzii... Era nelinişitit de soarta lui Sile, se cunoşteau de mici, făcu-seră şi şcoala şi armata împreună, dar îi era, în acelaşi timp, teamă, că nu cumva să se exagereze, să se pună comuna în mişcare, printr-o pripeală... Şi-ar fi dat oamenii cu coatele... Dacă ar fi ştiut că Sile nu e şi nu e de găsit, gândea el, ar fi strâns oamenii şi le-ar fi spus care e situația... Dar aşa?!...

Răuță rămăsese cu gândul la raportul pe care trebuia să-l facă. Începuse să se convingă că lucrurile erau serioase, dar şi el se temea să nu „alarmeze", cum spunea Bobe. Mai ales, socotise el, trebuia să lămurească cel puțin chestiunea cu Dură. Dacă cădea vreo relație care lămurea într-un fel situația?

— Vine Patrița, spusese preşedintele şi se întorsese de la fereastră spre uşă. O deschisese. După câteva clipe, se ivise statura potrivită a femeii.

— Hai, Patrițo, o îndemnase preşedintele.

Femeia intrase în birou şi rămăsese în picioare la uşă,

înfruntând privirile tuturor.

— E, ce zici d-asta, Pândele?! întrebase ea cu voce pierdută pe preşedinte.

— Ce să zic, Patrițo, am auzit de dimineață, de când mi-a spus tovarăşul Răuță, şi până acum, n-am făcut. altceva decât m-am tot interesat...

— Şi?

— Nimeni nu ştie nimic. Am fost şi pe la Ilie şi Radu Bunea, şi la Tudor... Nimic. Acum, l-aşteptăm pe Dură.

— Ce să ştie Dură, un pierde-vară şi un om de nimica! „Un' te-ai despărțit, mă, aseară de Sile? Dar ce, eu l-am luat de-acasă?"

— Ai vorbit cu Dură? întrebase Răuță.

— Da, e-acasă. Ştie că a fost chemat, da' zice mai târziu. „N-ai mers, tu, mă, cu Sile, până la noi împreună?" „Am mers, zice, şi?" „Spune, după aia ce-ați făcut?" Că să-l las în pace, să nu-l bag în bucluc...

— Bucluc?! întrebase Bobe.

— Aşa zice, povestise mai departe Patrița. Că pe unde-a undit el şi ce-a mai făcut, că d-aia se teme să vină. „Mă, i-am spus eu, Sile n-a venit, de ieri, nici acasă. S-a-ntâmplat ceva cu el, dacă ştii ceva, spune-mi ce ştii". „Nu ştiu nimic, bre, cu nea Sile m-am întâlnit la fântâna lui Nacu, am mers din vorbă-n vorbă, până la mărgini, şi de-acolo, eu am plecat cu ale mele, el zicea că se duce să ia nişte ceapă." Şi-atât...

— Altceva? întrebase Răuță.

— Nimic...

— Crezi că ştie Dură ceva?

— Ce-a ştiut, mi-a spus... Lui i-e frică să nu fie chemat p-a undit nu ştiu pe unde, că m-a-ntrebat dacă ştiu de ce-i chemat. Ce-a avut de spus... mi-a spus; da' dacă nu ştie mai mult?

— Dar după aia, n-a mai văzut nimic? întrebase Pascu.

— Zice că nu s-a mai uitat, că l-am întrebat cu... Dacă ştia, îmi spunea el.

— Du-te dumneata şi chcama-l până-aici. Spune-i despre ce e vorba, şi să vină repede... îi ordonase Răuță lui Pascu... E mai bine, continuase şeful de post, adresîndu-se preşedintelui, să stăm noi de vorbă cu el, să-l întrebăm şi să ne dăm seama.

— E bine, aprobase preşedintele, e bine. Şi stai jos, Patrițo, o îndemnase el pe femeie.

Cum Pascu plecase, Bobe se ridicase şi-i oferise scaunul femeii. Patrița nu se aşezase, spusese că nu poate să stea, şi ceruse un pahar cu apă. Bobe ieşise să aducă o cana de proaspătă.

— Ce-o fi cu el, domnule? întrebase cu aceeaşi voce stinsă preşedintele. Nu-i răspunsese nimeni... Tu ce zici, Patrițo? se adresase el femeii, ce crezi că s-ar fi putut întîmplat?

— Nu pot să zic nimic. Mie mi-e frică să nu cumva, doamne fereşte, să se fi întâmplat ceva. Mai ales c-am auzit împuşcătura aia aseară, că seară era, nu era pe-nmurgite, degeaba spune Bobe... Mi-e teamă că nu cumva Sile să fi rămas să mai plivească la ceapă – cât era asta? un ceas, –

tocmai cam pe-atunci ar fi trebuit să fie pe drum.

— Împuşcătura zice c-a fost în altă parte.

— Cine ştie?

— Bobe.

— A fost el?

— A fost Vanghele, era şi Bobe, dar nu chiar acolo, tocmai la ulmul Corniții.

— Nu se poate, aici a fost, am auzit eu, aici, repetase femeia, arătând spre fişteica unde erau repartizate loturile personale. Ce căutăm la ulmu' Corniții, aici, vă spun cu, c-am auzit!... Bobe intrase, turnase apa într-un pahar, Patrița băuse şi continuase aceleaşi gânduri.

— Am auzit eu, aici, ce căutăm acolo?...

— Unde-aici, Patrițo, întrebase Bobe, intuind ce se discutase până atunci.

— Am auzit cu împuşcătura, nu era la ulmu' Corniții, era aici, în mărgini, ştiu bine...

— Să-l chemăm şi pe Vanghele, să-l întrebăm şi pe el, spusese preşedintele.

— Să-l chemăm, tovarăşe, să-l chemăm, eu am stat de vorbă cu omul anume şi mi-a spus că erau unii din Guțeni, care urcau în sus şi-a scăpat unul un glonț.

— Noaptea? întrebase Patrița.

— Noaptea, ziua, când era atunci, răspunsese iritta Bobe... De unde să ştiu eu?

— Păi, vezi?...

— O să vină Vanghele, şi să-l întrebați şi pe el, şi-o să vă spună... îmi pare rău că mă bag într-una ca asta, când pot

să-mi văd de-ale mele...

— Uite, Bobe, intervenise preşedintele, vezi că nu e de joacă... Ale mele, ale tale, e vorba de-o chestiune serioasă...

— Am spus cu altfel?! se apărase Bobe. Cel mai bine e să fie chemat Vanghele şi să spună el...

— O să-l chemăm, dac-o să fie cazul... Deocamdată, să ducem la cap ce-am început, spusese Răuță, să stăm de vorbă cu Dură, să vedem ce mai ştie el, şi după aia o să vedem.

...Dură venise după câteva minute... Pascu, Patrița şi Bobe plecaseră... Din discuția cu el, nu rezultase niciun amănunt demn de reținut... Merseseră împreună o bucată de drum, discutaseră între ei, ca oamenii, şi la marginea comunei, se despărțiseră...

***

Raportul către Inspectoratul județean al miliției îl transmisese Răuță:

„În după-amiaza zilei de 18 mai, cetățeanul Vasile Stolnicu, agent veterinar în comuna Necşeşti, a plecat pe câmp, la lotul său personal, şi nu s-a mai întors. Cazul a fost adus la cunoştință azi, 19, de către soția lui. Din investigațiile făcute, rezultă că, în drum spre lotul personal, numitul Stolnicu s-a întâlnit cu Petre Dură, cu care a discutat diferite chestiuni fără importanță. În rest, nimeni nu a putut da nicio relație. Menționăm că în seara zilei de 18, dinspre partea aceea a comunei s-a auzit o împuşcătură care se presupune a fi a unui vânător din comuna Cuțeni.

Cu sprijinul consiliului popular, am luat măsuri pentru

a scotoci împrejurimile şi a continua investiga-țiile în rândurile cetățenilor.

Am transmis şefului postului de miliție Cuțeni să identifice grupul de vânători care a trecut în seara zilei de 18 spre locul numit «Ulmul Corniții»...”

De la Inspectoratul județean se primise indicația de a se continua scotocirea terenului, iar şeful postului de miliție să se deplaseze personal la Cuțeni şi să clarifice chestiunea privind grupul de vânători...

***

Erau două, maşini, într-una căpitanul Alexandru Frasin, locotenentul Aurelian Dinu şi procurorul Benone Dumitrescu; în cealaltă, medicul legist Silviu Caraiman şi locotenentul Alexandru Sava de la tehnico-ştiințific... Până la Necşeşti, erau de parcurs optzeci de kilometri, comuna era spre nordul județului, cea mai mare parte din şosea era asfaltată, doar câțiva kilometri urmau să fie parcurşi pe un drum de țară. Se mergea întins, timpul era cum nu se poate mai plăcut – soare, câmp verde, aer proaspăt... Volga căpitanului Frasin lua viteză, în spate, Warszawa pierdea treptat, treptat teren... Era un calcul al şoferului; să facă mai bine un popas, pentru a-i aştepta, decât să chinuie maşina cu şaptezeci la oră pe un drum atât de... curat.

— Ajungem bine, zise procurorul, într-un timp, controlându-şi ceasul...

— Să sperăm, răspunse şoferul. Până-acum e bine...

— Avem timp, adăugă procurorul.

— Depinde de când îl socotim, spuse Dinu... Din 18

seara, până azi, 21, sunt aproape şaizeci de ore... Nu vi se pare cam mult?

Procurorul nu răspunse.

— E o întrebare! constată maliţios Frasin.

— Da, conveni procurorul... Destul de mult... Dacă doctorul Caraiman era aici, întrebarea era şi mai tare.

— Vom vedea, spuse Frasin... Greul de-acum începe...

— Sunt ceva indicii? întrebă procurorul.

— Deocamdată, nimic, sau aproape nimic... Există o singură „fisură" în datele de care dispune şeful de post, dar aceasta poate fi doar aparentă. Împuşcătura care s-a auzit în scara zilei de 18 se presupune că a fost a unui vânător din Cuţeni, care a recunoscut că a fost la vânătoare... El spune că a scăpat un glonţ după un corb... în amurg, înainte de-a cădea soarele... Soţia victimei şi alţii din comună spun că au auzit împuşcătura mai târziu, după căderea serii... Ar fi o diferenţă de aproximativ o oră şi jumătate... S-ar putea ca la mijloc să fie o simplă eroare... Care trebuie clarificată cu atenţie, în cazul în care victima a fost ucisă prin foc de armă.

— Şeful de post ce spune?

— Nu şi-a putut da seama... Hainele victimei sunt rupte, se bănuiesc leziuni craniene, ceea ce ar indica folosirea unui corp contondent.

— În cazul acesta...

Dinu vru să intervină, dar nu-şi continuă ideea.

— Nu putem conchide, e posibil ca leziunile să fi fost imprimate pe cadavru după împuşcare, pentru a deruta

ancheta.

— La asta m-am gândit şi eu, spuse Dinu, au fost destule cazuri... în special, atunci când autorii sunt derutaţi, când victima cedează prin surprindere.

— Aproximativ, constată Frasin.

— Ordonaţi?!

— E bine, Dinule, aşa e; raţionamentul e justificat.

— Probabil, spuse Dinu, intuind un viciu sesizat de Frasin.

— Aproximativ nu înseamnă probabil. Raţionamentul e justificat, prcciză Frasin, formularea însă a uzat de unele aproximaţii.

— Aşa se-ntâmplă când nu se mai judecă din bancă, insinuă procurorul.

— Este, zâmbi Dinu.

— Nu, nu, interveni Frasin... E o altă chestiune aici... Şi şcoala o încă nevinovată. Generalizările în domeniul psihologici judiciare au fost şi sunt încă ignorate. De aceea, fiecare, când încercăm să formulăm concluzii, uzăm de aproximaţii; rigorile aserţiunilor presupun un studiu efectiv teoretic, ceea ce, trebuie să recunoaştem, nu e treaba noastră... Raţionamentul lui Dinu îl socotesc valoros. Poate nu va fi probat în razul acesta. E posibil. El are în seamă psihologia infractorului din momentul în care a ieşit din raporturile de adversitate cu, eventual, victima şi se află în raporturi intuitive cu instanţele de ordine... în prima situaţie, infractorul e dominat de un spirit eruptiv ce nu ia în seamă consecinţele; în a doua, acelaşi spirit e dus la

extrem, întrucât instinctul de conservare îl situează pe infractor în fața unor consecințe grave...

— Eu aş propune, interveni şoferul, să mai facem o recreație, să mai iasă *elevii* la fumat. Aprobați?

— De acord, Tache... Daca-a sunat clopoțelul!

Procurorul rămase în maşină. Frasin şi Dinu luară un pled şi coborâră, chiar şi pentru cinci minute. Dinu aşternu pledul pe iarbă, la marginea unui lan, şi se aşezară... Frasin se întinse pe spate şi-şi lăsă pleoapele în joaca soarelui; era o lumină fierbinte, răsfirată subtil în adieri molcome, şi-un foşnet uniform de ierburi.

— Auziți liniştea? întrebă Dinu.

— O aud, Dinule, o aud; creşte iarba, se-nvârtoşeşte spicul...

— Locurile acestea de linişte sunt pentru mine spații de evadare... Niciun concert nu mă poate deco-necta atât de... masiv, ca un sfert de oră de linişte foşnitoare. Să fie linişte, dar s-o aud... S-o aud ca ritmul într-un ceas arghezian... Vă plac versurile?

— Nu e mai plăcut, acum, foşnetul?

— Ba da, răspunse politicos Dinu. Da', ştiți...

— Îmi plac, Dinule, îmi plac... adăugă Frasin, înțelegând deruta locotenentului şi-i spuse să se întindă şi el pe pled.

— Stau mai bine aşa.

— E poziția preferată pentru declamase?

— Mă simt mai bine...

— Hai, te-ascult.

— Ordonați!

— Hai, hai, lasă, voiai să spui nişte versuri...

— Îmi amintisem de-o linişte anume... Poate v-amintiţi şi dumneavoastră:

„Atâta linişte-i în jur, de-mi pare ca aud

Cum se izbesc de geamuri razele de luna..."

— Da, spuse Frasin, linişte lui Blaga e o existenţă. Cunosc şi eu un poet din care nu am reţinut decât o strofă, evocând tot o linişte:

„Se-mbrăşişau doi tineri sub cais;

Atâta linişte trăia-n grădină

De se-auzea în inimi cum suspină

Durerea lor născută dintr-un vis”...

— Cine e? întrebă din nou Dinu.

— Un anonim, Volbură Poiană. S-a-ntâmplat să-i cumpăr volumul de versuri de la anticariat, numai pentru că era dedicat lui Petru Groza. Versuri cuminţi... E singura strofă pe care-am reţinut-o...

— Foarte frumoasă!

— Ai aptitudini de criminalist, Dinule.

— Ordonaţi? se-adresă el, ca de fiecare dată când nu înţelegea sensul referirilor lui Frasin.

— Da, da, e un indiciu dinlăuntru... Nevoia aceasta de linişte, foamea de respiraţie sufletească indică un

metabolism specific. Din subsolurile prin care trebuie să umblăm, printre atâtea miasme, nevoia de poezie, setea de culoare, de sunet sunt un adjuvant al eforturilor pentru integritate...

— Interesant! constată Dinu cu un ton deosebit de amical, ceea ce-l determină pe Frasin să-i ofere un prilej de a medita la ezitările sale.

— Ordonați? făcu Frasin rostind termenul aproape monosilabic.

— Ordonați?! răspunse derutat Dinu şi Frasin se lăsă copleşit într-un hohot din care-l domoli numai şoferul, ivit lângă ei să-i anunțe că cealaltă maşină se apropie...

Se ridicară şi, când cealaltă maşină ajunse, erau gata şi ei să continue drumul.

***

Maşinile opriră în fața postului de miliție. Răuță ieşi în întâmpinare şi se prezentă căpitanului Frasin care se dăduse jos. Ceilalți rămaseră în maşini.

— Ceva nou? întrebă Frasin.

— Nimic.

— Cum e drumul?

— Bun... Se poate ajunge până la circa trei sute de metri...

— Câți kilometri sunt?

— Patru.

— Mergem, atunci?

Răuță vru să spună ceva. Şi se opri. Frasin observă nehotărârca subofițerului şi-l întrebă dacă are altă părere.

— Nu, de mers trebuie să mergem, răspunse Răuță, numai că ar trebui să trimit vorbă prin cineva să-i spună nevestei victimei c-am plecat.

— Trebuie neapărat?

— Ar trebui.

— Îi vom comunica după aceea, acum poate e mai bine să nu vină. Ştii ce se-ntâmplă...

— Ştiu, tovarăşe căpitan, dar i-am spus femeii să nu se ducă singură, c-am s-o iau eu când am să mă întorc la locul faptei.

— Ea nu l-a văzut?

— Ba da, dar am luat-o de-acolo, abia am reuşit, ca să se poată conserva urmele... Altfel... şi i-am promis...

— Trimitem o maşină după ea, dacă e cazul, acum, hai, e bine să ne grăbim să prindem cât mai mult din zi.

— Sunt gata, spuse Răuță şi întrebă în ce maşină se urcă.

— Vii cu mine, doar tu ne conduci.

Urcară. Frasin îl prezentă pe Răuță procurorului şi locotenentului Dinu; cu Tache se cunoştea.

— Încotro? întrebă Tache.

— Trecem podul şi mergem spre „paişpe plopi", acolo în dreapta, chiar lângă plopi... Ştii, nu?

Tache nu răspunse. Porni.

— Ce-a fost înainte acolo, Răuță? întrebă Frasin.

— Mai de mult erau nişte silozuri ale *ceapaului*... Gropi, pentru sfeclă şi furaje.

— Şi-n ultimul timp?

— Nimic. Gropi. Era vorba să se facă o gheţărie, dar nu prea e convenabil.

— Şi ce căutaţi fetele pe-acolo?

— Mergeau la vie, la a lui Frâncu. La săpat, şi s-au oprit şi ele, ca oamenii.

— Nu se scotociseră gropile?

— Ba da, chiar eu am fost, dar cui i-a trecut prin cap? Noroc c-a fost a lui Frâncu. Ea ştia că Sile avea nasturi negri sidefii la haină. Când a găsit nasturele şi-a adus aminte şi le-a spus la celelalte... După ce-au anunţat, am mers noi şi-am scotocit... O să vedeţi, e o grotă, în peretele gropii, acoperită de lăstăriş.

— Cadavrul o rămas acolo, nu? întrebă precipitat procurorul,

— Sigur. L-am tras numai cât să ne dam seama...

— Nu trebuia.

— Altfel nu se putea, o să vedeţi.

— Era mai bine să-l fi lăsat aşa cum l-aţi găsit.

— Aşa l-am lăsat, numai l-am tras puţin, ca să ne dăm seama.

— O să vedem, zise ca pentru el procurorul şi-n maşină rămase doar sforăitul motorului.

Dinu nu pusese nicio întrebare; ascultase privind povârnişurile şi verdele crud al copacilor... îi părea rău că nu-l întrebase mai devreme pe Frasin unde fusese descoperit cadavrul şi de către cine. Când căpitanul întrebase ce căutaseră fetele pe-acolo, îşi aminti că Frasin nu-i spusese nimic de dimineaţa; şi-l întrebase, doar, ce

credea. „Nimic, îi spusese Frasin, deocamdată sunt pentru varianta a patra”, ceea ce însemna că agentul veterinar fusese, ucis, că era vorba de o crimă, şi-atât, restul urma să se vadă la faţa locului. Frasin cunoştea, deci, şi amănunte de la locul faptei, sau în legătură cu locul faptei. De ce nu i le spusese? Şi apoi, gândea Dinu, dacă Frasin n-ar fi cunoscut cât de cât despre cum şi unde fusese descoperit cadavrul, nu-l lua imediat pe şeful de post în maşină; se oprea, îi cerea amănunte. Nu cumva ne grăbim, se întrebă Dinu şi, pentru o clipă, fu tentat să rostească întrebarea, dar bănui răspunsul căpitanului „sigur că ne grăbim, trebuie să ne grăbim”, şi renunţă.

— Mai e mult? întrebă după un timp Frasin pe Răuţă.

— Nu, răspunse şeful de post, ocolim pe-acolo pe unde se văd stănoagele şi, imediat, după botul de deal, la cinci sute de metri.

— Şi de-acolo?

— De-acolo, v-am raportat, pe jos, vreo trei-patru sute de metri...

— Să te pregăteşti, Răuţă, ca, înainte de-a pleca pe jos, să faci o recapitulare a tuturor datelor pe care le cunoaştem...

— Şi ce-a rezultat de la Cuţeni?

— Tot ce ne interesează înainte de a intra în câmpul infracţiunii.

— V-am raportat părerea mea... Fapta cred că a fost săvârşită în altă parte şi-aici a fost doar ascuns cadavrul.

— Ne spui tot ce ştii, şi tot ce crezi...

***

În jurul gropii în care fusese descoperit cadavrul agentului veterinar, era adunată lume multă. Cum se auzise c-a fost găsit Sile, oamenii plecaseră să-l vadă. Era mai mult decât obişnuita curiozitate: dispariția lui Sile şi căutarea lui angajase întreaga comună în dezlegarea enigmei; se făcuseră nenumărate presupuneri, se schimbaseră păreri, unele chiar pe un ton aspru, între cei ce-l cunoşteau mai bine. Câțiva care cutezaseră să spună că nu se ştia dacă Sile mai trăia sau nu, că în mod sigur se întâmplase ceva cu el, fuseseră repeziți, chiar de preşedintele consiliului comunal, şi sfătuiți să nu mai cobească... Oamenii voiau acum nu numai să-l vadă,. Dar să afle şi ce şi cum s-a-ntâmplat... Controversele continuau, de data aceasta în legătură cu cauzele pentru care fusese asasinat şi *cînd* şi *cum* se petrecuse faptul...

— Şi dumneata crezi, întrebă un tânăr pe sergentul-major Pascu, crezi să nea Sile s-a vârât el acum în groapă şi s-a bătut cu cei de l-au omorât?

— Nu cred nimic, are să se facă cercetări şi-o să aflăm.

— Adică, îşi dădu mai departe părerea tânărul, nu se vedea p-aci niciun semn, dacă se bătea cu cineva?

— Ce semn, mă, ce semn, interveni un ins mai în vârstă, ce semn ai vrea să se vadă?

— Uite, cum a fost nasturele, se auzi vocea.

— Da, sigur, nasturele, luă ideea tânărul. Adică ce, dacă se luptau şi se băteau, că doar n-o fi stat nea Sile să-i care ăia şi el să nu facă nimic, numai de la nea Sile rămânea

semn? De la ei, nu?

— E clar, domnule, e clar, spunea cel în vârstă, a fost omorât şi băgat în vizuină. I-au dat la cap şi l-au tîrît.

— Păi, nu rămâncau urme? Cum să-l târască?

Oamenii discutau. Sergentul-major Pascu, preşedintele şi Bobe, rămaşi şi ei acolo să-i domolească, să nu-l lase să intre în groapă până nu vin cei de la miliția județeană, treceau din grup în grup, ascultați şi-i sfătuiau pe oameni să aibă răbdare, că lucrurile se vor lămuri... într-un alt grup, discuția era foarte aprinsă:

— N-avea cum să-l împuşte, mă, ce vorbeşti, nu era sânge? Se cunoştea... i-a dat cu ceva-n cap.

— Şi dacă-i dă-n cap, nu tot curgea sânge!

— O fi curs, acolo-n groapă, l-o fi legat întâi şi după aia l-au buşit până n-a mai suflat.

— Sau poate că nu l-au omorât, l-au bătut şi l-au lăsat în neştire, şi-a murit după-aia.

— Şi-aşa se poate, şi-atunci, dacă se căuta mai bine, putea să dea de el viu şi rămânea cu viață omu'.

— Da-mpuşcătura? Ce, n-am auzit-o? L-au împuşcat în pădure şi l-au cărat aici.

— De ce n-aveți voi răbdare, mă oameni buni, interveni Bobe, o să vină acum tovarăşii milițieni şi-or să vadă cum şi ce-a fost. Şi, dacă e cineva care ştie ceva şi vrea să spună, punem cazu', atunci are să spună.

— Lasă, Bobe, că nu le luăm noi locul milițienilor, vorbim şi noi să mai treacă timpul.

— Da, dar ştiți ce-nscamnă vorba, atunci când e moarte

de om. Dacă fiecare vorbeşte aşa, anapoda...

— Da' ce-am zis ceva de *cine*?... Am zis numai ce credem şi noi de cum s-a-ntâmplat?

— O să vedem, aveți răbdare, interveni preşedintele, vin acum tovarăşii şi dânşii vor vedea.

— Da', c-adevărat că, dacă alde tovarăşul Răuță căutau mai bine gropile, puteau să-l găsească viu? întrebă cu convingere o femeie.

— E, interveni Bobe, vedeți? Ce vă spusei eu? Unul zice una, c-aşa crede el, altul aude şi-o ia de bună şi iese cine ştie ce trăsnaie.

— Da' ce-am zis, omu' lu' Dumnezeu, ce-am zis? auzii şi cu şi-ntrebai?

— Păi, tocmai asta nu e bine, spuse preşedintele: unul zice una, altul o aude şi-o spune şi el cum crede, şi-uite-aşa poate să cadă vorbă grea pe capul unui om nevinovat. Măi oameni, zise tare preşedintele, sunteți în toată firea şi vă dați seama, aveți răbdare, dacă vreți s-aveți, şi fiți înțelegători...

Se făcu pentru câteva clipe linişte, apoi, dintre grupuri, se desprinseră câteva şoapte şi se-ntețiră din nou...

— Lasă-i, Bobe, zise preşedintele. Ce vrei să le faci? Oameni.

— Aşa e omu', ştiu, numai că vorba leagă şi dezleagă prea multe.

— Până nu se vor lămuri lucrurile, n-ai ce să faci. Şi chiar şi după aceea, tot are să se mai discute, spuse Pascu.

— Păi aşa e, ce vreți? interveni unul dintre cei din grupul

femeii. Fiecare ştie câte ceva, crede şi el câte ceva şi spune şi el cum îl taie capu

— Adică, ce ştie? Ce ştie? întrebă aspru Bobe.

— Fiecare-n felul lui.

— Păi, vezi?

— Da' ce, pe noi o să ne ia să ne-ntrebe?

— Da' pe cine? întrebă cu acelaşi ton Bobe.

— E, se găsesc ei...

— Ba o să vă-ntrebe pe voi.

— N-au decât! Ce ştim aia o să spunem...

— Da, dar aşteptați să fiți întrebați, aşteptați...

— Uite, o s-aşteptăm. Ia tăceți, mă, şi-aşteptați, gata! strigă insul către cei adunați, dar forfota nu se domoli.

Numai când sosiră Frasin, Dinu, Sava, Răuță, procurorul şi medicul legist, se făcu linişte. Oamenii aşteptau. Operațiunea de cercetare a „locului faptei" se prelungi până seara, când se hotărî transportarea cadavrului, pentru autopsie, la clinica județeană...

***

Dinu îi propuse căpitanului Frasin să facă o analiză sumară a datelor de care dispuneau... Deşi erau obosiți, considera el, stabilirea câtorva jaloane ar fi fost în ajutorul „laboratorului de noapte"... Frasin era de părere ca această „sumară analiză" să o facă a doua zi, după ce vor asculta amănunțit pe Răuță şi Pascu, după ce vor sta de vorbă cu soția victimei şi vor mai culege şi alte câteva informații de la cei din anturajul victimei... înainte de a veni la camera de oaspeți a consiliului comunal, unde fuseseră cazați, – ceilalți

plecaseră – Dinu şi Frasin stabiliră cu Răuță câteva lucruri, printre care şi discuția ce urma să aibă loc dimi-neața, o discuție amănunțită, în care să nu se scape nici cea mai neînsemnată informație sau părere exprimată aiurea de cineva în legătură cu crima. Dinu ar fi dorit ca discuția cu Răuță şi Pascu să aibă loc chiar seara, dar întrucât Frasin ordonase precis cum să se pregătească, şi stabilise şi ora – şi aşa destul de târziu, nouă! – renunțase la propunerea lui, socotind că cele câteva lucruri care-l frământau avea să le clarifice numai cu Frasin. Spre surprinderea lui, Frasin evita orice discuție în legătură cu crima, parcă anume, ca să-l incite pe el, sau poate ca să aibă liniştea necesară pentru a opera propriile-i analize. Ceea ce nu putea înțelege Dinu era seninătatea lui Frasin, calmul său lăuntric, explicabil numai prin configurarea deja a unor concluzii. Frasin era sigur de ceva, socotea Dinu, avea un plan al lui, dedus nu din metodica generală a cercetării, ci din unele convingeri privind cazul pe care-l avea de soluționat. Ar fi vrut să afle, cel puțin, părerea generală a lui Frasin, să se verifice pe sine, să-şi dea seama dacă noile sale ipoteze concordau cu vederile şefului său...

— Mă gândesc, spuse Dinu, că victima a fost pândită de asasin. Loviturile i-au fost aplicate după împuş-care, era şi părerea medicului; a pândit-o într-un loc de unde n-a putut trage decât culcat; glonțul a perforat abdomenul jos, în stânga, şi-a ieşit aproape de brațul drept. S-a tras, adică, de jos în sus.

— Da, evident, răspunse Frasin.

— În situația aceasta, este de presupus că autorul a folosit o poziție de tragere culcat.

— S-ar putea.

— Credeți c-ar fi posibilă şi o altă poziție?

— Ar fi... Poate...

— Care?

— Nu ți-e somn, Dinule?

— Nu. Sunt obosit, îmi dau seama, dar nu mi-e somn.

— Nici mie...

— Atunci, de ce nu vreți să discutăm un pic?

— Să discutăm...

— Aprind lumina?

— Nu, stai frumos în patul tău şi nu consuma energia de prisos. Întunericul e odihnitor... Ca şi liniştea. Putem discuta şi aşa...

— Da, aprobă Dinu şi se grăbi să pună din nou o întrebare: Credeți că împuşcătura care se spune că s-a auzit în scara de 18 n-a putut fi cea care a cauzat moartea victimei?

— Atunci nu mai e pândă, răspunse prompt Frasin. Ipoteza cu pânda şi poziția culcat cade. Ce rațiune avea mascarea, când era întuneric?... De ce să fi tras din poziția culcat, când putea să tragă şi din picioare, rezemat?...

— Credeți, deci, că împuşcătura care s-a auzit n-are nicio legătură cu crima?

— Era vorba să discutăm, Dinule, îi răspunse Frasin.

— Da, nu discutăm?

— Nu. Tu-mi pui întrebări şi eu răspund, asta e

discuție?

— Atunci, întrebați-mă dumneavoastră pe mine.

— Nu e-acelaşi lucru?

— Atunci, permiteți-mi să raportez ce cred eu.

— Asta, mîine, când vom lua metodic toată chestiunea...

— În cazul acesta...

Dinu nu-şi duse gândul până la capăt. Tonul cu care rostise sintagma exprima, cert, un sentiment de dezamăgire. Frasin înțelese şi se explică imediat:

— Ai propus să discutăm, şi eu am fost de acord. Hai să discutăm.

— Asta vreau şi eu.

— Despre ce?

— Despre crimă, evident...

— Crezi că mîine n-o să avem timp? Dacă tema tentează, hai să discutăm despre o altă crimă. Ai citit; „Iarna finbul”?

— Da!

— Ce părere ai de moartea Silverinei?

— A, e cu totul altceva... Dacă am reținut bine, ea fusese împinsă în lac. Se credea că a fost sinucidere... Interesant însă, da, mi-aduc aminte, nimeni n-a putut să stabilească împrejurările în care s-a înecat.

— Pentru că nimeni nu s-a ocupat să stabilească adevărul.

— Dacă s-ar fi solicitat un polițist să facă anchetă, ar fi fost pus la grea încercare. Ce elemente de analiza ar fi avut? Aproape nimic rezistent. Totul trebuia reclădit prin deducții, folosindu-se tot ce ştiau ceilalți despre ea şi despre

împrejurările în care avusese loc crima... Acolo, fiecare amănunt, o părere chiar, era prețioasă...

— Anchetă psihologică.

— Şi-n cazul nostru, credeți c-ar fi posibil...

— Nu vrei să mai discutăm? îl întrerupse Frasin.

— Ba da... Ştiu la ce vă referiți, am venit din nou la cazul nostru, dar să ştiți că şi eu mă gândisem la exploatarea tuturor datelor ce se pot afla despre victimă în general. Şi, din ziua dispariției, în special. Am remarcat lucrul acesta şi când i-ați spus lui Răuță să se pregătească pentru mâine... Este?

Frasin nu răspunse decât după câteva clipe, printr-un „poate" şters, şi continuă să-şi spună părerea despre dificultățile anchetei polițistului care-ar fi putut fi chemat să stabilească adevărul în cazul Silverinei...

***

Răuță raportase amănunțit tot ce se cunoştea despre dispariția victimei şi despre descoperirea cadavrului. Dinu vrusese de câteva ori să pună întrebări, însă Frasin intervenise şi ceruse ca şeful de post să fie lăsat să povestească tot... Răuță povestise tot; aştepta să fie întrebat.

— Dinule, poftim! îl invită Frasin.

— Am câteva lucruri neclare...

— S-auzim!

— Mai întâi, aş vrea să ştiu dacă tovarăşul Răuță bănuieşte pe cineva?

— E o întrebarea prematură, aprecie Frasin.

— Sau dacă are vreo părere, concedă Dinu.

— Păreri, da, aprobă Frasin.

— Ce părere să am, tovarăşe căpitan, se dezvinovăți Răuță, de trei zile n-am închis ochii. Credeți că e uşor? Ş-apoi, sunt atâtea lucruri pe care nu ştii de unde să le mai iei... Mă gândesc la Vâlpete de la Cuțeni. Eu am stat de vorbă cu el, l-am întrebat absolut tot şi-am avut impresia că e cinstit. Acum, nu ştiu ce să cred.. El mi-a spus ca pe la şapte, şapte şi jumătate, când se ducea spre gropi (e un loc de pândă în pădure, pentru urşi) a scăpat un glonț, că nu mai era nimeni cu el; pe Vanghele nici nu l-a văzut. Vanghele spunea că ar fi fost mai mulți, dar de văzut, zice el, n-a văzut decât pe unul, după care-ar fi strigat. Vâlpete zice c-ar fi auzit ceva, dar de răspuns, n-a răspuns. E greu să spui precis ce şi cum s-au petrecut lucrurile acolo, în pădure.

— Când ați stat de vorbă cu el? întrebă Dinu.

— Chiar a doua zi.

— V-ați interesat ce făcuse noaptea?

— Da. Fusese la o petrecere cu mai mulți. Albu, şeful de post de la Cuțeni, ştia şi el c-a fost Vâlpete la petrecere.

— Precis? întrebă Dinu.

— Precis.

— Eu cred că ar trebui să se mai vadă o dată ce-a fost cu Vâlpete, interveni scrgentul-major Pascu.

— Da, nu e rău, spuse Frasin.

— Şi mai e ceva, continuă Pascu, să vedem ce e şi cu a lui Frâncu; chiar aşa, să nimerească ca, din întâmplare, şi să ştie după nasture că acolo e Sile?

— A spus ea că este acolo? întrebă Frasin.

— Nu, a spus numai că a găsit nasturele şi că ştia că tot nasturi negri, sidefii, avea şi Sile la haină, preciza Răuță.

— Chiar şi-aşa...

— Asta e limpede, ştiu precis: a lui Frâncu şi-a cumpărat şi ea nişte nasturi la fel, pentru pardesiu.

— Şi n-ar putea să fie ceva aici? întrebă Pascu.

— Nu e nimic, spuse răspicat Răuță.

— Să vedem, vom sta de vorbă şi cu fata. Cum o cheamă? întrebă Frasin.

— Frâncu Vasilica...

— E măritată?

— Nu e măritată... Eu vă spun, însă, că nu e nimic, lucrurile sunt aşa cum au fost, şi fata nu poate avea nicio amestecătură.

— O să vedem, Răuță, o să vedem, deocamdată nu putem stabili definitiv, dacă este sau nu ceva care ne interesează.

— Trebuie să stăm de vorbă şi cu ea... Mai ai ceva de întrebat, Dinule?

— Da...

— S-auzim.

— Întâi, dacă victima a avut în ultimul timp relații încordate cu cineva din comună.

— Nu, răspunse imediat Răuță.

— Cu nimeni, cu nimeni?

— Cu nimeni, era un om foarte cumsecade, nimeni nu se putea certa cu el.

— Dar cu soția?

— Nici.

— A doua întrebare: în noaptea crimei, în afară de împuşcătură, a mai atras ceva atenția?

— Deosebit, nu, răspunse din nou prompt Răuță.

— Nimic, nimic?

— Aşa... au fost câteva lucruri, dar fără importanță.

— Anume? ceru Frasin şefului de post să se explice.

— A fost oprită o maşină care circula fără lanterne; paznicul de magazie a fost găsit dormind; spre dimi-neață, a fost căutat primarul să pună ştampila pe ordinele de serviciu ale unor tovarăşi de la uniunea jude-țeană, că uitaseră de seara... Chestiuni d-astea... spuse Răuță, lăsând să se înțeleagă că sunt lucruri ce nu pot fi, evident, puse în legătură cu crima.

— A treia întrebare, continuă Dinu, ar fi în legătura cu ceilalți posesori de arme din comună; cine sunt şi ce se ştie despre ei?...

— Avem numai trei: Bobe, Vanghele şi Rancu.

— Să-i luăm pe rând: Bobe.

— Îl ştiți; în noaptea aceea, a fost în pădure, dar fără armă... Dimineața, când am mers cu la consiliu să discut cu preşedintele, era şi el acolo. Nu l-am întrebat, atunci, anume, dar ştiu c-a fost în pădure, că el ne-a spus că focul a fost tras de Vâlpete. Cât despre Sile, nici nu-i venea să creadă, „ce vorbă e aia. Sile să aibă cu cineva duşmănie?”

— Vanghele?

— Şi el la fel, în noaptea crimei a fost cu Bobe, el avea

arma, dar n-a tras niciun cartuş, iar Rancu cred c-a fost acasă...

— Te-ai interesat? întrebă Frasin.

— Tovarăşul Pascu... făcu Răuţă.

— Şi? întrebă Frasin spre Pascu.

— A fost acasă, spuse ajutorul şefului de post.

— Cam asta e, nu? întrebă Frasin, adresându-se tutunor. Ar mai fi ceva?

— Să stabilim ce e de făcut, interveni Dinu.

— Ce-ar trebui stabilit?

— Eu cred că trebuie să lămurim chestiunea focului de armă, propuse Dinu.

— Da, pentru asta ai să mergi personal să stai de vorbă cu Vâlpete.

— Pe urmă, adăugă Dinu, trebuie să stăm de vorba eu oamenii din comună. Bineînţeles, cu cei care ştiu câte ceva; soţia victimei, fata care a descoperit nasturele, Vanghele, Bobe şi ceilalţi.

— Da, aprobă Frasin. Trebuie să stăm ele vorbă cu cât mai mulţi oameni, dac-am putea, chiar cu toţi, ar trebui să nu se neglijeze ce se discută, ce păreri au oamenii... Pentru asta, ar fi bine ca tovarăşul Răuţă să se gândească la câţiva dintre oamenii pe care se poate bizui, să se stea cu ei de vorbă: să ne spună ce-aud, ce se discută... Deocandată, atât. Restul, după ce vom sta de vorbă. *Vom sta de vorbă*, sublinie Frasin, vom asculta tot ce ne spun... Absolut tot...

***

„Şi plan de acţiune? se întrebă Dinu... Sau cel puţin

stabilirea câtorva ipoteze... Un cerc de bănuiți... De ce nu vrea Frasin să discute cazul... sau de ce *încă* nu vrea să analizeze situația? O discuție, un schimb de păreri. Sunt, totuşi, cunoscute câteva chestiuni certe, socoti Dinu. Va să zică...

1. Victima a fost ucisă prin împuşcare. Urmează să se precizeze ce fel de glonț şi aproximativ când s-a instalat moartea.

2. Dacă leziunile sunt anterioare, se presupune că autorul crimei a avut o răfuială cu victima; dacă sunt ulterioare, înseamnă că se datoresc, fie faptului că a fost târât cadavrul până a fi ascuns, fie faptului că victima, după împuşcare, a fost lovită pentru a i se grăbi moartea; în acest din urmă caz, ar fi posibil ca criminalul să fi împuşcat fără vrere, şi, speriat de consecințele imprudenței sale, să fi lovit cadavrul, şi-apoi, să-l târască şi să-l ascundă în groapă.

3. Victima a fost ucisă (sau lovită) de un glonț, tras oblic, de jos în sus; criminalul era, deci, în poziția culcat. E aici un semn de întrebare: de ce ar fi ales o poziție culcat noaptea? (în cazul în care crima s-a produs noaptea).

4. În cercul de bănuiți, ar putea fi incluşi... Cine ar putea fi? Aici, într-adevăr, lucrurile sunt mai puțin limpezi. Oricum, Vâlpete trebuie interogat... Ceilalți... într-adevăr, trebuie stabiliți, după ce se exploatează toate informațiile.

Poate de aceea, conchise Dinu, Frasin nu întreprinde nicio analiză; vrea să aibă elemente suficiente şi, probabil, scontează să le obțină din confruntarea a cât mai multor mărturii. Nu cumva se cere o investigație de tipul celei care

s-ar fi impus polițistului în cazul Silverinci?

Dar posesorii de arme? se întrebă Dinu şi se lăsă surprins de întrebare, ca îşi cum nu el şi-o pusese. Trebuie scoşi din cauză? Să fie ei în afara oricăror legături cu crima?!... Despre Bobe şi Vanghele prea se ştiu multe ca să fie neglijați, iar despre Rancu prea nu se ştie nimic, ca să nu fie luat în seamă."

***

Dinu aştepta, în biroul preşedintelui consiliului comunal, să primească legătura telefonică cu şeful de post din Cuțeni. Frasin plecase cu Răuță să stea de vorbă cu soția victimei, iar Pascu rămăsese la post. Era aproape de ora unsprezece, în sediul primăriei stăruia o linişte neobişnuită. Ca şi în comună. În alte zile, la ora prânzului, curtea consiliului comunal era plină de oameni; acolo se-ntâlneau, cu treburi sau fără treburi, la taifas. Acum, nu erau decât câțiva; foarte tăcuți, aşteptau să rezolve fiecare ce-avea de rezolvat cu secre-tarul consiliului popular.

— Aşa e tot timpul la dumneavoastră? întrebă Dinu pe preşedinte.

— Cum adică?

— Linişte, tihnă!...

— Nu, oamenii sunt impresionați de ce s-a-ntîmplat şi-mi vine să cred că unii dintre ei se şi cam tem; e o panică, o derută...

— De ce?

— Aşa sunt oamenii. Îl vedeți pe cel cu pălărie? arătă preşedintele pe fereastră, spre poartă. Îi mergea gura ca

melița. Acum, nu scoate o vorbă. „Ce e cu tine, Tănăsache?” l-am întrebat. „Nimic, vream să scot o adeverință, dădusem cererea de ieri.” „Vino s-o iei.” „N-o mai iau, altă dată.” „De ce?” Vream să plec pe vreo două săptămâni, dar acu’ nu mai plec. Cine ştie... Să se limpezească ce e cu *cazu*”... „Păi, ce-are-a face?” „Te pomeneşti cu vreunul că zice vreuna *anapoda*, Şi, mai ştii?" Ăştia sunt oamenii.

— Curios... normal ar fi fost ca tocmai astăzi să fie mai multă fierbere, spuse Dinu şi reținu faptul, pentru a-l judeca şi a-şi explica.

— Ieri, aşa a fost, nu ştiți? Până scara târziu, au stat în curte. Abia i-am putut împrăştia. Sunt curioşi să afle, să ştiți, sunt curioşi, dar pesemne că, astăzi, după ce ştiu că Sile a fost împuşcat şi tîrât în groapă şi că mâine o să-l aducă să-l îngroape, se sfiesc, judecă fiecare-n ale lui... Şi le pare rău... Era om Sile! Dacă l-ați fi cunoscut! Om! Om, nu jucărie! Când am auzit că Sile n-a venit noaptea acasă, am fost sigur că s-a întâmplat ceva cu el. Nu mă gândeam la moarte, dar aveam o presimțire. Şi le-am spus că nu e de joacă... Nu-l ştiam eu pe Sile? Nu se-apuca el să facă trăsnăi! Le-am spus de-atunci!...

— Cui, tovarăşe preşedinte?

— La toți care erau aici. Şi lui Răuță, şi lu’ Bobe... „Nu, zicea Bobe, ce să ne-alarmăm, să ne facem de râs, o fi omul încurcat pe undeva..." Ce-ncurcat? Sile era omul care să se-ncurce?

— E, aşa se-ntâmplă, spuse Dinu, mai mult ca să-l domolească pe preşedinte, pentru că amănuntul i se părea

semnificativ şi-i dădea dreptate preşedintelui, în sinea lui.

— Da, asta aşa e, dar oricum, când ştii tu pe cineva ce fel de om este, îți e greu să crezi despre el orice... Şi pe Sile-l ştiu ca pe frate-meu...

Telefonul sună şi Dinu transmise şefului de post din Cuțeni să fie după-amiază la post, la ora cinci, şi să-l cheme, dar cu grijă, şi pe Vâlpete.

***

Frasin şi Răuță se întorceau de la Patrița şi mergeau la Vanghelc. Femeia nu putuse să le spună nimic deosebit. Convingerea ei era că bărbatul îi fusese omorât de împuşcătura care se auzise, degeaba spuneau oamenii că cine-a tras a tras la ulmul Corniții; ea era încredințată că împuşcătura se auzise chiar înspre loturi...

— Ce părere ai? îl întrebă Frasin pe Răuță.

— S-ar putea să se fi tras de două ori? întrebă Răuță, în loc de răspuns.

— De ce de doua ori?

— O dată a tras Vâlpete, asta în mod sigur, omul a recunoscut, şi-ar mai fi încă o împuşcătură, aia pe care zice Patrița c-a auzit-o.

— Când spunea Vâlpete c-a tras?

— Pe la şapte...

— Ar fi, deci, o diferență de o oră şi ceva...

— Dacă au fost două...

— Nu, chiar dacă a fost o singură împuşcătură. E posibil să fie o simplă eroare... Cum e posibil ca împuşcătura care i-a pricinuit moartea să nu fi fost aceea care s-a auzit! Să

vedem ce ni se va comunica de la analiză, când s-a instalat moartea. Victima ar fi putut îi împuşcată şi a doua zi... Nu e posibil?

— Da, tot ce se poate... Dar nu s-au mai auzit împuşcături.

— Cu Vâlpete, trebuie să discutăm foarte amănunțit. Ai să mergi şi dumneata cu locotenentul Dinu... ca eventualele deosebiri în afirmațiile lui să poată fi clarificate. Dar nu anchetam, nu anchetăm pe nimeni. Discutăm.

...Ajunşi în fața casei lui Vanghele, Răuță strigă pe soția lui, care spăla sub şopron, şi-i spuse că vrea să stea de vorbă cu bărbatu-său. Femeia îi pofti în curte şi le spuse să aştepte până îl trezeşte, omul ei fusese în pădure toată noaptea şi se odihnea. Casa lui Vanghele era aşezată pe un dâmb, nu prea înalt, dar suficient pentru a-i conferi un aspect de construcție specific montană... Frasin examina curtea şi găsi că omul era gospodar, ceea ce îi confirmă şi Răuță... În tropozan, se ivi Vanghele şi-ntrebă dacă nu vor să urce în casă... Urcară... Vanghele îi ruga să-l scuze pentru că e casa cam nedereticată; n-avea ce face, aşa e când femeia trebuie să stea după el până la prânz, când se scoală... Şi asta, aproape zi de zi... Luară loc în jurul unei mese de brad...

— Să vă servim cu ceva? întrebă Vanghele.

— Nu, răspunse Frasin, suntem cam grăbiți şi e păcat... Altă dată...

— Cum vreți...

— Acum, nu, acum vrem să stăm puțin de vorbă...

— Gata, spuse vioi Vanghele.

— ... în legătură cu Sile.

— Da, stăm, de ce să nu stăm? adăugă Vanghele, de data aceasta cu o voce gravă.

— Te-am ruga să ne spui ce ştii dumneata, ce crezi dumneata; să ne spui ce ştii despre împuşcătura din seara zilei...

— Da, cum să nu, vă spun, se grăbi Vanghele... Eu urcam spre gropi. Era pe seară, cât era ceasul exact nu ştiu. Şi-aud o împuşcătură. Mă uit spre ulmul Corniții. „Care eşti? am strigat. Stai!" „Ce, băi Vanghele, mi-a răspuns unul dintre ei, că parcă erau mai mulți, ce, pentru o cioară faci tapaj?" Pân' s-ajung eu, pleca-seră... Am auzit, acum, că era Vâlpete. Atunci, nu mi-am dat seama, vă spusei, era pe seară şi nu-l puteam vedea bine şi nici vocea nu i-o cunoşteam.

— Pe la ce oră era? întrebă Frasin.

— Exact, exact, nu pot să spun. Spre seară...

— Amurgise?

— Taman atunci. Eu ştiu, să fi fost şapte, şapte şi ceva.

— De amurgit, amurgeşte pe la opt.

— S-ar putea să fi fost şi opt.

— Altă împuşcătură ai mai auzit?

— Una singură a fost, aia a lui Vâlpete.

— Patrița spune c-a mai auzit o împuşcătură, mai spre loturi, şi ceva mai târziu.

— Eu n-am auzit-o decât p-aia, alta n-am mai auzit...

— Mai ştie cineva de discuția cu Vâlpete?

— Nimeni.

— N-ai mai discutat cu nimeni pân-acum?

— Ba da, am discutat chiar dimineața, n-am fost la primărie?

— Şi cine te-a-ntrebat?

— Nimeni, eu am spus, erau mai mulți.

— Nu te-a întrebat nimeni?

— Nu, eu le-am spus...

— Şi după aia?

— După aia, ce să vă spun, m-am crucit şi eu când am auzit ce s-a-ntâmplat. Ce să vă spun? Nu e caz de crimă? Vreți să spun ceva fără să am o bază?

Frasin nu mai puse nicio întrebare, îi mulțumi şi-i spuse să fie liniştit, să nu aibă nicio grijă, dar că va mai fi nevoie de el, pentru că chestiunea cu împuşcătura trebuia clarificată...

***

De la inspectoratul județean al miliției, se comunicase că moartea victimei se datora perforației unui singur glonț şi se instalase în seara zilei de 18; leziunile fuseseră produse după încetarea din viață a victimei...

***

Bobe fu invitat la postul de miliție, să discute cu Frasin şi Dinu. Când intră în sediul postului, dădu mîna cu toți şi-l întrebă pe Răuță dacă s-a mai aflat ceva.

— Deocamdată, nimic...

— E caz greu, domnule. Nu numai c-a fost împuşcat; dar şi târât atât loc şi lovit, vai de el, de ce moarte-a fost să aibă

parte!... Şi ce om! Ce om era Sile! Cine s-aştepta la aşa ceva?! Eu am crezut, de ce să mint, că de, a mai zăbovit şi el, ca omul, mai ştii? Dar când am văzut că nu e de glumă, am zis: gata, cu Sile s-a-ntâmplat ceva, cine ştie dac-o mai trăi...

— Dumneata ce crezi că s-ar fi putut întîmpla? întrebă Frasin.

— Ştiu eu ce să cred? Poți să *crezi* în situații din astea? Că le spuneam şi oamenilor, aseară; mă, vedeți-vă de treaba şi nu mai trăncăniți anapoda, că e caz de crimă la mijloc, şi nu ne putem juca cu vorbele.

— La primărie? întrebă Dinu.

— Da, că erau strânşi acolo, ca la şedință, i-ați văzut. Ba unul că ar fi fost împuşcat din întâmplare, ba altul c-ar fi fost omorât în bătaie, şi după aia, împuşcat, şi-uite-aşa, fel de fel de vorbe...

— Dar dumneata ce crezi?!

Întrebarea fusese rostită pe un ton care-i atrase atenția lui Bobe. Cumpăni câteva clipe şi-apoi răspunse iritat.

— Ce să cred, ce, aici e de *crezut*? E caz greu ăsta, trebuie făcută o anchetă aici, nu? Să se ia fiecare lucru în parte şi să se vadă ce şi cum...

— De unde să se ia „*fiecare lucru*”?

— Cum de unde?

— Care-ar fi lucrurile care ar trebui luate fiecare în parte?

— Păi ce ştie unul, ce ştie altul.

— Tocmai asta şi vrem, interveni Dinu. Spuneți-ne ce

ştiți dumneavoastră.

— Asta e altceva, ce *ştiu*, nu ce cred, că fiecare putem crede multe... Ce să ştiu... Ştiu că, spre seară, Sile a plecat la loturi; asta mi-au spus-o Patrița şi Dură, cu care-a ieşit spre gârlă; ştiu că noaptea n-a venit acasă; asta o ştiu de la Patrița, ştiu că seara s-a auzit o împuşcătură; asta o ştiu şi de la Vanghele şi de la Patrița, numai că Vanghele zice că era pe la şapte şi că s-a auzit spre ulmul Corniții şi Patrița zice că era seara, pe la nouă, opt, opt jumătate, şi că s-a auzit spre „loturi". Ştiu că l-am căutat două zile şi două nopți, că n-am închiş un ochi, tovarăşul Răuță cunoaşte, ştiu că a lui Frâncu i-a găsit nasturele... Şi ştiu ce-a fost ieri, când l-am descoperit în groapă. Asta ştiu... altceva, ce să mai ştiu?

— Când v-a spus Vanghele c-a auzit împuşcătura?

— Seara, pe la şapte.

— Seara, la şapte, a auzit-o el, dar când v-a spus dumneavoastră că la şapte a auzit-o?

— A doua zi dimineața.

— L-ați întrebat dumneavoastră?

— Da, eu l-am întrebat: ce-a fost, mă, aseară? Şi mi-a spus că au fost unii din Cuțeni, mergeau în sus, la vânat, şi că unul dintre ei a scăpat un glonț.

— Dumneavoastră ați auzit împuşcătura?

— Nu, n-am auzit, de ce să spun...

— Da, spuse Frasin, dând de înțeles că discuția s-ar considera încheiată, dumneavoastră ați ajutat mult până acum în descoperirea cadavrului...

— Nu suntem oameni? Ce să mai spun că eram şi prieteni?.

— Poate că şi de-acum înainte vom avea nevoie de sprijinul dumneavoastră şi cred că ne veți da o mâna de ajutor.

— Sunt la dispoziție pentru orice, e vorba de un caz grav, îmi dau seama, şi dacă nu punem umărul cu toții, poate...

— Poate mai spre după-amiază, vom mai sta de vorbă. Şi-o să vă rugăm să ne-ajutați... \

— Cu toată plăcerea, mai spuse Bobe, şi se ridicase de la masă, o dată cu Frasin şi ceilalți. Înainte de-a pleca, întrebă cu un ton sfătos: S-a stat, domnule, cum trebuie, de vorbă cu Vâlpete? Eu nu ştiu dacă nu cumva... Ştiu eu, să nu zic vorbă mare...

Nimeni nu-i răspunse. Se aşternu o linişte care convenea parcă tuturor.

***

Felul cum rostise întrebarea Bobe îi reținuse atenția lui Frasin. Hotărî să meargă el să discute cu Vâlpete. Dinu urma să stea de vorbă, după-amiază, cu Vasilică Frâncu, cu Rancu şi cu unii dintre prietenii lui Sile... Tudor Uioară, Radu Bunea, Ilie Nacu.

***

Dinu fusese de părere să discute cu Vasilică Frâncu la sediul consiliului comunal, să n-o cheme pe ea, fată, la postul de miliție. Preşedintele fusese de acord, şi trimisese omul de serviciu s-o cheme. O aşteptau să vină.

— Mare lucru nu putem afla de la Vasilică, spuse

preşedintele. Poate numai aşa, că trebuie să fie şi ea întrebată...

Dinu, căruia i se adresase preşedintele, părea preocupat de cu totul altceva, deşi, cu câteva minute mai înainte, îi argumentase acestuia de ce socotea că e bine să discute cu Vasilică la sediul consiliului comunal şi lăsase să se înţeleagă că aştepta de la fată lămurirea unei anume probleme. Îşi frunzărea carnetul de notiţe, căutând parcă să găsească, între însemnări, una, de care-şi adusese aminte şi pe care trebuia s-o revadă neapărat în clipa aceea. Preşedintele şi Pascu îl urmăreau. Dinu găsi, în sfârşit, ceea ce căuta, sublinie cu creionul câteva rînduri, lăsă carnetul pe birou şi-l întrebă pe Pascu:

— Chiar crezi c-ar putea să fie ceva?

— Unde, tovarăşe locotenent? tresari Pascu.

— Cu Vasilică...

— Ce să fie?

— De dimineaţă, spuneai că trebuie să fie ceva...

— Da, aşa ziceam. Şi-acum, tot la lei zic. Până nu stăm de vorbă?!...

— Bine, dar de la ce pleci atunci când spui că trebuie să fie ceva...

— De la nimic concret.

— Totuşi, e o judecată.

— Este. Gropile au fost scotocite de tovarăşul plutonier Răuţă. Anume au fost luate de dânsul gropile, ca să se caute mai bine. Ştiţi cum s-a discutat atunci... se adresă el preşedintelui, că şi dumneavoastră aţi spus să nu-şi aleagă

Bobe gropile. Şi nu s-a scotocit, credeți, bine?!

— Bobe şi-a *ales* gropile? întrebă Dinu.

— A zis el că merge să scotocească acolo, dar tovarăşul preşedinte a fost de părere să meargă la gropi tovarăşul Răuță. Şi-au fost scotocite gropile, cred, destul...

— Eu cred că n-au fost destul, spuse preşedintele, dacă se căuta cum trebuie, îl găseau. Eu nu spun ce zic unii că, dacă-l găseam atunci, poate-l găseam viu, dar îl găseam mai devreme...

— Şi cum credeți dumneavoastră că a lui Frâncu a găsit *tocmai* acolo un nasture ca al lui Sile? zice c-avea şi ea la fel. O fi având, nimic de zis, dar de unde ştia ea precis că Sile avea nasturi sidefii? Nu e o întrebare şi-asta?

— O s-o-ntrebăm pe ea.

— Nu spun neapărat că e vreo amestecătură...

— Asta-a zis-o Bobe, atunci, imediat, cum fiecare ne miram cum de-a văzut ea, prin tot mărăcinişul de-acolo, un pârlit de nasture.

— Nu zic că e vreo amestecătură, dar ceva s-ar putea să fie... Putem şti, până nu stăm de vorbă?...

...Fata intra în biroul preşedintelui, dădu bună ziua şi rămase lângă uşă. Preşedintele o invita să ia loc şi-i făcu semn lui Dinu să înceapă discuția. După ce Vasilică se aşează, Dinu îi spuse cine era el şi o rugă să povestească amănunțit cum s-a-ntâmplat. Fata nu schiță niciun gest de temere. Începu să povestească, cu o limpezime care-l uimi pe Dinu. Când spuse că, văzând nasturele, şi-adusese

imediat aminte că avea şi Sile nasturi la fel şi că se gândise c-ar fi putut fi de la haina lui, preşedintele o întrerupse.

— De unde ştiai tu, Vasilico, ce lei de nasturi avea Sile?

— Păi, n-a spus ţaţa Patriţa că avea nasturi sidefii la haina de velur?

— Da, dar tu de unde ştiai că Sile are la haina de velur nasturi sidefii?

— Ştiam, pentru că, atunci când eu mi i-am cumpărat pe-ai mei, era la magazin şi nea Sile. Burcică mi-a arătat nasturii şi mi-a zis să iau d-ăia, că sunt cei mai frumoşi nasturi de damă pe care-i are şi că se poartă. Atunci, nea Sile l-a-ntrebat de când i-a făcut de damă, că lui, când i-a vândut, tot nasturi din ăia, zicea că sunt bărbăteşti... Luase şi nea Sile, mai ‘nainte, pentru haina de velur.

— Cine mai era în magazin?

— Păi, erau mulţi. Lângă noi, era Iancu Fizicu, şi când nea Sile i-a zis lui Burcică, el a zis „ce vrei, nea Sile, negustorul e negustor, şi-şi vinde marfa.” Şi mai erau şi alţii, staţi că mi-aduc aminte...

— Nu e nevoie, interveni Dinu, e clar. Vă mulţumim şi să ne scuzaţi că v-am deranjat. Trebuia.

— Nu e niciun deranj, spuse Vasilica şi se ridică, dădu din nou bună ziua şi plecă.

— E clar? întrebă preşedintele după ce se închise uşa.

— Este, răspunse Pascu...

— Este, tovarăşe locotenent? mai întrebă o dată preşedintele.

— Da, este. Întrebarea e, acum, unde discutăm cu

Rancu? Tot aici, sau la post?

— Să mai rămân şi eu?

— Nu-i neapărată nevoie. Dacă-l chemăm aici, ar fi bine...

— Eu cred că e bine să mergem la el acasă, unde stă el, e loc ferit, propuse Pascu.

— Poate-ar fi bine să discutaţi tot aici... Eu n-am să mai pot rămâne, dar staţi dumneavoastră.

— E mai bine, într-adevăr, conveni Dinu şi stabiliră, după aceea, ca Rancu să fie chemat tot de omul de serviciu al consiliului popular.

***

Rancu era un om înalt, slăbuţ, cu o mustaţă mare răsucită, aducând, după părerea lui Pascu, cu dorobanţul lui Grigorescu... Dinu îi privi ochii adânci şi limpezi, şi reţinu calmul şi siguranţa pe care le dezvăluiau.

— Ştiţi de ce v-am chemat?

— Nu, răspunse Rancu domol.

— Ca să stăm puţin de vorbă.

— E bine... Mai ales, dac-o să avem ce vorbi.

— N-o s-avem?

— Dumneavoastră ştiţi. Eu...

— Vrem să discutăm puţin despre cazul acesta...

— Cu Sile?...

— Da...

— Păcat de om...

— Toţi cu care am discutat spun acelaşi lucru.

— Era om!

— Dumneavoastră ce credeți? întrebă neted Dinu.

— Nu pot să spun nimic. Dac-a fost împuşcat, cine ştie de pe unde-o fi ăla care-a făcut una ca asta, că aici, în comună, Sile n-a avut duşman. Aşa cred eu.

— Credeți c-ar fi putut fi împuşcat de cineva din altă parte?

— Dumneavoastră mă întrebați pe mine, ca şi cum cu ar trebui să ştiu. De unde să ştiu?!...

— Vă întreb, pentru că, din câte mi s-a spus, dumneavoastră cunoaşteți mai mult obiceiurile pe-aici şi poate ne puteți da o mână de ajutor.

— Ştiu la ce vă gândiți şi-am să vă spun fără ocolişuri. Eu n-am mai fost la vânătoare de-astă toamnă. Vanghele şi Bobe, din câte ştiu, nici ei. Acum o săptămina, e drept, mi-a zis Bobe să mergem şi i-am spus că nu pot, sunt încurcat cu casa şi n-am timp nici să mor.

— Ce s-ar putea vâna acum?

— Orice!...

— Şi urşi?

— Şi, de ce să nu discutăm drept? Se poate. Că e, sau nu e voie, asta e altă chestiune. Eu, însă, respect legile vînatului, şi-alea scrise, şi-alea nescrise... Când s-a intrat în prohibiție, poate să-mi intre-n curte, nu mă ating. Şi nici capcane n-am pus vreodată, cum au unii obiceiul, chiar şi pe la noi. Vânatul nu e o meserie, e o pasiune, şi, dacă nu-l faci cum se cere, mai bine nu-l fă...

— Ce fel de capcane se pun?

— Nu ştiți?

— Nu...

Rancu explică. Dinu reține explicația şi, pentru a nu atrage atenția, îi puse o nouă întrebare.

— Cunoaşteți vânătorii de prin apropiere?

— Cunosc destui.

— Poate că, amintindu-vi-i, ne puteți spune ceva care să ne intereseze.

— Ce-aş putea să vă spun?

— Ceea ce credeți că ne-ar putea interesa... încercați să vă amintiți.

— Acum?

— Acum sau mai târziu, când vreți.

— Am să mă gândesc...

— E bine şi-aşa: vă gândiți şi mai stăm de vorbă. Şi să fiți sigur că ceea ce discutăm, discutăm între noi... La fel cred că-nțelegeți şi dumneavoastră discuția...

— Nici nu e nevoie să-mi amintiți, eu ştiu ce-nseamnă în cazuri din astea să-ți spui o părere...

***

Frasin şi Răuță se întoarseră noaptea, târziu, de la Cuțeni. Vâlpete nu mai era în sat, plecase chiar dimi-neața, se spunea că pe undeva, pe un şantier. Părinților aşa le spusese, că pleacă de acasă. Din cercetările pe care Frasin le făcuse, nu rezultau indicii că Vâlpete ar fi avut alice de mărimea celor cu care se trăsese asupra lui Sile.

***

Înainte de a se despărți de Pascu şi Răuță, în seara aceea, Dinu le ceru să-şi aducă aminte de discuția care

avusese loc atunci când se împărțiseră echipele de scotocire. Răuță povesti. Nu fusese, propriu-zis, o *discuție*. Bobe spusese că el ia gropile, preşedintele spusese că o mai bine ca gropile să le ia el, Răuță.

— Şi după ce s-a stabilit să mergeți dumneavoastră la gropi, ce-a zis Bobe?

— N-a zis nimic...

— Nu-ntreb dacă a obiectat sau nu, întreb ce-a zis... Nu v-amintiți exact cum a spus?

— Aşa a spus: *tot una e, şi-aşa e clar, ce să mai discutăm? Sile trebuie căutat*...

— Este atât de importantă precizarea? întrebă Frasin care până atunci ascultase fără interes explicațiile lui Răuță.

— Foarte! răspunse Dinu.

— Adică?

— Deocamdată, nu pot să vă raportez... Trebuie să las „laboratorul de noapte" să opereze... Şi mai am să pun *cuiva* o întrebare... Dar asta, dimineața...

***

Frasin se trezise, dar nu observase că Dinu lipsea. Când se sculase? Unde plecase? Se uită la ceas; era opt, destul de târziu, fusese prea obosit şi dormise adânc... Se sculă şi el, deschise fereastra şi rămase câteva clipa să soarbă aer proaspăt... Era o dimineață cu cer înalt şi soare mult... începu să se îmbrace... Dinu se ivi la fereastră.

— Să trăiți! rosti el sacadat.

— 'Mneața! M-ai lăsat şi-ai plecat...

— Dormeați aşa de frumos!...

— Pe unde ai umblat dis-de-dimincaţă?

— Am avut de pus o întrebare.

— Şi-ai pus-o?

— Da.

Dinu intră în camera. Frasin se aşeza pe patul său şi îl invită şi pe Dinu să stea. Locotenentul rămase în picioare şi-şi scoase carnetul.

— Eu cred că Bobe ştie mai multe... Poate, chiar tot...

— De unde concluzia?

— Nu mi-am sistematizat încă deducţiile, vi le raportez aşa cum le-am punctat: *Unu*: Bobe a încercat să întârzie căutarea victimei; a fost tot timpul „convins” că nu e nimic cu Sile. El a spus să nu se alarmeze degeaba, că poate Sile este pe undeva, cu vreo-ncurcătură. Abia când s-a stabilit că gropile urmează să fie scotocite de Răuţă, după ce vrusese el să le scotocească, a devenit şi el sigur că Sile trebuie căutat. *Doi*; El n-a auzit nicio împuşcătură, dar l-a întrebat, a doua zi dimineaţa, pe Vanghele, ce-a fost cu-mpuşcătura. *Trei*: Oamenii manifestă o temere care, cred, se explică şi prin faptul că Bobe i-a ameninţat să nu vorbească anapoda. Termenul îi aparţine. *Patru*: Bobe a forţat anchetarea lui Vâlpete, despre care cred că ştie că e ple-cat. S-ar putea chiar ca plecarea lui Vâlpete să fie sugerată de cineva pe care Bobe îl cunoaşte; dacă nu chiar de către el. *Cinci*: pe-aici, vânătorii au obiceiul să pună capcane. Se aşază arma pe un parapet de înălţimea vînatului, la circa cincizeci-şaizeci de centimetri, trăgaciul se leagă cu o sfoară care se întinde printr-un inel, în sens invers, peste locul pe

unde trece vînatul şi se leagă de un ţăruş. Când animalul trece, sfoara declan-şează focul... Perforaţia glonţului tras asupra lui Sile pare să indice o poziţie asemănătoare; e tocmai ce-aţi observat dumneavoastră: *nu se poate explica poziţia culcat prin pândă, noaptea*; n-avea niciun sens. Dar prin capcană?!

Şi tot la punctul cinci, întrebarea pe care o aveam de pus şi pe care i-am pus-o acum lui Bobe. L-am întrebat dacă n-ar fi cumva posibil ca Sile să fi fost victima unei capcane. „Ce capcană, tovarăşe, cine se mai ţine-acum de-aşa ceva?" De ţinut, se ţine... Rancu mi-a explicat aseară...

Concluzia: Bobe *ştie* mai multe... Dacă nu *tot.*

— E interesant sistemul deducţiilor tale, Dinule... Mai trebuie, însă, să-l ascult o dată.

— Să raportez din nou?

— Ţi-e prea greu, acum.

— Nu, tovarăşe căpitan.

— Ba da, Dinule, crede-mă.

— De ce, tovarăşe căpitan?

— E prea de dimineaţă, mă, nu vezi ce soare răcoros e-afară?

— Am înţeles, spuse Dinu, intuind că Frasin avea nevoie de un răgaz pentru a judeca, prin propriile raţionamente, deducţiile lui...

***

Cercetările propriu-zise au început după câteva zile. Deducţiile locotenentului Dinu au fost acceptate ca o ipoteză de lucru. După treizeci şi patru de zile de muncă, asasinatul

a fost elucidat. Agentul veterinar tre-cuse prin capcana pusă de Bobe. Când auzise împuşcătura, Bobe se dusese să ridice vînatul şi-l găsise pe Sile, în agonie, înspăimântat, îi mai aplicase câteva lovituri şi-l transportase la gropi. Până dimineața, acope-rise urmele de la locul capcanei... Focul de armă, care fusese auzit de soția victimei, fusese cel al armei lui Bobe. Vâlpete trăsese şi el un foc, mult mai devreme şi destul de departe de locul capcanei. Iar plecarea pe şantier a lui Vâlpete fusese sugerată tot de Bobe; îl făcuse să creadă că, oricum, va fi bănuit de crimă, şi-l sfătuise să plece...

A existat, desigur, un element material de care s-a uzat, pentru a-l determina pe Bobe să recunoască fapta... Cu descrierea lui, şi-a început Dinu jurnalul său intim, pe a cărui primă filă a însemnat, drept motto: „*Notează tot ceea ce crezi că nu poți uita. Al. Frasin.*”

Radu Vaida

Dispariţia Adinei

M-ai rugai să-ți povestesc cel mai dificil caz. E greu să alegi. Înainte de rezolvare, toate ți se par grele; pentru mine, ca tată a doi copii, cel mai dificil a fost Cazul „A”...

...Primisem o scrisoare. Expeditorul – o mamă!... „Sunt distrusă. Ieri, la ora 11, singurul nostru copil, Adina, de 6 ani, a dispărut...”

Femeia descria împrejurările dispariției copilului. Dimineața, o lăsase pe Adina să se joace în fața blo-cului, cu alți copii. La ora unsprezece, constatase dispariția fetiței...

Am citit şi recitit scrisoarea. Seara se lăsase de mult, dar

gândurile despre acest caz nu mă părăseau. „De unde să încep? Pe ce căi să conduc cercetările?..

Mult mai târziu, am înțeles adevăratul sens al cuvintelor colonelului Sfetcu, şeful inspectoratului.

— Va fi, poate, cazul cel mai dificil...

Da, aşa era, sunt de mulți ani în miliție, şi întâmplarea mi se pare unică în felul ei...

***

Chiar în seara aceea, am stat de vorbă cu mama fetiței dispărute. O femeie tânără, înaltă, cu ochii migda-lați. Acum, privirea îi era tristă şi vocea răguşită. Mi-a povestit că era dintr-un orăşel din Banat. Se căsătorise în urma unei întâmplări ieşite din comun. Înainte de a se fi căsătorit, un vecin, pe care ea îl refuzase, Ştefan Radoslav, încercase s-o răpească. Întâmplarea se terminase cu un scandal care făcuse vâlvă în cartier. Apoi, totul se liniştise – şi s-a putut mărita cu cel pe care-l iubea. Soțul ei era revizor contabil la sfatul popular al oraşului. Am întrerupt-o şi i-am cerut să-mi spună dacă îl considera pe Radoslav capabil să se răzbune, după atâția ani. N-a ştiut ce să-mi răspundă. Mi-a povestit în schimb o mulțime de lucruri despre soțul ei. Acesta avea un frate şi o soră, care locuiau în orăşelul ei natal. Sora lui, în ziua dispariției fetiței, venise la ei în vizită şi plecase în jurul orei 12.

— Cât a stat cumnata la dumneavoastră? am întrerupt-o eu.

— Numai de dimineață. Era în trecere, cu o excursie O.N.T. Am lăsat-o împreună cu fetița, iar eu m-am dus la

piață. Când m-am întors, fetița plecase să se joace, iar cumnata mea se pregătea de drum.

În acest moment al discuției, şi-a făcut apariția pe uşă soțul. Pe chipul lui, am desluşit o alarmă greu reținută. Şi-a dat seama din prima clipă cine sunt şi mi s-a adresat direct mie:

— Am căutat-o peste tot, nu este...

Am aşteptat să se liniştească puțin. Apoi, le-am cerut să-mi descrie cum fusese îmbrăcată fetița.

— Cu o rochiță de catifea roşie, cu mâneci scurte, peste care avea un paltonaş roşu, mi-a spus mama. Pe cap purta un batic de mătase, înflorat, cu cercuri concentrice, a precizat ea.

— În picioare ce purta?

— Pantofi albi, ciorapi albi, trei sferturi, supraelastici.

M-am uitat la fotografia înrămată de pe masa la care şedeam, şi Tudor Stan, tatăl fetiței, mi-a înțeles privirea.

— Da, ea e, tovarăşe maior... E o fotografie făcută cu o lună în urmă...

I-am rugat să-mi îngăduie să iau cu mine câteva din obiectele fetiței, jucării pe care erau imprimate urmele ei digitale...

***

În ziua aceea, parcă se deschisese cerul: începuse de dimineață să plouă. O ploaie măruntă şi deasă. Norii pluteau deasupra oraşului, mohorându-l. Ploaia are darul de a mă linişti... mă ajută să gândesc mai repede şi mai limpede. Iată ipotezele pe care le stabilisem: 1. Fetița, fiind

lipsită de supraveghere directă, a fost victima unui accident, fie de circulație (şi, în acest caz, cadavrul a fost ascuns de şoferul infractor), fie a căzut în vreo gură de canal sau într-o groapă (în apropiere, se aflau câteva şantiere de construcții). 2. Fetița a fost răpită de Ştefan Radoslav, fostul curtezan al Mariei, care se jurase că se va răzbuna pe cea care nu răspunsese sentimentelor sale. 3. A fost luată de cumnată, fără ca aceasta să anunțe pe cineva. 4. A fost sechestrată de infractori necunoscuți... Mai erau şi alte ipoteze. Nu le mai enumăr. Am adunat colectivul de ofițeri care se formase pentru elucidarea acestui caz şi am pus în discuție toate ipotezele...

***

...Călătoream cu acceleratul de Timişoara. Prin fața ochilor mei se derula, estompat, ca într-un film vechi, peisajul dezolant al toamnei târzii. Mă simțeam obosit, acordarea ultimelor zile mă încolțise. Mi-am rezemați fruntea de geamul rece şi încercam să mă odihnesc, gândându-mă la cei de acasă, la soție şi la copiii mei. N-aveam voie să mă las pradă oboselii. Acțiunea abia începuse. Mergeam să-l găsesc pe Ştefan Radoslav...

***

În Timişoara, am găsit uşor casa în care locuia cel pe care îl căutam; era o clădire veche, numai piatră şi cărămidă. Intrarea se făcea printr-o poartă înaltă de lemn, vopsită într-un albastru siniliu, pe care se afla o inscripție scrisă de mână, pe o tăbliță: *Câine rău*.

Era dimineață. Bănuiam că stăpânul casei trebuia să fie

plecat, aşa că nu m-am mirat de loc când mi-a deschis o femeie. Era nevasta lui Radoslav. Masivă, cu un trup îndesat, de hangiță, femeia degaja din toată ființa un aer de sănătate.

— Pe cine căutați?

— Pe tovarăşul Radoslav.

— E la policlinică. Ştiți, abia a ieşit din spital. În ultima vreme, e cam bolnăvicios. I-am spus să se îngri-jească... Şi femeia, guralivă, a continuat să vorbească pe nerăsuflate, povestindu-mi despre soțul ei, despre tot ce credea ea că mă interesa, deşi nu-i cerusem nimic. Am ascultat-o cu răbdare, minute în şir...

...Desigur că primul meu drum, după această întâlnire, a fost la spital. Aici am aflat că Radoslav fusese internat timp de o lună şi ieşise de două zile. Cercetai fişele şi vorbii cu directorul spitalului. Radoslav fusese un bolnav liniştit, care nu le dăduse bătaie de cap. Numai în ultimele zile fusese mai nervos, probabil pentru că era nerăbdător să se întoarcă acasă.

— N-a lipsit din spital în timpul internării?

Directorul mai cerceta fişele din fața sa, apoi consulta un registru cu scoarțe albastre.

— Nu. Cel puțin aşa rezultă din documentele noastre...

Am mulțumit şi am ieşit în parcul spitalului. Am intrat în vorbă cu câțiva bolnavi din salonul în care fusese internat Radoslav. Nu mică mi-a fost mirarea când am aflat că cel de care mă interesam lipsise din spital două nopți şi două zile. Şi una din zilele în care lipsise era tocmai ziua de 26 a lunii,

ziua în care dispăruse fetița! Deci, era posibil ca Radoslav...

***

Discuția cu fostul bolnav nu decurse aşa cum mă aşteptam. Bărbatul pe care mi-l închipuisem cu un fizic puternic, cu o fire agresivă, mi se înfăţişă ca un om obişnuit, mai mult scund, decât înalt. Buzele dese-nate frumos îi luminau înfățișarea. Înainte de a discuta cu el, aflasem că avea doi copii, la care ținea foarte mult, dar că nu se înțelegea de loc cu soția.

„E oare posibil ca un om care iubeşte copiii să poată face rău tocmai unui copil?" mă întrebam eu, puțin supărat pe mine că făceam această reflecție, care îmi năruia presupunerile că Radoslav ar avea vreun amestec în dispariția Adinei. „Dar unde a fost în zilele în care a lipsit din spital?" Nu puteam pleca fără a găsi răspuns la această chestiune. Şi, la primele întrebări, îmi răspunse îndârjit, minținд vădit. Nu recunoştea de loc că lipsise cele două zile şi două nopți din spital.

— Tovarăşe Radoslav, n-are niciun rost să vă mențineți în negarea unor realități evidente, hotărâi să dau pe față lucrurile. E vorba de soarta unui copil.

Văzui pe fața lui o tresărire. Îşi ridică ochii, întrebător.

— Ce copil? Şi ce legătură are asta cu mine?

— Are. E vorba de fetița fostei dumneavoastră vecine. E vorba de un lucru deosebit de grav.

Citii în ochii săi un licăr de nelinişte. Fața i se înroşi, mâinile începură să-i tremure uşor. După o clipă de ezitare, mărturisi:

— Dacă-i aşa, vă spun. Vă rog, însă, să rămână între noi. Am fost la o petrecere, cu nişte prieteni. Am băut şi mi s-a făcut rău. Am stat la un văr. N-am vrut să se audă la spital... Şi, mai ales, nu vreau să audă soția. E certată cu vărul meu şi...

Am cercetat şi m-am convins că Radoslav îmi spusese adevărul. Am luat, apoi, primul tren spre casă.

Reuşisem să elimin o ipoteză, dar rămâneau atâtea altele în picioare. Care era aceea, la capătul căreia trebuia să dau de rezolvarea cazului? Îmi spuneam că la mijloc e vorba de o răpire, sau poate de o crimă. Poate cineva vrusese să lovească, astfel, în familia Tudor. Poate că... Zeci şi zeci de presupuneri se învălmă-şeau în continuare în mintea mea. Deveneam din ce în ce mai nerăbdător. Acum mi se părea că trenul e un vehicul demodat, că înaintează prea încet...

***

— De când lucrați ca revizor-contabil?...

Tudor Stan, pe care îl invitasem la o nouă discuție, avea fața trasă şi ochii mici îl trădau că dormise puțin în ultimele zile. Îl înțelegeam. Îl rugasem să se concentreze şi să-mi răspundă precis la întrebări.

— De peste zece ani, veni într-un târziu răspunsul.

— În acest timp, ați avut cazuri în care, prin controalele pe care le-ați făcut, prin expertizele dumnea-voastră, au fost demascați oameni necinstiți?

— Da.

— Relatați-mi, vă rog, pe larg, despre controalele pe care le-ați făcut şi despre cei controlați...

***

...Mă simt, uneori, ca un alpinist care trebuie să atingă, cu eforturi mari, piscul unui munte. Drumul este anevoios. Urcând mereu, ajungi, însă, sus, unde eşti răsplătit din plin pentru eforturi. Verificasem doi din cei trei indivizi, pe care îi stabilisem ca având motive puternice pentru a-l duşmăni pe Tudor. Toți trei fuseseră condamnați pentru infracțiunile descoperite prin controalele revizorului-contabil. Unul dintre ei, Ion Ursache, scăpase cu fața... curată la prima revizie făcută de un contabil care se lăsase... păcălit. Chemat ulterior în supracontrol, Tudor lucrase meticulos şi metodic, răscolind toată gestiunea, pe durata mai multor ani. Descoperise o delapidare ingenioasă a câtorva infractori al căror „cap" fusese Ursache. Acesta încercase să-l mituiască şi pe Tudor Stan. Faptul îi agravase culpa... Judecat, Ursache luase mai mulți ani de închi-soare. După proces, nevasta şi copilul îl părăsiseră.

Pe Ursache, l-am găsit după câteva zile de căutări înfrigurate. Lucra acum ca pontator, pe un şantier în apropierea oraşului. Locuia la căminul burlacilor. Cercetările pe care le-am întreprins mi-au furnizat date interesante. Ursache era apreciat ca un salariat conştiincios, însă uneori îi plăcea să bea ceva mai mult şi provoca scandaluri. Trăia retras, având o fire ursuză. Soția nu-l iertase şi, ca atare, nu-şi mai văzuse familia de la proces. Avea în oraş doar un frate mai tânăr, operator chimist, care ocupa o garsonieră într-un bloc alăturat celui al lui Tudor Stan. Fratele plecase cu soția în concediu, într-o stațiune

climaterică şi lăsase cheile de la garsonieră lui Ursache, pentru a avea grijă de flori. Ursache se mutase, însă, cu totul, în garso-niera fratelui, şi vecinii îl văzuseră deseori cum se întorcea seara din oraş, beat. Verificările noastre au scos la iveală că fostul delapidator nu devenise un om cinstit. Pe şantierul pe care lucra, întocmea deseori pontări false şi îşi însuşea banii.

În dimineaţa zilei de 26, fusese în tură libera. Adâncindu-se investigaţiile, s-a stabilit că Ursache, în ultima vreme, era frământat, din care cauză consuma şi mai des băuturi alcoolice.

Analiza acestor date m-a ajutat să trag câteva concluzii pe care le-am discutat îndelung cu tovarăşii cu care colaboram la acest caz. În prinţul rând, Ursache, fiind în tura liberă în dimineaţa zilei de 26, putuse să se ocupe de răpirea Adinei... în al doilea rând, domiciliul său provizoriu era situat în apropierea blocului în care locuiau soţii Tudor, părinţii fetiţei dispărute. Apoi, frământările lui Ursache...

Lucrurile începeau să se limpezească. Îmi era tot mai clar că Ursache nu era străin de dispariţia Adinei. Părerile mele erau împărtăşite şi de ceilalţi.

Dar ce făcuse cu fetiţa? Am adoptat un plan de bătaie, în care am prevăzut toate măsurile pentru a obţine rezultatul dorit, în cazul în care bănuiala noastră că Ursache era vinovatul s-ar fi confirmat. În primul rând, am cerut reţinerea lui, pe motivul falsurilor din fişele de pontaj.

Spre surprinderea mea. Ursache, înalt, slab, cu ochi cenuşii, văzându-se-arestat, şi aflând că suntem „de la

județ”, nici n-a mai aşteptat să i se pună în față probele. A recunoscut imediat infracțiunile de fals comise. Recunoaşterea aceasta grăbită a lui Ursache ne-a întărit convingerea că bănuielile noastre nu erau lipsite de temei. Probe, însă, nu aveam. M-am prefăcut că nu manifest niciun interes deosebit față de declarațiile sale. Am ordonat să fie extinse cercetările, apoi am făcut o vizită în garsoniera unde locuise. Fratele său mi-a răs-puns, cu multă bunăvoință, la întrebările pe care le puneam. Un lucru era limpede: dezaproba comportarea lui Ursache, pe care se vede că nu îl agrea prea mult. I-am pus o ultimă întrebare:

— Vă lipseşte ceva din casă?

Soția lui, care participa la discuție, se sculă şi începu să cerceteze prin cameră, bucătărie, baie. Se întoarse la masă, peste câteva minute, şi zise:

— Nimic. Toate sunt la locul lor.

— Chiar nimic, nimic? am insistat eu.

— A, un fleac. O foaie de policlorură de vinil din baie. Cine ştie, poate s-a rupt şi a aruncat-o cumnatul meu...

Ajuns la miliție, mi s-a raportat că, în ziua de 26, Ursache consumase băuturi alcoolice la restaurantul „Oltul”, până în jurul orei 11. După aceea, plecase nu se ştie unde. Adina dispăruse tocmai între orele 11 şi 12!

Am hotărât să nu se discute nimic cu Ursache despre cazul Adina, urmând ca, ulterior, să-l transferăm, pentru cercetări, la sediul miliției județene. Dar, în prealabil, am făcut o percheziție domiciliară, atât în fosta lui garsonieră, cât şi la căminul burlacilor, unde locuia de obicei. N-am

găsit nicio urmă de sânge. Totuşi, am ridicat un cuțit de bucătărie, un satîr şi toate foile de policlorură de vinil ce se găseau. În minte, îmi încolțise o idee... „Ce-ar fi ca Ursache să le vadă... întâmplător, la miliție, când va fi scos pentru audiere?”... Ideea nu mi s-a părut rea şi, în consecință, am pus-o în practică. Mergând spre biroul meu, Ursache a văzut, în anticameră, obiectele care se aflau aruncate într-un colț. Îl urmăream cu coada ochiului. A tresărit deodată şi o umbră de spaimă i s-a aşternut pe față.

Am discutat cu el despre falsurile pe care le comisese, lăsându-i impresia că treburile sunt lămurire. Văzînd că nu este trimis la penitenciar, Ursache a început să se intereseze de mersul cercetărilor. Răspunsul „nu ştiu nimic” al subofițerului i-a accentuat arestatului starea de nelinişte, şi aşa destul de vizibilă.

Am simțit că acesta era momentul psihologic cel mai prielnic cercetărilor noastre. M-am pregătit pentru interogatoriu. Eram sigur că voi reuşi să-l fac să ne dea mărturisiri complete şi să-şi recunoască fapta, mai ales că pe mânerul satirului ridicat de noi fusese descoperită o pată mică de sânge. Am uitat să spun că satirul purta şi urmele digitale ale infractorului.

A început interogatoriul. Arestatul răspundea tot mai nesigur la întrebările melc. Începea să-şi dea seama că ştim ceva...

— Tot îl mai urăşti pe Stan Tudor? i-am aruncat pe neaşteptate prima lovitură.

Ursache s-a îngălbenit, şi ochii au început să-i joace. Nu

l-am slăbit nicio clipă.

— De ce ai luat foaia de vinilin din garsonieră? Ştii că a fost găsită?

Arestatul a oftat prelung. Faţa i s-a schimonosit. Şi-a închis ochii, strângându-şi pleoapele, făcând nenumărate creţuri pe tot chipul. În cele din urmă, a început să povestească rar, trăgând zgomotos aer în piept, ca un înecat.

— Voiam să mă răzbun pe revizor. Ştiam ca îşi iubeşte la nebunie fetiţa. Am ademenit-o în garsonieră cu nişte păpuşi. Am vrut s-o ţin sechestrată câteva zile. Eram beat... N-am mai ştiut ce fac...

...Cu aceasta, dragă prietene, cred că ţi-e clar că celelalte ipoteze în cazul „A" au căzut... A, să nu uit, în primăvara aceasta, după aproape doi ani, i-am revăzut pe soţii Tudor. Aveau un băiat... Şi aşteptau încă un copil.

Ion Târlea

Misterioasa dispariţie a „Colţatului"

Cap. I „Colţatul" apare şi dispare

— Sunt obosit, spuse Prisada.

Partida era pierdută. Căpitanul Adrian strânse tablele şi le vârî în sertar.

— Aşa e, zâmbi el. De câte ori te bat, eşti obosit.

Prisada se ridică şi se apropie de uşă, ca s-o deschidă. Fumaseră mult. Aerul era albastru de-atâta fum.

Ajuns la uşă, păru să se răzgândească însă. Se oprise cu

mâna pe clanță, cu ochii pe geam. Fără să se întoarcă, îi făcu semn ofițerului de serviciu, cu mâna.

— Vino să vezi ceva interesant!...

— M-am săturat de viscol, n-am ce vedea? se rezemă mai bine de speteaza scaunului Adrian.

Prisada se întoarse spre el.

— E un individ acolo, arătă cu capul înapoi.

— Unde? întrebă ofițerul de serviciu.

— Acolo, arătă din nou Prisada, cu capul spre spate. Stă în dosul unui copac.

— Un individ misterios?

— Nu glumesc.

— Uitasem că tu nu glumeşti niciodată, se ridica ofițerul de, serviciu, apropiindu-se de uşă. Mai avea încă, pe față, un zâmbet neîncrezător, semn pentru Prisada că nu ținea „farsa". Privi apoi, prin geamul uşii, spre şirul de copaci din fața gheretei. Şi zâmbetul i se stinse, făcând loc unei expresii întrebătoare. Văzuse şi el acum silueta unui bărbat, în spatele unui plop. Omul părea că se ascundea, nu atât de privirile lor, cât de ale cuiva care s-ar fi alfat în clădirea sediului. Ghereta din zid se afla lângă poartă. Clădirea principală, în stânga şi ceva mai în fund. Aşa că din gheretă, omul de afară se vedea stând zgribulit lângă plop, părând să aştepte ceva.

— Ce-o fi cu el? întrebă Adrian. Mă duc să văd!

Vru să deschidă uşa, dar ofițerul din grupa de evenimente îl opri. Stinse lumina.

— Să-l lăsăm puțin, zise. Nu putem şti ce urmăreşte. Aici

s-au întâmplat multe!... Zicând aşa, Prisada, parcă pentru a-l convinge pe ofițerul de serviciu, care era numai de câteva luni la organ, îşi scoase revolverul din toc, trăgându-i piedica.

Cel de afară nu se mişca. Viscolul clătina becurile suspendate deasupra străzii şi, din când în când, halourile luminilor aruncau, peste silueta lui, o apă mierie, străbătută de argintul fulgilor de zăpadă vânzoliți.

Prisada apăsă pe clanță, deschizând încet uşa.

— Rămâi aici, zise. O să încerc să-l iau prin surprindere.

Se strecură apoi afară, încet. N-apucă însă să iasă bine în cadrul uşii, când omul din dreptul plopului o rupse la fugă. Prisada strigă un „Stai!" puternic, pornind după el. Adrian, care ieşise şi el, între timp, din gheretă, îi văzu dispărând în viscol, spre capătul străzii... Se întoarse grăbit în birou şi-l trezi pe aghiotant.

— Ai grijă aici, până mă întorc, zise. Prisada a plecat într-o urmărire. Mă duc după el!... Poate că tipul după care s-a dus vrea să-l atragă în cine ştie ce... încurcătură.

Vrusese să spună *capcana*, dar dacă nu era adevărat! Mai târziu, presupunerea lui ar fi fost ridiculă... îşi pregăti revolverul, ieşi şi porni alergând în direcția în care dispăruse Prisada după individul de lângă plop.

Strada pe care se afla sediul miliției dădea, la capătul ei, într-un bulevard, pe care cădea perpendicular. În dreapta, bulevardul ducea la gară. În stânga – spre centrul oraşului. Căpitanul Adrian, ajuns la răspântie, se opri şi scrută, pe rând, în ambele sensuri. Viscolul şi noaptea nu-i permiteau

să vadă departe. Atât cât se vedea însă, nu se zăreau nici Prisada, nici cel urmărit. Bulevardul părea pustiu. Era, de altfel, târziu, aproape două noaptea – şi oamenii dormeau de mult.

Adrian rămase nehotărât la colţul străzii. Se decise, în cele din urmă, să stea şi să aştepte acolo, încor-dându-şi auzul. Poate avea să audă împuşcăturile de apel ale colegului său... Zece minute trecură astfel, părând că nu se vor mai sfârşi. Dar la capătul celor zece minute, dinspre gară apăru silueta cuiva. Părea doar o pată mişcătoare sub rafalele ninsorii... Adrian aşteptă în continuare, lipindu-se de zidul clădirii de pe colţ. Când cel care se apropia ajunse cam la cincizeci de metri de el, îl recunoscu. Era căpitanul Prisada. După felul în care mergea, urmărirea trebuia să fi eşuat.

— L-am văzut de aproape şi am vrut să-l prind, povesti ofiţerul de la evenimente când ajunse la Adrian. L-am somat să stea. Dar degeaba. Am fost tentat o clipă să trag, dar m-am răzgândit. A sărit gardul în parc. Mi-am zis că acolo o să-l prind, dar din parc, a sărit într-o curte şi, în curte, a dispărut. L-am căutat peste tot...

Se întorceau la gheretă. În timp ce Prisada povestea, Adrian se întreba cine să fi fost fugărul şi de ce şezuse la pândă vizavi de miliţie? Oricât îşi frământa mintea, însă, nu găsea răspuns.

— Zici că l-ai văzut de-aproape? îl întrebă pe Prisada.

— Ajunsesem la cinci metri de el. I-am strigat: „mâinile sus!” dar n-a vrut să le ridice şi am băgat de seamă că se

pregătea să sară în parc. Atunci, m-am aruncat spre el... Am şi căzut puțin...

— Puțin? întrebă rîzând Adrian.

— Puțin de tot, râse şi Prisada. M-am ridicat repede.

— Probabil era fioros tipul, râse din nou ofițerul de serviciu.

Prisada se opri. Adrian mai făcu câțiva paşi şi se opri şi el. Ajunseseră în fața gheretei.

— Ei, cum, zise ofițerul de serviciu, cum arăta?

— Ireproşabil, apăsă Prisada pe vorbă.

— Nebun? făcu Adrian, ca şi când n-ar fi înțeles cuvântul.

Prisada dădu din cap afirmativ.

Intrară în gheretă.

— L-ați prins? întrebă de prisos aghiotantul.

Ofițerii nu-i răspunseră.

— N-a fost de loc nebun, zise Adrian. A fugit ca oricare om normal care s-ar teme să nu fie prins.

Prisada făcu o mână nedumerită.

— Atunci, ce-a căutat aici, vizavi? A vrut sau n-a vrut să fie prins? Sau vrei să spui că a vrut să atace miliția şi, fiind surprins, l-a cuprins teama!... Şi eu m-am gândit la asta. Dar de ce să-i fi fost teamă? Pentru că şedea zgribulit lângă plop? Asta nu e ceva pentru, care să fii pedepsit. Poți să stai unde vrei, oricând şi oricât. Numai pentru simpla şedere, nu te trimite nimeni în judecată... Aşa că eu cred că e dement. Avea pe chip o spaimă cu totul nefirească...

Interveni plutonierul:

— Permiteți să raportez, tovarăşe căpitan. L-ați văzut de aproape?

— De la şase, şapte paşi, răspunse Prisada.

— Cum arăta?

— Ce să zic, era seducător, rîse căpitanul. Parcă ar fi avut două perechi de mustăți...

Subofițerul tresări.

— Asta e „Colțatul", zise. Furturi prin spargere... Să vă povestească tovarăşul căpitan Dima despre el...

— Dumneata îl cunoşti? întrebă curios Adrian.

— Şi încă foarte bine, zise subofițerul. Apoi, se întoarse spre căpitanul Prisada: Un bărbat voinic, nu-i aşa? Prisada aprobă. De obicei, poartă o haină de piele, reluă subofițerul, vorbind şi pentru Prisada, şi pentru Adrian.

— M-ai convins, zise ofițerul de la evenimente. Avea într-adevăr o haină de piele.

— El e! făcu mulțumit aghiotantul. Sprâncenele le are mari, stufoase, încât pare cu două rânduri de mustăți negre. El e, nu poate fi altul...

— A stat în pândă, după un plop, vizavi, îi spuse Adrian subofițerului, în speranța că aghiotantul ar fi putut explica acum şi rostul şederii „Colțatului" acolo.

— De ce-o fi stat? se miră plutonierul.

În clipa aceea, zbârnâi telefonul. Adrian ridică grăbit receptorul. Auzi în pâlnia receptorului o voce de femeie, alarmată:

— Alo, miliția?

— Miliția, răspunse. Căpitanul Adrian, ofițerul de

serviciu!...

— Hoții, tovarăşe căpitan. M-au jefuit! Mi-au luat tot '...

— Când?

Lipsesc paginile 231-235

I.M.S.-ul opri în fața blocului,

— Ca să nu mai plec noaptea, se grăbi Anton.

Îşi îmbrăcă paltonul, îşi strânse fularul în jurul gâtului şi învârti butonul yalei.

— Nu mă săruți?

Trebuia să mai întârzie...

— Lasă că închid cu uşa, râse ea. Gura-i era fierbinte, fața moale şi caldă, catifelată.

În hol, era frig. Anton avu senzația unei izbiri peste obraji. Îşi simți fața. Era aspră, groasă, înăsprită şi mai mult de rădăcinile bărbii lui dese, pe care şi-o rădea zilnic... Elenei îi plăcea tocmai pentru că era aspră... „Ciudată realitate"... zâmbi el.

Viscolul îl izbi, în năvală. Avu impresia că-l aşteptase anume şi că atunci se declanşase. În fața scării, aleea asfaltată era măturată ca-n palmă.

Drumul cu maşina, prin oraş, însă, se dovedi greu de tot. Cu Dima de la judiciar şi cu Pandele de la the-nico-ştiințific, Anton ajunse în strada Venus, la trei fără un sfert. O dată cu ei, sosiră şi Prisada cu Baboian.

Comandantul intră primul în locuință, urmat de Pandele. După ei, intrară şi ceilalți. Sufrageria devastată se umplu. Afară, rămăsese numai plutonierul Baboian, care

devenise, momentan, de prisos.

Femeia plângea încet, un plâns tremurat. Ochii îi erau roşii, dar lacrimile i se uscaseră. Anton o pofti la masa din mijlocul încăperii şi ordonă lui Pandele să fotografieze totul. Urmărindu-l apoi şi cercetând cu privirea lucrurile din casă, răvăşite, i se părea cunoscută privelişte...

— Aici, n-a fost altul decât „Colțatul”, zise căpitanul Dima.

Anton îşi dădu seama că ceea ce i se păruse cunoscut îi era, într-adevăr, cunoscut. Numai „Colțatul” avea obiceiul să răvăşească în felul acela lucrurile din încăperile pe care le jefuia.

Pandele cu Dima începură cercetarea obiectelor. Ca de obicei, nicio urmă. Horghidan „lucra” cu mănuşi...

— Pe la ce oră v-a trezit zgomotul uşii? o întrebă Anton pe femeie.

— La două şi un sfert.

— Eraţi obosită? Aţi dormit greu?

— Nu dorm greu.

„Oricum, socoti Anton, lovitura s-a dat pe la unu şi jumătate. Ca Horghidan să ajungă de-aici la miliție, i-a trebuit o jumătate de oră. Minimum!... Dar de-aici a plecat cu... bagaj. Or, la sediu, n-a avut niciun bagaj asupra lui. Înseamnă că întâi a dus bagajul în altă parte şi atunci furtul a fost comis mai de vreme, poate la unu sau la douăsprezece şi jumătate”...

— La ce oră v-aţi culcat? vorbi din nou femeii.

— Pe la unsprezece, zise ea. Am stat la televizor cu copiii.

„Înseamnă că a fost obosită şi s-a trezit greu”, deduse Anton. Asta ar fi „probat” presupunerea că furtul se comisese cu mult mai mult înainte decât credea ea. Dormise greu şi auzise mai târziu uşa!...

Cercetările lui Dima şi Pandele continuau. Anton îi ceru femeii să ajute la stabilirea jafului... Lipseau o mulțime de obiecte cu volum mic – un ceas de masa, o cutie cu bijuterii, bibelouri – şi un palton de damă, doua flanele noi şi un costum, ale soțului. Bărbatul era plecat pe teren. Totul fusese încărcat şi dus într-o valiză. Dispăruse şi valiza...

— Prisada, se întoarse Anton spre ofițerul de la evenimente. Ia maşina şi du-te cu Baboian acasă la Horghidan.

— Permiteți să raportez, tovarăşe colonel!... Vorbise Dima.

— Ştiu, zise Anton. „Colțatul” nu se duce niciodată acasă, după... isprăvi. Rândul trecut, ne-a ajutat însă soția lui să-l prindem.

Prisada ieşi. «S-ar putea să nici nu fi fost „Colțatu” hoțul», completă Anton în gând replica pe care i-o dăduse lui Dima.

Cap. III „Colţatul” nu e acasă

Strada Florilor era, în partea aceea a oraşului, ultima stradă cu aspect de arteră urbană. Acum, viscolul îi dăduse înfățişarea unui drum larg, cu hârtoape şi delulețe albe. Casele ce se înşiruiau de o parte şi de alta erau un amestec interesant, dacă nu chiar foarte interesant pentru etnografi.

Cel puțin trei generații îşi arăta-seră aici concepția, modul de viață şi condițiile existenței. Extremele, ca să zicem aşa, erau casele bătrâneşti, înconjurate de curți închise cu uluci, şi cele două blocuri moderne de la capătul care se pierdea în Mahalaua Țiganilor. Între aceste „extreme" se interpuneau clădirile fără etaj, cu ieşire la stradă – expresie a gustului negustoresc cvasi-sătesc, apoi clădirile-vilă, aşezate în mijlocul unor adevărate parcuri, clădiri locuințe ale unor foşti boiernaşi scăpătați, după care, tinzând spre moda urbană modernă, veneau construcțiile cu câte unul sau două etaje, cele mai multe dintre acestea fiind mansardate.

Într-una dintre acestea din urma, locuia, într-un apartament situat la mansardă, familia lui Mihai Horghidan, compusă, în cea mai mare parte a timpului, din mamă şi copii – trei băieți, între care diferențele de vârsta erau semnificative. Între cel mai mare şi mijlociu, diferența era de doi ani şi jumătate. Asta însemna că cel mai mare fusese conceput înaintea primei detenții a lui taică-său, iar al doilea, la ieşirea din detenție... Al treilea, apăruse pe lume la cinci ani după mijlociu, deci după ce tatăl ispăşise a doua condamnare. De atunci, capul familiei Horghidan mai suferise câteva condamnări, mai ieşise de câteva ori din închisoare, fiind primit acasă cu o dragoste cam nefirească, după părerea plutonierului Baboian...

Toate acestea le spunea Baboian lui Prisada, în timp ce înaintau prin nămeți şi ninsoare spre numărul 15. Prisada lucrase la cadre până atunci. Recunoştea în sinea lui că ştia destul de puține lucruri despre infrac-tori. Asta în ceea ce-i

privea pe aceştia, practic, din punctul de vedere al muncii cu ei şi al cunoaşterii directe. Teoretic, ca orice lucrător de miliție, Prisada poseda destule cunoştințe, dar de specializat se specializase şi căpătase experiență în munca de cadre...

Acum, „reprofilat" se străduia să-şi înțeleagă munca şi să-i răspundă, ca şi în munca de cadre, cu rezultate bune...

***

Trăseseră I.M.S.-ul în capătul străzii. Şoferul spusese că dacă intra pe Florilor, se împotmolea sigur. Se poate că avea dreptate, pentru că nicio altă stradă nu era mai troienită ca aceasta; era prima care ținea piept viscolului mai cu seriozitate, fiind un fel de paravan al frontierei urbane.

— Ce ți se pare nefiresc? întrebă Prisada cu gândul la vorbele plutonierului prin care acesta afirmase că femeia lui Horghidan îl aştepta pe bărbat cu dragoste. De ce *dragoste nefirească*?

— E o femeie cinstită, zise plutonierul. Căpitanul aşteptă să-i explice ce înțelegea prin „femeie cinstită", dar probabil ar fi fost multe de povestit şi nu erau condiții de taclale. Din cauza viscolului, îşi vorbeau strigând. Prisada îl văzu pe aghiotant dând din mână a renunțare. O să vă spun eu! îl auzi după aceea...

Parcurseseră vreo sută cincizeci de metri, când plutonierul se opri.

— Aici stă! arată el spre un bloc cu două etaje, vechi, cu mansarda, din stânga. Erau pe partea dreapta a străzii. Merseseră în zigzag, ocolind nămeții, înaintând pe lângă ziduri, sau, dimpotrivă, exact prin mijlocul părții carosabile,

rezolvând problemele accesibilității arterei, după situație. Acum, datorită capriciilor visco-lului se aflau exact pe partea opusă blocului în care-şi avea Horghidan sălaşul, căci clădirea ținea piept unei deschideri largi de pe această parte opusă, unde terenul era viran. În fațada blocului, se năpustiră rafale după rafale, căzând puțin dintr-o parte şi nămețind, începând de la gangul din stânga, totul, ca un contrafort masiv şi continuu, urcat până la pervazele ferestrelor de la parter, umplând strada până spre jumătate.

Baboian privi spre partea de sus a clădirii.

— Fereastra a treia şi-a patra din stânga, îi arăta căpitanului. Şi adăugă. Dar, mai mult ca sigur, nu e acasă.

Prisada privi ferestrele. Erau şase pe tot lungul mansardei şi toate scufundate în întuneric. Apoi, ofițerul coborî privirea spre gang, în stânga, pe unde ar fi trebuit să intre el şi Baboian. Gangul fusese înfundat de zăpadă pînă aproape de boltă.

— Cum intram? se întoarse căpitanul spre subofițer.

— Zăpada e afînată! strigă plutonierul. Uşa e în gang. Alta intrare nu există. Poate că zăpada n-a umplut tot gangul. O fi numai aici, lângă intrare.

Trebuiau să străbată, deci, prin omătul care era de doua ori cât ei. Încercară. Primul o luă, spre gang, subofițerul. Îşi scufundă mai întâi picioarele, până la genunchi, apoi până la coapse. Cu asta era învățat, mai trecuseră prin astfel de nămeți. De aici încolo însă, mormanul suia pieptiş şi, la următorul pas, îi veni până la piept. Omătul afînat se îndesa şi se prăbuşea în jur, spulberat îndată de viscol, ca nişte

pălălăi fărâmicioase, împrăştiate în vârtejuri suitoare, care-l orbeau pe plutonier...

Atacaseră drumul în dreapta gangului. Vântul sufla puțin din dreapta şi sperau ca omătul să fi fost mai mult în stânga.

Acum venea greul. Uşa de intrare în bloc se găsea la mijlocul gangului, pe dreapta. Trebuiau să se îndrepte spre ea, fie dând zăpada la o parte, fie scufundându-se cu totul sub omăt. Mult nu era de mers, maxi-mum trei metri. Plutonierul se simțea ca turnat până la umeri într-o formă, apăsat şi nu prea de „matriță". Lucrul cel mai greu nu era, însă, faptul că se găsea în „sacul" acela, ci neputința de a-şi asigura o respirație liberă. Pulberea rece, sfărâmată şi izbită în fața lui de vânt îi umplea nările, dându-i o senzație de sufocare.

Înainta încet, gata să se retragă da fiecare pas. Ştia că Prisada se găsea în urma lui, pregătit să-l ajute. Desfăcu zidul zăpezii cu mâinile, înotând parcă. În jurul lui se ridică o spuză orbitoare, rece, care-i pătrunse prin toate „fisurile" de la guler. Fața i se uda, gâtul – la fel. Zăpada îi intrase şi pe mâncci. De pe marginile bortei create de mâinile lui şi de sus, căzură, însă, valuri de zăpadă, netezind totul şi acoperindu-l şi pe el.

Prisada se alarmă. Plutonierul dispăruse brusc, nu i se mai cunoştea decât conturul. Observă că şi în jurul lui, viscolul urcase nivelul zăpezii. Mai aşteptă câteva clipe înainte de a interveni. „E o prostie, îşi zise. M-am luat după el." Întinse mâinile şi-l apucă pe Baboian de umeri

trăgându-l înapoi.

— Va trebui să deranjăm pe cineva.

— Gangul e plin de zăpadă, zise plutonierul. Credeam că spre uşă trebuie să fie gol, dar nu e.

— Cum e acolo? întrebă Prisada. Cum te-ai simțit?

— Adăpost, n-am ce zice, râse plutonierul. Trebuie să deranjăm vecinii...

Muncirăcu lopeţile o jumătate de oră, ajutaţi de doi vecini pe care-i treziseră. Prisada se gândea că şi lucrul ăsta era caraghios. În definitiv, pentru ce atâta corvoadă?... Pentru a vedea dacă „Colțatul" era sau nu acasă... Şi asta, în nişte condiții în care toți păreau siguri că Horghidan nu era acasă. Trebuia doar constatat lucrul ăsta. Atât... Căci dacă Horghidan nu era acasă, după cum îi explicase Baboian în maşină, însemna că el dăduse spargerea de pe Venus. Horghidan ieşea din detenție şi trândăvea câteva luni, lângă nevastă şi copii, după care se plictisea de sedentarism şi o lua din loc, când nevastă-sa nu era acasă. Şi dus era. Mai revenea după ce ispăşea o nouă pedeapsă, ca să stea iar câteva luni liber... Da, şi Maria Horghidan îl iubea. Părea într-adevăr nefiresc. În definitiv, pentru ce-şi leagă bărbații şi femeile destinele, ce aşteaptă o femeie de la un bărbat?

Reuşiră să spargă tunelul de zăpadă până la uşă. Cei doi oameni, treziți din somn pentru a-i ajuta, spuseră că rămân să le asigure ieşirea, căci peste marginile tunelului creat, zăpada purtată de vânt curgea ca nişte jeturi continui,

acoperind rapid săpătura.

— Ne întoarcem repede, spuse Prisada.

Deschise uşa. Curentul i-o smulse din mână, trântind-o de perete. Trebuiră s-o împingă cu toată forţa ca s-o reînchidă. Apoi, în grabă, începură să urce. Baboian, care cunoştea imobilul, aprinse lumina din casa scărilor.

Ajunseră repede sus. Acum, viforniţa se auzea ca într-o altă lume, vuind. O lume îndepărtată, care se năpustea în galop peste cea înconjurătoare. Baboian merse direct la uşa lui Horghidan şi sună prelung.

— Cine e? auziră după câteva clipe vocea Mariei Horghidan în dosul uşii.

— Miliţia. Căpitanul Prisada! zise ofiţerul de la evenimente.

— Imediat, tovarăşe căpitan, veni răspunsul femeii. Deschid imediat.

Nu mult după aceea, Maria Horghidan, o femeie atrăgătoare încă, deşi vârsta începuse să-şi spună cuvântul, albind-o devreme şi săpându-i faţa într-o mulţime de şanţuri mici, apăru în pragul uşii.

— Bună dimineaţa, o salută Baboian. Putem intra?

— Ştiam c-o să veniţi, zise ea. Poftiţi.

Intrară. Femeia închise uşa şi-i urma.

— Să vă fac un ceai, se îndreptă ca spre bucătărie. Doamne, cum oţi fi venit pe vremea asta!...

Baboian se uită la Prisada, care era năucit. „Aşa e ea!” spunea privirea plutonierului. Dar lucrul ăsta trebuia explicat. Acum, însă, nu era timp.

— Nu te deranja, zise Prisada. Vrem să plecăm repede. Soțul dumitale e acasă?

— Nu. A plecat de-aseară şi nu s-a mai întors.

— Pe la ce oră a plecat?

— Pe la opt, aşa spunea Gigi, băiatul mai mic. Eu şi băieții mari nu eram acasă, şi Mihai a plecat...

— Ne dai voie să verificăm?

— Dumneavoastră nu mă cunoaşteți, zise femeia. Eu... adică, v-oți fi grăbind, cum ați zis, poftiți de căutați.

Vrusese să spună, probabil, că ea nu minte. Prisada înțelese. Totuşi, nu făcuse el efortul de a fi ajuns aici, ca să plece fără să controleze. Dar bărbatul, într-adevăr, nu era acasă. Copiii dormeau.

— Nu ştii nimic de el? o întrebă pe femeie, pregătându-se să plece.

— Nu, zise ea. Pleacă şi mai vine peste patru, cinci ani.

— Ai merita un alt bărbat, Mărie, o privi Baboian cu compasiune, punându-şi cascheta pe cap şi urmându-l pe căpitan.

Maria Horghidan se sperie.

— Ba să nu vorbiți de alt bărbat. Dumneavoastră să-l prindeți mai repede, să-mi găsesc şi eu tihna. Unde-o fi el pe viscolul ăsta, Dumnezeule!... Prindeți-l mai repede, tovarăşe căpitan. Să-şi găsească şi el liniştea.

— Ne scuzi de deranj, la revedere, zise Prisada începând să coboare scările.

Maria Horghidan îi petrecuse.

„Ciudată femeie, se gândi ofițerul. Pentru ea. Noi suntem

singura speranță acum...".

Baboian se gândea probabil la acelaşi lucru, pentru ca, înainte de a ajunge la ieşire, spuse:

— Nu vrea ca „Colțatul" să fie liber după ce fură. Ştie că o ca o fiară hăituită. Şi mai ştie că vieții de fiara hăituită îi e de o mie de ori mai preferabilă viața în puşcărie. Femeia asta are suflet şi pentru el, tovarăşe căpitan.

— Poate că bărbatul ei a vrut să se predea, conchise Prisada. O fi ştiind şi el că prinderea lui i-aduce ei tihna. Copiii i s-au făcut mari, l-or fi impresionat... N-a putut să se abțină de la furt, dar să-i redea ei liniştea mai de vreme o fi vrut să încerce. Numai că n-a avut curaj şi, când m-a văzut ieşind, a luat-o la fugă...

— Vorba „marxistului", Dumnezeu ştie de ce-o fi venit el la miliție! făcu plutonierul.

Ajunseseră la uşă.

Cap. IV „Colțatul" a apărut la bufet

Dimineața, viscolul se opri. Natura rămase albă, într-o neclintire ce părea nefirească. Ningea încă, dar în atâta linişte, încât aveai impresia că se aud fulgii căzând.

Se luaseră toate măsurile pentru găsirea lui Horghidan.

— Fusese dat în urmărire pe țară. Ca de obicei. De câte ori fura, Horghidan dispărea şi era prins în alte localități. Nu se întorcea niciodată acasă după furturi, iar în localitățile în care ajungea, se comporta ca un neghiob, încât era sesizat foarte repede şi prins. Acum însă, căpitanul Dima – în răspunderea căruia căzuse rezolvarea cazului – avea

impresia că darea în urmărire a lui Horghidan se făcuse mai mult în virtutea obişnuinţei. Nu era de loc un lucru cert că el dăduse spargerea în strada Venus. Modul de comportare la locul faptei, ca şi intrarea în locuinţă cu ajutorul unor chei potrivite, nu-i erau proprii numai lui Horghidan. Tot aşa şi faptul că nu lăsase, totuşi, urme acolo... Era de aşteptat, deci, ca rezultatul dării în urmărire să nu fie, ca-n alte daţi, pozitiv şi rapid!... Adică, Dima credea într-o impresie nelămurită a lui, într-un fel de presimţire... Se întrebase de multe ori, pornind de la faptul că Horghidan apăruse noaptea în dreptul miliţiei, ce rost avusese această noutate în comportarea lui?... Nu putuse să-şi dea niciun răspuns plauzibil.

Dima şedea în picioare, în dreptul terestrei, privind căderea ninsorii. Deşi nu mai sofla de loc vântul, şi pomii şedeau încremeniţi şi albi, căpitanul observă că fulgii încă erau vânzoliţi, nelinişţiţi, alergând dezor-donaţi, în mici turbioane. Se formau curenţi, probabil din cauza obstacolelor întâlnite de fulgi în cădere. Şi fulgii păreau nehotărâţi să atingă pământul, ezitau, pluteau aruncându-se brusc înapoi, în sus, ca să cadă din nou şi iar să se ridice, până când, în sfârşit, căderea pe pământ sau în crengile arborilor îi astâmpăra... O nelinişte asemănătoare, albă, umbrită, înceată, plutea şi-n gândurile lui Dima. Ce era cu vizita „Colţatulu”? De ce fugise, totuşi, dacă vizita aceea avusese un rost? I se întâmplase ceva neobişnuit?...

Întrebările deveneau obsedante. Dima se retrase de la fereastră şi formă numărul de telefon al labora-torului

criminalistic. Răspunse Pandele.

— Dima la telefon, se prezentă căpitanul. Ce rezultate avem, Pandele?

— Nimic, răspunse criminalistul. Nicio urmă...

— Mulțumesc!

Închise telefonul. Îndată după aceea, însă, soneria aparatului zbârnâi. Dima se grăbi să ridice receptorul, aştepta veşti.

— Locotenent Iliescu la telefon, auzi vocea tânărului său subordonat.

Îl trimisese să cerceteze din nou dacă Horghidan nu reapăruse acasă sau prin împrejurimi.

— Dima, Iliescule. Ascult.

— Aşa cum mi-ați ordonat, am aşteptat să se facă ziuă, stând în pândă. Vă raportez că Horghidan n-a apărut şi nici nu se ştie ceva despre el prin împrejurimi...

— Deci, nimic nou, conchise Dima.

— Nimic. Horghidan nici măcar n-a fost văzut când a plecat aseară... Am stat de vorbă şi cu mezinul familiei. Nu ştie când a plecat taică-său. L-a trimis să-i cumpere țigări, pe la opt şi, când s-a întors, nu l-a găsit...

— Bine, făcu supărat Dima. Întoarce-te la organ.

Închise telefonul, dar acesta sună din nou. De data aceasta, comunica locotencntul-major Popa.

— Să nu-mi spui că n-ai făcut nimic! zise Dima, mustrându-l „preventiv”.

— Am stabilit ceva, răspunse Popa.

— Acuma, faci pe enigmaticul!... Ce-ai stabilit?

Locotenentul-major întârzie câteva clipe răspunsul.. Căpitanul avu senzația că, la celălalt capăt al firului, nu mai era nimeni. Apoi, auzi o voce necunoscută.

— Mă numesc Durnău Petre. L-am văzut azi-noapte, pe la douăsprezece şi jumătate, pe „Colțatul”...

Dima înțelese. Popa voia să – fie convingător. Nu era rău.

— Unde l-ați văzut, tovarăşe Durnău?

— La bufetul „Panciu”, de lângă strada Venus...

Devenea aproape o certitudine că Horghidan dăduse spargerea. Prost infractor. Întotdeauna făcea „gafe”... Aveai impresia că le făcea anume, simțind o plăcere deosebită să ajungă pe mâna miliției. Ciudat. Şi el, şi nevastă-sa erau ciudați. Într-o vreme, Dima ceruse expertiză psihologică în legătură cu Horghidan, dar examinatorii îl găsiseră normal. De atunci, Horghidan dăduse încă două spargeri, procedând de fiecare dată la fel de prost. Şi judiciarul trebuise să-l trimită în instanță, ca pe un normal. În sinea lui, Dima rămăsese convins ca Horghidan era bolnav... Nu se alegea de loc cu foloase de pe urma furturilor. Doar prinderi şi ani de detenție...

— Când a intrat în bufet? La ce oră? îl întrebă pe Durnău.

— Păi, atunci a intrat, veni răspunsul. La douăsprezece şi jumătate.

— Cât a stat înăuntru şi ce-a făcut?

— N-a stat mult. A băut un pahar de sifon, a plătit şi-a plecat. L-am văzut când a luat-o spre strada Venus!...

Dima mai întrebă cu ce fusese îmbrăcat infractorul,

mulțumi şi ceru să vorbească din nou cu locote-nentul-major.

— I-ai luat declarație scrisă?

— Nu, zise Popa. M-am grăbit întâi să vă raportez.

Dima râse.

— Asta e mod de-a raporta, ai? Mai vorbim noi. Continuă investigațiile!

Da, probabil, Horghidan fusese hoțul. Probabil pătrunsese în casă pe la unu fără douăzeci. Jefuise casa şi plecase, luând cu el lucrurile furate, în valiză. O dusese undeva şi se prezentase apoi în fața miliției... De ce?... De ce fugise când îl văzuse pe Prisada ieşind din biroul ofițerului de serviciu?...

Bătu cineva la uşă.

— Intră! strigă Dima.

Cel care-şi făcu apariția în birou era căpitanul Andreescu de la furturile de buzunare, cooptat acum în colectivul de anchetă a cazului. Dima apelase la el, pentru că, în probleme de investigații, căpitanul Andre-escu avea un fler aparte... Zâmbetul lui Andreescu îl însufleți. O dată cu căpitanul, pătrunsese în birou un val de aer proaspăt adus de afară.

— Colțatul n-a fost văzut nici la gară, nici în stațiile de tramvai, spuse Andreescu. E posibil ca, de data aceasta, să nu fi plecat din oraş.

— Probabil! făcu Dima. O fi pe undeva... Trebuie să fie în apropierea locuinței lui din strada Florilor. Nu pot înțelege ce s-a întâmplat.

— Nici eu, zise Andreescu.

În sprâncenele negre, i se topea ninsoarea, făcându-le să lucească. Dima îl bătu pe umăr.

— Ce face nevastă-ta?

Andreescu îl privi mirat.

— Bine, mersi! De ce mă-ntrebi?

Dima zise grav:

— Frumos bărbat are!...

„Împăratul hoților de buzunare” se încruntă.

— Uite, ştii?! Detest bărbații frumoşi. Am plecat!...

Dădu să se îndrepte spre uşă.

— Stai că merg şi eu, zise Dima. La urma urmei, nu mai am ce face aici. Hai cu mine în strada Florilor.

Ieşiră împreună în ninsoare. Zăpada aşternută pe jos era albă şi afînată şi te făcea să-ți simți călcătura ca şi când ai fi călcat pe burete. I.M.S.-ul îi aştepta în fața intrării, cu motorul sub presiune.

Trebuie spus, însă, pentru a nu mai lungi povestea, că şi aceste investigații în cartierul infractorului se soldară fără rezultat. Nimeni nu ştia nimic. Dima şi Popa se întoarseră la sediu...

În rest, ziua trecu anostă, fără evenimente. Ninsoarea curse fără oprire, înecând ca într-o ceață priveliştea. Seara pe la zece, însă, îi secară izvoarele şi zăpezii. Oraşul trăia acum o linişte albă, de neclintit...

Cap. V Valiza

A doua zi, oraşul devenise un şantier al iernii. O mulțime de oameni ieşise cu lopeți în curți şi pe străzi. Alături de

intervenția maşinilor I.G.O.-ului, munca lor înzestra oraşul cu căi de acces, cu drumuri străjuite de parapete albe, semănând unor galerii deschise. La construcția acestui „labirint”, participau, în egală măsură, o bună dispoziție generală şi o poftă de muncă tinerească. Viața reintra în normal. De altfel, normal fusese şi viscolul, cum tot normală era şi dispariția lui Horghidan... Puțin anormală era doar căldura care muia zăpada.

Pe la ora zece, în ghereta ofițerului de serviciu se prezentă o femeie între două vârste, durdulie, îmbrăcată fără prea mult gust. Ofițer de serviciu era din nou căpitanul Adrian. Probabil era dat ca în timpul turei lui să se desfăşoare evenimentele în legătură cu Horghidan. Femeia bătu la uşă şi intră. Avea în mână o valiză mare, de carton, pe care o aşează lângă perete, răsuflând uşurată. Abia acum, dădu bună ziua. Adrian îi răspun-se privind-o curios. Îşi închipui, în prima clipă, că vizitatoarea se certase cu bărbatul şi fugise, căutând sprijin aici...

— Ce s-a întâmplat? întrebă.

— O vedeți? arătă femeia spre valiză. Am găsit-o în curte.

— În curte la dumneavoastră?

— Da, când să rânesc, ştiți. Dam zăpada de lângă gard la o parte, să nu putrezească ulucile, că, cu topirea zăpezii, lemnul se moaie, şi, când să trec de jumătatea gardului, lopata se loveşte de ceva tare. Rânesc cu grijă şi scot de-acolo valiza asta. Acu de pierdut, vă-nchipuiți, nu putea s-o piardă cineva la mine în curte. Da’ dacă a pus-o anume, de ce-a pus-o?...

Adrian formă numărul de telefon al căpitanului Dima. Şeful secției judiciare coborî şi o luă pe femeia cu valiza în biroul său. Invită şi câțiva oameni, veniți cu alte treburi la organ, să asiste la deschiderea vali-zei... O interogă în fața lor pe aducătoarca obiectului găsit, asupra împrejurărilor în care dăduse peste obiect. După întrebările preliminare, la care femeia răspunse că se numea Ceauşu Victoriția şi că locuia în stradă Mieilor, numărul 10, ea trebui să reia povestea găsirii, întocmai cum o făcuse jos, în fața căpitanului Adrian. Se procedă, apoi, la deschiderea valizei... înăuntru, un ceas de masă, un ceas de mâna „Doxa", femeiesc, două flanele şi un costum bărbătesc, o cutie cu bijuterii şi un palton de damă... Dima îşi dădu seama că valiza şi lucrurile din ea erau cele care dispăruseră în urma spargerii casei Mariei Calafeteanu din strada Venus. Formă numărul de telefon al păgubaşei şi o invită la organ să-şi recunoască lucrurile. Victoriția Ceauşu şi martorii fură de acord să aştepte până la sosirea femeii...

Acum, povestea lui Horghidan devenise şi mai de neînțeles. Ceva se întâmplase. Dar lucrurile puteau fi foarte simple, atât de simple încât păreau de necrezut. Ipoteza, care se născuse mai de mult şi pe care găsirea valizei o susținea, era că Horghidan intrase într-o criză de conştiința, că dăduse spargerea, dar îi înțelesese nerostul şi notărâse mai întâi să arunce ceea ce furase. Probabil că, după aceea, se gândise să se predea miliției, dar curajul i se sfârşise în momentul în care îl zărise pe ofițerul Prisada, pentru el o figură necunoscută. Poate că alta ar fi fost reacția lui, dacă,

de pildă, în locul lui Prisada ar fi fost el, Dima. Lui, de fiecare dată când şedeau în anchetă de vorbă, „Colțarul” i se destăinuia „frățeşte”... „O dau dracului de treabă! Data viitoare, nu mai fac, Maria, nevastă-mea, e pâinea lui Dumnezeu, domnule căpitan, şi eu... Numai departe de ea am trăit. Ca un străin. Mă mir şi eu că mă mai primeşte... Da’ mă primeşte... Spuneți şi dumneavoastră, merit?...”

Da. Era posibil ca de data aceasta „Colțatul” să nu fi părăsit oraşul. Furtul, din cauze obiective, nu-i mai reuşise; n-ar fi avut, deci, bani să plece. Pleca întotdeauna cu trenul sau cu taxiul, dar, pe viscol’, taxiurile n-ar fi părăsit hotarele oraşului. Nici la gară „Colțatul” nu apăruse. Dima avea încredere deplină în investi-gațiile lui Andreescu. Era convins că rezultatul lor, concluzia aceea că Horghidan nu părăsise oraşul exprima realitatea... însemna că putea considera cauza ca şi rezolvată, cu atât mai mult, cu cât „Colțatul” vrusese el însuşi să se predea. N-avea decât să aştepte să evolueze criza de conştiință a infractorului.

Şi, totuşi... Existau câteva amănunte care mai ridicau semne de întrebare. Anemice, dar existau. De pildă, ce căutase Horghidan în strada Micilor – stradă periferică, situată la vreo cinci sute de metri de strada Venus. Drumul de la strada Venus la Mieilor, direcția aceasta, nu ducea de loc spre sediul miliției şi nici spre locuința lui. Aşadar, încotro se îndrepta infractorul şi de ce tocmai pe Mieilor aruncase valiza?... Nici măcar spre o stație de taxiuri nu mersese, pentru că spre taxiuri ar fi trebuit să meargă exact

invers. Găsirea valizei în Mieilor părea să excludă ipoteza crizei de conştiinţă elaborată de Andreescu... într-un asemenea caz, o întrebare cerea peremptoriu răspuns: Ce altceva îl determinase pe infractor să arunce prada, ca apoi să-şi facă apariţia lângă sediul miliţiei? Ce se întâmplase acolo, pe Mieilor?

Maria Calafeteanu sosi şi recunoscu obiectele. Spuse că nu sperase să le mai vadă, le pusese cruce... Izbucni în plâns, ca la revederea unor prieteni... Dima se gândi cât de legaţi erau oamenii de lucruri. Îi apăru Victoriţa Ceauşu într-o lumină frumoasă, irizată. Printr-o asociaţie afectivă bizară, o asemui pe femeie cu maică-sa, Teodora Dima, deşi mama lui era cu cel puţin douăzeci de ani mai în vârstă decât aducătoarea valizei...

Cap. VI Doi oameni fugind

Căpitanul Dima intră pe strada Mieilor o dată cu Victoriţa Ceauşu. Venise să vadă locul în care fusese găsită valiza şi să desluşească aici, dacă avea să fie cu putinţă, ce se petrecuse, de fapt, în ultima noapte de viscol, pe această stradă, o stradă periferică, cu case mici, joase, înconjurate de curţi, sau lăsate ici, colo, de izbelişte, în plin câmp.

Privi locul în care fusese valiza, ca şi când s-ar fi aşteptat să-i spună el, acel loc, ce se petrecuse. Locul însă refuza să „povestească".

„Poate că Horghidan se ascunde pe undeva pe-aici", îşi zise Dima. Hotărî să caute din casă în casă, urmărind două

lucruri: să afle dacă Horghidan era sau nu în vreuna din case şi, totodată, să găsească vreun martor al întâmplărilor petrecute după spargerea din Venus. Umblă astfel „ca popa cu botezul”, întâlnind, printre alţii, şi câţiva infractori cunoscuţi, care, deocamdată, erau liberi, fie că se astâmpărascră, fie că nu fuseseră depistaţi. Cu unul dintre aceştia, discuţia fu foarte interesantă.

Fostul infractor, aflat încă în evidenţele miliţiei, se numea Varlam Burdulca, poreclit „Papainoagă”, din cauza înălţimii lui. „Papainoagă” sări din pat la vederea căpitanului pe care-l condusese în casă femeia.

— Trăiţi, dom’căpitan. Aţi venit să mă ridicaţi?

— Am de ce? întrebă scrutându-l Dima.

— Păi, va să zică, n-aveţi!...

— Va să zică, n-am! îl imită Dima.

— Şi cu tot aşa zic, făcu Burdulca. Da’ mai ştii?! Oi fi fost luat drept altu’!...

— Mai ştii, îl îngână Dima. Unde-ai fost ieri-noapte?

— Adică nu azi-noapte, ieri-noapte! clipi nedumerit „Papainoagă”... S-a dat vo *gaură* pă viscolu-ăla, dom’căpitan?

Alta decât cea de pe strada Venus nu se dăduse.

— Ieri-noapte, da! zise Dima aşteptând răspunsul.

— Pare-mi-se că eu n-am fost acolo, zise bucuros „Papainoagă”. Pă câte mi-aduc eu aminte, am cam băut la „Trei măsline”, cu-alde „Chioru” şi cu matracuca lui. A fost ziua matracucii. M-am întâlnit nas în nas cu ei, când intrau

la „Trei măsline”, şi m-au invitat.

— Erau în bani?

— Păi, aveau ceva, la ce să mint!...

— Şi până la ce oră ați petrecut?

— Până s-a-nchis, la unu.

— Pe urmă, ce-ai făcut?

— Ca orice român cu familie, m-am întors în sânu’ familiei... Să spună Vasilca. Aşa e, Vasâlco?

— A venit pe la două fără un sfert, zise cu reproş femeia.

— Ca omu’ beat, făcu vesel Burdulca. Muierea nu-nțelege. Da’ m-am apucat de treabă, acu’! Vă mulțumesc pentru vorba pusă, dom’ căpitan.

Era momentul să-l întrebe direct asupra întâmplărilor pentru care se afla acolo. „Papainoagă” fusese pe stradă pe la unu şi jumătate...

— Ascultă, Burdulca, pe „Colțatul” nu l-ai văzut ieri-noapte?

— L-oi fi văzut. Da, ce-am cu cu el!... Pot spune că l-am văzut...

— Unde?

— P-aci, pă stradă. Alerga unu’ după el.

— Cam pe la numărul opt, prin dreptul Victoriței Ceauşu?

— Nu. Mai încolo. Spre capătu’ străzii, spre oraş. Cât p-aci să mă trântească-n zăpada. Mi-a strigat ceva, da’ n-am înțeles, că venea ăla din urmă. I-am pus o piedică ăluia care alerga după el. Eram lipit de gard şi nu m-a văzut. Sau n-o fi avut timp să mă vadă, că s-a sculat de jos şi-a tulit-o iar

după Mişu „Colțatul”... Numai că el a luat-o tot înainte, şi „Colțatu” apucase la dreapta, pe strada Păşunii.

— Ce ți-a strigat Horghidan? N-ai înțeles niciun cuvânt?...

„Papainoagă” se scărpina după ceafa.

— Păi, va să zică, a strigat...

— A strigat, îl aprobă Dima.

— O fi strigat ceva cu moarte de om!... N-am înțeles. Moarte de om, parcă-a zis. Or fi vrut să zică că ăl de-alerga după el îl omoară. De-aia i-am pus şi eu piedica ăluia...

Discuția, în loc să-l mai intereseze acum, îl plictisea pe Dima. Mai bine zis, îl obosea. Gândurile îi fugeau înapoi, pe firul poveştii relatate de „Papainoagă”. Ar fi însemnat că urmăritorul nu vrusese decât să-l omoare pe Horghidan. De ce? întâlnirea cu acest urmăritor fusese un prilej de spaimă pentru Horghidan, îl făcuse sa arunce valiza, cu toate obiectele furate, ca să poată fugi.

— N-aş băga mâna-n foc, da’ parcă-a mai zis şi „Dric’:, făcu deodată Burdulea.

Dima tresări.

— „*Dri*c” alerga după el?

— După-nălțime, parcă... Nu l-am văzut bine. Mă dădusem lângă gard şi doar am întins un picior. Pe urma, vă dați seama, l-am văzut din spate. Până s-a adunat el după jos, „Colțatul” a avut timp s-o ia la dreapta. S-o fi ascuns undeva, că „Dric” nu l-a văzut şi a mers înainte pă Mieilor, şi pă urmă, pă Berbecului... M-am temut, după-aia, că „Dric” o să să-ntoarcă să mă ia la-ntrebări şi am plecat

acasă...

— Îmbracă-te să mergi cu mine acasă la „Dric”, zise Dima

— Da’ o să-ntârzii la fabrica, vorbi „Papainoagă”... Ştiți, n-aş vrea s-audă maistrul c-am mai avut de-a face cu miliția.

— Merg eu cu tine la fabrică, după aceea... Poate dăm de „Dric”, înțelegi?...

Burdulea începu să se schimbe. Vasilca, nevastă-sa, îi pregăti un pachet cu mâncare.

— Nici să mănânci n-ai timp, zise ea, reproşându-i, de fapt, lui Dima că-l lua aşa.

— Țara arde şi baba să piaptănă! făcu Burdulea. Astea nu-s treburi pentru tărtăcuța ta. Pune-acolo mâncare şi taci.

— Merge să ne-ajute! îl susținu Dima.

Vasilca veni lângă el şi şopti.

— N-a mai făcut nimic, tovarăşe căpitan. Vă mulțumim pentru vorba pusă!...

„Papainoagă” o auzi.

— Ți-e frică că mă ridică ție. Să fie-al dracului dacă nu dau zece găuri la noapte!... Să mergem, dom’ căpitan.

Femeia i-ntinse împietrită pachetul.

— Nu-mi trebuie mâncarea ta! se răsti fostul infractor. Fac cu singur rost!...

Lacrimile ieşiră din ochii Vasâlchii mari, grele, dar nu scoase o vorbă. Dima îi luă pachetul din mâinile strânse şi ieşi, urmat de Burdulea. În maşină, îi dădu pachetul şi-i

spuse şoferului adresa lui „Dric”. I.M.S.-ul demară scurt.

***

În strada Abatorului, nu-l găsiră pe „Dric”. Nu era acasă decât o fată a infractorului, care tocmai se întorsese de la şcoală.

— Unde e tata? o întreba Dima.

— Nu ştiu. A plecat de ieri-noapte.

— Deci, azi-noapte n-a fost acasă!?...

— Nu. Eu cu mama şi cu soră-mea am dormit singure.

— Tata n-a spus unde-a plecat?

— N-a spus. Mama zicea că dacă l-ar omorî viscolu’ pe unde s-o fi aflând... A zis că dacă mai ajunge la închisoare, o să-l lăsăm să zacă acolo, dacă aşa-i place...

Aşa zicea întotdeauna. Dima ştia. Pe urmă, i se muia, inima. „De ce? se întrebă el. De ce fac unii oameni sacrificii pentru alţii, când aceştia nu le merită?”...

Era limpede. „Dric” dispăruse şi el de-acasă.. Povestea îndrugată de „Papainoagă” nu era o invenţie. Dima îl conduse pe fostul infractor până la uzina în care lucra.

Cap. VII Se întrerupe petrecerea

La căpitanul Dima acasă, era petrecere. Aveau invitaţi. Casa fusese transformată anume pentru seara aceea. Mobila fusese cărată în dormitor, în sufragerie rămânând doar masa extensibilă, biblioteca şi scaunele.

Pe masă, Adina ajutată de Adina-mică, fata ei şi a căpitanului, elevă în clasa a şaptea, pregătiseră băuturi şi tot felul de bunătăţi... Serbau ziua de naştere a lui Dima.

Invitații ciocniră primele pahare. Atmosfera era fascinantă. Mai ales pentru Adina-mică, aşezată în capul mesei, între Adina-mare şi căpitan. De fapt, ea părea sărbătorita. Aproape că nici nu mânca. Era preocupată mai mult să asculte bucățile de muzică uşoară, care „zburau" din magnetofon. Casa fusese ornată cu benzi de hârtic colorată şi totul semăna puțin a revelion. Nu era departe nici amintirea revelionului. Trecuseră, de atunci, numai trei săptămâni...

***

Sună telefonul. Locotenentul-major Popa o rugă pe Adina-mare să-i încredințeze lui misiunea de răspun-dere de a ridica receptorul. Se ridicase şi Adina-mare, o dată cu el... încuviință. Apoi, în timp ce locote-nentul-major se apropia de telefon, se uită îngrijorată la Dima.

— Cu dumneavoastră, tovarăşe căpitan, întinse Popa receptorul spre amfitrion.

— Cine e?

— Ofițerul de serviciu.

Dima se ridică de la masă. Vorbi la telefon, apoi o chemă pe Adina-mare în bucătărie. Când reveni, îşi pusese deja paltonul peste costumul nou, cusut special pentru ziua aceea. Adina-mare făcu efortul de a părea veselă. Deşi musafirii se aşteptaseră ca telefonul să-l smulgă din mijlocul lor pe sărbătorit, toți îl priveau parcă dezaprobativ.

— Abia mâine dimineață începe programul, zise Popa. Dumneavoastră vă duceți de-acuma, ca să fiți sigur!... Mă bate gândul să merg şi eu... Mă luați?

— Am primit ordin să nu las pe nimeni să plece! replică soția lui Dima.

— Aşa-s milițienii, oftă o vecină. Că eu am zis lui fi-meu: maică, nu în miliție! Orice, da' numa-n miliție nu!

Era penibil. Dima ar fi vrut să-i spună că el nu era obligat să plece. I se comunicase că „Dric", pe numele său adevărat Iancu Năsturaş, fusese adus la miliție de către un subofițer din paza generală. Ar fi fost foarte simplu să dea dispoziție ca „Dric" să fie băgat la arest, până a doua zi dimineața. Dar încă n-avea destule motive pentru asta. Ar fi putut să dea ordin ca „Dric" să fie lăsat în pace, până a doua zi, şi, deci, el ar fi rămas acasă...

— Aşa e, ținu Popa isonul vecinei. Unii oameni, numai la datorie, săracii. Că şi eu aveam un prieten. I-am zis: nu te băga, frati-meu, în miliție. Că mai bine ca mine, nu ştie nimeni ce e asta!... Blestem. Uite, scumpă doamnă, se întoarse locotenentul-major spre vecină, dacă la dumneata în casă ar fi acum un hoț şi până să ajungi să-l prinzi, s-ar căra cu niscai lucruri din casă, ce-ai face?... Ai chema miliția? Da. Şi, dacă miliția asta e la masă, cu prietenii, şi serbează şi ca o zi acolo, şi zice: doamnă dragă, chefuim şi noi olecuță, ai dumneata răbdare până mâine!... Sari în sus? Sari. Dar dacă nu zice că e la masă, că ştie că pe dumneata nu te interesează masa ci, şi vine, miliția, ți-aducc un pic de linişte, de speranță!? Pe hoți, îi prinzi mai repede dacă te duci imediat să vezi ce şi cum. Cel puțin omul simte că miliția asta nu se dezinteresează, că şi-o fi lăsat şi ca o casă, familie, pentru el!...

— Văd că se lungeşte... şedința, interveni Dima. O să mă străduiesc să vin repede. Seară plăcută! Sper să-mi ții locul cu cinste, Popa.

— Dar până la un punct, se înroşi toată timida soție a lui Popa.

Adina-mare zâmbi. Ridicară paharele, băură. Dima aruncă un sandviş în gură şi ieşi. Din hol, îl auzi pe Popa reluându-şi discursul.

— Nevastă-mea îmi face numai fete, dar dacă aş avea un fiu, i-aş spune: băiete, în miliție cu tine!...

Adina-mare zâmbi iar.

— O „prelucrează”! îl îmbrățişa pe Dima şi-i deschise uşa.

— La mulți ani, iubitule!...

— Frumoasa mea, o ținu Dima pe piept.

Uşa se închise, cum se închide uneori imaginea la film, şi şterse chipul strălucitor al femeii...

***

„Dric” şedea pe scaun cu coatele pe genunchi, cu ochii în podea. În sinea sa, Dima recunoştea că era încă departe de a şti ceva despre infractorul acesta. Îl ştia din timpul altor anchete. Un încăpățânat, scoteai greu vreo mărturisire de la el. Fusese poreclit, eufemistic, „Dric”, în loc de „Mormânt”, ceea ce, îndeobşte, înseamnă, ca supranume, un om tăcut, care nu va trăda niciodată nimic, totuşi, „Dric” nu era destul de tare. Pentru a-l „sparge”, acum, Dima ar fi trebuit să ştie cu o literă mai mult decât aflase despre el. Ar fi trebuit să aibă, fie şi numai intuitiv, explicația prezenței lui „Dric” în

strada Micilor. Dar căpitanul n-avea niciunul din aceste atuuri. Raportase comandantului povestea spusă de „Papainoagă". Locotencnt-colonelul Anton îi ordonase să-i „pună la treabă" pe Popa şi pe Iliescu, în toate zilele care se scurseseră de atunci. Adică, să-i trimită să facă toate investigațiile posibile, în legătură cu Năsturaş. Şi aceste investigații fuseseră făcute. „Şi cele posibile, şi cele imposibile", după expresia locotenentului-major Popa. Rezultatul, însă, fusese nul. Atâta doar: „Dric" plecase de-acasă pe la orele unsprezece, în seara de douăzeci spre douăzeci şi unu ianuarie. Pe viscolul acela, el plecase numai într-un balonzaid de doc, maroniu, îmbrăcat peste nişte panta-loni negri de stofă, şi un flanel de lînă, pe gât, de culoare verde. În picioare avusese bocancii lui vechi dinainte de prima detenție, iar în cap, un basc negru, cam ponosit, al cărui moț era rupt... Altceva nu se putuse afla. Acum, însă, infractorul era îmbrăcat, de sus până jos, altfel: Costum nou, de stofă, flanel nou, bocanci noi, şi un paltonaş modern, scurt şi pufos la pipăit, de toată frumusețea... Pe cap, purta o căciulă din muton dore. Era, deci, limpede că „Dric" fusese în bani în ultimele zile!... Fusese reținut în gară, când coborâse din tren, de către subofițerul din paza generală, care ajunsese acolo pentru că avusese nevoie de concursul celor de la postul T.F., într-o cauză de huliganism. Până la urmă, subofițerul îi trimisese pe cei de la postul T.F. să rezolve scandalul, el pornind cu „Dric" către sediu...

Dima îşi spuse că trebuia să obțină de la început un

ascendent asupra infractorului. Trebuia să-l facă să-i dea ascultare, să răspundă la întrebările sale, dacă s-ar fi putut, ca un mecanism dirijabil. Începu cu câteva „exerciții fizice”:

— Ia ridică-te, Năsturaş!

„Dric” dădu din mână că nu socotea necesar să se ridice. Totuna era dacă şedea pe scaun sau se scula.

— Ridică-te, am zis! apăsă Dima tonul.

— Ştiu c-ați zis, dom’ căpitan. Da’ are v’un rost!? M-ați adus aicea şi-acu’ mă puneți să mă ridic! Lăsați-mă să plec. M-aşteaptă şi pe mine copilaşii, nevasta...

„Ca întotdeauna, îmi simte intențiile”, îşi zise Dima.

— Un om care vrea cu tot dinadinsul să plece, întâi se ridică, spuse. Nu poți să pleci aşa, stând.

— Poftiți! catadicsi „Dric” să-l asculte.

— Dezbracă-te!

— Vreți să stăm de vorbă?...

— Vezi că eşti om de înțeles! Scoate-ți căciula şi pune-o în cuier... Aşa. Şi acum, şi paltonul!... Ia uite ce tip elegant! Parc-ai fi picat dintr-un galantar de magazin de confecții. Aşază-te!

— Nu e frumos să m-aşez, dom’ căpitan. Cum să stau în fața dumneavoastră!...

„Pân-acum ai stat, lua-te-ar dracu’!” îi spuse Dima în gând.

— Nu umbla cu şoalda, Năsturaş. Stai jos, ca oamenii, şi spune-mi unde-ai fost...

„Dric” se aşează.

— Dacă țineți să stau, stau.

— Şi-mi spui şi pe unde te-ai vânturat zilele astea.

— Care zile, dom' căpitan?

„Trebuie să arunc în joc o piesă mai mare", îşi zise Dima.

— Cum care zile!... De la despărţirea de „Colţatul"...

„Dric" păli vizibil şi vru să-şi ducă mâna la chip, ca pentru a-şi camufla expresia. N-ajunse cu ea, însă, decât până la piept.

— Suferi cu inima? îl „relaxă" Dima.

— Cam sufăr...

— Ia mai ridică-te!

— Vă bateţi joc de mine, dom' căpitan.

Dima nu-l contrazise.

— Prinde bine. Ridică-te!... Aşa. Acum, stai jos!... Infractorul se execută. Vezi? Ţi-a trecut?

— Aş vrea... o ţigară, dom' căpitan, scoase „Dric" pachetul.

— Pentru cardiaci, ţigara e moarte de om, Năsturaş. Pune pachetul pe masă... Aşa... După ce-mi povesteşti cum ai dus-o şi pe unde-ai mai fost zilele acestea, o să fumezi.

— De ce vă interesează pe unde-am fost?

— Din curiozitate, dragă „Dric". Din pură curiozitate.

— Ca şi rându' trecut, când m-aţi înghesuit de n-am avut încotro. Acu', bag mâna-n foc că n-am făcut nimic, dom' căpitan.

Dima râse.

— Bagi mâna-n foc pentru tine... Frumos din partea ta. Zici că rându' trecut te-am înghesuit?...

— Păi, nu? N-am făcut şi pârnaie?!

— Şi-acum, vrei să rămâi nepedepsit, ai!...

„Dric” îşi ridică ochii din podea, privindu-l pe Dima cercetător. „Vrea să vadă ce ştiu”, îşi zise căpitanul.

— Ai văzut c-am deschis magnetofonul, Năsturaş?

— Văz't!

— Atunci, dă-i drumul, că n-am timp. Unde-ai fost şi ce-ai făcut de când te-ar despărţit de „Colţatul” şi de „Papainoagă”?... îl ştii pe „Papainoagă”? Stă pe strada Mieilor!...

Din nou „Dric” tresări, încercând să-şi ducă mâna la chip.

— Iar inima?

— Cu „Papainoagă” nu m-am întâlnit de mult!...

— În schimb, el ţi-a pus o piedică în noaptea aia. Ai căzut şi l-ai cam pierdut din ochi pe „Colţatul”...

„Dric” amuţi. Faţa i se încruntă. Era limpede că se întreba ce ştie anchetatorul.

— N-am fost pe strada Mieilor, nu ştiu de ce noapte vorbiţi! spuse deodată. Văd că mă luaţi drept altu'...

— O să vedem noi, pe urmă, făcu Dima. Deocamdată, reluă el, tu povesteşte pe unde-ai fost, din noaptea de douăzeci, spre douăzeci şi unu ianuarie, până acum.

— Nu ştiu de ce noapte vorbiţi!

Dima simţi că i se urcă sângele-n cap. Făcu efortul să se stăpâncască, dar nu izbuti.

— Ascultă, „Dric”, ridică el tonul. Ştii bine că-n noaptea aia ai plecat de-acasă şi nu te-ai mai întors! Ştii bine şi de ce nu te-ai mai întors!... Ştii ce-ai făcut pe strada Micilor şi

aşa mai departe. Ştii tot, că doar tu ai făcut ce-ai făcut. Eu nu vreau decât să povesteşti cum ți-ai petrecut vremea de-atunci încoa!... Ei, drăcia dracului! Te-ntreb de mai bine de-un sfert de oră lucrul ăsta!... Şi tu? Vrei să spui că eşti abil?... După *moarte de om* pe strada Mieilor, mai faci pe deşteptul cu mine!...

Tresărirea lui „Dric" fu atât de puternică, încât Dima fu el însuşi surprins. Căpitanul folosise expresia auzită de „Papainoagă", pentru a-l impresiona cu ce se petrecuse pe strada Micilor. Dar la cuvintele „moarte de om", „Dric" făcuse ochii mari şi trăsese brusc aer în piept, ca şi când s-ar fi înecat.

— Te superi, ai, când îți amintesc faptele, hotărî Dima să exploateze pista...

— Despre ce fapte vorbiți, dom' căpitan?

„Moarte de om", îi răsună în cap lui Dima. „Moarte de om"... Ce vrusese „Colțatul" să spună cu cuvin-tele astea? Că „Dric" făcuse sau era pe cale să facă moarte de om?...

— Unde-ți sunt hainele cu care-ai plecat de-acasă, „Dric"?

— Le-am aruncat...

— Stai! Nu vorbi!... strigă Dima.

— Le-am aruncat, dom' căpitan.

— Ştiu. Ți-am spus să nu vorbeşti. Nu mă interesează ceea ce ştiu. Mie să-mi spui doar atât: unde ai fost, ce-ai făcut de atunci încoa!... Dă-i drumul! Magnetofonul e deschis...

„Şi-a schimbat hainele complet", se gândi Dima. Apoi, îi

răsunară în cap din nou cuvintele „Colțatului” redate cu probabilitate de „Papainoagă”: *moarte de om*!... însemna asta că „Dric” omorâse pe cineva, totuşi? Hainele schimbate erau un argument în favoarea acestei ipoteze. „Dric” omorâse pe cineva, jefuindu-l... De unde bani ca să se îmbrace?. Doar „Colțatul” aruncase valiza... Tresărirea lui „Dric” la cuvintele „moarte de om” fusese mult prea puternică, pentru a fi o expresie goală!... „Probabil, erau murdare de sânge hainele vechi. Sigur că le-a aruncat. Trebuie să-l țin în şah. Să mă fac că nu interesează decât ce-a făcut pe urmă, după mortea de om... Dar, fireşte, de ce mă interesează asta?... Trebuie să-l fac să creadă că am un motiv”...

„Dric” tăcea. Avea de ce. Dacă, într-adevăr, îşi aruncase hainele, pentru că fuseseră pline de sângele celui pe care-l omorâse, atunci era interesat să nu spună unde fusese, când şi unde le aruncase. Hainele ar fi fost o probă zdrobitoare în acuzarea lui.

Dima îşi dădea seama şi de absurdul situației. Se lega de cuvintele „moarte de om” şi îl acuza, în gând deocamdată, pe „Dric”, de crimă, dar cadavrul celui omorât nu exista. Nu exista sau nu fusese încă desco-perit... Nu cumva „Dric” îl omorâse până la urmă pe „Colțatul”? Prisada spusese că Horghidan o luase spre gară... Evident, după obiceiul lui, „Colțatul”, pentru că dăduse spargerea, se gândise să plece din localitate, să dispară... „Dric”, desigur, cunoştea acest obicei al lui Horghidan. Era cunoscut Horghidan printre infrac-tori. Un tip fricos, blând, liniştit, care fura dintr-un fel de manie. Ştiindu-i obiceiul, „Dric” îl aşteptase, pro-babil,

undeva, în apropierea gării, şi-l atacase prin surprindere, omorându-l. Cine ştie unde cărase după aceea cadavrul!... Dacă n-ar fi venit gerul, după prima zi de căldură, poate că acum cadavrul ar fi ieşit la iveală undeva, de sub zăpadă... Dar, dacă aşa stăteau lucrurile, de ce stăteau aşa!...

Ce motive avusese „Dric" să-l reducă pe „Colțatul" la tăcere?...

— „Colțatul" văzuse ce-ai făcut pe strada Mieilor, se trezi Dima vorbind aproape involuntar...

— V-a spus el asta?...

— Uite, domnule Năsturaş şi stimabile „Dric", vorbi sigur pe sine Dima. Adică voia să pară sigur pe sine, şi izbuti. Uite, iubite domnule Iancu Năsturaş, zis „Dric", ne interesează şi ultima problemă: hainele cu care ai fost îmbrăcat în noaptea aceea!...

Infractorul avu din nou gestul acela prin care voia să-şi ducă mâna la față. Dar îşi reveni repede.

— V-a spus „Colțatul" ceva?

Dima se încrunta.

— Mi se pare că cu sunt acela care pune-ntrebările... „De ce-a venit Colțatul la miliție?" Dima abia-şi putu reține o tresărire.

— Din păcate, zise ca şi când ar fi vorbit singur, „Colțatul" n-a vrut să rămână la noi în noaptea aia şi cineva i-a făcut de petrecanie. După ce-a vorbit, a zbughit-o şi nu l-am mai putut opri şi nici prinde...

„Dric" răsuflă uşurat. Dima îşi spuse că manevra îi reuşise. Acum, era aproape convins că Horghidan fusese

omorât şi ucigaşul era infractorul din faţa lui. «E mort „Colţatul”, dar vezi că noi nu ştim cine l-a ucis, şi atunci»... Dima păli... Pierduse şansa cu hainele!... Pe haine s-ar fi găsit urme din sângele „Colţatului” – dovadă vinovăţiei lui „Dric”... Era prost să mai spună acum unde aruncase hainele!?... Totuşi, Dima insistă.

— Unde sunt hainele cu care ai fost îmbrăcat în noaptea aceea?

— Le-am ars, spuse cu lejeritate infractorul.

— Mai-nainte ai spus că le-ai aruncat!

— Nu eram eu prost să vă las pe mână o probă ca aia!...

— Avem destule. Probe, de fapt, aruncă Dima.

— Nu l-am omorât eu pe „Colţatul”...

— Tu dă-o pe-aia din strada Mieilor, vorbi calm Dima. Zi-i, cu frumosul, „Dric”. Ştii că atitudinea în anchetă. Contează.

Replica pe care-o dădu „Dric” fu stupefiantă.

— Eram beat, dom’ căpitan. L-am omorât pe bătrân, când am văzut c-o să se trezească.

Dima făcu un efort supraomenesc ca să nu întrebe, „pe care bătrân?”.

— Şi „Colţatul” te-a văzut! De-aia ai alergat după el...

— Da. Da’ am căzut şi nu l-am mai prins.

— Aveai de gând să-l omori şi pe el, nu-i aşa?

— Nu! Să-i spun să tacă. Atât.

— Tot a venit la miliţie!...

— Dacă mi-a scăpat!... Dacă-l prindeam, îl făceam eu să nu mai vină!... Da’ nu l-am prins şi nici nu l-am, mai văzut

dup-aia, fir-ar să fie, c-aş fi aflat ce. V-a spus şi-aş fi ştiut să mă feresc.

— Sigur, înțelese Dima. N-o să recunoşti că l-ai omorît şi pe Horghidan. Dublă crima – pedeapsa cu moartea. Deocamdată, ajunge. Ai să te mai gândeşti. Dă, mătăluță, o declarație scrisă, în legătură cu prima crimă... Uite toc şi hârtie. Eu o să ies puțin. Poți să şi fumezi. Şi Dima chemă aghiotantul ofițerului de serviciu, apoi ieşi şi telefona locotenent-colonelului Anton, din alt birou..

— L-am anchetat pe „Dric", raporta el.

— Ştiu, mi-a raportat ofițerul de serviciu. Ai scos ceva?

— A recunoscut deocamdată că l-a ucis pe bătrânul din strada Mieilor.

— Ce bătrân?...

— Asta e, că, deocamdată, nu ştiu!... Se pare că tot „Dric" l-a omorât şi pe „Colțatul", ascunzându-i cadavrul. Adică, vă raportez, nu se pare, ci mai mult ca sigur. El discută despre omorârca „Colțatului" ca despre un fapt real. El ştie şi noi nu ştim nimic. Asta e o dovadă.

— Asta numeşti dumneata dovadă?...

— Cel puțin pentru noi, tovarăşe colonel. Dovezile pentru instanță le vom furniza pe urmă!...

— Bine, Dima. Mă-mbrac imediat şi vin. În noaptea asta, văd c-o să avem de lucru...

— În noaptea asta şi câte-or mai fi de-acum înainte, râse căpitanul. Noi avem mereu de lucru...

— Şi? Nu e bine? risc şi Anton. Apropo, Dima, la mulți ani! Ai băut ceva?

— N-am prea apucat. Da' nu mă omor cu firea...

Peste douăzeci de minute, Anton sosi la sediu, aducând cu el o sticluță de coniac. „Dric" îşi scrisese declarația, dezvăluind numele victimei de pe strada Mieilor. Locotenent-colonelul Anton raportă situația şefului inspectoratului județean de miliție. Curând, aveau să fie puse în mişcare forțe noi.

Constantin Preda

Dup**ă** anchet**ă**

Întorc filă după filă, privesc cuvintele rînduite când mai strâmb, când mai drept, studiez, aş spune, dosarul, obişnuință profesională; altfel gândul mi-o ia înainte, străpunge hârtiile şi adună, ca pe o cocă răsturnată pe masă, tot ce am citit, şi răscitit, şi auzit, şi văzut despre furturile acestea patru, despre care ştiu atîtea şi nu ştiu nimic şi pe care trebuie să le rezolv, să-i „găsesc" pe hoți.

Hârtia asta, de pildă, cu scris cursiv, format, cu rânduri drepte şi fraze limpezi, corecte... M-am întors la ea, e prima filă din dosar. E scrisă de un inginer din Comăneşti. Reclamă un furt. El a plecat dimineața la lucru, nevastă-sa, peste două ore, în piață. Ea s-a întors peste alte două ore, a deschis uşa, a țipat. Au găsit-o vecinii leşinată, în casă nu mai era decât mobila, hoții furaseră tot ce putuseră lua. Vecinii au dus femeia la spital. Şi femeia a născut înainte de termen.

După reclamația inginerului, urmează declarațiile martorilor, fiecare cu scrisul lui, mai mare, mai mic, pe ici,

pe colo nu-l prea înțelegi, scrie fiecare în legea lui ce-a văzut, ce-a auzit. Le-am citit pe toate. De două, de trei, de cinci ori, cine mai ştie. Pe urmă, hârtiile despre celelalte furturi. Împrejurări mai puțin dramatice, dar asemănătoare. Le-am citit şi pe acestea de două, de trei, de cinci ori; iată, citesc una şi prin ea văd tot ce scrie dincolo, sub ea, pe alte hârtii, despre alte cazuri, alți oameni. Dar, ziceam, se aseamănă, când le străpung cu mintea, numai asta văd; ce le aseamănă. Celelalte trei furturi, toate la Roman, tot dimineața, ca şi cel din Comăneşti, tot pe la zece, după ce au plecat oamenii de acasă. Tot cu chei potrivite, nicio încuietoare n-a fost forțată.

Şi de ce n-aş crede că ici, colo, uşa a fost descuiată cu cheia casei?! Câți oameni nu „ascund" cheile la tocul uşii sau sub preşul de la intrare când pleacă! Mama, la fel, o pune sub o glastră de flori. Şi de câte ori nu i-am spus: „N-o mai pune, mamă, acolo." Ea, nimic. Şi aşa. Hoții pândesc, văd unde pun oamenii cheile, descuie, fură ce fură, încuie, pun cheile la loc. Unul intră în casă, altul pândeşte în stradă. Asta e tot.

În dosarul acesta, la fel. Sunt două declarații de la vecinii victimei din strada Sucidava. Spun că au zărit pe unul pândind în stradă şi că l-ar putea recunoaşte. De unde să-l iau? Semnalmentele, pe care le dă fiecare dintre ei, coincid. Să caut hoțul după ele. Unde? Totuşi...

Cu ei, cu aceşti doi martori o să încep. Mâine, plec la Roman.

***

Mă uit la femeia aceasta. Cum am anunțat-o, a şi venit. Priveşte cu neîncredere fotografiile pe care le-am pus pe masă. De fapt, de ce ar trebui să creadă că fotografia hoțului este una dintre acestea? Doar n-am fost acolo să-l fotografiem când a furat. Când a intrat în birou, femeia era nerăbdătoare să-l vadă pe hoț aici, să se uite la el şi să zică: „ăsta e, nu v-am spus eu că-l țin minte?" Dar în birou eram numai eu şi am rugat-o să se uite la fotografiile de pe masă.

— Dacă ştiam eu, tovarăşe, ce învârtea el acolo, în stradă, nu puneam eu mâna pe el? Că şi celuilalt, ofițerul acela, că nu ştiu cum îl cheamă, care m-a întrebat atunci, că a venit şi s-a interesat la toți vecinii dacă au văzut ceva şi eu i-am spus ce am văzut, tot aşa i-am spus. Cum de n-am ştiut eu, că puneam mâna pe el...

Acum, ia în mână o fotografie, două, trei, le pune pe masă. Cercetează altele. Se opreşte îndelung la una; este Harafu, ea nu ştie. Trece mai departe. Încă două, încă trei şi se întoarce la Harafu. Ia poza în mână, o priveşte, o pune, din nou, pe masa. Nu este sigură. Şi iarăşi de la capăt. Şi din nou se întoarce la Harafu.

— Acesta... Cred că acesta este, zice. Seamănă. Dacă l-aş vedea, v-aş spune precis. Aşa...

Îi mulțumesc, o conduc până la uşă, pleacă.

„Seamănă"... Se poate. Câți oameni nu seamănă între ei! Hm! Mi-a venit rândul să n-am eu încredere în spusele femeii. Cred că se înşală. L-a arătat pe Harafu. Dar Harafu era escroc, nu spărgător. Iar acuma, Harafu...

Ce-o fi făcând? N-am mai stat pe îndelete de vorbă de

patru luni. Atunci, acum patru luni, mi-a vorbit despre bani, țin minte. Fusese premiat. Cinci sute de lei. Nu ştia ce să cumpere, bocanci băiatului şi rochie fetei, sau picup.

— Nu mai ştii ce să faci cu banii, Harafule.

A râs.

— Dac-ați şti câți bani am avut cu la viața mea, *domn*' căpitan...

— Te cred, măi, *domnule* Harafu!

— Aşa e, *tovarăş*' căpitan, uitasem. Da' nu țineau, îi făceam praf. Şi trăiam cu fricǎ. Ăştia țin...

Era mulțumit. Aşa, cu fața senină, părea mai înalt.

Harafu e țigan seminomad. O vreme a lipsit din Bacău. A revenit, cu cei doi copii, şi a închiriat o cameră, mai mult o magazie, într-o mahala. A lucrat pe unde a găsit, cu ziua. După un timp, a venit la mine. Mă cu-noştea, îl prinsesem de câteva ori cu escrocherii, îl trimisesem în judecată. Mi-a spus că vrea să muncească cinstit, m-a rugat să-l ajut. Am intervenit pentru el, l-am angajat la o întreprindere de industrie locală, apoi, l-am sprijinit să se transfere la fabrica de încălțăminte „Partizanul". În câteva luni, s-a calificat, lucrează la o maşină de rihtuit. „Trage, trage tare", mi-au spus câțiva pe care i-am întrebat. Câştigă bine, i-au dat şi casă; două camere, baie, bucătărie... Şi-a cumpărat haine, lui şi copiilor. Mobilă, aparat de radio, covor... Sonia, fata lui, a fost angajată la „Vinalcool". Băiatul a intrat la şcoala profesională, cu bursă. (Stana, nevastă-sa, era la închisoare, pentru furt. S-a întors acum patru luni.)

De atunci, de la întoarcerea Stanei, pe Harafu nu l-am

mai întîlnit decât aşa, în fugă. Iar acuma, (tocmai de aceea, între fotografiile de pe masă, am pus-o şi pe a lui. Iar femeia aceasta s-a oprit chiar la el. Poate că seamănă, cum spune ea. Tot e ceva. O să căutăm unul care seamănă cu Harafu. El nu poate fi, sunt convins. Cel ce a fost văzut în strada Sucidava purta pe mâna stângă o mănuşă de piele. Era, probabil, invalid. Harafu e sănătos.

Intră cel de-al doilea martor. Îi arăt fotografiile. O alege pe cea a lui Harafu şi mi-o întinde.

— Acesta este.

***

E dimineaţă, e răcoare, oamenii trec grăbiţi, nici nu mă văd, parcă; fiecare, la muncă. Copii nu, nu e ora când ei trebuie să meargă la şcoală, e ora când oraşul îşi încordează muşchii în criză de timp. Acum, oraşul nu cânta, nu vorbeşte, nu râde, oraşul este serios, oraşul este grăbit, străzile sunt năpădite de oameni, de furnici.

Îl aştept pe Harafu, pândesc aproape de casa lui, cum pândea el aproape de casa aceea de pe Sucidava. El o fi pândit, oare? Doi martori l-au recunoscut, în fotografia lui, pe hoţul care pândea să vadă când se întoarce stăpâna casei din piaţă. Şi îl pândesc, şi ceasul merge încet, dar la ora aceasta ar fi trebuit să plece, deja, şi Harafu întârzic. Trec, mereu, pe lângă mine, bărbaţi, femei, unii în jos, ceilalţi în sus, iar acuma apare Harafu, iată-l, iese pe poartă. Plec spre el, ne întâlnim ca „din întâmplare” şi rămâne locului.

— Să trăiţi, tovarăş’ căpitan.

— Bună dimineaţa! Ce faci, Harafule?

E grăbit, se duce la lucru. Vorbeşte încet, mi se pare că-mi evită privirea, fruntea îi este cutată şi trupul s-a strâns în jos, spre pământ. Îi caut, cu privirea, mâna stângă, o zăresc, îi este unsă cu o pomadă neagră.

— Un accident?

— Nu, o eczemă.

Ne despărțim. Nu ştiam că are o eczemă pe mână. Să-şi fi pus mănuşa, atunci pentru a nu fi recunoscut după pomada aceea neagră? Un om abil şi le-ar fi pus pe amândouă. N-a fost el.

Poate a fost el. Nu se pricepe şi l-au pus să pândească, în casă au intrat alții. Nu era în „meseria" lui. Harafu a fost escroc, nu spărgător.

Merg spre miliție şi mă gândesc că s-ar putea, totuşi, să nu fi fost el. Dacă cel văzut pe Sucidava este invalid, Harafu e nevinovat. De unde să-l iau pe invalid?

Şi fac, dintr-o dată, cale întoarsă. Mă duc la „Partizanul". Şi tot dintr-o dată, oraşul se înveseleşte. E ora şcolarilor. Se strigă, aleargă cu ghiozdanele în spate, se aşteaptă unul pe altul. Şi ora domnişoarelor, a domni-şorilor, a elevilor, a studenților, se duc la licee, la facultăți. Ei, gravi, cu serviete sub braț, cu mustăți rare, moi, subțiri. Ele, zvelte, rumene, proaspete, cu sîni pârguiți.

Ajung, intru în biroul în care lucrează Iulia, nevastă-mea. Nu mă observă, discută cu o colegă. Îi stă bine în rochia aceasta albastră, cu guler alb, parcă ar fi şi ca şcolăriță. Azi-dimineață n-am remarcat asta. De fapt, nici n-aveam cum, ea a plecat în urma mea de acasă. Când ajung

lângă ea, tresare. Îmi zâmbeşte mirată.

— Ți-a fost dor de mine?

Dau ironia pe seama prezenței colegilor.

— Mai... greşesc şi eu... uneori, caut un răspuns asemănător şi mă întreb de ce, în fața altora, vorbele calde, de acasă, te stingheresc.

O rog să-mi arate situația cu prezența la serviciu. Nedumerirea îi creşte, pare chiar puțin contrariată şi încearcă să prelungească jocul.

— Când am lipsit, am avut întâlnire, tovarăşe căpitan.

Face cu ochiul colegei din dreapta, mă prefac că nu văd, cercetez situația. De patru ori degetul mi se opreşte în dreptul numelui lui Harafu. Iulia mă urmăreşte fără să zică nimic. Abia când ridic privirea spre ea, mă întreabă:

— Ce s-a întâmplat?

Nu-i răspund, ridic doar din umeri şi privesc, din nou, situația.

— N-a lipsit niciodată. Se ține de treabă, ți-am mai spus...

Iulia o îngrijorată, simt cum îi tremură glasul. Pentru mine? Pentru el? Cunoaşte toată povestea vieții lui Harafu, s-a bucurat o dată cu mine când el s-a hotărât să se lase de escrocherii, şi când a fost angajat, şi când a început să lucreze la maşină, şi când i-au dat casă... E îngrijorată. Are dreptate; în toate cele patru zile când s-au comis spargerile, Harafu a fost prezent la întreprindere. O întreb, totuşi, în ce schimb a lucrat Harafu în zilele acelea. Îmi arată, era scris pe situație, dar eu nu observasem. Ultima dată, a lucrat în

tura de după-amiază. Dimineața a fost liber. Devin neliniştit, mă întristez chiar; Romanul e aproape de Bacău.

***

Mă întorc acasă târziu. Sunt obosit. Soția mă aşteaptă cu masa, încă. Mâncăm tăcuți, simt că vrea să-mi spună ceva, se abține. Am convenit să nu discutăm niciodată, la masă, lucruri neplăcute. Le amânăm.

Când terminăm, trecem în dormitor. Deschid radioul.

— Ce-i cu Harafu? mă întreabă, în sfârşit. A făcut ceva?

— Nu ştiu.

— O să-l condamnați?

— Noi nu condamnăm...

— Tribunalul, ştiu, mi-ai mai spus. Dar voi...

Ce să-i răspund? Îmi vin în minte cuvinte din conferințele ținute uneori cu cetățenii, că legea pedepseşte pe cei care o încalcă. Şi că numai arzând de la rădăcină răul, poți distruge virusul care atacă organismul sănătos al societății. Nu i le spun, n-are rost.

— Vezi tu, Iulia, omul legii...

— Omul legii... Ştiu. Cu Harafu ce e?

— E vorba de nişte furturi...

Tace câteva clipe. O privesc, pare că-l ascultă pe Dan Iordăchescu, ascult şi cu, el râde într-o baladă... îl ascultăm?

— Nu o el. Harafu munceşte. O norma şi jumătate. Hoții sunt altfel. Hoții sunt ca... sunt ca...

Nu găseşte. Nici nu trebuie. Ştiu şi eu cum sunt hoții. Harafu n-a fost hoț. Dar a fost infractor.

— Sâmbătă, la şedința de producție, l-au evidențiat iar.

— Înțeleg. Totuşi, ce-ai zice dacă...

— Şi-a refăcut viața. Copiii... Trăiesc ca oamenii. Se spune că şi-a luat televizor...

— Eu ți-am spus.

— Atunci?

— Îți mai aminteşti întâmplarea aceea de la Comăneşti?

Se încruntă, tace, se gândeşte.

— Care?

— Cu furtul, cu femeia aceea care a născut înainte de termen...

Rămâne pe gânduri. Despre furtul din Comăneşti aflaseră, în zilele acelea, mulți. Vorbele trecuseră din gură în gură şi Iulia mă întrebase ce era adevărat. Faptul o impresionase; după ce i l-am confirmat, a fost de-a dreptul revoltată. Acum, tace. Îşi aminteşte, cred, totul.

— El a fost? Harafu?

— Nu ştiu. Poate el.

— Nu cred.

— Nici eu.

— Atunci?

— Nu ştiu. Cercetăm...

Se lipeşte de mine şi-mi caută mîna. Cu mâna cealaltă închide radioul. Simt că are încredere că voi fi drept.

***

— Harafii sunt mulți, vreo cinci. Cel de la „Partizanul” e Nicolae, ceilalți, fiecare cu numele şi cu familia lui, toți dintr-un neam. Numele, pe jumătate țigăneşti; numele

neamului, al familiei. Familiile, pe jumătate desfăcute, pe jumătate amestecate, droaie de copii şi de fuste creţe şi de tălpi desculţe lipăind pe pământ, pe asfalt... Cotețe, cu găini, lăzi cu boarfe, saci cu mălai. Cumpără haine vechi, cumpără sticle murdare, vând făraşe, vând vătraie, vând umeraşe şi cuiere pentru haine, meşteşugite din ciocan şi cuțit, unse cu gaz. Când e târg, îi găseşti în târg, când nu e târg, îi găseşti în piață, dimineața, ademenind țăranii, ademenind orăşenii, băgându-i omului marfa în suflet. Ei, îmbrăcați în haine purtate, niciodată pe măsura lor, cu câte o pană sclipind la pălărie, încălțați cu pantofi, cu bocanci; ele, desculțe, toate cu fuste creţe, înflorate, câte patru, cinci, ciopor pe trotuar, fără să cumpere, fără să vândă nimic, povestind şi râzând.

De câtăva vreme, niciunul n-a mai apărut în târg la Bacău cu haine vechi de vânzare. Am fost la gară. Neamurile lui Nicolae au expediat, în câteva rânduri, la Sibiu, colete cu „efecte de strămutare”. Probabil că acolo le vând. Harafii au fost văzuți cam des şi la telefoane. Am verificat avizele date de ei. Par a fi în legă-tură cu un anume Stoican, din Sibiu.

***

Azi-dimineață am făcut percheziție la toți Harafii. Am ridicat obiectele care bănuiam că sunt provenite din furturi. La Nicolae n-am găsit nimic. Le-am luat, l-am luat şi pe Nicolae, ne-am urcat în maşină şi am venit la Roman. Între lucruri, păgubaşii nu şi-au recunoscut nimic de-al lor. Poate că ale lor au luat drumul Sibiului.

Pe Harafu l-am încadrat într-un grup de opt indivizi şi

fiecare dintre cei doi martori l-a recunoscut.

Deci, *el a furat*.

Acum ne întoarcem spre Bacău. Stăm împreună pe bancheta din spate şi nu ne spunem nimic. Maşina goneşte pe asfalt şi-mi simt gândul una cu ea, lunecând fără sfârşit. Mă înfioară ceva, poate prin preajmă e adevărul, iar cu nu-l văd, nu ştiu să-l văd. Trece pe lângă noi un camion, un bolid; încotro s-or fi grăbind? Mai trec câteva, vuiesc câte o clipă, dispar în urmă, spre Roman, şi e din nou linişte. Motorul maşinii noastre toarce uniform şi sforăitul lui îmi face somn. Şoseaua e dreaptă, îmi arunc ochii pe kilometraj, o sută la oră, dar nu simțim. Aş vrea să ajungem mai repede, poate la Bacău mai aflu ceva. Ceva care să mă apropie de adevăr, să-mi dea certitudinea lui. Martorii l-au recunoscut pe Nicolae şi-mi pare rău pentru el. El n-a zis nimic, nici da, nici nu, simt c-ar răspunde mai mult nu, dar şi da, căci pare să fie în ochii lui ceva ca un da. Şoferul frânează, i-a apărut un copil în drum şi ne oprim. Coboară, îl amenință, îl ceartă, îl învață.

Ce bine ar fi de ne-ar răsări adevărul, deodată, în drum!

Îl privesc pe Harafu. S-a strâns în colțul lui, pare că nu aude şi nu vede.

— Nu spui nimic, Harafule?

Tresare, se uită la mine şi se strânge mai mult în colț.

— N-am ce spune... domn' căpitan.

A ezitat, nu mi-a mai spus „tovarăşe „.

— Ai putea să ne ajuți să stabilim adevărul...

Ridică din umeri, întoarce capul şi priveşte câmpul. În

stânga, soarele s-a risipit pe o cultură întinsă de rapița înfloritã. Îi prind în colțul gurii o fărâmă de zâmbet.

— Adevărul iese singur la suprafață. Ca untdelemnul deasupra apei. Aşa mi-ați spus dumneavoastră odată...

Nu cred că e el.

A vorbit încet, mai mult pentru el. Urmează tăcere. Din nou tăcere, lungă, apăsătoare. Ce-o fi în sufletul lui? Poate că vrea şi el ca adevărul să răsară, dintr-o dată, singur, în drum. (Singur? De ce singur? Nu pot vedea adevărul însingurat...)

Gonim. Mersul maşinii e parcă mai aspru, motorul accelerează, subțiindu-şi glasul, sau scade. Scrâşnesc fin pinioanele, dar scrâşnesc şi le simt în creieri. Nu mai pot fi blând cu Nicolac. A furat. Fac eforturi să-mi păstrez calmul.

— Tot nu vrei să spui nimic?

I-am vorbit aspru, voisem ca vocea să-mi sune şi mai aspru, dar n-am putut.

— N-o să mă credeți. Aşa că...

Ajungem. Harafu e lăsat liber. În birou, îl găsesc pe inginerul din Comăncşti. Mă aşteaptă. I-am telefonat încă de ieri să vină în după-amiaza aceasta. Îi arăt lucrurile pe care şoferul le cară din maşină în biroul meu. Îşi regăseşte tot, aproape tot ce i s-a furat din locuință.

***

Noua mea țintă e Ilva Mare.

O vreme rămân pe culoar şi privesc noaptea prin fereastra deschisă. Mi se pare moale, gelatinoasă, trenul o despică şuierând din când în când, ascuțit, iar şirul lung al

vagoanelor se târâie prin ea ca un vierme, uns. Mă sdroeşte, intru în compartiment şi îmi înfund trupul în pluşul canapelei.

...Mă trezesc dimineața, nu. Ştiu când am adormit, eram obosit, pesemne; în ultimul timp, n-am prea ştiut când e începutul şi când e sfârşitul zilei. Ieri am sosit la Sibiu, l-am căutat pe Stoican, l-am găsit. Tot țigan. În casă, câteva din lucrurile furate de Harafi de la Roman. Aveam în minte şirul lung al obiectelor înscrise de păgubaşi în reclamagii.

Când citeam şi răsciteam dosarul, o făceam ca un automat, din simplă obişnuință profesională. La început, cu atenție, mă opream la fiecare amănunt. Pe urmă, când reluam dosarul a patra sau a cincea oară, ochii treceau pe rândurile unei file, iar gândul străbătea hârtia, citind dincolo de ea, pe alte şi alte hârtii, reținând asemănările, făcând legături, memorând.

Şi am mai găsit ceva la Stoican. Un aviz telefonic. Era înfipt în rama oglinzii. Îl chemase *Vava* pentru dimineața aceasta, la zece, tocmai din Ilva Mare.

Vava e şefa hoților. Ştiu asta de la Nicolae. Vava cântăreşte ponturile, Vava hoărăşte unde, când şi cine să dea lovitura. Vava împarte ce s-a furat, Vava le dă ordine, Vava îi pedepseşte. Vava face şi desface. La găinarii nu se bagă, îşi alege ponturile mai grase. Şi partea leului. A fost şi ea condamnată, o dată, a ieşit şi, de-atunci, Vava a „lucrat... curat". În Bacău, n-am găsit-o. Niciunul din Harafi „nu ştia" unde e. Şi ieri, am aflat că e la Ilva Mare. L-a chemat, cu aviz, pe Stoican, la telefon. Pe Stoican l-am reținut, dar s-ar

putea să vină la convorbire nevastă-sa şi să-i dea de ştire Vavei. O să ajung la Ilva înaintea convorbirii.

...E ora şase şi un sfert, am ajuns, e răcoare, a plouat, aş bea ceva, o ţuică, un ceai, orice, să-mi spele gâtul. N-am unele. Mă cluc la postul de miliţie şi-mi pierd vremea până la opt. La opt, plec la telefoane.

Centralista o cunoaşte pe Vava. De câte ori a vorbit la telefon, a făcut atâta gălăgie, încât telefonista se grăbea să-i dea legătura mai repede ca să scape de ea. Ştie şi unde locuieşte, a văzut-o de câteva ori intrărid într-o casă.

Dar dacă la convorbire va veni altcineva în locul Vavei?

Îl rog pe curierul care duce avize telefonice să treacă „întâmplător" pe la ea şi să-i amintească de con-vorbirea de la ora zece. Se întoarce după o jumătate de ceas. Vava e acasă, plec într-acolo.

...Vava sta turceşte în vârful patului. Mă vede. Tace. Când mă recunoaşte, încremeneşte.

— Cu ce treburi pe-aici, Vava?

— Cu... nimic.

Îşi face timp. Să găsească un motiv.

— M-am despărţit de soţ, domnu' căpitan...

Ştiu că minte. Cu Ciucă, soţul Vavei, am stat de vorbă înainte de a pleca să-l găsesc pe Stoican.

— Soţul tău e la noi acum. E vremea să revii la el...

Tresare. Ghicesc că vestea a derutat-o şi o iau repede.

— Cu cine ai fost la Roman?

Se bâlbâie, înşiră câteva nume, îl spune şi pe bărbatu-său. De Nicolae Harafu nu spune nimic. Poate a uitat, poate

că el nici n-a fost, dar cu vreau să ştiu, de prea multă vreme mă chinuie întrebarea aceasta.

— I-ai. Spus pe toți?

— Pe toți, domnu' căpitan, se poate?!...

— El n-a fost, deci, îmi scapă fără să vreau...

Vava se încruntă, pare că n-a priceput, încă, despre cine e vorba.

— Ba a fost.

— Cine?

— Nicolae, se luminează ea şi ochii îi lucesc.

A înțeles, deci. Eu, încă nu. Dacă a fost, de ce nu l-a spus dintr-o dată. Iar dacă n-a fost, de ce l-a spus? Din răzbunare? Ce are Vava cu el? Vava e şefa bandei. Poate că vrea să-l înfunde pe Nicolae pentru că s-a rupt de ei. Dar Nicolae n-a fost niciodată în grupul de hoți al Vavei. El era escroc. Stana, da, Stana, nevasta lui Nicolae, lucra împreună cu Vava. N-o fi asta?

— Susții, Vava?

— Da, domnu' căpitan, susțin.

Pe urmă, scoale obiectele furate, pe care le-a adus cu ea, şi plecăm.

***

Nicolae Harafu e liber încă. Cercetările continua. Harafii au recurs la tot arsenalul de trucuri pentru a simula iresponsabilitatea. Puşi în fața probelor, însă, treptat, au cedat. Numai Nicolae Harafu n-a făcut nici zarva, dar nici n-a declarat nimic.

Într-o seară, Iulia îmi povesteşte că au în fabrică o

femeie, Didina. La ora schimbului, funcționarii se uitau pe fereastră şi se amuzau, văzându-l pe Nicolae cum o aşteaptă în stradă să plece împreună. De la un timp, pleacă singur, zice Iulia.

— Ce e cu Didina?

...După-masă, îl chem din nou pe Harafu. Rămânem singuri în birou. Privirea şi-o ține mereu în pământ. Încerc să-mi lămuresc îndoiala; a furat sau n-a furat. Nicolae? Mă gândesc la viața lui. Mi-am zis, totdeauna, că nu trebuie să muncesc doar ca să prind infractorii şi să-i trimit în judecată. Voiam să am mulțumirea de a fi ajutat un om. Harafu pornise bine. Am făcut mult pentru el. Poate că nu totul, dacă nu s-a îndreptat. Sau, poate, pentru că am vrut să fac totul de unul singur. Sunt acolo muncitori vârstnici, trebuia să le povestesc despre el. Mi-am zis, însă, că poate Harafu n-ar mai vrea, acum, să mai devină publice paginile trecutului său.

De patru luni, Harafu mă ocolea. De patru luni, adică de când s-a întors Stana, nevastă-sa, de la închi-soare. Când îl întâlneam, totuşi, Harafu era posac. Era, parcă, ghemuit, capul i se lipea de trunchi, împingân-du-i bărbia în piept, fruntea i se cutase, mâinile îi atârnau, parcă, lungite până la genunchi.

Stana începuse să „lucreze” din nou cu Vava, deci, iar Harafu ştia şi se frământa. N-o fi avut putere să se bată singur cu ea, eu răul. Atunci ar fi trebuit, poate, să intervin. Stana l-o fi atras la spargerile din Roman.

Harafu a capitulat?

Îl privesc şi nu ştiu ce să-i spun. Am strâns probe, care-i dovedesc vinovăția. A fost recunoscut de cei doi martori din strada Sucidava. Se adaugă declarațiile celorlalți Harafi. Am vrut să strâng probe şi în apăra-rea lui. Nu m-a ajurat. Ancheta s-a terminat şi îmi pare rău că cinstea nu l-a câştigat pe omul care a păşit spre ea. Răul va trebui, totuşi, ars din rădăcină, pentru ca Harafu să-şi dea mai bine seama cât prețuieşte cinstea.

— Stana? îl întreb într-un târziu.

Ridică ochii, mă priveşte şi îi lasă din nou în jos. Tace îndelung, frământându-şi gândurile. Îl privesc, nu-i spun nimic. Tresare. La ce s-o fi gândind? Nu recunoaşte nimic, nu declară nimic. În fața instanței, probele îi vor dovedi vinovăția. Nu-l mai interesează nici faptul că de comportarea lui în anchetă depinde dacă i se vor acorda sau nu circumstanțe atenuante.

— Ştiu de ce nu recunoşti. Nu eşti încă tare. Nici n-ai fost, de aceea ai furat.

Harafu tresare, rămâne cu ochii la mine.

— Ar trebui să fii; să rezişti ispitei, să învingi ce ai rău în tine...

Se ridică. Mă ridic şi eu, mă apropii de el. Încerc să-i ghicesc gândurile. Să fie, oare, un fel de recunoaş-tere? Să fie părerea de rău după anii de viață cinstită pe care îi pierde? Dar, poate că nu sunt pierduți. Poate...

„Femeia asta”, a zis. Despre Stana e vorba. Îmi vin în minte vorbele Iuliei şi întreb:

— Cu Didina, ce-i?

— Didina?

Îşi strânge pumnii, îşi învârte şapca în mâini, vrea să spună ceva, tace. Tac şi eu, aştept să se hotărască. Într-un târziu, vorbeşte cu glasul scăzut.

— Ea, nu, domn' căpitan. Ea, nu. Altceva nu îndrăznesc să vă rog... Ea să nu ştie cine am fost...

Gândurile mi se învălmăşesc. Harafu are viaţa lui, pe care n-am crezut-o niciodată atât de complexă. L-am acuzat că a furat, poate pe nedrept l-am acuzat. Caut în mine un sprijin şi nu găsesc. Mă fulgeră un gând.

— Cîţi fraţi ziceai că ai, Harafule?

— Doi sunt aici. Al treilea?

— Gheorghe. E la Focşani.

— E invalid?

— Nu.

Revin la birou. Mă aşez, închid dosarul. Cauza e încheiată.

— Adică... N-are degete la mâna stângă, îl aud pe Harafu. Şi le-a prins la dărac...

Mă ridic în picioare. (Abia aştept să ajung acasă şi să îi spun Iuliei.)

— Şi Didina?

— Didina... Ştiţi, la ea am fost atunci, când zic că m-au văzut la Roman. Dar să n-o chemaţi. Încă o dată vă rog, domnu' căpitan...

Nichifor Pietriş

Zona Zoster

olonelului R.

— Dă-mi un hap, dă-mi ce ştii, fiindcă simt că înnebunesc, spuse maiorul Avram intrând în cabinetul doctorului.

— Dă-mi că înnebunesc, îl imită doctorul, ridicându-se de la biroul lui, cu mişcarea aceea nervoasă, atât de cunoscută lui Avram. Când nu mai poți, dai fuga la doctor... Ți-am mai spus: mai lasă baltă treburile, ia-ți concediu şi du-te undeva la munte.

— Chiar ar trebui să-mi iau concediul, spuse blând Avram, şi doctorul se uită surprins la el, bănuind că maiorul îi întinde o cursă. Îl cunoştea bine...

— S-ar putea să crapi într-o zi...

— Atâta pagubă. Vor avea şi infractorii o bucurie...

— Prostii, izbucni doctorul. Nu e vorba de infractori, ci de cu totul altceva, dar nu spuse la ce anume se referea.

Tăcu. Avram tăcu şi el. Durerea îi strângca capul ca într-un cleşte şi-şi simțea gura acră, înăsprită, parcă ar fi mâncat pălămidă. În ultima vreme, durerea aceasta, care-l mai încercase şi până atunci, dar la intervale de timp mult mai mari, se îndesise.

— Ceea ce mă îngrijorează, doctore, – deşi erau prieteni vechi, rar îi zicea pe nume, – e că mă simt la un moment dat golit, de parcă aş avea în loc de cap un dovleac. Pur şi simplu nu mai gândesc, ceva opac, parcă ar fi o perdea neagră şi groasă de catifea, îmi coboară peste ochi şi totul mi se întunecă de nu mai văd nimic. Mi-e teamă ca durerea

aceasta să nu ducă la cine ştie ce complicaţii.

— Mai ştii? Nu-i exclus ca într-o zi să orbeşti, spuse dus pe gânduri doctorul şi îngrijorarea din vocea lui nu-i scăpă lui Avram.

— Vorbeşti serios? Şi eu care am fost convins ca eşti unul din cei mai pricepuţi urmaşi ai lui Esculap, încercă el să dea un ton glumeţ discuţiei. Îmi pare rău că după atâţia ani sunt nevoit să constat că nu eşti nici cel puţin un felcer.

Oftă, ostentativ, cu aerul unui om profund decepţionat.

— Crezi că-mi arde de glumă, spuse fără chef doctorul. Ai luat medicamentele pe care ţi le-am prescris?

— Le-am luat, minţi Avram.

— Le-ai luat pe dracu, nu se putu abţine doctorul. Mie îmi vinzi tu gogoşi? Se opri din scris, îşi scoase ochelarii şi cu un gest obosit şi-i puse cu grijă alături, pe cristalul biroului. Ochii lui puţin înroşiţi şi umflaţi îi dădeau un aer trist. Cutele de la coada ochilor se adânciră dintr-o dată.

— Ei, n-o lua şi tu chiar aşa, spuse blând Avram ca să-l îmbuneze. Dă-mi ceva acolo ca să mă mai lase durerea asta... Am o zi grea şi am nevoie de puţină linişte, îţi promit că mâinc fac raport pentru concediu. Ideea ta nu-i de loc rea, cred că aerul de munte îmi va face bine.

Doctorul se apropie de Avram, îi pipăi cu degetele lui osoase tâmplele puţin umflate, apoi îi mişcă într-o parte şi-n alta capul uşor, cu o grijă părintească.

— Nu mai eşti tânăr, Avrame.

Celălalt nu zise nimic. Masajul acela uşor pe care începură să-l execute degetele doctorului îi făcea bine.

Durerea parcă îi mai trecuse, deşi ştia că aşa se întâmpla: avea să urmeze usturimea aceea cruntă, când capul şi-l va simți atârnându-i, iar el va fi un om paralizat, stors, fără vlagă.

— Iar o anchetă din aceea în care trebuie „spart” cineva?

— Iar. Şi gândeşte-te că trebuie „spart” în seara aceasta, fiindcă mâine ar fi prea târziu şi s-ar alege praful din toată alergătura de până acum. În după-amiaza aceasta, aş vrea să stau de vorbă cu el; în cursul dimineții, am avut o discuție sumară. Simt că e pe cale să spună ce ştie, se înflăcără Avram.

Doctorul se uită atent la el, de parcă l-ar fi descoperit atunci. De atâția ani de când se cunoşteau, ajunsese să prindă acele mişcări sufleteşti ale lui Avram şi să-şi dea seama când sub aparența lui bonomă se ascundea adevărul pe care altul nici nu l-ar fi bănuit. Avram avea însă nevoie de odihnă, pentru doctor, lucrul acesta era clar. Dar tot atât de bine ştia că într-un asemenea moment, nimeni nu l-ar fi putut convinge să lase tre-burile baltă, îl îngrijora acum faptul că încordarea nervoasă şi oboseala să nu dea peste margini, ca o apă care a fost turnată ochi într-un pahar...

Se uită la Avram ca şi când ar fi vrut să se convingă dacă mai poate să reziste, ca şi când s-ar fi pregătit să-l supună unor experiențe. Avram era robust, asta o ştia şi fără să-l privească, dar pe fruntea lui mare se săpaseră două cute adânci, care porneau de la rădăcina nasului şi se ascundeau în părul lui des, tuns scurt, care începuse să albească.

***

— Eu zic să te mai gândeşti.

Se ridică de pe scaun şi, ocolind biroul, deschise fereastra. Aerul rece al înserării năvăli brusc în cameră. Plopii de lângă fereastră foşniră stins. O mişcare tainică le înfioră frunzele.

Găman sta nemişcat pe scaun, mijindu-şi ochii lui apoşi, de peşte fiert, şi Avram îi simți aproape fizic încordarea care pusese stăpânire pe el de la un timp. Simțise oare Găman că pe Avram începuse să-l chinuie ceva? Îşi dăduse el seama despre ce era vorba?

Era ca un truc pe care-l încerca, îi intrase în obişnuință ca să se sustragă durerii de cap, senzației aceleia de leşin, şi pe care reuşise în felul acesta s-o înlăture de foarte multe ori. Acum însă trucul acesta nu-i mai reuşea, îşi dădea şi el seama... Şi dintr-o dată se nelinişti.

Găman sta nemişcat pe scaun, înțepenit parcă, şi o clipă Avram avu senzația că e acolo de când lumea. Căzuse într-o muțenie apatică din care n-ar fi dorit să fie scos, şi când Avram îşi dădu seama de faptul acesta, se înveseli, şi fără să vrea începu să fluiere încetişor, ca şi cum ar fi fost singur acolo. Parcă şi durerea de cap îi dispăru, dar când se ridică de pe scaun înțelese că se amăgise doar. Gândul că nu va putea „să-l spargă” pe Găman, puse din nou stăpânire pe el şi figura doctorului îi apăru ca o amenințare. „Pe dracu”, se încordă el şi-şi strânse pumnii cu putere, încât îi trosniră oasele degetelor, în liniştea care plutea în birou, zgomotul acela răsună, ca şi cum s-ar fi rupt un mănunchi de surcele

uscate.

Se ridică şi, ocolind biroul, prin faţa lui Găman, deschise fereastra. Aerul rece şi curat cu miros de iarbă se furişă în camera plină de fumul gros al ţigărilor. Avram rămase acolo lângă fereastră. Rândul de plopi aflat în spatele clădirii foşni stins. Mai era puţin şi întunericul zilei de vară avea să înceapă să se destrame.

Avram se întoarse de la fereastră şi se apucă să-şi facă ordine pe birou, ca şi când ar fi fost singur în cameră, fără Găman, fără magnetofonul de pe măsuţă, fără subofiţerul ai cărui paşi se auzeau când mai tare, când mai încet, după cum se apropiau sau se depărtau, dincolo de uşă, în aşteptarea aceea parcă fără sfârşit, trăgând uneori cu urechea în speranţa că va fi chemat să-l ia pe deţinut şi să-l ducă la arest.

Avram făcea totul cu gesturi încete, ca unul care nu are de ce să se grăbească. Capul însă îi ardea, parcă i-ar fi fost prins în cercuri înroşite în foc. Înghiţise, începând de seara, tot ceea ce-i dăduse doctorul, dar probabil că încordarea nervoasă anihilase efectul calmantelor.

Poate că totul era absurd; dar în momentul acela, Avram făcu totul sub impresia primului imbold; abia mai târziu avea să se gândească la toate acestea. Întorcându-se de la fereastră, el deschise fişetul şi scoase pistolul şi, ca şi cum s-ar fi simţit vinovat cu ceva, îl strecură în buzunarul hainei.

— Am impresia că suntem destul de obosiţi şi aş vrea să mai luăm puţin aer. Se sprijini de colţul biroului... Din nou

totul începu să-i joace în fața ochilor... „Ar trebui să las totul baltă”, îşi zise. Simțea că avea să leşine, îl văzu pe doctor cu figura lui blajină, cu îngrijorarea aceea de prieten pe care i-o citise în ochii obosiți..

— Nu merg, dom’ anchetator, strigă Găman.

Fața lui imobilă, pe care aproape toată noaptea nu tresărise niciun muşchi, începu să tremure.

Avram se uită la el. Îi sta pe buze să-l întrebe dacă îi e somn... Nu, Găman trebuia lăsat să se gândească. Îi repetase de atâtea ori în seara aceasta că e bine să se gândească, că e în interesul lui să facă lucrul acesta şi îl întrerupsese de fiecare dată când ştia că mințea, amintindu-i că e mai bine să nu se grăbească să dea un răspuns, el, Avram, nefiind grăbit, dar nedorind decât adevărul pur.

„Nu-mi turna gogoşi, Gămane, îi spunea, de ce să ne grăbim? Eu pot să stau până mâine. Până poimâine, dacă e nevoie, o săptămână chiar, o să ne-aducă aici mâncare, n-o să ne despărțim până când n-o să-mi spui ceea ce ştii că trebuie să spui: adevărul”.

„Ce adevăr să spun, domn’ maior”, îşi îngusta Găman ochii lui apoşi, mijindu-şi-i până ajungeau ca două fire subțiri de iarbă, apoi îi închidea şi rămânea aşa, ca şi când se gândea. Şi Avram, care ştia la ce se gândea Găman, îl lăsa... După un timp Găman relua:

— Da, am să spun.

Avram deschidea magnetofonul.

— Zi...

— Păi... Aşa cum v-am spus, nu ştiu unde a ascuns

Vlase banii. Întrebați-l pe el.

Avram îşi întorcea faţa spre măsuţa pe care se afla magnetofonul şi privea un timp dus pe gânduri cum alergau rolele, apoi apăsa pe buton. Era ca un joc, Găman nu-l interesa, ştia că minte. Apăsa apoi şi ştergea banda.

— Ce-ai spus? se întorcea el spre Găman.

În alte condiţii jocul acesta l-ar fi prelungit o dată, de două, de douăzeci de ori, dacă ar fi fost nevoie. Avram era stăpân pe situaţie, încăpăţinarea celuilalt îl umplea doar de curiozitate. Simţea, însă, că Găman trebuia „spart". Asta înseamnă că acum şi nu mâine, şi nici poimâine, Găman trebuia să spună ce ştia, avea nevoie de mărturisirea lui completă...

Avram deveni dintr-o dată nerăbdător. O nelinişte surdă simţi cum punea stăpânire pe el. Capul începu să-i ardă parcă.

„Lasă-l, Avrame, pe Găman. Lasă-l. O să stea să aştepte până te faci bine, sau poate o să-l ancheteze altcineva. Crezi că numai tu poţi să-l faci să spună adevărul?" „Nu, nu cred!" „Dar de ce te încăpăţânezi? De ce te încăpăţânezi?"

— Nu-i aşa că vă trebuie mărturisirea mea, domn' anchetator?

— De ce să te mint. Îmi trebuie... adevărul. Şi ţin să-l aud, în noaptea aceasta, din gura ta.

Deodată scaunul i se păru lui Avram că parcă a început să se scufunde. Nu, nu se scufunda... Avram îşi puse inimile pe masă. Ar fi vrut să-şi frecţioneze tâmplele. Aşa cum făcuse doctorul. Poate că i-ar fi fost mai bine. Întinse mâna

spre sertarul din dreapta. Lângă el era butonul. Va apăsa, îi va spune subofițerului de la uşă să-l conducă pe Găman la arest. Îi va trezi pe băieții de-alături, subalternii lui, care acum, probabil, dorm cu capul pe masă, obosiți, şi le va spune să meargă la culcare. Gata.

— Să zicem că eu am primit valiza aceea...

Mîna s-a oprit pe butonul acela rotund şi delicat. O uşoară apăsare... Nu.

— De ce să zicem? Ai văzut doar fotografiile.

— Le-am văzut, asta e drept, domn' anchetator, de ce să mânii pe Dumnezeu. Găman îşi face cruce, îşi mijeşte din nou ochii. E drept, eu eram... dar am fost doar o verigă. Ştiți şi dumneavoastră. Nici n-am ştiut ce-i acolo... Am dat-o mai departe...

Găman tace. „Te înşeli amarnic, băiatule, îşi spune Avram, dacă îți închipui că am să te întreb cui ai dat-o".

— Aş mai vrea o țigară, spuse Găman cu o voce umilă.

— Serveşte-te, ai toată libertatea. Ai spus că nu-ți plac cele pe care le fumez eu, şi-atunci, ți-am adus țigările pe care le-ai cerut.

— Şi credeți că trebuie să-mi scoateți ochii?

— Nu, nu, spuse grăbit Avram. M-ai înțeles greşit. Ți-am spus-o s-o ştii. Te ştiu fumător pasionat şi aş fi putut să te determin să spui adevărul folosindu-mă de această slăbiciune a ta.

Găman se alarmă brusc.

— N-are rost să intri în panică. Mi s-a părut că nu te-ai gândit la acest fapt. Să ieşim.

Ochii lui Găman clipiră des, cu spaima.

— Te-nțeleg, – te-nțeleg, îl liniști Avram, dar n-ai de ce să te sperii. Nu te scot ca să te fac scăpat şi să te curăț, aşa cum îți închipui tu. Numai mintea ta şi-a putut închipui o asemenea gogomănie. Dacă te-ai fi gândit cât eşti de prețios pentru mine, ar fi trebuit să fii chiar vesel că ieşim să mai respirăm puțin aer curat.

Găman zâmbi şi se întinse după chibrituri.

— Asta aşa e. Nu te poți gândi la toate, chiar dacă te cheamă Găman, spuse el uşurat.

Avram simți că Găman ar putea spune acum adevărul... Dar ceva îl opri să forțeze lucrurile. Înțelese că ceea ce-l alarmase era teama că ar fi putut eşua încercând... Aşa că amîna... Deveni însă dintr-o dată sigur că e pe drumul cel bun, şi în alte condiții lucrul acesta l-ar fi înveselit poate. Acum, însă, durerea aceea aspră începu să-i strângă din nou tâmplele.

Se simți moleşit, şi dorința de a se aşeza puse din nou stăpânire pe el. Capul parcă începu să-i ardă, şi durerea aceea, pe care o simțise toată seara în ceafă, se mută acum la rădăcina nasului deasupra ochilor şi simți cum înaintează încet, dar sigur, spre tâmple...

— Şi totuşi, nu merg, domn' anchetator.

Avram se uită blând la el.

— Te-a cuprins frica, spuse în silă. Se îndreptă spre fişei. Scoase o pereche ele cătuşe. Acum n-are de ce să-ți mai fie teamă. O mână a mea, o mână a ta.

— Da, conveni Găman, acum merg, că-mi place şi mie

răcoarea nopții.

Se uita afară ca şi cum ar fi vrut să măsoare întunericul. Avram rămase cu cătuşele în mână.

Perdeaua strânsă într-o parte a ferestrei flutura uşor. Zgomote nedesluşite ale nopții intrau în birou. Găman închise ochii şi rămase aşa un timp destul de lung. Avram nu-l tulbură.

— Să mergem.

Avram îşi prinse cătuşa de-o mână, apoi o prinse şi de a lui.

— Remarci ca m-am prins de dreapta?

— Da, spuse Găman şi ochii lui apoşi se măriră într-un zâmbet.

Şi aşa coborâră scările celor două etaje sub privirile uimite ale subofițerului de la arest, căruia Avram îi făcu semn să stea liniştii şi să nu vină după ei, să-i aştepte acolo, că ies numai să se plimbe puțin.

Clădirea avea o curte mare îngrijită, cu alei drepte şi cu flori multe. Avram coti în spatele clădirii; acolo era iarbă grasă şi dinspre dealuri venea mirosul fânețelor cosite, înțepător şi dulceag. Aerul rece îl înviora şi parcă durerea de cap se mai linişti, avu chiar senzația, pentru o clipă, că a dispărut.

— După ce te-ai întâlnit cu Fane şi ți-a dat servieta, ai mers, mi se pare, la restaurantul „Vişeu”.

— V-am mai spus. Nu m-am întâlnit cu Fane, şi nu mi-a dat nicio servietă.

— De ce minți, Gămane? Credeam ca aerul rece şi

noaptea asta blîndă îți înviorează puțin memoria. Fane declară că servieta cu bani ți-a dat-o ție.

— Ce nu declară Fane, spuse Găman, şi lui Avram nu-i scăpă tonul nelinişţit cu care fusese rostit răspunsul.

— Dar la restaurant ai fost?

— Am fost. Soreanu poate să declare.

— A declarat.

— Vedeți? Şi mă tot pisați, unde e servieta, unde e servieta?

Se opriră. Plopii pe lângă care trecea poteca începură să foşnească. Era vântul acela care înfioară pomii, furişându-se prin frunzele subțiri, încremenite.

— În curând o să iasă luna, spuse abia şoptit Avram. Când eram la părinți mă culcam sub un ulm uriaş, pe care-l aveam în grădină, şi aşteptam luna. Îmi plăcea s-o văd cum se ridică deasupra, atunci, printre ochiurile frunzelor se vedea cerul albicios, apropiat, de parcă s-ar fi sprijinit de coroana ulmului. Avram se opri. Nu-şi dădu seama de ce-i scăpase această mărturisire. Se simți dintr-o dată greu, ca de plumb; îl încercă o clipă senzația ciudată că nu mai are cap. Durerea revenise brusc, parcă o declanşase un resort. Ceva se răsturnasc în el şi simți că-i fuge pământul de sub picioare.

— Să stăm jos, gâfâi el aproape. Să stăm aici, vom aştepta să apară luna, ca altădată.

Se aşezară în întuneric unul lângă altul. „Trebuie să fii *spart*, Gămanc, acum.” Constată cu bucurie că simțurile i-au rămas treze.

Ştia că e mai aproape de țintă ca niciodată, că nu trebuie să scape momentul care se apropia, când Găman avea să-i spună adevărul. Dar el se simțea ca un burete stors, şi-atunci îşi înfipse mâinile în iarba plină de rouă.

— Să-mi spui aici totul, cum ai luat servieta, unde ai dus-o, să nu-mi mai repeți toată pologloghia aia de până acum. Zii.

— Într-adevăr, Fane mi-a dat servieta, mărturisi Găman gâjâit. Trei inşi cunoaştem servieta, dar numai eu îi ştiu ultimul loc. „Ascunde-o, avem încredere în tine, mi-au spus. Dacă noi o să cădem, rămâi tu, iar dacă ai să te duci şi tu, ştim că dintre noi trei tu poți fi mormânt”. Nimeni nu ştie locul pe care l-am ales... Nu cinci, şi nici zece, douăzeci de ani pot sta banii acolo liniştiți.

Şi Găman spuse locul.

„Ar trebui să mă ridic”, se gândi Avram, ştia că Găman fusese sincer, da’ simțea că nu poate, mâinile lui continuau să fie încleştate pe iarba crudă care se încălzise şi pe care o simțea în pumni, fierbinte şi uscată.

„Să mergem”, spuse, dar Găman rămase nemişcat şi Avram îşi dădu seama că nu spusese nimic, vorbele se opriseră undeva pe limbă, nu ajunseseră să fie rostite.

— Acum pentru că v-am spus, să mergem, domn’ anchetator, se înfiora de răcoarea nopții Găman. Avram îl auzi, dar n-avu putere să se ridice şi ştia şi ce s-ar putea întâmpla dacă ar rămâne acolo. Avram sta împietrit în durerea aceea, cineva parcă îi plimba un fier roşu pe frunte, apoi pe creştet şi în cele din urmă, se opri la ceafă. Târziu se

ridică şi, o dată cu el, ca la o comandă, Găman. O luară încet pe cărarea aşternută cu nisip.

— Nu cred că mai e mult până la ziuă, spuse Găman cu regret. De ce dracu mă gândesc la ulmul acela al dumneavoastră, se revoltă el; eu sunt tânăr şi nu m-am gândit niciodată c-aş putea să stau aşa, cu faţa în sus, într-o noapte, să văd cum iese luna şi se ridică deasupra pe cer.

Găman avea poftă de vorbă, dar Avram nu-l auzea, poate că numai dorinţa lui, călită şi antrenată, în atâţia ani de muncă, îl mai ţineau pe picioare, şi-l făceau să poată urca scările. Când ajunse în faţa biroului şi vru să deschidă uşa, se poticni şi subofiţerul pe care-l lăsase acolo se repezi şi-l prinse de subsuori.

— Doamne, rău arătaţi, tovarăşe maior, spuse, dar Avram nu-l auzi.

— Du-l sus, arată el spre Găman şi cheamă repede băieţii. Adică nu, cheamă-i întâi pe ei.

Ştia că cei doi colaboratori ai săi se aflau alături şi când ei intrară în cele din urmă, îl găsiră stând cu faţa sprijinită în palme, încremenit, fără putere.

— Găman a fost, „spart”, spuse el şi feţele tinere ale celor doi păstrând pe ele semnele oboselii nealun-gate se desfăcută într-un zâmbet larg.

***

— ... Eşti norocos, spuse doctorul, a treia zi când Avram îşi reveni. Dracii să te ia, mai zise şi rămase uitându-se lung undeva pe lângă Avram, ca şi cum vorbele acelea nu i-ar fi fost adresate lui.

Avram sec uită printre pleoape la doctor. Fața acestuia mare, cu pielea întinsă pe maxilarele-i puternice era imobilă ca o mască.

— Lasă, nu fi amărât, bine c-am scăpat.

— Ai scăpat, da, tresări doctorul. Ți-am spus doar să laşi toate baltă şi să te odihneşti.

— Dacă am scăpat, atunci de ce să mai fim amărâți?

Doctorul nu răspunse. „O să vezi mai târziu cum ai scăpat. Toată fruntea o să-ți fie acoperită de cicatrice adânci şi părul tău des va rămâne pe o jumătate de cap, rar, sau şi mai rău, nu va mai fi de loc."

— Ai avut o erupție nervoasă, o „zona zoster". Cum se cheamă în termeni medicali. Noroc că s-a produs în afără. Altfel...

Tăcu şi rămase iar cu privirea aceea inexpresivă, pe care Avram i-o cunoştea.

Avram îşi plimbă mâna pe bandajele în care-i era înfăşurat capul.

— Eşti un doctor straşnic, zâmbi el, şi-l apucă mai sus de cot şi-l strânse uşor. Doctorul. Îşi adună privirea uitată.

— Eh, Avrame, ofta el şi niciunul din ei nu mai zise nimic, ca şi cum fiecare s-ar fi ferit să nu-l tulbure din gânduri pe celălalt...

Dan Caragheorghe

Scrisoare netrimisă

„Acolo stăteau «lupii», ăştia ele care îți vorbesc, feriți de ochii oamenilor pe care-i pândeau tâlhăreşte şi-i jefuiau..."

Îşi întrerupse povestirea, căutând în sumanu-i ţintuit cu nituri arămii tutunul şi foiţele.

„Nu, tovarăşe, cu îs obişnuit să răsucesc colea ţigara”.

Scapără chibritul, iar după ce pufăi de câteva ori din ţigara meşterită de el, continuă:

„Bătrânul meu îmi grăia ades: «Nu crede pădurea cu înfăţişarea ei tihnită. Nu crede nici pârâul cu apele lui curgătoare. El aduce boală şi moarte dacă umbli prin el după asfinţitul soarelui. Nu crede nici cucul, care primăvara cântă atât de vesel. Când a trecut vara, se face erete şi are ochi pătrunzători şi gheare grozave.» Îi dam cu tifla gândindu-mă: «S-a betegit moşul. A dat în mintea ţîncilor». Şi-mi vedeam mai departe de treburile mele ca şi când nu aş fi auzit nimic.

Şi iată că începusem şi eu să calc pe urmele moşului. Nu râde, tovarăşe, da, da, începusem şi cu să bat vorbele astea. Dar nu vorbeam de pâraic ce aduc moartea spre asfinţitul soarelui, nici despre cuci cu ochi pătrunzători şi gheare grozave, nici de alte jivine care mai de care mai fioroase, ci de bandiţii care într-un timp se aciuaseră pe meleagurile noastre, aducând mult amar.

Eu îmi am casa lăsată mai spre pădure. De doua ori tâlharii au venit la mine cu arma în cumpănire, jefuindu-mi avutul şi ameninţîndu-mă că-mi iau viaţa dacă voi «cânta» ceva. Dar, nu numai mie mi s-a întâmplat aşa. Ia, şi pe alţi gospodari din Valea Boului, Vatra Moldoviţei, Sucevița, Argel sau Brodina îi pălise asemenea nenorocire."

Azvârli chiştocul ţigării, scuipând înciudat în lături. Avea

în glas nuanța încrâncenării.

„Ptiu, mama lor de tdhari! Intraseră într-un timp oamenii în păreri de cele ce se petreceau. Ai mai slabi de înger începuseră chiar să scornească povestiri, de te cruceai ascultându-le. Cică ar fi... Ei, dar lasă, nu-ți mai bat capul cu asemenea nerozii! Adevărul însă e că doi bandiți începuseră să-şi facă de cap prin locurile noastre, băgând spaima în casele oamenilor. Era unul printre ei, fără casă, un terchea-berchea... «Viclean ca o vulpe şi crud ca un lup flămînd, obişnuia să ne spună Mititiuc Mihai, sergentul-major de care m-ai întrebat mai înainte. Nu-ți dai seama, moşule, că pe zi ce trece, e-ncolțit de nu-şi mai vede scăpare? De ce nu a mai prăduit prin Brodina? De ce piciorul nu i-a mai călcat prin Vatra sau Argel? Îi e teamă, moşule. Îi e frică până şi în bârlogul lui. E singur, amarnic de singur, cu fărădelegile lui. Iar noi suntem mulți. Şi-o să-l biruim!»

Eu, de ce să n-o spui, la început, ca omul pățit, nu prea îl credeam. Cugetam în sinea mea că o spune, aşa, să ne dea coraj.

Da', vezi mata, erau alții care gândeau cu totul altfel. Alții, care, alături de tovarăşii milițieni, nu aveau o clipă de liniştire, până când nu aduceau sfârşitul «jivinelor» din pădure şi, o dată cu el, liniştea şi pacea în casele oamenilor din preajmă. Pitulați la rădăcină unui brad trimit de furtună într-o râpă prăpăstioasă, sau cocoțați sus, pe stânci, ațineau drumul celor certați cu legile. Aidoma jivinelor care adulmecă primejdia, tăîlharii se traseră spre fundul pădurii,

căutînd scăpare mâniei oamenilor care-i încolțeau mereu, mereu mai mult.

Şi iată că, într-o bună zi, căzu pe meleagurile noastre vestea: Şuncea, Banditul, a fost găbjuit! L-au dus la Câmpulung, la judecată, să-şi primească răsplata.

Mititiuc, împreună cu Petre Avădanei şi Gheorghe Onofriciuc îl dibuiseră chiar în bârlogul lui. Nu, nu greşesc de loc când spui bârlog. Hăituit mereu, cu frica în sân, găsise bârlogul unei fiare. Alungase fiara, ca să intre el, altă fiară, mai rea, mai hapsînă. Ca un vierme se vârâse în pământ."

După ce scormoni în taşca cu tutun, mă luă pe după umeri şi îmi arătă o casă drănuită de curând.

„Vezi mata, acolo m-am întâlnit, câteva zile după prinderea lui Şuncea, cu Mititiuc. Avea în ochi o căutătură prietenoasă ajutorul şefului de post! Ceva mai înalt ca mata, şi mai făcut în spate. Sta de vorbă cu Mareş, unul din prietenii lui. Dară spui unul, bată-mă norocul să mă bată. D-apoi, numai unul avea? Cât îi comuna noastră de mare, găsea peste tot locul numai cuvinte de bună înțelegere. Şi asta să ştii că-i mare lucru la noi. Cu moldovițeanu-i greu să legi prieteşug. Dar când l-oi lega, să ştii că-i bine legat.

Ei, şi cum ți-am spus, m-am întâlnit cu Mititiuc şi Mareş în dreptul casei aceleia. Nu ştiu ce-o fi spus Mititiuc celuilalt, că porniseră amândoi într-un râs, să mi te ții. Un râs colea, sănătos. Că fără să vreau, îmi mijise şi mie prin mustăți, oleacă de zîmbet.

— Bată-vă să vă bală, dar care-i pricina că tot râdeți şi

râdeți?

— Nimic, moş Pătrule, îmi zise Mareş. Ia, Mihai mi-a spus o snoavă citită de el într-o carte.

C-am uitat să-ți spui. Mititiuc al nost', că al nost' era, cu toate că de fel venea de prin părțile Siminicei, din jurul Sucevei, avea o mare patimă. Nu ridica sprâncenelc, că nu era o patimă de-aia... vițiu, ci patima cititului. Când avea oleacă timp liber, mai totdeauna-l găseai acas' la gazdă, răsfoind şi tot răsfoind prin cărți. Şi când începea să-ți înşiruie tâlcul slovelor citite de el...

Avea o voce domoală, dar tare se mai înăsprea ea atunci când venea vorba de cei ce făptuiau hoții şi tâlhării. Vezi, aşa-i era felul. Bun prieten cu oamenii cinstiți, gata oricând să le vină într-ajutor, neîndurător cu cei răi şi ticăloşi.

Poate de-aia şi Ortansa-l îndrăgea. Drept îi, după Mihai luceau, de ce să n-o spui, ochii mândrelor noastre. Dar aşa cum era de vitejos față de greutăți, aşa era şi de sfios în fața fetelor. Se înroşea ca un copi-landru. Dintre toate fetele, îi plăcea una, frumoasă foc, Ortansa, despre care ți-am spus..."

Moşul se întrerupse puțin, gândindu-se parcă, la ceva.

„Mda, parcă acolo ajunsei. Când m-am oprit şi cu laolaltă cu cei doi, veselindu-mă de veselia lor. Deodată, spre noi se apropie în grabă şeful de post. Îl chemă la o parte pe Mititiuc, şi nu ştiu ce or fi vorbit între ei, că Mihai se întoarse către noi:

— Mareşe, trebuie să plec degrabă într-o treabă.

Apoi către mine, în timp ce Mareş se îndepărta spre

capătul uliței;

— Moşule, am o mare rugăminte la mata. Eu nu mai am timp să trec pe la cooperativă să iau timbru. Te rog ai grijă să faci lucrul asta, iar după aia să pui scrisoarea asta la cutie. Ştii, e către bătrâni. Le scriu că peste două săptămâni vin cu Ortansa pe la ei. Îi duc mamii noră în casă.

L-am petrecut apoi cu privirea până se pierdu pe o uliță învecinată. Gândeam: «Care va sa zică, o şi jucăm acuşi, acuşi la nuntă.»

O să jucăm, o să jucăm. Ah, Mititiuc, băiatule, dacă puteam şti...”

Tăcu moş Pătru. În tăcerea care se aşternu între noi, trilul unei păsări îşi revărsă ecoul până hăt departe, spre pădure. O văzurăm apoi țâşnind dintr-un tufăriş şi avântându-se sus.

Năpădit de amintiri, moşul urca agale cornişa dealurilor. Mergeam aşa, fără să ne vorbim. Într-un timp, se opri, făcându-mi semne să mă apropii.

„Vino mai lângă mine, tovărăşele. Da, pe aici o fost. Dar să stăm oleacă jos, şi ți-oi spune mai departe”

Scotoci din nou în taşca cu tutun. Trase adânc fumul în piept. Răcoarea dimineții ne învăluia pe amândoi.

„Cele ce grăiesc de-acum încolo le-am aflat de la oamenii din sat şi de la tovarăşii milițieni, a doua zi, după ce m-am despărțit de Mititiuc. Era dimineață, puțin mai târziu ca acuma. După cum îți spusei, venise lângă noi şeful de post şi-l chemase pe Mititiuc în grabă mare. Ce se întâmplase? Gemănaru şi încă vreo doi de prin Argel aduseseră veste la

postul de miliție că-l văzuseră pe Turbaşu, ultimul dintre bandiți, dând târ-coale câtorva case mai răzlețite de comună. Era bărbos, smolit la față, cu straiele în neorânduială atîrnînd pe el. Îi ajunsese cuțitul la os. Pramatia! Încolțit, hămesit de foame. Încerca să prăduiască fără casa vreunui gospodar. «S-a tras înfricoşat în desişul pădurii, când ne-a văzut prin preajmă.» Astfel grăiră milițienilor cei trei care îl văzuseră pe bandit. Nu mai era vreme de pierdut. Aşa că imediat s-a dat de veste printre moldo-viteni că Turbaşu e prin apropiere. Eu nu eram pe acolo că tare aş fi voit să fiu la «răfuiala cu banditul». «Să stârpim sămânța asta de mălură, grăiau cu toții. Şi uite-aşa, împreună cu milițienii, au făcut grupuri, pornind pe urma banditului. Unii au luat-o dinspre Secrieş, alții de la Ciumârna, Valea Boului, sau Argel. Să-l strîngă ca într-un cleşte. Uite-aşa!”

Degetele mîinilor moşului se împreunară arătându-mi cum voiau să-l strîngă pe bandit.

„Turbaşu adulmecase ceva. Plin de frică, cu spaima-n oase, se strângea neputincios spre fundul pădurii, acolo unde încrengătura era mai deasă. Aşa cum s-a aflat mai târziu. Primul care a dat ochii cu el a fost Mititiuc. «Să îi fost pe la nouă–zece, când l-am văzut pentru prima dată, îmi spunea Gemănaru, care plecase şi el în urmărire. Banditul era aplecat deasupra unei tufe de zmeuriş. Ca un şarpe a țâşnit. Cei care eram mai prin apropiere auzirăm cum liniştea pădurii fu sfâşiată apoi de zgomotul a două–trei împuşcături». Am văzut şi eu câteva zile după aceea, cum

gloanțele au muşcat din scoarța zbârciuită a unui brad.

Ce-a mai fost după aceea? Trăgând nădejde că l-a pălit, banditul nu se mai uita înapoi şi se prăvăli în râpă ce i se deschidea în față. Mititiuc după el. Am bătut şi eu de câteva ori pe urmele călcate de cei doi în goana lor năprasnică. Crengile copacilor îți şfichiuiesc obrajii sângerându-i. Cioatele, aruncate ici, colo, îți betegesc picioarele. Dar cine să ia aminte atunci de crengi şi cioate? În pornirea sa vitejească, Mititiuc nu mai afla nici durere, nici osteneala. Neînduplecat, cum îl ştiam, un singur gând îl mâna înainte, mereu înainte. Să nu-i piardă urma. Pentru nimic în lume să nu-i piardă urma. Ştia că nu este singur. Doar ceilalți auziseră şi ei împuşcăturile şi veneau încoace. Şi asta aşa era. Cu toții alergau într-un suflet să prindă vipera."

Întinzând degetul arătător, moşul îmi arată o îngrămăditurâ de cioate aflate la o zvârlitură de băț de noi.

„Până aici ținu goana aceea îndrăcită. Cu avânt fără seamăn Mititiuc îşi croia drum după bandit. Nu-l slăbea de loc. Turbaşu spunea, la judecată, că, cuprins de groază, simțea cum, încetul cu încetul, puterile-l părăseau, sleindu-l. Îi era aşa de frică, că-i clănțăneau dinții din gura. Broboane reci de sudoare i se revărsau peste față, orbindu-l. Neputincios, se opri locului.

Cu țeava armei îndreptată spre bandit, Mititiuc se apropia împungându-l cu privirea; îmi închipui cum îi vedea ceafa de taur. Îi vedea mâinile tremurânde. Atent la fiece mişcare a banditului. Mititiuc nu băgă de seamă însă pintenul unei rădăcini din față. Se poticni. Ca un fulger se

întoarse banditul spre el. Glonțul pornit din țeava armei milițianului se pierdu undeva.

Se prinseră apoi într-o luptă pe viață şi pe moarte. Horcăia banditul sub strânsoarea de oțel a lui Mihai. Cu groaza aceluia ce se îneacă, apucă în neştire glezna unui picior şi întoarse, întoarse ca un apucat. Era toc-mai piciorul pe care Mititiuc şi-l scrîntise, împiedicându-se de rădăcină. De durere slăbi menghina strânsorii. De ajuns ca banditul să tragă spre sine arma sa căzută lângă el şi ațintind-o spre pieptul băiatului să apese pe trăgaci".

Aici moşul se opri, dând cătrănit din cap.

„S-a stins Mihai, răpus de glonț ucigător. Poate că a mai apucat să audă glasurile tovarăşilor săi somându-l pe bandit.

— Predă-te, Turbaşu! Mâinile sus!

Poate!"

Din suman scoase încet o scrisoare. Şi după ce-i întinse cu grijă colțurile puțin îndoite, mi se adresă:

— Vezi matale, asta era scrisoarea ce mi-o dăduse Mititiuc în dimineața aceea. Era carte către ai lui în care da veste fericită.

Redactor: EUGENIA TUDOR
Tehnoredactor: GHEORGHE CHIRU
Dat la cules 23.04.19G9. Bun de tipar

30.05.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 8452. Tiraj 130140. Hîrtie ziar de 50 g/m². 700x 1000132. Coli editoriale 17, S5. Coli de tipar 8,73. A. 7973. C.Z. Pentru bibliotecile mici SR–31

Tiparul executat sub comanda nr. 90334 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1. Bucureşti – Republica Socialistă Romînia

Redactor: EUGENIA TUDOR
Tehnoredactor: GHEORGHE CHIRU

Dat la cules 23.04.19G9. Bun de tipar 30.05.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 8452. Tiraj 130140. Hîrtie ziar de 50 g/m². 700x 1000132. Coli editoriale 17, S5. Coli de tipar 8,73. A. 7973. C.Z. Pentru bibliotecile mici SR–31

Tiparul executat sub comanda nr. 90334 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1. Bucureşti – Republica Socialistă Romînia